T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
TÜRK DİN MUSİKİSİ BİLİM DALI

PETROS PELOPONNESİOS, PETROS BYZANTİOS VE İOANNİS NEOHORİTİS'İN ANASTASİMATARİON'LARINDA YER ALAN KEKRAĞARİA VE PASAPNOARİA İLAHİ GRUPLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Yüksek Lisans Tezi

M. MUAZ CEYHAN

İSTANBUL, 2020

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
TÜRK DİN MUSİKİSİ BİLİM DALI

PETROS PELOPONNESİOS, PETROS BYZANTİOS VE İOANNİS NEOHORİTİS'İN ANASTASİMATARİON'LARINDA YER ALAN KEKRAĞARİA VE PASAPNOARİA İLAHİ GRUPLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Yüksek Lisans Tezi

M. MUAZ CEYHAN

Danışman: PROF. DR. M. SAFA YEPREM

İSTANBUL, 2020

ÖZET

PETROS PELOPONNESİOS, PETROS BYZANTİOS VE İOANNİS NEOHORİTİS'İN ANASTASİMATARİON'LARINDA YER ALAN KEKRAĞARİA VE PASAPNOARİA İLAHİ GRUPLARININ KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

18. yüzyıl sonunda Ortodoks Hristiyanlığının merkezi İstanbul Fener Rum Patrikhanesinde lambadariosluk görevi yürüten Petros Peloponnesios'un (Hırsız Petros, Hoca Petros), Pazar esperinosu için bestelemiş olduğu ve bu bestelerini topladığı Anastasimatarion'u günümüze kadar pek çok kez düzenlenmiş ve yeniden basılmıştır.

Çalışmamızın konusunu teşkil eden üç eser, Grigorios Protopsaltis'in el yazması defterinde yeni notasyona çevirdiği Petros Peloponnesios'un Anastasimatarion'u, diğeri 1820 yılında Petros Byzantios'un Bükreş'te basılan Anastasimatarion'u ve son olarak 1905 yılında İoannis Neohoritis'in İstanbul'da basılan Anastasimatarion'udur.

Anastasimatarion'un içinde "Kekrağaria" ve "Pasapnoaria" olarak isimlendirilen iki farklı ilahi grubu incelemeye alınmış, bulgular sonucu üç bestekâr arasındaki farklılıklar ve benzerlikler yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Petros Peloponnesios, Lambadarios, Rum Ortodoks, Anastasimatarion, Kekrağaria, Pasapnoaria, İlahi, Din, Musiki, Hristiyanlık, Kilise.

ABSTRACT

THE COMPARATIVE ANALYSIS OF KEKRAGARIA AND PASAPNOARIA HYMN GROUPS IN PETROS PELOPONNESIOS, PETROS BYZANTIOS AND IOANNIS NEOCHORITIS' ANASTASIMATARIONS

Petros Peloponnesios (Petros the Thief, Petros the Teacher) was the lambadarios of Istanbul Fener Greek Patriarchate, the center of Orthodox Christianity, towards the end of 18th century. His Anastasimatarion which he composed for the Sunday Esperinos and in which he gathered his compositions together was rearranged and reprinted many times until today.

The three works which constitute our study are Petros Peloponnesios' Anastasimatarion which Grigorios Protopsaltis translated into modern notes in his manuscript, Petros Byzantios' Anastasimatarion which was printed in Bucharest in 1820 and finally Ioannis Neochoritis' Anastasimatarion which was printed in Istanbul in 1905.

The two different hymn groups in the Anastasimatarion which are named "Kekragaria" and "Pasapnoaria" are analyzed and the differences and similarities between the three composers are interpreted according to the findings.

Keywords: Petros Peloponnesios, Lambadarios, Greek Orthodox, Anastasimatarion, Kekragaria, Pasapnoaria, Hymn, Religion, Music, Christianity, Church.

ÖNSÖZ

Geçmişten günümüze farklı dini geleneklere ve bu geleneklerin musiki faaliyetlerine ev sahipliği yapan İstanbul, Rum Ortodoks cemaati için de büyük önem taşımaktadır. Fener Rum Patrikhanesi'nde farklı zamanlarda görev yapan üç ayrı kilise muganniSinin birbirleri ile olan ilişkisini incelemek, şüphesiz İstanbul'da varlığını sürdüren Rum Ortodoks kilise musikisi hakkında bizlere fikirler verecektir.

Bu fikirlerin oluşmasını sağlayan ve İstanbul'daki tüm dini cemaatlerin musiki faaliyetleri hakkında bana yol gösteren hocam M. Safa Yeprem'e, tezin başından sonuna kadar büyük bir sabırla her türlü sorumu cevaplayan, kendisinden Bizans notasyonu ve Rum Ortodoks kilise repertuvarından çeşitli eserler öğrendiğim Yeniköy Aya Nikola ve Yeniköy Panayia Rum Kiliselerinin muganniSi Hristos Psomiadis'e, özellikle bestekârların biyografileri dahil olmak üzere birçok konuda bana kaynak temin eden, Kurtuluş Aya Dimitri Kilisesi mugannilerinden sevgili tanbûrî dostum Nikos Papageorgiou'ya ve bu süreçte desteklerini esirgemeyen aileme teşekkürü borç bilirim.

M. Muaz CEYHAN

İstanbul, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **i**
ABSTRACT ..... **ii**
ÖNSÖZ ..... **iii**
İÇİNDEKİLER ..... **iv**
KISALTMALAR ..... **vi**
TABLO LİSTESİ ..... **vii**
GRAFİK LİSTESİ ..... **xiii**
RESİM LİSTESİ ..... **xviii**
1. GİRİŞ **1**
1.1. Problem Durumu 1
1.2. Problem Cümlesi 2
1.3. Hipotezler 2
1.4. Alt Problemler 2
1.5. Metodoloji 3
1.6. Sınırlamalar 5
1.7. Varsayımlar 6
1.8. Evren ve Örneklem 6
1.9. İlgili Literatür Değerlendirme Tablosu 7
1.10. Terminoloji 13
1.11. Kavramsal Çerçeve 14
1.11.1. Teorik Sistem 14
1.11.2. İlahiler ve İlahi Grupları 17
2. İSTANBUL'DAKİ RUM ORTODOKS KİLİSELERİNDE AKŞAM AYİNİ VE ANASTASİMATARİON **19**
2.1. Akşam Ayini (Esperinos) 19
2.2. Anastasimatarion'un Kısa Tarihi 20
3. BESTEKÂRLARIN BİYOGRAFİLERİ **21**
3.1. Petros Peloponnesios (Lambadarios) 21
3.2. Petros Byzantios (Figas) 23
3.3. İoannis Neohoritis (Byzantios) 24
4. BULGULAR VE YORUM **25**
4.1. Perdelere Ait Bulgular ve Yorum 25
4.2. Melodik Cümle ve Güfte Özelliklerine Ait Bulgular ve Yorum 89

4.3. Seyir Özelliklerine Ait Bulgular ve Yorum 204
5. SONUÇ 351
5.1. Perde Özelliklerine Ait Bulgu ve Karşılaştırmaların Sonucu 351
5.2. Melodik Cümle ve Güfte Özelliklerine Ait Bulgu ve Karşılaştırmaların Sonucu ... 352
5.3. Seyir Özelliklerine Ait Bulgu ve Karşılaştırmaların Sonucu 353
6. KAYNAKÇA 358
7. EKLER 362
7.1. Notalar 362
7.2. Kitaplar 442
7.3. Bestekâr Resimleri 456

KISALTMALAR

Bkz.	Bakınız
c.	Cilt
Hz.	Hazreti
İhos	Hava
Ktp.	Kütüphane
No.	Numara
s.	Sayfa
Üni.	Üniversite
yy.	Yüzyıl
1. Petros	Petros Peloponnesios (Lambadarios)
2. Petros	Petros Byzantios (Protopsaltis)

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İhos Protos – Kirie Ekekraksa Ses Sahası ….25

Tablo 2: İhos Protos – Katefthinthito Ses Sahası ….27

Tablo 3: İhos Defteros - Kirie Ekekraksa Ses Sahası ……..29

Tablo 4: İhos Defteros – Katefthinthito Ses Sahası ……31

Tablo 5: İhos Tritos - Kirie Ekekraksa Ses Sahası ……..33

Tablo 6: İhos Tritos – Katefthinthito Ses Sahası ……35

Tablo 7: İhos Tetartos - Kirie Ekekraksa Ses Sahası ……..37

Tablo 8: İhos Tetartos – Katefthinthito Ses Sahası ……..39

Tablo 9: İhos Plagios Protos - Kirie Ekekraksa Ses Sahası ……....41

Tablo 10: İhos Plagios Protos – Katefthinthito Ses Sahası ……..43

Tablo 11: İhos Plagios Defteros - Kirie Ekekraksa Ses Sahası ….……...45

Tablo 12: İhos Plagios Defteros – Katefthinthito Ses Sahası ...……...47

Tablo 13: İhos Plagios Tritos (Varis) - Kirie Ekekraksa Ses Sahası ……...49

Tablo 14: İhos Plagios Trtios (Varis) – Katefthinthito Ses Sahası ……..51

Tablo 15: İhos Plagios Tetartos - Kirie Ekekraksa Ses Sahası ……53

Tablo 16: İhos Plagios Tetartos – Katefthinthito Ses Sahası ……...55

Tablo 17: İhos Protos – Pasa Pnoi Ses Sahası ……57

Tablo 18: İhos Protos – Enite Afton Ses Sahası ……..59

Tablo 19: İhos Defteros – Pasa Pnoi Ses Sahası ……61

Tablo 20: İhos Defteros – Enite Afton Ses Sahası ……..63

Tablo 21: İhos Tritos – Pasa Pnoi Ses Sahası ……..65

Tablo 22: İhos Tritos – Enite Afton Ses Sahası ……...67

Tablo 23: İhos Tetartos – Pasa Pnoi Ses Sahası ……..69

Tablo 24: İhos Tetartos – Enite Afton Ses Sahası ……...71

Tablo 25: İhos Plagios Protos – Pasa Pnoi Ses Sahası ……73

Tablo 26: İhos Plagios Protos – Enite Afton Ses Sahası ……75

Tablo 27: İhos Plagios Defteros – Pasa Pnoi Ses Sahası ……77

Tablo 28: İhos Plagios Defteros – Enite Afton Ses Sahası ……...79

Tablo 29: İhos Plagios Tritos (Varis) – Pasa Pnoi Ses Sahası ……81

Tablo 30: İhos Plagios Tritos (Varis) – Enite Afton Ses Sahası ……83

Tablo 31: İhos Plagios Tetartos – Pasa Pnoi Ses Sahası ……85

Tablo 32: İhos Plagios Tetartos – Enite Afton Ses Sahası ……..87

Tablo 33: İhos Protos – Kirie Ekekraksa Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi ……92

Tablo 34: İhos Protos – Katefthinthito Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi ……...97

Tablo 35: İhos Defteros – Kirie Ekekraksa Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi ……102

Tablo 36: İhos Defteros – Katefthinthito Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi ……....107

Tablo 37: İhos Tritos – Kirie Ekekraksa Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi ……....111

Tablo 38: İhos Tritos – Katefthinthito Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi ……..115

Tablo 39: İhos Tetartos – Kirie Ekekraksa Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi ……...119

Tablo 40: İhos Tetartos – Katefthinthito Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi ……...123

Tablo 41: İhos Plagios Protos – Kirie Ekekraksa Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…….127

Tablo 42: İhos Plagios Protos – Katefthinthito Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi……...….132

Tablo 43: İhos Plagios Defteros – Kirie Ekekraksa Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 137

Tablo 44: İhos Plagios Defteros – Katefthinthito Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi……..……..142

Tablo 45: İhos Plagios Tritos (Varis) – Kirie Ekekraksa Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…….146

Tablo 46: İhos Plagios Tritos (Varis) – Katefthinthito Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 150

Tablo 47: İhos Plagios Tetartos – Kirie Ekekraksa Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 154

Tablo 48: İhos Plagios Tetartos – Katefthinthito Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 158

Tablo 49: İhos Protos – Pasa Pnoi Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 161

Tablo 50: İhos Protos – Enite Afton Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi……. 164

Tablo 51: İhos Defteros – Pasa Pnoi Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi……. 167

Tablo 52: İhos Defteros – Enite Afton Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…….. 170

Tablo 53: İhos Tritos – Pasa Pnoi Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 173

Tablo 54: İhos Tritos – Enite Afton Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…….. 175

Tablo 55: İhos Tetartos – Pasa Pnoi Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi……..... 178

Tablo 56: İhos Tetartos – Enite Afton Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…….. 179

Tablo 57: İhos Plagios Protos – Pasa Pnoi Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 184

Tablo 58: İhos Plagios Protos – Enite Afton Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi……... 187

Tablo 59: İhos Plagios Defteros – Pasa Pnoi Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…….. 190

Tablo 60: İhos Plagios Defteros – Enite Afton Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi……... 193

Tablo 61: İhos Plagios Tritos (Varis) – Pasa Pnoi Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 195

Tablo 62: İhos Plagios Tritos (Varis) – Enite Afton Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 197

Tablo 63: İhos Plagios Tetartos – Pasa Pnoi Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 200

Tablo 64: İhos Plagios Tetartos – Enite Afton Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi…… 203

Tablo 65-70: İhos Protos – Kirie Ekekraksa Seyir Özellikleri……....204-209

Tablo 71-75: İhos Protos – Katefthinthito Seyir Özellikleri…….. 211-215

Tablo 76-81: İhos Defteros - Kirie Ekekraksa Seyir Özellikleri…… 216-221

Tablo 82-86: İhos Defteros - Katefthinthito Seyir Özellikleri…… 222-226

Tablo 87-92: İhos Tritos – Kirie Ekekraksa Seyir Özellikleri…… 227-232

Tablo 93-97: İhos Tritos - Katefthinthito Seyir Özellikleri…… 233-237

Tablo 98-103: İhos Tetartos - Kirie Ekekraksa Seyir Özellikleri……... 238-243

Tablo 104-108: İhos Tetartos - Katefthinthito Seyir Özellikleri…… 244-248

Tablo 109-115: İhos Plagios Protos – Kirie Ekekraksa Seyir Özellikleri…….. 249-255

Tablo 116-120: İhos Plagios Protos - Katefthinthito Seyir Özellikleri…….. 256-261

Tablo 121-126: İhos Plagios Defteros – Kirie Ekekraksa Seyir Özellikleri…….. 262-266

Tablo 127-131: İhos Plagios Defteros - Katefthinthito Seyir Özellikleri……... 267-271

Tablo 132-137: İhos Plagios Tritos – Kirie Ekekraksa Seyir Özellikleri……... 272-277

Tablo 138-142: İhos Plagios Tritos - Katefthinthito Seyir Özellikleri……... 278-282

Tablo 143-148: İhos Plagios Tetartos – Kirie Ekekraksa Seyir Özellikleri……... 283-288

Tablo 149-153: İhos Plagios Tetartos - Katefthinthito Seyir Özellikleri…… 289-293

Tablo 154-157: İhos Protos – Pasa Pnoi Seyir Özellikleri……. 294-297

Tablo 158-160: İhos Protos – Enite Afton Seyir Özellikleri…….. 298-300

Tablo 161-164: İhos Defteros - Pasa Pnoi Seyir Özellikleri…….. 301-304

Tablo 165-167: İhos Defteros - Enite Afton Seyir Özellikleri……... 305-307

Tablo 168-171: İhos Tritos - Pasa Pnoi Seyir Özellikleri……... 308-311

Tablo 172-174: İhos Tritos - Enite Afton Seyir Özellikleri……... 312-314

Tablo 175-178: İhos Tetartos – Pasa Pnoi Seyir Özellikleri…….. 315-318

Tablo 179-181: İhos Tetartos - Enite Afton Seyir Özellikleri…… 319-321

Tablo 182-185: İhos Plagios Protos – Pasa Pnoi Seyir Özellikleri…… 322-325

Tablo 186-188: İhos Plagios Protos – Enite Afton Seyir Özellikleri……. 326-328

Tablo 189-192: İhos Plagios Defteros - Pasa Pnoi Seyir Özellikleri…….. 329-332

Tablo 193-195: İhos Plagios Defteros - Enite Afton Seyir Özellikleri……... 333-335

Tablo 196-199: İhos Plagios Tritos (Varis) – Pasa Pnoi Seyir Özellikleri……. 336-339

Tablo 200-202: İhos Plagios Tritos (Varis) - Enite Afton Seyir Özellikleri…….. 340-342

Tablo 203-206: İhos Plagios Tetartos – Pasa Pnoi Seyir Özellikleri…….. 343-346

Tablo 207-209: İhos Plagios Tetartoss - Enite Afton Seyir Özellikleri…….. 347-349

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: İhos Protos – Kirie Ekekraksa Toplam Perde Sayısı…… 25

Grafik 2: İhos Protos – Kirie Ekekraksa Perde Kullanım Sıklığı …….. 26

Grafik 3: İhos Protos – Katefthinthito Toplam Perde Sayısı……... 27

Grafik 4: İhos Protos – Katefthinthito Perde Kullanım Sıklığı …….. 28

Grafik 5: İhos Defteros - Kirie Ekekraksa Toplam Perde Sayısı……. 29

Grafik 6: İhos Defteros - Kirie Ekekraksa Perde Kullanım Sıklığı …… 30

Grafik 7: İhos Defteros - Katefthinthito Toplam Perde Sayısı…… 31

Grafik 8: İhos Defteros - Katefthinthito Perde Kullanım Sıklığı ……... 32

Grafik 9: İhos Tritos - Kirie Ekekraksa Toplam Perde Sayısı……. 33

Grafik 10: İhos Tritos - Kirie Ekekraksa Perde Kullanım Sıklığı …….. 34

Grafik 11: İhos Tritos - Katefthinthito Toplam Perde Sayısı……... 35

Grafik 12: İhos Tritos - Katefthinthito Perde Kullanım Sıklığı ……. 36

Grafik 13: İhos Tetartos - Kirie Ekekraksa Toplam Perde Sayısı…… 37

Grafik 14: İhos Tetartos - Kirie Ekekraksa Perde Kullanım Sıklığı …….. 38

Grafik 15: İhos Tetartos - Katefthinthito Toplam Perde Sayısı……... 39

Grafik 16: İhos Tetartos - Katefthinthito Perde Kullanım Sıklığı …….. 40

Grafik 17: İhos Plagios Protos - Kirie Ekekraksa Toplam Perde Sayısı…….. 41

Grafik 18: İhos Plagios Protos - Kirie Ekekraksa Perde Kullanım Sıklığı …… 42

Grafik 19: İhos Plagios Protos - Katefthinthito Toplam Perde Sayısı……. 43

Grafik 20: İhos Plagios Protos - Katefthinthito Perde Kullanım Sıklığı …… 44

Grafik 21: İhos Plagios Defteros - Kirie Ekekraksa Toplam Perde Sayısı…….. 45

Grafik 22: İhos Plagios Defteros - Kirie Ekekraksa Perde Kullanım Sıklığı ……. 46

Grafik 23: İhos Plagios Defteros - Katefthinthito Toplam Perde Sayısı…….. 47

Grafik 24: İhos Plagios Defteros - Katefthinthito Perde Kullanım Sıklığı …… 48

Grafik 25: İhos Plagios Tritos (Varis) - Kirie Ekekraksa Toplam Perde Sayısı…….. 49

Grafik 26: İhos Plagios Trtios (Varis) - Kirie Ekekraksa Perde Kullanım Sıklığı ……. 50

Grafik 27: İhos Plagios Tritos (Varis) - Katefthinthito Toplam Perde Sayısı……. 51

Grafik 28: İhos Plagios Trtios (Varis) - Katefthinthito Perde Kullanım Sıklığı …… 52

Grafik 29: İhos Plagios Tetartos - Kirie Ekekraksa Toplam Perde Sayısı……... 53

Grafik 30: İhos Plagios Tetartos - Kirie Ekekraksa Perde Kullanım Sıklığı …….. 54

Grafik 31: İhos Plagios Tetartos - Katefthinthito Toplam Perde Sayısı…….. 55

Grafik 32: İhos Plagios Tetartos - Katefthinthito Perde Kullanım Sıklığı ……. 56

Grafik 33: İhos Protos – Pasa Pnoi Toplam Perde Sayısı…… 57

Grafik 34: İhos Protos – Pasa Pnoi Perde Kullanım Sıklığı ……... 58

Grafik 35: İhos Protos – Enite Afton Toplam Perde Sayısı……. 59

Grafik 36: İhos Protos – Enite Afton Perde Kullanım Sıklığı …… 60

Grafik 37: İhos Defteros – Pasa Pnoi Toplam Perde Sayısı…… 61

Grafik 38: İhos Defteros – Pasa Pnoi Perde Kullanım Sıklığı ……... 62

Grafik 39: İhos Defteros – Enite Afton Toplam Perde Sayısı…… 63

Grafik 40: İhos Defteros – Enite Afton Perde Kullanım Sıklığı …… 64

Grafik 41: İhos Tritos – Pasa Pnoi Toplam Perde Sayısı……. 65

Grafik 42: İhos Tritos – Pasa Pnoi Perde Kullanım Sıklığı ……... 66

Grafik 43: İhos Tritos – Enite Afton Toplam Perde Sayısı…….. 67

Grafik 44: İhos Tritos – Enite Afton Perde Kullanım Sıklığı …… 68

Grafik 45: İhos Tetartos – Pasa Pnoi Toplam Perde Sayısı……. 69

Grafik 46: İhos Tetartos – Pasa Pnoi Perde Kullanım Sıklığı …… 70

Grafik 47: İhos Tetartos – Enite Afton Toplam Perde Sayısı…….. 71

Grafik 48: İhos Tetartos – Enite Afton Perde Kullanım Sıklığı ……. 72

Grafik 49: İhos Plagios Protos – Pasa Pnoi Toplam Perde Sayısı……..... 73

Grafik 50: İhos Plagios Protos – Pasa Pnoi Perde Kullanım Sıklığı …….. 74

Grafik 51: İhos Plagios Protos – Enite Afton Toplam Perde Sayısı…… 75

Grafik 52: İhos Plagios Protos – Enite Afton Perde Kullanım Sıklığı ……... 76

Grafik 53: İhos Plagios Defteros – Pasa Pnoi Toplam Perde Sayısı…… 77

Grafik 54: İhos Plagios Defteros – Pasa Pnoi Perde Kullanım Sıklığı …….. 78

Grafik 55: İhos Plagios Defteros – Enite Afton Toplam Perde Sayısı……. 79

Grafik 56: İhos Plagios Defteros – Enite Afton Perde Kullanım Sıklığı ……... 80

Grafik 57: İhos Plagios Tritos – Pasa Pnoi Toplam Perde Sayısı…… 81

Grafik 58: İhos Plagios Tritos – Pasa Pnoi Perde Kullanım Sıklığı ……... 82

Grafik 59: İhos Plagios Tritos – Enite Afton Toplam Perde Sayısı……. 83

Grafik 60: İhos Plagios Tritos – Enite Afton Perde Kullanım Sıklığı ……... 84

Grafik 61: İhos Plagios Tetartos – Pasa Pnoi Toplam Perde Sayısı…… 85

Grafik 62: İhos Plagios Tetartos – Pasa Pnoi Perde Kullanım Sıklığı ……... 86

Grafik 63: İhos Plagios Tetartos – Enite Afton Toplam Perde Sayısı……. 87

Grafik 64: İhos Plagios Tetartos – Enite Afton Perde Kullanım Sıklığı …… 88

Grafik 65: İhos Protos – Kirie Ekekraksa Toplam Cümle Sayısı…… 92

Grafik 66: İhos Protos – Katefthinthito Toplam Cümle Sayısı…… 97

Grafik 67: İhos Defteros – Kirie Ekekraksa Toplam Cümle Sayısı……... 102

Grafik 68: İhos Defteros – Katefthinthito Toplam Cümle Sayısı…….. 107

Grafik 69: İhos Tritos – Kirie Ekekraksa Toplam Cümle Sayısı……... 111

Grafik 70: İhos Tritos – Katefthinthito Toplam Cümle Sayısı…….. 115

Grafik 71: İhos Tetartos – Kirie Ekekraksa Toplam Cümle Sayısı……... 119

Grafik 72: İhos Tetartos – Katefthinthito Toplam Cümle Sayısı……... 123

Grafik 73: İhos Plagios Protos – Kirie Ekekraksa Toplam Cümle Sayısı……. 127

Grafik 74: İhos Plagios Protos – Katefthinthito Toplam Cümle Sayısı……. 132

Grafik 75: İhos Plagios Defteros – Kirie Ekekraksa Toplam Cümle Sayısı…….. 137

Grafik 76: İhos Plagios Defteros – Katefthinthito Toplam Cümle Sayısı……. 142

Grafik 77: İhos Plagios Tritos (Varis) – Kirie Ekekraksa Toplam Cümle Sayısı…….. 146

Grafik 78: İhos Plagios Tritos (Varis) – Katefthinthito Toplam Cümle Sayısı……. 151

Grafik 79: İhos Plagios Tetartos – Kirie Ekekraksa Toplam Cümle Sayısı……... 153

Grafik 80: İhos Plagios Tetartos – Katefthinthito Toplam Cümle Sayısı…….. 158

Grafik 81: İhos Protos – Pasa Pnoi Toplam Cümle Sayısı…… 161

Grafik 82: İhos Protos – Enite Afton Toplam Cümle Sayısı……. 164

Grafik 83: İhos Defteros – Pasa Pnoi Toplam Cümle Sayısı……. 167

Grafik 84: İhos Defteros – Enite Afton Toplam Cümle Sayısı…….. 170

Grafik 85: İhos Tritos – Pasa Pnoi Toplam Cümle Sayısı……. 173

Grafik 86: İhos Tritos – Enite Afton Toplam Cümle Sayısı…….. 175

Grafik 87: İhos Tetartos – Pasa Pnoi Toplam Cümle Sayısı…….. 178

Grafik 88: İhos Tetartos – Enite Afton Toplam Cümle Sayısı…….. 180

Grafik 89: İhos Plagios Protos – Pasa Pnoi Toplam Cümle Sayısı…… 184

Grafik 90: İhos Plagios Protos – Enite Afton Toplam Cümle Sayısı……. 186

Grafik 91: İhos Plagios Defteros – Pasa Pnoi Toplam Cümle Sayısı…… 189

Grafik 92: İhos Plagios Defteros – Enite Afton Toplam Cümle Sayısı……. 192

Grafik 93: İhos Plagios Tritos (Varis) – Pasa Pnoi Toplam Cümle Sayısı…… 195

Grafik 94: İhos Plagios Tritos (Varis) – Enite Afton Toplam Cümle Sayısı……. 197

Grafik 95: İhos Plagios Tetartos – Pasa Pnoi Toplam Cümle Sayısı……. 199

Grafik 96: İhos Plagios Tetartos – Enite Afton Toplam Cümle Sayısı…….. 202

RESİM LİSTESİ

Resim 1: İhos Protos – Kirie Ekekraksa – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……. 89

Resim 2: İhos Protos – Kirie Ekekraksa – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları……... 90

Resim 3: İhos Protos – Kirie Ekekraksa – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…….. 91

Resim 4: İhos Protos – Katefthinthito - Petros Lambadarios Cümle Sayıları……. 94

Resim 5: İhos Protos – Katefthinthito - Petros Protopsaltis Cümle Sayıları……... 95

Resim 6: İhos Protos – Katefthinthito - İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…….. 96

Resim 7: İhos Defteros – Kirie Ekekraksa – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……. 99

Resim 8: İhos Defteros – Kirie Ekekraksa – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları…….. 100

Resim 9: İhos Defteros – Kirie Ekekraksa – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…… 101

Resim 10: İhos Defteros - Katefthinthito – Petros Lambadarios Cümle Sayıları…….. 104

Resim 11: İhos Defteros - Katefthinthito – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları…… 105

Resim 12: İhos Defteros - Katefthinthito – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…….. 106

Resim 13: İhos Tritos – Kirie Ekekraksa – Petros Lambadarios Cümle Sayıları…….. 108

Resim 14: İhos Tritos – Kirie Ekekraksa – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları…… 109

Resim 15: İhos Tritos – Kirie Ekekraksa – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…….. 110

Resim 16: İhos Tritos - Katefthinthito – Petros Lambadarios Cümle Sayıları…….. 112

Resim 17: İhos Tritos - Katefthinthito – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları…… 113

Resim 18: İhos Tritos - Katefthinthito – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…….. 114

Resim 19: İhos Tetartos – Kirie Ekekraksa – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……... 116

Resim 20: İhos Tetartos – Kirie Ekekraksa – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları…… 117

Resim 21: İhos Tetartos – Kirie Ekekraksa – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……... 118

Resim 22: İhos Tetartos - Katefthinthito – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……... 120

Resim 23: İhos Tetartos - Katefthinthito – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları……. 121

Resim 24: İhos Tetartos - Katefthinthito – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……... 122

Resim 25: İhos Plagios Protos – Kirie Ekekraksa – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……... 124

Resim 26: İhos Plagios Protos – Kirie Ekekraksa – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları…….. 125

Resim 27: İhos Plagios Protos – Kirie Ekekraksa – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……... 126

Resim 28: İhos Plagios Protos - Katefthinthito – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……... 129

Resim 29: İhos Plagios Protos - Katefthinthito – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları……... 130

Resim 30: İhos Plagios Protos - Katefthinthito – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……... 131

Resim 31: İhos Plagios Defteros – Kirie Ekekraksa – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……... 134

Resim 32: İhos Plagios Defteros – Kirie Ekekraksa – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları..... 135

Resim 33: İhos Plagios Defteros – Kirie Ekekraksa – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları..... 136

Resim 34: İhos Plagios Defteros - Katefthinthito – Petros Lambadarios Cümle Sayıları..... 139

Resim 35: İhos Plagios Defteros - Katefthinthito – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları..... 140

Resim 36: İhos Plagios Defteros - Katefthinthito – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları..... 141

Resim 37: İhos Plagios Tritos – Kirie Ekekraksa – Petros Lambadarios Cümle Sayıları..... 143

Resim 38: İhos Plagios Tritos – Kirie Ekekraksa – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları..... 144

Resim 39: İhos Plagios Tritos – Kirie Ekekraksa – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları..... 145

Resim 40: İhos Plagios Tritos - Katefthinthito – Petros Lambadarios Cümle Sayıları..... 147

Resim 41: İhos Plagios Tritos - Katefthinthito – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları..... 148

Resim 42: İhos Plagios Tritos - Katefthinthito – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları..... 149

Resim 43: İhos Plagios Tetartos – Kirie Ekekraksa – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……... 151

Resim 44: İhos Plagios Tetartos – Kirie Ekekraksa – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları……... 152

Resim 45: İhos Plagios Tetartos– Kirie Ekekraksa – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……... 153

Resim 46: İhos Plagios Tetartos - Katefthinthito – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……... 155

Resim 47: İhos Plagios Tetartos - Katefthinthito – Petros Protopsaltis Cümle Sayıları……... 156

Resim 48: İhos Plagios Tetartos - Katefthinthito – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……... 157

Resim 49: İhos Protos – Pasa Pnoi – Petros Lambadarios Cümle Sayıları…… 159

Resim 50: İhos Protos – Pasa Pnoi – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…… 160

Resim 51: İhos Protos – Enite Afton - Petros Lambadarios Cümle Sayıları……. 162

Resim 52: İhos Protos – Enite Afton - İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……. 163

Resim 53: İhos Defteros – Pasa Pnoi – Petros Lambadarios Cümle Sayıları…… 165

Resim 54: İhos Defteros – Pasa Pnoi – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…… 166

Resim 55: İhos Defteros – Enite Afton - Petros Lambadarios Cümle Sayıları…….. 168

Resim 56: İhos Defteros – Enite Afton - İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…….. 169

Resim 57: İhos Tritos – Pasa Pnoi – Petros Lambadarios Cümle Sayıları…… 171

Resim 58: İhos Tritos – Pasa Pnoi – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…… 162

Resim 59: İhos Tritos – Enite Afton - Petros Lambadarios Cümle Sayıları…….. 174

Resim 60: İhos Tritos – Enite Afton - İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…….. 174

Resim 61: İhos Tetartos – Pasa Pnoi – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……. 176

Resim 62: İhos Tetartos – Pasa Pnoi – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……. 177

Resim 63: İhos Tetartos – Enite Afton - Petros Lambadarios Cümle Sayıları…….. 179

Resim 64: İhos Tetartos – Enite Afton - İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları…….. 180

Resim 65: İhos Plagios Protos – Pasa Pnoi – Petros Lambadarios Cümle Sayıları…….. 182

Resim 66: İhos Plagios Protos – Pasa Pnoi – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……... 183

Resim 67: İhos Plagios Protos – Enite Afton - Petros Lambadarios Cümle Sayıları……..…… 185

Resim 68: İhos Plagios Protos – Enite Afton - İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……..……. 186

Resim 69: İhos Plagios Defteros – Pasa Pnoi – Petros Lambadarios Cümle Sayıları……..... 189

Resim 70: İhos Plagios Defteros – Pasa Pnoi – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları……..... 189

Resim 71: İhos Plagios Defteros – Enite Afton - Petros Lambadarios Cümle Sayıları…….. 191

Resim 72: İhos Plagios Defteros – Enite Afton - İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları..... 192

Resim 73: İhos Plagios Tritos (Varis) – Pasa Pnoi – Petros Lambadarios Cümle Sayıları..... 194

Resim 74: İhos Plagios Tritos (Varis) – Pasa Pnoi – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları..... 194

Resim 75: İhos Plagios Tritos (Varis) – Enite Afton - Petros Lambadarios Cümle Sayıları..... 196

Resim 76: İhos Plagios Tritos (Varis) – Enite Afton - İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları..... 196

Resim 77: İhos Plagios Tetartos – Pasa Pnoi – Petros Lambadarios Cümle Sayıları..... 198

Resim 78: İhos Plagios Tetartos – Pasa Pnoi – İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları..... 199

Resim 79: İhos Plagios Tetartos – Enite Afton - Petros Lambadarios Cümle Sayıları..... 201

Resim 80: İhos Plagios Tetartos – Enite Afton - İoannis Protopsaltis Cümle Sayıları..... 202

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Tarihsel süreç içerisinde birçok dine ve bu dinin mensuplarına ev sahipliği yapan İstanbul'da, sayıları günümüzde az da olsa varlığını halen devam ettiren Rum Ortodoks Kilise cemaati ile ilgili münferit çalışmaların yapıldığı bilinmektedir.[1] Türk Din Musikisi Bilim Dalının araştırma sahasına giren konu ise, bu cemaatin ayinlerinde yer alan müzikal ögelerdir. Buradan yola çıkarak, İstanbul Rum Ortodoks cemaatinin ayinlerinde yer alan ilahiler ile İstanbul'da varlığını sürdüren diğer cemaatlerin ilahileri arasında yapılan karşılaştırmalı çalışmalara rastlanmıştır.[2] Ancak cemaatin kendi repertuvarındaki ilahiler arasında tarihsel bir karşılaştırmanın yer almadığı görülmüştür. Ek olarak, tarihsel süreç içerisinde cemaatin ayinlerinde yer alan eserlerin değişime uğrayıp uğramaması, değişimin var ise bunun niteliği gibi konular ile ilgili çalışmaların ise yeterli olmadığı düşünülmektedir. Bu sebeple başta Fener Rum Patrikhanesi olmak üzere, İstanbul'daki tüm Rum Ortodoks kiliselerinde okunan "Anastasimatarion Neon" isimli ilahi kitabının, tarihsel olarak aralarında belirli bir zaman farklılığı olan versiyonları arasında yapılacak olan karşılaştırmalı analiz, süreç içerisinde eserlerin yaşadığı değişimi gözler önüne sermesi bakımından önemlidir.

[1] Bkz. 1.9. Literatür Değerlendirme Tablosu

[2] Safa Yeprem, "Türk Cami Musikisi ile Mukayeseli Olarak İstanbul Gayr-i Müslimlerinde Mâbed Musikisi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, (Danışman: Yard. Doç. Dr. Nuri Özcan), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, 2004.
Gazi Ergişi, "İstanbul'daki Yahudi, Hıristiyan ve İslam Mâbedlerinde İcra Edilen İlahilerin Karşılaştırmalı Müzikal Analizi, Doktora Tezi, (Danışman: Prof. Dr. M. Safa Yeprem), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, 2015.
Ayşegül Arslan, "Semâvî Dinlerin İstanbul'daki Mâbetlerinde İcrâ Edilen Doğuş İlâhilerinin Karşılaştırmalı Analizi", Yüksek Lisans Tezi, (Danışman: Prof. Dr. M. Safa Yeprem), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, 2015.
M. Recai Çiftçi, "İstanbul'daki Hristiyan ve Müslüman Mâbedlerinde Okunan Tevrat, Zebur, İncil ve Kuran-ı Kerim Ayetlerinin Karşılaştırmalı Müzikal Analizi", (Danışman: Prof. Dr. M. Safa Yeprem), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı, 2019.

1.2. Problem Cümlesi

"Anastasimatarion Neon" isimli ilahi kitabında yer alan, "Kekrağaria" ve "Pasapnoaria" olarak isimlendirilen ilahi gruplarının Petros Peloponnesios, Petros Byzantios ve İoannis Neohoritis versiyonları arasındaki ortak özellikler ve farklılıklar nelerdir?

1.3. Hipotezler

1.3.1. İlahilerin toplam perde sayılarında farklılık vardır.

1.3.2. İlahilerde kullanılan ses sahalarında benzerlik vardır.

1.3.3. Perde kullanım sıklıklarında farklılık vardır.

1.3.4. İlahilerin toplam cümle sayılarında benzerlik vardır.

1.3.5. Güftelerin melodik cümleye bölünmelerinde farklılık vardır.

1.3.6. Güftelerde benzerlik vardır.

1.3.7. Melodik seyirde farklılık vardır.

1.3.8. Yeden sesi kullanımında benzerlik vardır.

1.3.9. Makamsal geçkilerde benzerlik vardır.

1.3.10. Yarım karar özelliklerinde farklılık vardır.

1.3.11. Tam karar özelliklerinde benzerlik vardır.

1.4. Alt Problemler

1.4.1. Toplam perde sayılarındaki farklılıklar nelerdir?

1.4.2. Güftelerde benzerlikler nelerdir?

1.4.3. Tam kararlarda benzerlikler nelerdir?

1.4.4. Melodik seyirdeki farklılıklar nelerdir?

1.4.5. Geçkilerdeki benzerlikler nelerdir?

1.4.6. Toplam cümle sayılarındaki benzerlikler nelerdir?

1.4.7. Ses sahalarındaki benzerlikler nelerdir?

1.4.8. Yeden sesi kullanımında benzerlikler nelerdir?

1.4.9. Perde kullanım sıklıklarındaki farklılıklar nelerdir?

1.5. Metodoloji

Farklı verilerin ortaya çıkmasıyla (özellikle yapılacak karşılaştırmalarda) daha farklı sonuçlara ulaşılması mümkündür. Nitel araştırma yönteminin kullanılacağı bu çalışmada[3], gözlem[4], görüşme[5] ve belgesel tarama[6] yapılacaktır. Nitel araştırma türü ise "Betimsel Analiz"dir.[7] Bu çalışmada toplanacak veriler kişisel yoruma dayalı olmayacak şekilde karşılaştırılacağından betimsel analiz en uygun tür olarak seçilmiştir. İçerik analizinde ise veriler tek tek ele alınarak bütüne doğru bir karşılaştırma imkânı elde edilecektir.

Elde edilen veriler bir araya getirilerek aralarındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konacaktır. Versiyonlar arasındaki bulgular frekans tablolarına ve yüzdelik dilimlere dönüştürülerek analiz edilecek, yapılan analizler sonucu istatistiksel olarak karşılaştırmalar yapılacaktır. Sonuç bölümünde bu veriler üzerinden ulaşılan noktalar ortaya konduktan sonra, çalışmanın başında yer alan hipotezlerin tutarlı olup olmadığı ortaya konacaktır.

1.5.1. Veri Toplama Yöntemleri

Veri toplama yöntemlerinden ilki, çalışma boyunca yapmış olduğumuz "kişisel görüşme" yöntemidir. Görüşme yapılan kişiler, Yeniköy Aya Panayia Rum Ortodoks Kilisesi muganniîsi Hristos Psomiadis ile Kurtuluş Aya Dimitri Rum Ortodoks Kilisesi muganniîsi Nikos Papageorgiou'dur.

---

[3] Zeki Karataş, "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri", *Manevi Temelli Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 1(1), 2015, s. 63.

[4] "Gözlem, gözlemcinin belli olay, oluşum ve davranışları tespit etme, anlama ve açıklama amaçlı bakışı ve dinleyişi ile veri toplama tekniğidir." Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2020, s. 200.

[5] "Görüşme, sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir." Karasar, s. 210.

[6] "Belgesel tarama, var olan kayıt ve belgelerden veri toplama tekniğidir." Karasar**,** s.229.

[7] "Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür." Murat Özdemir, "Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11(1), 2010, s. 336.

"Anastasimatarion" adlı kitabın tarihi, bestekârlar ve terminoloji ile ilgili sorular bu iki isim ile yapılan kişisel görüşmeler sonucu cevaplandırılmıştır.

İkinci veri toplama yöntemi ise "gözlem"dir. Çalışmamıza konu olan ilahilerin yukarıda ismi geçen iki isim tarafından yapılan icraları kayıt altına alınmıştır.[8]

Son veri toplama yöntemi olan "belgesel tarama"da ise üç farklı bestekâr tarafından kaleme alınan "Anastasimatarion" isimli ilahi kitabındaki "Kekrağaria" ve "Pasapnoaria" olarak isimlendirilen iki farklı ilahi gruplarına ulaşılmıştır. Ayrıca bestekârların biyografilerinin yer aldığı kitaplar taranmış ve çalışmamıza dahil edilmiştir.

1.5.2. Veri İşleme Yöntemleri ve Süreci

Toplanan veriler ve ulaşılan bulgulardan sonra perdeler, melodik cümle ve güfteler, seyir özellikleri olmak üzere üç farklı başlık halinde yorumlama ve analiz kısmı yer almaktadır.

Çalışmada incelediğimiz Petros Peloponnesios, Petros Byzantios ve İoannis Neohoritis isimli üç bestekârın "Kekrağaria" grubunda iki farklı ilahi yer almaktadır. Bu ilahilerden ilki "Kirie Ekekraksa", diğeri ise "Katefthinthito" isimli ilahilerdir. Üç bestekâr tarafından da bu iki ilahi, Rum Ortodoks kilise musikisinde yer alan sekiz havanın hepsinde (Protos, Defteros, Tritos, Tetartos, Plagios Protos, Plagios Defteros, Varis, Plagios Tetartos) bestelendiği için çalışmamızda "Kekrağaria" ilahi grubu 48 adet ilahiden oluşmaktadır.

"Pasapnoaria" grubunda da aynı şekilde iki farklı ilahi yer almaktadır. Bu ilahilerden ilki "Pasa Pnoi", diğeri ise "Enite Afton" isimli ilahilerdir. Bu grupta, "Kekrağaria" grubunun aksine Petros Byzantios yeni bir ilahi yazmamış, hocası Petros Peloponnesios'un yazdığı ilahileri kendi kitabına almıştır. Bu yüzden bu gruptaki ilahi incelemelerine Petros Peloponnesios ve İoannis Neohoritis'in ilahileri dahil edilerek, toplamda 32 adet ilahi incelenmiştir. Böylece iki gruptaki toplam incelenen ilahi sayısı 80 adettir.

[8] Bkz. CD Eki.

Perdelere ait ulaşılan bulguların yorumlanma bölümünde, ilahi grupları üç başlık altında incelenmiştir:

1- Toplam Perde Sayısı

2- Ses Sahası

3- Perde Kullanım Sıklığı

Bu üç farklı başlık altında oluşturulan tablolar sonucunda elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Yorumlama bölümünde Petros Peloponnesios "1. Petros" olarak, Petros Byzantios ise "2. Petros" olarak isimlendirilmiştir.

Melodik cümle ve güfte özelliklerine ait bulgular bölümünde "MuseScore 3"[9] programı ile Batı notasyonuna aktarılan ilahilerin üzerinde melodik cümleler belirtilmiş, toplam cümle sayıları grafik olarak gösterilmiş ve güftelerin melodik cümleye nasıl bölündüğü ile ilgili tabloya yer verilerek bulgular yorumlanmıştır.

Bulguların sonuncusu ise seyir özellikleri ile ilgilidir. Yazılan bütün ilahilerin melodik cümleleri ilk cümleden son cümleye doğru sıralanarak alt alta verilmiştir. Ele aldığımız ilk versiyon Petros Peloponnesios versiyonu olduğu için, diğer iki bestekârın cümle seyirleri Petros Peloponnesios'a göre karşılaştırılmıştır. Peloponnesios'dan farklılaşan notalar kırmızı renk ile belirtilmiştir.

1.6. Sınırlamalar

1.6.1. Araştırmada yer alan bilgilerin tümü, ulaşılabilen kaynaklarla sınırlıdır.

1.6.2. İstanbul Rum Ortodoks Kilise cemaatinin ayinlerinde kullandıkları ilahi kitapları arasından "Anastasimatarion" seçilmiş, diğer ilahi kitapları bu çalışmanın dışında bırakılmıştır.

1.6.3. Bugüne kadar yazılan versiyonlar arasından üç tanesi çalışmaya dahil edilmiştir. Bunlar, Petros Peloponnesios'un eski notasyon ile yazdığı ilahilerin 1800'lerin başında Grigorios Protopsaltis tarafından yeni notasyona aktardığı el yazması defter[10], 1820'de Bükreş'te basılan

[9] MuseScore versiyon no: 3.4.2.9788.

[10] Söz konusu el yazması defter, Duke Üniversitesi Kütüphanesi, Kenneth Willis Clark Koleksiyonu, Greek MS 26 bölümündedir. Online erişim için bkz: https://library.duke.edu/find/all?Ntt=anastasimatarion (15.03.2020) Defterin ilk sayfası ve Kekrağaria bölümü için bkz. Ek. 81 – Ek. 82.

kitap[11] ve 1905'te Fener Rum Patrikhanesi mührü ile basılan kitaptır.[12] Kitabın diğer versiyonları bu çalışmanın kapsamına dahil edilmemiştir.

1.6.4. Kitapta yer alan ilahilerden araştırmanın konusuna dahil olanlar "Kekrağaria" ve "Pasapnoaria" olarak isimlendirilen ilahi gruplarıdır. Diğer ilahiler ve ilahi grupları araştırma kapsamının dışındadır.

1.7. Varsayımlar

1.7.1. Alan ile ilgili yapılan çalışmada toplanan verilerin doğru ve güvenilir olduğu,

1.7.2. Yazılı kaynakların doğru bilgiler verdiği,

1.7.3. Kişisel görüşme yapılan kişi veya kişilerin verdikleri bilgilerin doğru olduğu,

1.7.4. Bu kişilerin bu alanı temsil ettiği,

1.7.5. İlahilerin icralarının doğru ve eksiksiz yapıldığı,

1.7.6. Arel-Ezgi-Uzdilek sisteminin Türk müziğinin teorik sistemini karşıladığı varsayılmıştır.

1.8. Evren ve Örneklem

1.8.1. Çalışmanın evrenini İstanbul'daki Rum Ortodoks kiliselerinin ayinlerinde okunan "Anastasimatarion" isimli ilahi kitapları oluşturmaktadır.

1.8.2. Çalışmanın örneklemi, Petros Peloponnesios, Petros Byzantios ve İoannis Neohoritis'in "Anastasimatarion" ilahi kitaplarının içinde yer alan, "Kekrağaria" ve "Pasapnoaria" olarak isimlendirilen ilahi gruplarıdır.

[11] Petros Efesios, *Νέον Αναστασιματάριον,* Εν τω Βουκουρεστίω Νεοσυστάτω Τυπογραφείω, Bükreş, 1820.
Kitabın ilk sayfası için bkz. Ek. 83.
[12] İoannis Protopsaltis, *Αναστασιματάριον Νέον Αργόν και Σύντομον,* Εκ του Πατριρχικού Τυπογραφείου, Konstantinopolis, 1905.
Kitabın ilk sayfası için bkz. Ek. 84.

1.9. İlgili Literatür Değerlendirme Tablosu

Çalışmamızın konusunu teşkil eden Rum Ortodoks Kilise Musikisi ve Bizans notasyonu ile ilgili incelediğimiz çalışmalar aşağıda listelenmiştir. Bu çalışmalarda Bizans musikisinin tarihi, Bizans musikisinin teorisi, Bizans notasyonu ve usuller hakkında giriş mahiyetinde bilgilere yer verildiği görülmüştür. Ek olarak tarihsel ve sosyolojik olayların Rum Ortodoks kilise musikisi üzerindeki etkilerinin de incelemeye alındığı görülmüştür.

Literatür taramasında ulaşabildiğimiz sonuca göre Rum Ortodoks kilise musikisi repertuvarının incelenmesi ile ilgili çalışmalar daha çok M. Safa Yeprem ve Ayşegül Arslan tarafından yapılmıştır. Fakat incelenen, analiz edilen ve karşılaştırılan bu eserlerin henüz yeterli sayıda olmadığı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra, sadece Rum Ortodoks Kilise musikisi repertuvarındaki eserlerin birbirleri ile karşılaştırılması ve analiz edilmesi, incelediğimiz literatürde rastlamadığımız bir konudur. Bu sebeplerden yola çıkarak çalışmamızın konusunu tespit ettiğimizi belirtmek isteriz.

Eser Adı	**Yazar**	**Türü**	**Basım Yılı ve Yeri**	**Kaynak Hakkında Bilgi**
"Bizans Musikisi" (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi c.5)	Bülent Aksoy	Ansiklopedi Maddesi	1994, İstanbul	Yazmış olduğu bu ansiklopedi maddesinde Aksoy, Bizans kilise musikisi, notasyon tarihi ve nazariyatı, Hrisantos reformu gibi konular hakkında bilgiler ortaya koymuştur.

Eser Adı	**Yazar**	**Türü**	**Basım Yılı ve Yeri**	**Kaynak Hakkında Bilgi**
Türk Musikisi Kimindir?	Hüseyin Sadettin Arel	Kitap	1969, İstanbul	Arel kitabında Bizans musikisinin tarihinden bahsetmiş, ardından Bizans musikisinde kullanılan işaretleri, perdeleri tanıtmıştır. Hrisantos'un nota reformu ile ilgili bilgiler vermiştir.
Fener Beylerine Türk Şarkıları	Murat Bardakçı	Kitap	1993, İstanbul	Kitabın girişinde Bizans musikisi ve notasyonu hakkında giriş mahiyetinde bilgiler verilmis, Efterpi, Pandora, Armonia gibi Bizans notasıyla yazılan Türk şarkıları yayınlanarak ek bölümde Rauf Yekta'nın Bizans Kilise musikisi hakkında yazmış olduğu makale paylaşılmıştır.

Eser Adı	**Yazar**	**Türü**	**Basım Yılı ve Yeri**	**Kaynak Hakkında Bilgi**
Greek Orthodox Music In Ottoman Istanbul/Nation and Community in the Era of Reform	Merih Erol	Kitap	2015, Bloomington	Merih Erol, doktora tezine dayandırdığı bu çalışmasında geç Osmanlı dönemine yoğunlaşarak İstanbul'daki Rum Ortodoks Kiliselerinin bu dönemdeki durumunu ayrıntılı olarak incelemiştir. Kilise müziğinin de bu hareketli dönemdeki durumuna dikkat çekerek sosyal ve kültürel anlamda yaşanan değişimi ortaya koymuştur.
Rum Kiliselerinde Musiki	Rauf Yekta	Gazetede yayınlanan makale	17 Kanunsani 1899, İstanbul	Yekta bu makalesinde Rum Kiliselerinde icra edilen musikinin nazariyatı ile ilgili bilgiler vermiştir. Sekiz hava hakkında açıklamalar yapmış ve bu havalarda

				bestelenmiş olan ilahilerden ilk olarak "Kirie Ekekraksa" ilahisini örnek vermiştir.
Türk Cami Musikisi İle Mukayeseli Olarak İstanbul Gayr-i Müslimlerinde Mabed Musikisi	M. Safa Yeprem	Doktora Tezi	2004, İstanbul.	İstanbul'daki müslüman ve gayr-i müslim cemaatleri hakkında bilgi verilerek mabed musikileri notasyon, makam, çalgı, form, icra şekli gibi başlıklar altında incelenmiştir
İstanbul'da Yaşayan Müslüman ve Gayr-i Müslim Cemaatlerdeki Mabed Musikisi	M. Safa Yeprem	Makale	2010, İstanbul	Doktora tezinden yola çıkılarak yazılan bu makalede yine müslüman ve gayr-i müslim cemaatlerinin mabed musikileri inceleme altına alınmıştır.

Eser Adı	**Yazar**	**Türü**	**Basım Yılı ve Yeri**	**Kaynak Hakkında Bilgi**
Dinlerin Ortak Dili Müzik	M. Safa Yeprem	Konferans kitabı ve DVD	2013, İstanbul	Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde düzenlenen bu konferansta Müslüman, Rum, Süryânî, Ermeni, Yahudi ve Presbiteryen cemaatlerinin ilâhileri, çalgıları, nota sistemi, makam sistemi ve güftelerin kökenleri kısaca tanıtılmıştır.
Semâvî Dinlerin İstanbul'daki Mâbetlerinde İcrâ Edilen Doğuş İlahilerinin Karşılaştırmalı Analizi	Ayşegül Arslan	Yüksek Lisans Tezi	2015, İstanbul	Bu çalışmada, İstanbul'da varlığını sürdüren Alman Latin Katolik Kilisesi, Keldânî Katolik Kilisesi, Süryânî Ortodoks Kilisesi, Rum Ortodoks Kilisesi, Ermeni Ortodoks Kilisesi, Presbiteryen Kilisesi, Protestan Kilisesi ve Sünnî Hanefî İslam cemaatlerinin "Kutlu Doğum" konulu ilahileri derlenmiş ve karşılaştırmalı analiz

				yapılmıştır. İncelenen 41 adet ilahiden 6 tanesi İstanbul'daki Rum Ortodoks Kiliselerinde okunan ilahilerdir.
A History of Byzantine Music And Hymnography	Egon Wellesz	Kitap	1961, Oxford	Wellesz bu çalışmasında, Bizans musikisinin tarihi hakkında kaynak teşkil edecek bilgilere yer verirken aynı zamanda Bizans müziğinin notasyonu ve nazariyatı hakkında da çeşitli bilgiler aktarmıştır.
Post-Byzantine Music Manuscripts as a Source for Oriental Secular Music (15th to Early 19th Century)	Kyriakos Kalaitzidis	Kitap	2012, Würzburg	15.yy'dan 19.yy'a kadar çeşitli bestecilerin eserleri tanıtılarak Geç Bizans Müziğinde eserlerin makamlarının isim karşılıkları tespit edilmiştir. Besteciler tanıtılmış, eser, üslup, icra gibi konuların Bizans Müziğindeki karşılığı ile nota ve usul arasındaki ilişki incelenmiştir.

1.10. Terminoloji

- **İhos**: *"Makam karşılığı olarak, İhos terimi kullanılır…"*[13]
- **Plagios (Plagal):** *"Bizans Musikisi'nde 4 ana ihos, 4 tane de plagal (yan) ihos vardır."*[14]

"...Dördü aslî, dördü de bunların plagali yani yan dizisi olmak üzere, sekiz makam vardır."[15]

- **Esperinos:** Akşam duası, akşam töreni anlamlarına gelen esperinos,[16] her akşam Rum Ortodoks kiliselerinde yapılan ayine verilen isimdir. Haftanın ilk esperinosu olan Pazar esperinosu, cumartesi akşamı yapılmaktadır.[17]
- **Anastasimatarion:** "Anastasis" kelime anlamı olarak "diriliş" demektir.[18]

Rum Ortodoks kiliselerinde yapılan Pazar esperinosu (Cumartesi akşamı yapılan ayin) ve Pazar sabahındaki ayinlerde okunan ve Hz. İsa'nın dirilişini konu alan ilahilere "Anastasima" denmektedir. "Anastasimatarion" ise bu ilahilerin toplandığı kitaba verilen isimdir.[19]

- **Lambadarios:** *"…Fener Patrikhanesi'nde lampadarios yani sol taraftaki muganni oldu."* [20]

Yukarıdaki alıntıdan anlaşıldığı üzere kiliseye girildiğinde sol taraftaki muganniye lambadarios veya lampadarios denmektedir.

- **Protopsaltis:** *"Sağ taraf hanendesi, yani protopsaltis…"*[21] Bu bilgiye göre protopsaltis'in kilisede sağ taraftaki muganni olduğunu söylemek mümkündür.
- **Sintomon:** Kısa ilahilere verilen isimdir. Yani her güfteye bir vuruş gelecek şekilde okunan ilahilerdir.[22]

---

[13] Murat Bardakçı, *Fener Beylerine Türk Şarkıları*, Pan Yayıncılık, İstanbul, 1993, s. 21.
[14] Bülent Aksoy, "Bizans Musikisi", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi,* İstanbul, 1994, c.5, s.522.
[15] Bardakçı, s. 21.
[16] Yunanca – İngilizce Web Sözlük https://www.wordreference.com/gren/εσπερινός (Erişim Tarihi:12.05.2020)
[17] Yeniköy Aya Nikola ve Yeniköy Panayia Rum Kiliseleri muganisi Hristos Psomiadis ile kişisel görüşme (27.10.2019)
[18] Yunanca – Türkçe Web Sözlük https://www.dict.com/yunanca-turkce/ανάσταση (Erişim Tarihi:12.05.2020)
[19] Hristos Psomiadis ile kişisel görüşme (27.10.2019)
[20] Bardakçı, s. 15.
[21] Bardakçı, s. 15.
[22] Kurtuluş Aya Dimitri Kilisesi muganisi Nikos Papageorgiou ile kişisel görüşme (16.05.2020)

1.11. Kavramsal Çerçeve

1.11.1. Teorik Sistem

Çalışmamızda yer alan ilahilerin bestekârlar tarafından sekiz havanın tümünde bestelenmesinin, havaların birbirinden farklı özelliklerini görmemize imkân sağlayacağını düşünüyoruz. "İhos"ların kullandıkları dizilerin bilinmesinin, çalışmamızda oluşturduğumuz tabloların yorumlanması ve anlaşılması açısından bizlere kolaylık sağlayacağını düşünüyoruz. Buna ek olarak, "ihos"ların Türk müziğinde karşılık gelen ses dizileri de karar perdeleri belirtilerek bulgular ve yorum bölümünde gösterilmiştir. Diziler, perdeler ve Türk müziği ile olan ilişkisi hakkında Hüseyin Sadettin Arel çalışmasında[23] şu bilgileri aktarmıştır:

"Bizans musikisinde sekiz makam vardır, demiştik. Bunlara ikhos denilir. Sekiz makamın dördü asıl makam, dördü de yan makam itibar olunmuştur. Yalnız yedinci makam olan Varis'in yan makam olup olmadığında ihtilaf vardır. Makamların isimleri, dizileri ve aralıkları şunlardır:

1. *Protos (birinci):*

Pa	*Vu*	*Ga*	*Zi*	*Ke*	*Zo*	*Ni*	*Pa*
(Re)[24]	*(Mi)*	*(Fa)*	*(Sol)*	*(La)*	*(Si)*	*(Do)*	*(Re)*
	9	*7*	*12*	*12*	*9*	*7*	*12*

2. *Defteros (ikinci):*

Ni	*Pa*	*Vu*	*Ga*	*Zi*	*Ke*	*Zo*	*Ni*
(Do)	*(Re bemol)*	*(Mi)*	*(Fa)*	*(Sol)*	*(La bemol)*	*(Si)*	*(Do)*
	9	*12*	*7*	*12*	*9*	*12*	*7*

3. *Tritos (üçüncü):*

Ni	*Pa*	*Vu*	*Ga*	*Zi*	*Ke*	*Zo*	*Ni*
(Do)	*(Re)*	*(Mi)*	*(Fa)*	*(Sol)*	*(La)*	*(Si)*	*(Do)*
	12	*9*	*7*	*12*	*12*	*9*	*7*

[23] Hüseyin Sadettin Arel, *Türk Musikisi Kimindir?,* Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1969.
[24] Arel, Batı notasyonundaki isimleri Türk Müziği'ne göre değil, Batı müziği'nin teorik sistemine göre vermiştir. Buna göre Bizans müziğindeki nota isimlerinin Türk müziği'ndeki karşılıkları şu şekildedir:
Ni (Sol), Pa (La), Vu (Si), Ga (Do), Zi (Re), Ke (Mi), Zo (Fa).

4. *Tetartos (dördüncü):*

Pa	*Vu*	*Ga*	*Zi*	*Ke*	*Zo*	*Ni*	*Pa*
(Re)	*(Mi)*	*(Fa)*	*(Sol)*	*(La)*	*(Si)*	*(Do)*	*(Re)*
	9	*7*	*12*	*12*	*9*	*7*	*12*

5. *Plagios protos (birincinin yan makamı):*

Pa	*Vu*	*Ga*	*Zi*	*Ke*	*Zo*	*Ni*	*Pa*
(Re)	*(Mi)*	*(Fa)*	*(Sol)*	*(La)*	*(Si)*	*(Do)*	*(Re)*
	9	*7*	*12*	*12*	*9*	*7*	*12*

6. *Plagios Defteros (ikincinin yan makamı)*

Pa	*Vu*	*Ga*	*Zi*	*Ke*	*Zo*	*Ni*	*Pa*
(Re)	*(Mi bemol)*	*(Fa diyez)*	*(Sol)*	*(La)*	*(Si bemol)*	*(Do diyez)*	*(Re)*
	7	*18*	*3*	*12*	*7*	*18*	*3*

7. *Varis (Pest):*

Zo	*Ni*	*Pa*	*Vu*	*Ga*	*Zi*	*Ke*	*Zo*
(Si)	*(Do)*	*(Re)*	*(Mi)*	*(Fa)*	*(Sol)*	*(La)*	*(Si)*
	7	*12*	*9*	*7*	*12*	*9*	*7*

8. *Plagios Tetartos (dördüncünün yan makamı)*[25]

Ni	*Pa*	*Vu*	*Ga*	*Zi*	*Ke*	*Zo*	*Ni*
(Do)	*(Re)*	*(Mi)*	*(Fa)*	*(Sol)*	*(La)*	*(Si)*	*(Do)*
	12	*9*	*7*	*12*	*12*	*9*	*7*

[25] Arel, s.210-211.

Arel bu bilgileri verdikten sonra makamların perdeleri arasındaki münasebetleri hakkında hem Rum müelliflerin hem de Avrupalı yazarların verdikleri bilgilerin çok karmaşık ve birbirine zıt şeyler olduğunu belirtmiş[26], ayrıca yukarıda göstermiş olduğu dizilerin de doğruluğundan emin olmadığını vurgulamıştır. Havaların Türk müziğindeki karşılıkları hakkında ise şu bilgiyi vermiştir:

> *"Amelî surette musiki ile iştigal eden Rumlardan bazıları nazarî izahata girişmeksizin sadece birinci makamın Türk musikisindeki "Hüseyni" makamına, ikincinin neva perdesinde karar eden "Hüzzam" makamına, üçüncünün "Çargâh" makamına, dördüncünün "Yegâh" makamına, beşincinin "Hüseyni" veya "Neva" makamına, altıncının "Hicaz" makamına, yedincinin de "Irak" veya "Bestenigâr" makamına muadil olduğunu söylüyorlar. Lâkin bunlara inanılamaz. Çünkü bilirim zannederek zanlarını bilgi sanıyorlar. Zaten Türk makamlarını benimsedikleri meydanda olmakla beraber bunları da hakkıyla kavramadıkları görülüyor."*[27]

Aktarılan bu bilgilerden sonra Rum Kilise musikisinde kullanılan *ihos*ların, Türk müziği makamlarında kesin olarak bir karşılığının bulunduğunu söylemek mümkün görünmemektedir. Arel teorik olarak sadece "ihos"ların dizilerini vermiştir. Türk müziği makamlarında olduğu gibi, "ihos"ların karakteristik anlamda birbirinden ayrılan seyir hareketleri ile ilgili bir bilgiye rastlanmamıştır. Bunun yanında, *ihos*ların duyum olarak yukarıda verilen makamlar ile benzeştiğini söylemek mümkündür.

[26] Arel, s. 211.
[27] Arel, s. 211.

1.11.2. İlahiler ve İlahi Grupları

İstanbul'daki Rum Ortodoks Kiliselerinin ayinlerinde okunan "Anastasimatarion" isimli ilahi kitabında çalışmamıza dahil ettiğimiz "Kekrağaria" ve "Pasapnoaria" olarak isimlendirilen ilahi gruplarında ikişer ilahinin yer aldığını söylemiştik.[28] Hristos Psomiadis, incelediğimiz ilahilerin güftelerinin Zebur'dan olduğunu aktarmıştır.[29] "Kekrağaria" ve "Pasapnoaria" isimlendirmelerinin resmî isimlendirmeler olmadığını, halk arasında bu şekilde bilindiğini ve mugannilerin de aralarında ilahileri bu şekilde isimlendirdiklerini söylemiştir.[30]

Psomiadis, isimlendirmenin "Kekrağaria" olmasının ise ilahilerde "ekekraksa, kekrağene" gibi kelimelerin bulunmasından kaynaklandığını, aynı şekilde "Pasapnoaria" ilahi grubunda ise "Pasa pnoi" kelimesinden dolayı isimlendirildiğini bizlere aktarmıştır.[31]

"Kekrağaria" grubunda yer alan ilahilerden ilki "Kirie ekekraksa" güftesi ile başlamaktadır. İlahinin tam metni ise şu şekildedir:[32]

"Kirie eke kra ksa pros se

İsakuson mu

İsakuson mu kirie.

Kirie eke kra ksa pros se

İsakuson mu

Pros hes ti foni tis deiseos mu

En to ke kra ğene me pros se

İsakuson mu kirie."

[28] Bkz. 1.5.2. Veri İşleme Yöntemleri
[29] Hristos Psomiadis ile Kişisel Görüşme (04.09.2020)
[30] Hristos Psomiadis ile Kişisel Görüşme (04.09.2020)
[31] Hristos Psomiadis ile Kişisel Görüşme (04.09.2020)
[32] İoannis Protopsaltis, *Αναστασιματάριον Νέον Αργόν και Σύντομον*, Εκ του Πατριρχικού Τυπογραφείου, Konstantinopolis, 1905, s. 1.

"Kekrağaria" grubunda yer alan ikinci ilahi ise "Katefthinthito" güftesi ile başlamaktadır. İlahinin tam metni ise şu şekildedir: [33]

"Katefthinthito i prosefhi mu

Os thimiama enopion su

Eparsis ton hiron mu

Thisia esperini

İsakuson mu kirie."

İnceleyeceğimiz ikinci grup ise "Pasapnoaria" grubudur. Bu grupta da yine "Kekrağaria" grubunda olduğu gibi iki adet ilahi yer almaktadır. İlahilerden ilki "Pasa pnoi" isimli ilahidir. İlahinin tam metni ise şu şekildedir: [34]

"Pasa pnoi enesato ton kirion

Enite ton kirion ek ton uranon

Enite afton en tis i psis tis

Si prepi i mnos to theo."

Gruptaki ikinci ilahi ise "Enite Afton" güftesi ile başlamaktadır. İlahinin tam metni şu şekildedir: [35]

"Enite afton pantes i ageli aftu

Enite afton pase e dinamis aftu

Si prepi i mnos to theo."

[33] Protopsaltis, s. 2.
[34] Protopsaltis, s. 39.
[35] Protopsaltis, s. 39.

2. İSTANBUL'DAKİ RUM ORTODOKS KİLİSELERİNDE AKŞAM AYİNİ VE ANASTASİMATARİON

2.1. Akşam Ayini (Esperinos)

Yeniköy'deki Panayia Rum Ortodoks Kilisesi ve Aya Nikola Rum Ortodoks Kilisesi'nde muganni olan Hristos Psomiadis'den edindiğimiz bilgilere göre[36], Rum Ortodoks kiliselerinde "esperinos" adı verilen ayinler mevcuttur. Haftanın her günü yapılan esperinosların ilki Pazar günü olmakla birlikte bu ayinlerin günlere göre farklı konuları ihtiva ettiği görülmektedir. Haftalık esperinosların konuları ise şu şekilde sıralanmaktadır:

- **1. Esperinos – Pazar:** Hz. İsa'nın dirilişi (Cumartesi akşamı icra edilir.)
- **2. Esperinos – Pazartesi:** Melekler (Pazar akşamı icra edilir.)
- **3. Esperinos – Salı:** Yahya Peygamber (Pazartesi akşamı icra edilir.)
- **4. Esperinos – Çarşamba:** Hz. İsa'nın çarmıha gerilişi, Aziz Nikolos (Salı akşamı icra edilir.)
- **5. Esperinos – Perşembe:** 12 Apostolos[37] (Çarşamba akşamı icra edilir.)
- **6. Esperinos – Cuma:** Hz. İsa'nın çarmıha gerilişi (Perşembe akşamı icra edilir.)
- **7. Esperinos – Cumartesi:** Tüm vefat eden insanlar (Cuma akşamı icra edilir.)

Yukarıdaki sıralamada bir ayrıntıyı vurgulamak istiyoruz. Hristos Psomiadis'in aktardığı bilgilere göre esperinosların, kendilerine verilen isimlerden bir gün önce icra edilmelerinin sebebi eski takvimde yeni günün akşam güneş battıktan sonra başlamasıdır. Göz önünde bulundurulması gereken bir diğer durum ise haftanın ilk gününün Pazartesi günü değil Pazar günü olmasıdır.

Haftanın ilk esperinosu olan Pazar esperinosunda Hz. İsa'nın dirilişini konu alan ilahiler "Anastasima" olarak bilinmektedir. "Anastasimatarion" ise bu ilahilerin yer aldığı kitabın ismidir.

[36] Hristos Psomiadis ile kişisel görüşme (27.10.2019)
[37] Apostolos: Müjde veren demektir. Havariler Yunanca'da bu isimle anılmaktadır. Yunanca – Türkçe Web Sözlük https://www.dict.com/yunanca-turkce/απόστολος (Erişim Tarihi:22.06.2020)

2.2. Anastasimatarion'un Kısa Tarihi

Hristos Psomiadis'in aktarmış olduğu bilgiler[38] bize Anastasimatarion'un geçmişinin 10. yy'a kadar dayandığını göstermektedir. "Eski Anastasimatarion" olarak adlandırılan bu kitabı kimin yazdığı belli değildir. Psomiadis, bir ilahinin yaklaşık 10 sayfa olduğunu aktarmıştır.

Eski Anastasimatarion'dan sonra Panayotis Neos Hrisafis'in (yaklaşık olarak 1620-1630) Anastasimatarion'u gelmektedir. Psomiadis, Eski Anastasimatarion kadar olmasa da içindeki ilahilerin uzun olduğunu söylemektedir.

Hristos Psomiadis, geçtiğimiz yıllarda Danîl'in (Daniel) bir Anastasimatarion'unun bulunduğunu aktarmıştır. 18. Yüzyıl sonlarında Fener Rum Patrikhanesi'nde görev yapan Danîl ilk kısa Anastasimatarion'u yapan kişidir. Kendisinden önce yazılan Anastasimatarionlar, içinde uzun ilahiler barındırmaktadır. Günümüze geldikçe ilahilerin boyutu kısalmıştır. Danîl çalışmamıza konu olan bestekârlardan ilkinin, Petros Peloponnesios'un, Fener Rum Patrikhanesi'ndeki hocasıdır. *"Protopsaltis"* olan Danîl'in karşısında *"Lambadarios"* olan öğrencisi Petros vardır.[39]

Danîl'den sonra Petros Lambadarios'un yazmış olduğu Anastasimatarion tüm Ortodoks Hristiyan dünyasında ilgi görmüştür. Hocası Danîl gibi kendisinin Anastasimatarion'u da içinde kısa ilahiler barındırmaktadır. Petros'un yazmış olduğu ilahiler, öğrencisi Grigorios Protopsaltis[40] tarafından transkribe edilmiştir.[41]

1820 yılına gelindiğinde Petros Peloponnesios'un öğrencisi Petros Byzantios'un yazmış olduğu Anastasimatarion, Bükreş'te basılmaktadır. Bu kitap, Rum Ortodoks dünyasının ilk basılı kitabı olma özelliği taşımaktadır.[42]

---

[38] Hristos Psomiadis ile kişisel görüşme (27.10.2019)
[39] Protopsaltis ve Lambadarios'un anlamları için bkz. 1.10. Terminoloji Bölümü.
[40] Grigorios Protopsaltis Bkz. Ek. 95. https://analogion.com/site/html/Gallery.html Rum Ortodoks Kilise Musikisinde öne çıkan bestekârların resimlerinin yer aldığı web sitesi (03.06.2020)
[41] Söz konusu el yazması kitap Duke Üniversitesi Kütüphanesi, Kenneth Willis Clark Koleksiyonu, Greek MS 26 bölümündedir. Online erişim için bkz: https://library.duke.edu/find/all?Ntt=anastasimatarion (15.03.2020)
[42] Petros Efesios, *Νέον Αναστασιματάριον,* Εν τω Βουκουρεστίω Νεοσυστάτω Τυπογραφείω, Bükreş, 1820. Kitabın ilk kapağı için Bkz. Ek.83.

3. BESTEKÂRLARIN BİYOGRAFİLERİ

3.1. Petros Peloponnesios (Lambadarios)[43]

Murat Bardakçı'nın aktardığı bilgiye göre Petros Peloponnesios, 1730 yılında günümüzde Mora Yarımadası olarak bilinen Peloponnes'de doğmuştur.[44] "Hayranlık uyandıran bir besteci" olarak anılan Petros'un eserlerinin Rum Ortodoks Kilise musikisi tavrı olarak basit, sade, gösterişsiz ve alçakgönüllü olduğu söylenmektedir. Kendisinden sonraki mugannilere rehberlik edecek örnek eserler bırakmıştır. Bu müzik için Petros'un besteleri klasik bir anıt görevi görmektedir.[45]

Aktarılan bilgilere göre[46] İzmir'de bir keşişin yanında okuyan Petros, İstanbul'a gelince İoannis Trapezountios'un[47] (ö.1770) (Trabzonlu İoannis) öğrencisi oldu. O dönemde Fener Rum Patrikhanesi'nde *"protopsaltis"* olan İoannis'in döneminde Petros *"ikinci domestikos"*[48] oldu. İoannis öldükten sonra Petros "*lambadarios"*, Danîl ise "*protopsaltis"* olmuştur.[49]

1776 yılında Patrikhaneye bağlı açılan müzik okulunda, Petros, Danîl ve İakovos Peloponnesios[50] ile hocalık yapmıştır. Bu okul, İstanbul'un fethinden sonra Patrikhane bünyesinde açılan ikinci müzik okulu idi. 1777 yılında veba salgınından hayatını kaybedene kadar Petros bu görevde kalmıştır. Petros, kendisinden sonra hem kilise musikisinde hem Osmanlı musikisinde kendi

[43] Petros Peloponnesios bkz. Ek. 90. https://analogion.com/site/html/Gallery.html Rum Ortodoks Kilise Musikisinde öne çıkan bestekârların resimlerinin yer aldığı web sitesi (Erişim Tarihi:03.06.2020)
[44] Bardakçı, s.15.
[45] Georgios, İ. Papadopoulos, (1904), Atina, *Ιστορική Επισκόπησις της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής, Απο των Αποστολικών Χρόνων Μέχρι των Καθ'ημάς (1-1900 μ. Χ.),* Τύποις Πραξιτέλους, s.116.
[46] Papadopoulos, s.117.
[47] İoannis Trapezountios bkz. Ek. 92. https://analogion.com/site/html/Gallery.html Rum Ortodoks Kilise Musikisinde öne çıkan bestekârların resimlerinin yer aldığı web sitesi (Erişim Tarihi:03.06.2020)
[48] Halen günümüzde devam eden bir gelenek olarak Fener Rum Patrikhanesi'nde 4 tane rütbe vardır. Bu rütbeler aşağıdan yukarıya şu şekilde sıralanmaktadır: (Nikos Papageorgiou ile kişisel görüşme 16.05.2020)

1. İkinci Domestikos
2. Birinci Domestikos
3. Lambadarios
4. Protopsaltis

[49] Papadopoulos, s.117.
[50] İakovos Peloponnesios Protopsaltis Bkz. Ek. 93. https://analogion.com/site/html/Gallery.html Rum Ortodoks Kilise Musikisinde öne çıkan bestekârların resimlerinin yer aldığı web sitesi (Erişim Tarihi:03.06.2020)

tavrını devam ettirecek birçok öğrenci yetiştirmiştir.[51] Petros Peloponnesios, çalışmamıza konu olan Anastasimatarion'un yanında kilise musikisi repertuvarı ile ilgili başka pek çok kitap yazmıştır.[52]

İstanbul'da varlığını sürdüren İslam ve Hristiyan dînî musiki geleneklerinin birbirleri ile olan sıkı ilişkilerine bir örnek olarak Petros Peloponnesios'un cenazesi ile ilgili rastladığımız kaynakta şu hikâye yer almaktadır:

"*Cenazesi Patrikhanede (Aya Yorgi kilisesinde) yapıldı. İstanbul'un bütün Mevlevihanelerinden dervişler geldi. Gelen Mevlevi dervişleri, Patrik II. Sofronyos'dan izin alıp Petros'a olan saygıları ve üzüntülerini göstermek için mezarının başında ney üfleyip ilahiler okudular. Dervişlerden birinin elinde tuttuğu neyi Petros'un mezarına koyduğu ve mezardan ağlayarak çıktığı söylenir. Eğrikapı Rum Mezarlığına defnedildi. Ancak mezarının yeri günümüzde belli değildir."*[53]

Ayrıca Bardakçı, eserinde Petros'un *"Hırsız"* lakabı alması ile ilgili şu hikâyeyi aktarmaktadır:

"*İstanbul'dan İran'a giden ve İran sarayında musiki yapmakta olan üç Osmanlı hanendesi, 1770'te İstanbul'a dönerler. Bir bayram günü, hükümdar Birinci Abdülhamit'in huzurunda okurlar, sonra yine musiki yapmak için Galata Mevlevihanesi'ne giderler. Ne çalacaklarını soran dervişlere, cevap vermezler. Petro, onların prova yaptıkları odada bir yere gizlenir, yalnız başlarına okudukları eserleri gizlice notaya alır ve üç müzisyen eserlerini dervişlere icra etmeden önce, onların parçalarını "Bunlar benim bestelerim" diyerek çalıp okur. Müzisyenler tabii çok kızarlar, sazlarını kırarlar ve Petro'ya saldırmak isterler. Dervişler Petro'yu kaçırıp müzisyenler gidene kadar, birkaç gün saklarlar. Peloponesli Petro, bu olaydan*

[51] Papadopoulos, s.120.

[52] Petros Peloponnesios'un yazmış olduğu diğer kitaplara örnek olarak, Eirmologion ve Doksastarion verilebilir:

1. Doksastarion: Petros Lambadarios, *Σύντομον Δοξαστάριον,* Εν τω του Βουκουρεστίω Νεοσυστάτω Τυπογραφείω, Bükreş, 1820.
2. Eirmologion: Petros Peloponnesios, *Ειρμολόγιον των Καταβασιών του Όλου Ενιαυτού,* Εν τη Βρεταννική Τυπογραφία Κάστρου εις Γαλατάν, Konstantinopolis, 1825.

Bu kitapların kapak sayfaları için Bkz. Ek. 85, Ek. 86.

[53] Papadopoulos, s.124.

sonra artık Hırsız Petro olarak anılır. 1777'de öldüğünde cenazesine Mevlevî dervişleri de gelir ve gömülürken mezarının içine bir ney koyarlar."[54]

3.2. Petros Byzantios (Figas)[55]

Petros Peloponnesios'un en seçkin öğrencisi olarak aktarılan Petros Byzantios,[56] Yeniköy'de doğdu. Ek olarak ulaşabildiğimiz bir diğer kaynakta çok iyi bir tanburi ve neyzen olduğu yazılan Petros Byzantios'un, Petros Peloponnesios metoduyla (parasimantiki) bestelerini yazdığı, ayrıca bazı eski besteleri Kukuzelis'in metodundan (eski notasyon) Petros Peloponnesios'un notasyonuna transkribe ettiği aktarılmaktadır.[57] Byzantios'un yaptığı transkribeyi, kendisi öldükten sonra üç hoca olarak anılan Hrisantos, Hürmüzyos ve Grigoryos yeni notasyona transkribe etmiştir.

İlgi çekici bir ayrıntı olarak rastladığımız kaynakta şu bilgi yer almaktadır:

"İznikli Patrik Kalinikos döneminde Petros, Fener Rum Patrikhanesindeki baş mugannilik görevi durduruldu. Sebebi ise, Patrikhanenin kurallarına aykırı olarak Petros Byzantios'un ikinci bir kadınla evlenmesiydi. Bu sebeple İstanbul'dan Ukrayna'nın Herson şehrine kaçtı. Bu yüzden "Figas"[58] olarak anılmaya başlandı. Herson'dan, Romanya'nın Yaş şehrine kaçtı. Bu şehirde 1808 yılında vefat etti."[59]

Bardakçı, günümüzde kullanılan Bizans notasyon sisteminin mucitlerinden biri olan Hrisantos'un, Petros Byzantios'un öğrencisi olduğunu aktarmaktadır.[60]

---

[54] Bardakçı, s.15.
[55] Petros Byzantios bkz. Ek. 91. https://analogion.com/site/html/Gallery.html Rum Ortodoks Kilise Musikisinde öne çıkan bestekârların resimlerinin yer aldığı web sitesi (Erişim Tarihi: 03.06.2020)
[56] Bardakçı, s. 15.
[57] Papadopoulos, s. 136.
[58] Figas, Yunanca'da "kaçan" demektir. Faruk Tuncay, Leonidas Karatzas, "φυγάς" Yunanca Türkçe Sözlük, Doğu Dil ve Kültürleri Merkezi, Atina, 2009 s. 801.
[59] Papadopoulos, s.136.
[60] Bardakçı, s. 15.

3.3. İoannis Neohoritis (Byzantios)[61]

"Doğum tarihi tam olarak bilinmese de 1800-1866 yılları arasında yaşadığı tahmin edilmektedir. 19. yy. Fener Rum Patrikhanesi'nin en önemli müzisyenlerinden biri olarak gösterilir.

1824-1831 yılları arasında "domestikos" olan İoannis, 1831 yılından 1855'e kadar "lambadarios", 1855-1862 arasında "vekil protopsaltis" ve en sonunda 1862 yılından ölüm tarihi olan 1866'ya kadar "protopsaltis" görevini sürdürmüştür. Vekil olarak protopsaltislik yapmasının nedeni, 1855 yılında o sırada protopsaltis olan Konstantinos'un[62] görevinden istifa etmesine rağmen yine de dönemin patriğinin, 1862'de Konstantinos ölene kadar bu unvanın onda kalmasını istemesinden kaynaklanmaktadır. 1862 yılında Konstantinos ölünce yerine İoannis "protopsaltis" olmuştur. Patrikhanede ün kazanmasının nedeni, bestecilik yönünün yanında müzik yayınları ile ilgili direktörlük ve yayıncılık yapmasından dolayıdır.

Bestecilik alanında yaptığı en önemli iş, Petros Peloponnesios'un yazdığı "Eirmologion Katavasion" ve Petros Byzantios'un yazdığı"Eirmologion Syntomon"'u zenginleştirerek yeniden bestelemesidir.[63] Yeniden bestelenip basılan bu kitaplar, Rum Ortodoks dünyasında ilgi gören kitaplar arasında yer almaktadır.

Ayrıca İoannis, Stefanos Alfa Domestikos[64] ile birlikte 1850 ve 1851 yıllarında dört cilt halinde "Mousiki Pandekti" adlı kitabı yayınlamıştır."[65]

---

[61] Bu bölümde aktardığımız bilgiler Atina'da bulunan Manolis K. Chatzigiakoumisis Araştırma ve Yayınlar Merkezi'nin (KERE) web sitesinden alınmıştır. https://www.e-kere.gr/βιογραφικά/ΙΩΑΝΝΗΣ-ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ-Ο-ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ (Erişim Tarihi: 03.06.2020)

[62] Konstantinos Byzantios Protopsaltis Bkz. Ek. 94. https://analogion.com/site/html/Gallery.html Rum Ortodoks Kilise Musikisinde öne çıkan bestekârların resimlerinin yer aldığı web sitesi (Erişim Tarihi: 03.06.2020)

[63] Bu kitaplar 1839 ve 1856 yıllarında iki kez İstanbul'da yayınlamıştır:

1. İoannis Lambadarios, Ειρμολόγιον των Καταβασιών υπό Πέτρου Πελοποννησίου, Εκ της Τυπογραφίας Παναγίου Τάφου, Konstansinopolis, 1839.
2. İoannis Lambadarios, Ειρμολόγιον των Καταβασιών υπό Πέτρου Πελοποννησίου, Εκ της Τυπογραφίας Θαδδαίου Τιβιτσιάν, Konstantinopolis, 1856.

Söz konusu kitapların kapak sayfaları için Bkz. Ek. 87, Ek. 88.

[64] Stefanos, İoannis'in "*lambadarios"* olduğu dönemde Fener Rum Patrikhanesi'nde "*alfa domestikos"*luk görevi yapmaktadır.

[65] İoannis Lambadarios, Stefanos Domestikos, Τετράτομος Μουσική Πανδέκτη, Εκ του Πατριαρχικού Τυπογραφείου, Konstantinopolis, 1850-1851.
Söz konusu kitabın dört cildinin kapak sayfaları için Bkz. Ek.89.

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Perdelere Ait Bulgular ve Yorum

4.1.1. Kekrağaria[66]

4.1.1.1. İhos Protos

İhos Protos Ses Dizisi

4.1.1.1.1. Kirie Ekekraksa

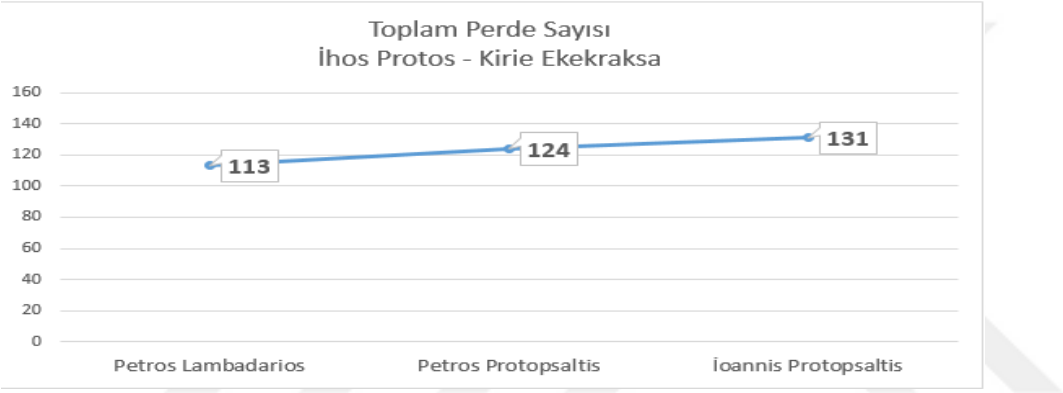

Grafik 1

İhos Protos – Kirie Ekekraksa	
Bestekâr	**Ses Sahası**
1- Petros Lambadarios	7 perde (Irak-Hüseyni) (Zo-Ke) (Fa#-Mi)
2- Petros Protopsaltis	8 perde (Irak-Acem) (Zo-Zo) (Fa#-Fa)
3- İoannis Protopsaltis	9 perde (Acemaşiran-Gerdaniye) (Ke-Ni) (Mi#-Sol)

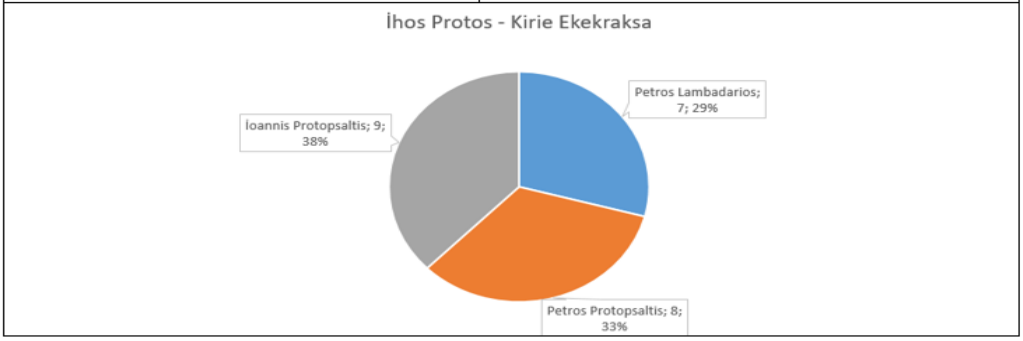

Tablo 1

[66] Kekrağaria grubunda yer alan ilahilerin *ihos*ları (Arel'in ifadesiyle "makam"ları), Arel'in Türk müziği makamlarındaki karşılaştırması dikkate alınarak çalışmamıza dahil edilmiştir. Her ne kadar bu karşılaştırmalar yapılsa da, ortaya konulan net çıkarımların sahada tam olarak karşılığı olmadığı kanaatindeyiz.

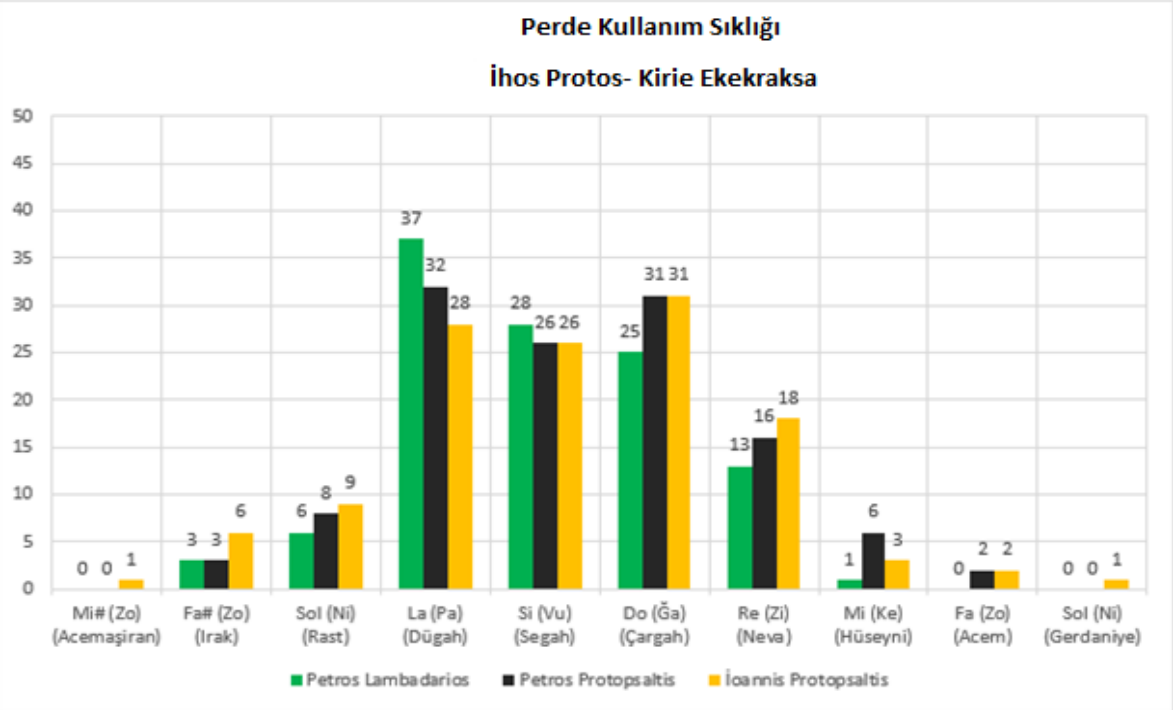

Grafik 2

Kekrağaria grubunun ilk ilahisi olan Kirie Ekekraksa isimli ilahide toplam perde sayılarında bir artış görülmektedir. Ses sahalarına göz atıldığında 1. Petros'un eser boyunca hüseyni perdesinden yukarıya doğru tiz bölgelere doğru çıkmadığı görülmesine rağmen, 2. Petros'da bir üst perde olan acem perdesine de çıktığı görülmektedir. İoannis Protopsaltis'in ise acemaşiran ve gerdaniye perdeleri arasında dolaşarak en geniş ses sahasına sahip olduğunu görmek mümkündür.

Perde kullanım sıklıklarına göz atıldığında karar perdesi[67] olan dügâh perdesinde en fazla kullanım 1. Petros'a aittir. Ayrıca segâh ve çargâh perdelerini de sıklıkla kullanan 1. Petros, daha üst perdelere doğru perde kullanımını azaltmış ve hüseyni perdesinden sonra perde kullanmadığı görülmüştür. Perde kullanımı 2. Petros'da ve daha sonra İoannis'de artarak devam etmiştir.

Bu grafikler neticesinde 1. Petros'un diğer iki bestekâra göre daha az ses sahasına sahip olduğunu gözlemlemek mümkündür.

[67] İlahilerdeki "karar perdesi" terimi, Arel'in çalışmasında bahsettiği Bizans musikisi havalarının Türk musikisinde karşılık geldiği makamlara göre belirtilmiştir. Bkz. Arel, s. 211.

4.1.1.1.2. Katefthinthito

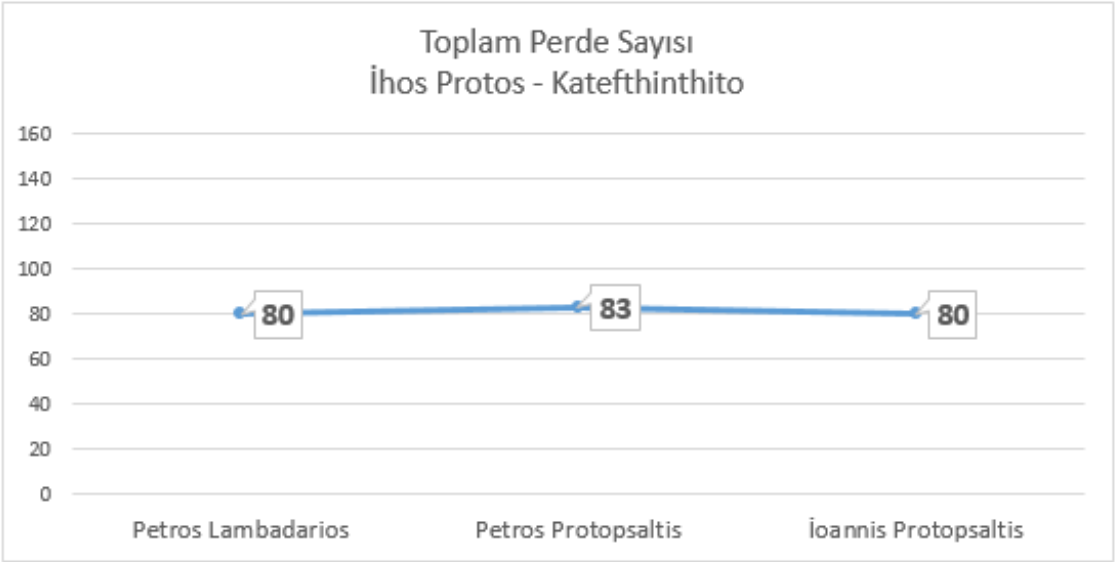

Grafik 3

İhos Protos – Katefthinthito	
Bestekâr	**Ses Sahası**
1- Petros Lambadarios	7 perde (Irak-Hüseyni) (Zo-Ke) (Fa#-Mi)
2- Petros Protopsaltis	9 perde (Irak-Gerdaniye) (Zo-Ni) (Fa#-Sol)
3- İoannis Protopsaltis	9 perde (Irak-Gerdaniye) (Zo-Ni) (Fa#-Sol)

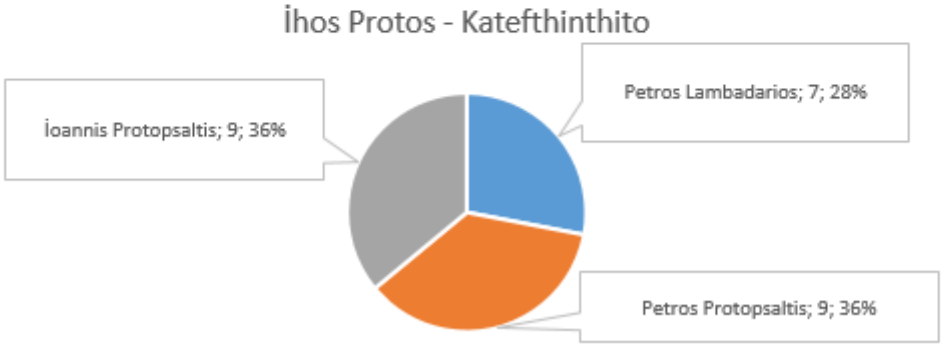

Tablo 2

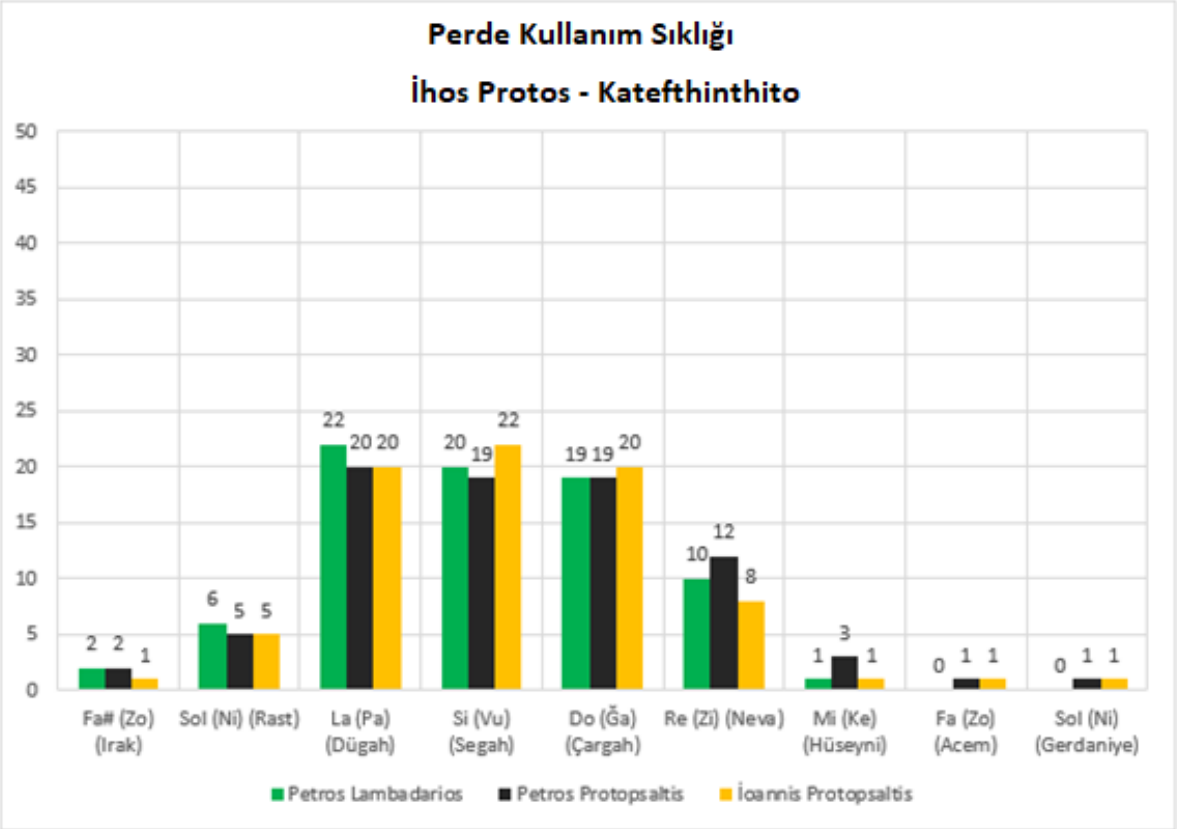

Grafik 4

Grubun ikinci ilahisi olan Katefthinthito isimli ilahide toplam perde sayılarında büyük bir fark görülmemektedir. Kirie Ekekraksa ilahisinde olduğu gibi toplam perde sayısında bir artış burada olmamakla birlikte 1. Petros ve İoannis'in toplam perde sayıları eşittir.

Ses sahasında ise yine önceki ilahide olduğu gibi 1. Petros hüseyni perdesinden yukarı tiz bölgelere doğru çıkmamıştır. 2. Petros bir perde daha yukarı çıkarak gerdaniye perdesini de kullanmıştır. Ayrıca İoannis'in bir önceki ilahiye göre ses sahasını azalttığını söylemek mümkündür. İoannis Kirie Ekekraksa ilahisinde hüseyni aşiran perdesini kullanmasına rağmen bu ilahide ırak perdesine kadar inmiştir. Seyir olarak bakıldığında üç bestekârın da sıklıkla pa (dügâh), vu (segâh), ğa (çargâh), zi (neva) perdelerini kullandıklarını söylemek mümkündür.

4.1.1.2. İhos Defteros

İhos Defteros Ses Dizisi

4.1.1.2.1. Kirie Ekekraksa

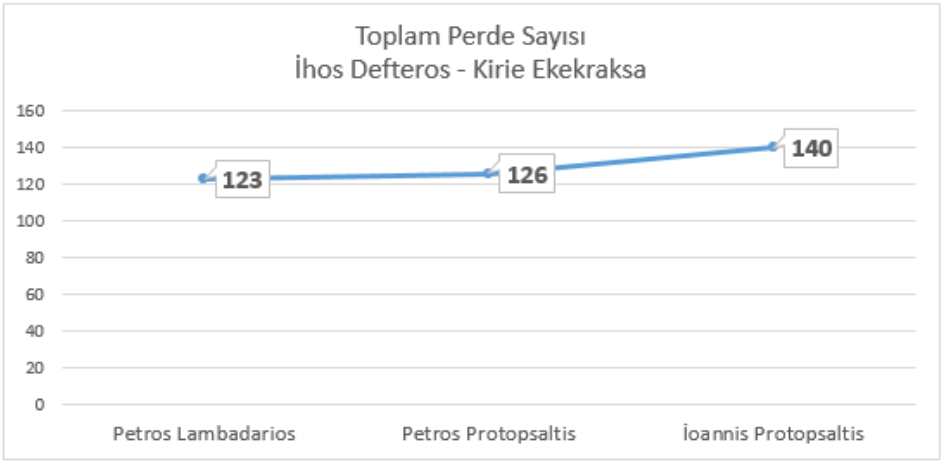

Grafik 5

İhos Defteros – Kirie Ekekraksa

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	6 perde (Segâh-Gerdaniye) (Vu-Ni) (Si-Sol)
2- Petros Protopsaltis	7 perde (Segâh-Muhayyer) (Vu-Pa) (Si-La)
3- İoannis Protopsaltis	7 perde (Segâh-Muhayyer) (Vu-Pa) (Si-La)

Tablo 3

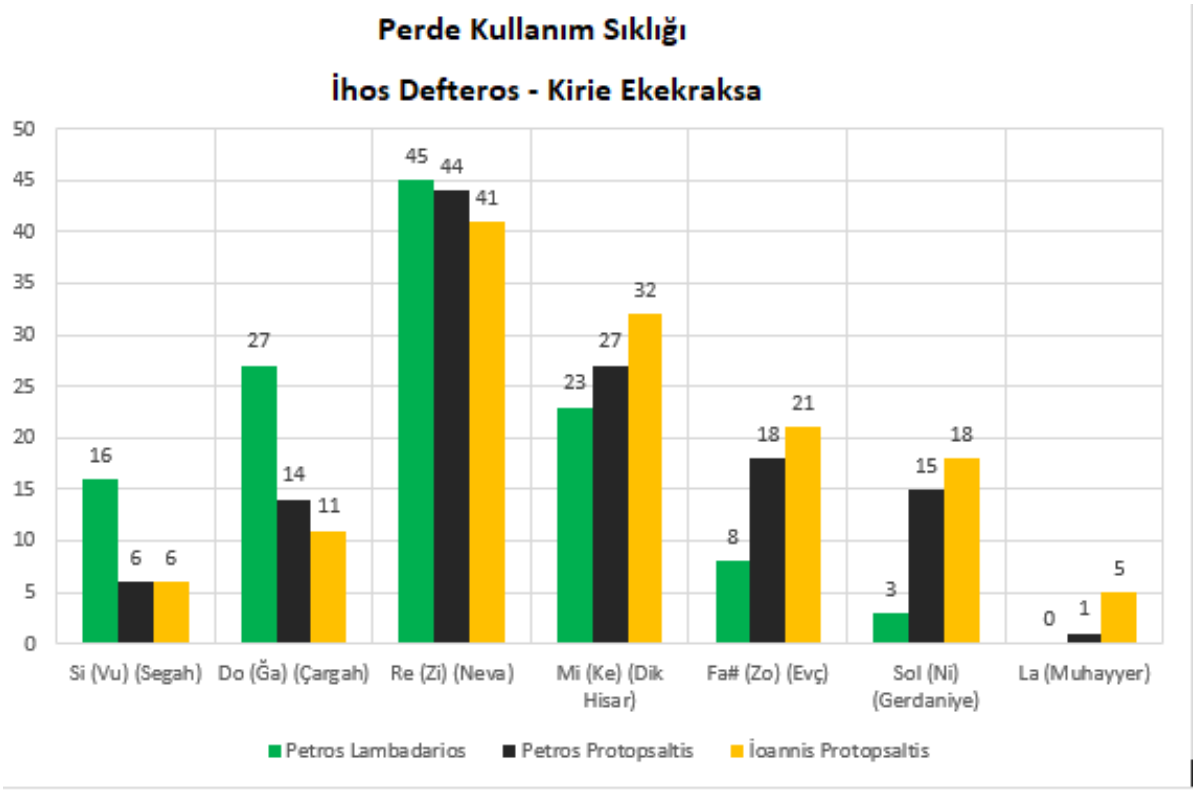

Grafik 6

Bu eserde ulaşılan bulgular sonucunda, Protos havasındaki Kirie Ekekraksa ilahisi gibi bu havada da perde kullanımında artış yaşanmıştır. İoannis Protopsaltis'in kullandığı ses sahası 2. Petros ile aynı olmasına rağmen üst perdelerde yine İoannis'in perde kullanım sıklığının fazla olduğu görülmektedir.

Karar perdesi olan neva perdesinde üç bestekâr da diğer perdelere göre daha fazla durmuştur. Ayrıca yine neva perdesinde 2. Petros ve İoannis'in, 1. Petros kadar fazla durmadığını görmek mümkündür. 1. Petros'un bir önceki havada yer alan Kirie Ekekraksa ilahisindeki gibi diğer iki bestekâra göre daha küçük bir ses sahasında seyrettiği görülmektedir.

4.1.1.2.2. Katefthinthito

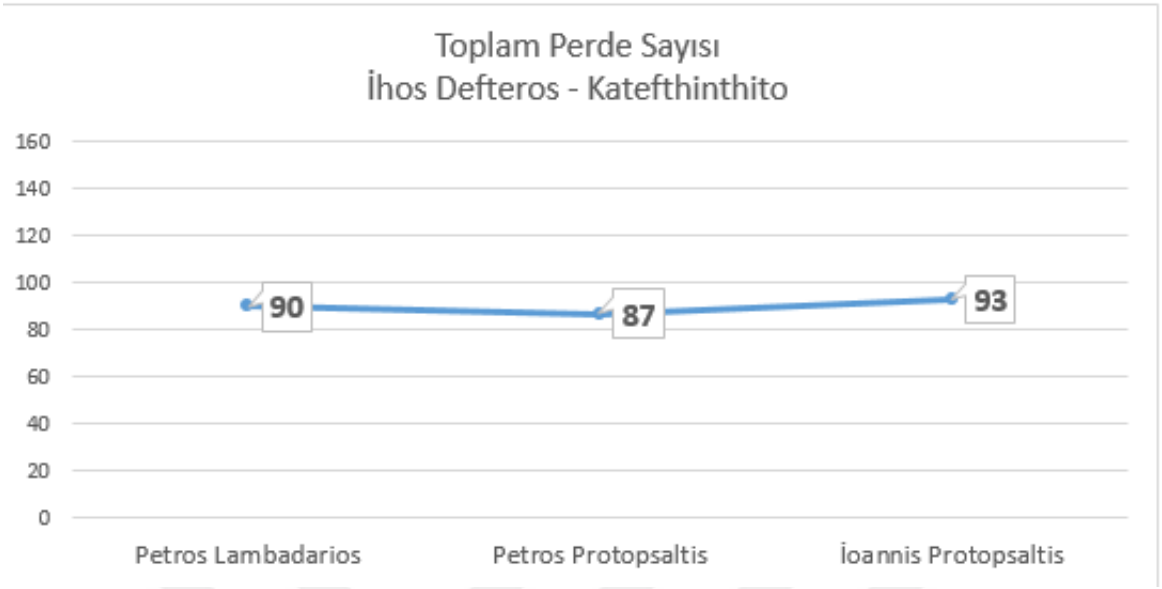

Grafik 7

İhos Defteros – Katefthinthito

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)
2- Petros Protopsaltis	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)
3- İoannis Protopsaltis	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)

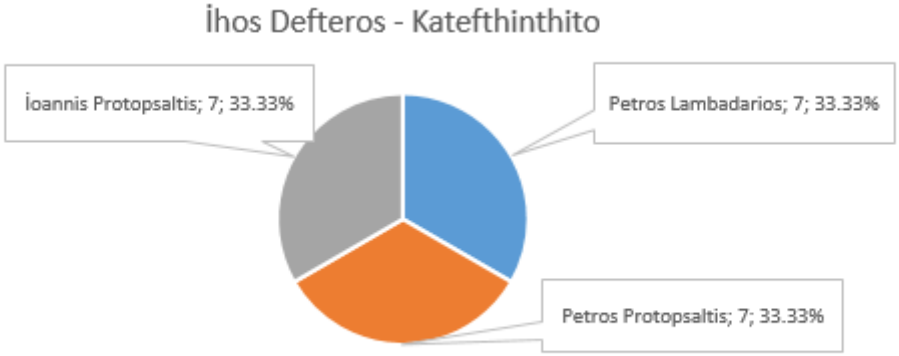

Tablo 4

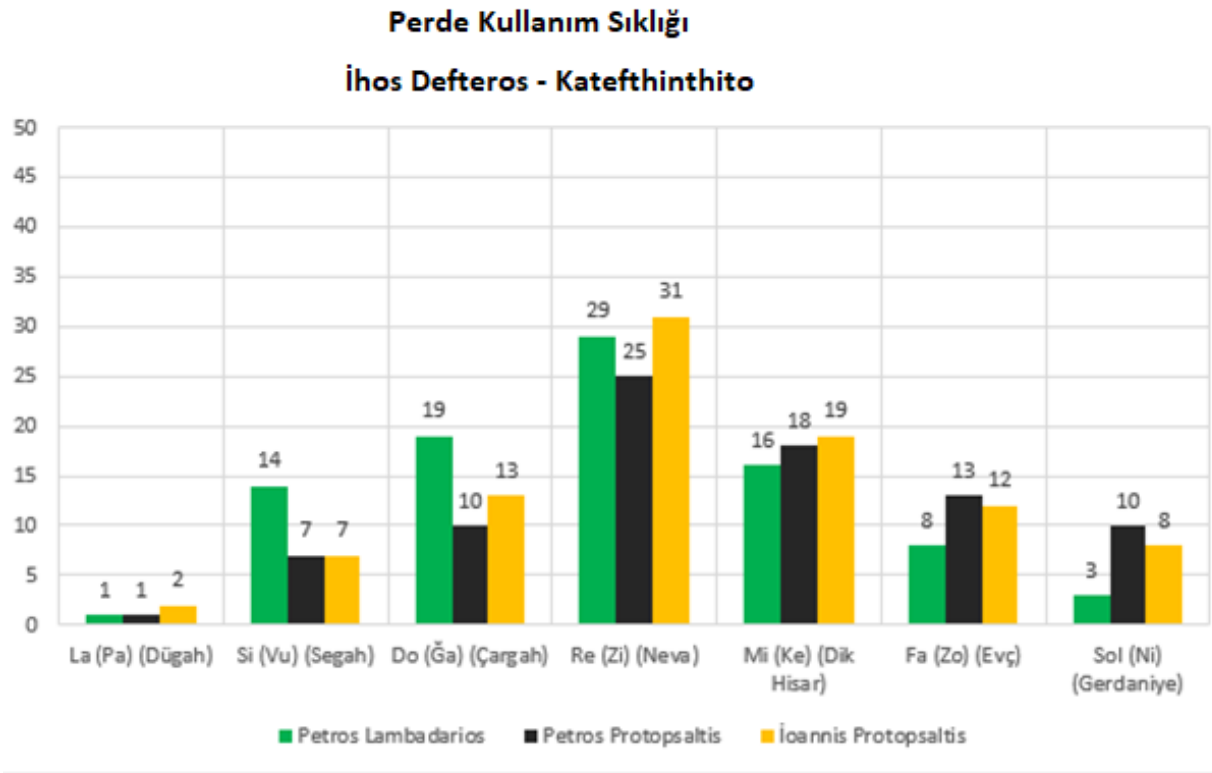

Grafik 8

Ses sahasının ilk defa eşit olduğu görülürken, toplam perde sayısında da yine bir önceki havadaki Katefthinthito ilahisi gibi küçük bir fark söz konusudur. Bu havanın ilk ilahisi olan Kirie Ekekraksa'da dügâh perdesi kullanılmazken bu havada bestekârlar tarafından kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Toplam perde sayısı en az olmasına rağmen 2. Petros üst perdeleri (evç ve gerdaniye perdesi) İoannis'den daha fazla kullanmıştır. Bundan önce incelenen ilahilere bakıldığında bu ilk kez karşılaşılan bir veridir. İlk kez bu ilahide 2. Petros diğer iki bestekâra göre en az perde kullanırken, yine ilk kez bu ilahide üst perdeleri diğer ikisine göre daha çok kullanmıştır.

4.1.1.3. İhos Tritos

İhos Tritos Ses Dizisi

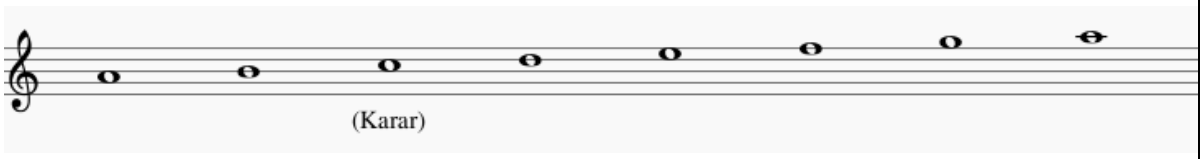

4.1.1.3.1. Kirie Ekekraksa

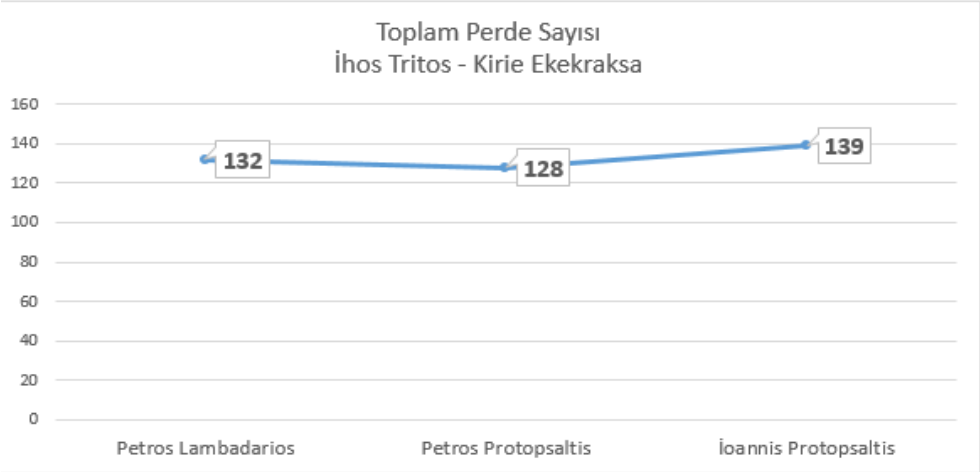

Grafik 9

İhos Tritos – Kirie Ekekraksa

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)
2- Petros Protopsaltis	8 perde (Dügâh-Muhayyer) (Pa-Pa) (La-La)
3- İoannis Protopsaltis	8 perde (Dügâh-Muhayyer) (Pa-Pa) (La-La)

Tablo 5

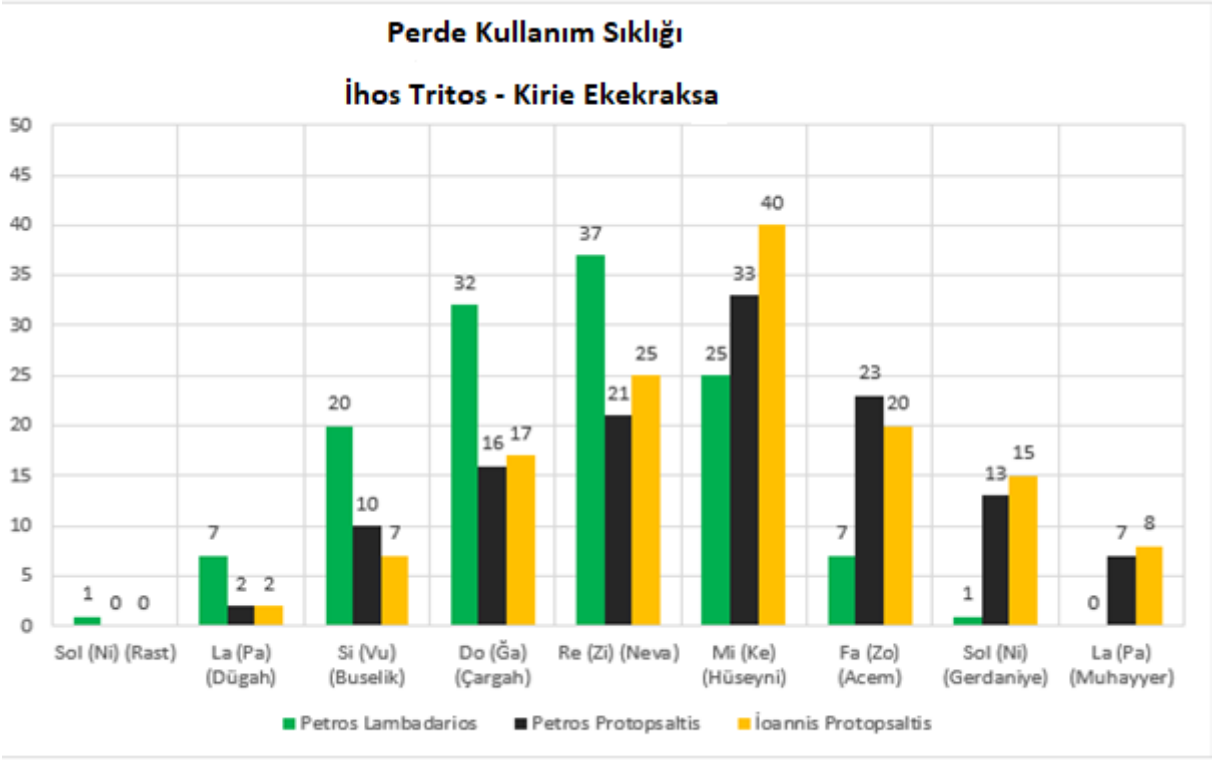

Grafik 10

Protos ve Defteros havasında yer alan Kirie Ekekraksa ilahileri ile karşılaştırıldığında bu ilahideki toplam perde sayısında ilk defa sıralı (ardışık) olarak bir artışın yaşanmadığı gözlemlenmiştir. En az perdeyi yine bir önceki ilahide incelendiği üzere 2. Petros kullanırken, yine ikinci kez ses sahaları üç bestekârda da eşittir. Ancak ses sahalarındaki eşitlik, üç bestekârın da aynı ses sahalarını kullandığını göstermemektedir. Görüldüğü üzere 1. Petros rast ve gerdaniye perdeleri arasında seyrederken, 2. Petros ve İoannis bir tam perde daha yukarı çıkarak dügâh ve muhayyer perdeleri arasında seyretmiştir.

Burada perde kullanımı hakkında bir duruma daha dikkat çekmek istiyoruz. 1. Petros ilk defa 8 perdelik bir ses sahası kullanmıştır. Bunun yanında 1. Petros'un perdeleri kullanım sıklığına bakıldığında, en alt (rast) ve en üst perdeyi (gerdaniye) sadece birer kez kullandığı görülmektedir. Ancak 2. Petros ve İoannis en alt (dügâh) ve en üst perdeyi (muhayyer) birçok kez kullanmıştır. Kullandığı diğer perdeler ile arasındaki farka bakıldığında 1. Petros'un ilahiyi bestelerken aynı notalarda ısrarla durma isteği olduğu görülmektedir. Ses sahası aynı olmasına rağmen, 1. Petros yine önceki havalarda olduğu gibi küçük bir ses sahasında eserini bestelemiştir.

4.1.1.3.2. Katefthinthito

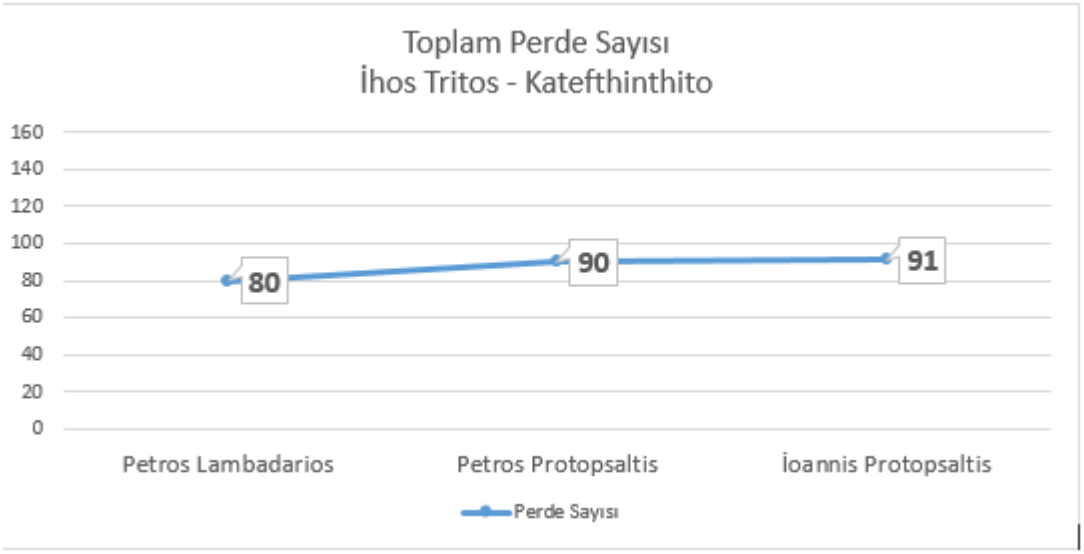

Grafik 11

İhos Tritos – Katefthinthito

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)
2- Petros Protopsaltis	8 perde (Dügâh-Muhayyer) (Pa-Pa) (La-La)
3- İoannis Protopsaltis	9 perde (Dügâh-Tiz Buselik) (Pa-Vu) (La-Si)

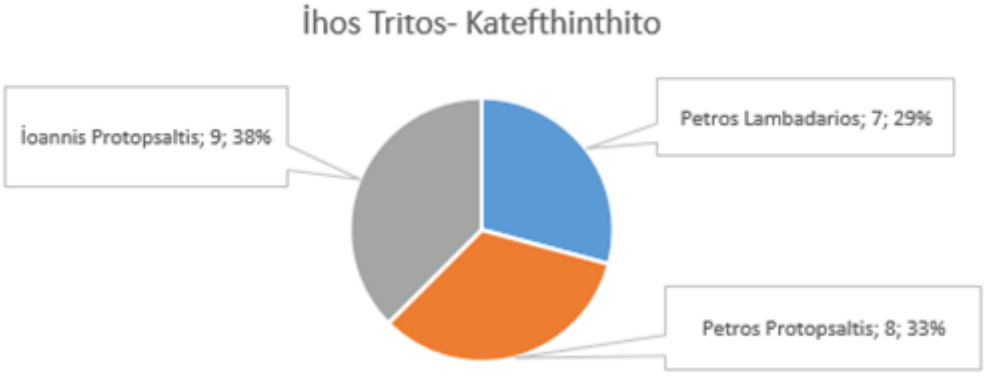

Tablo 6

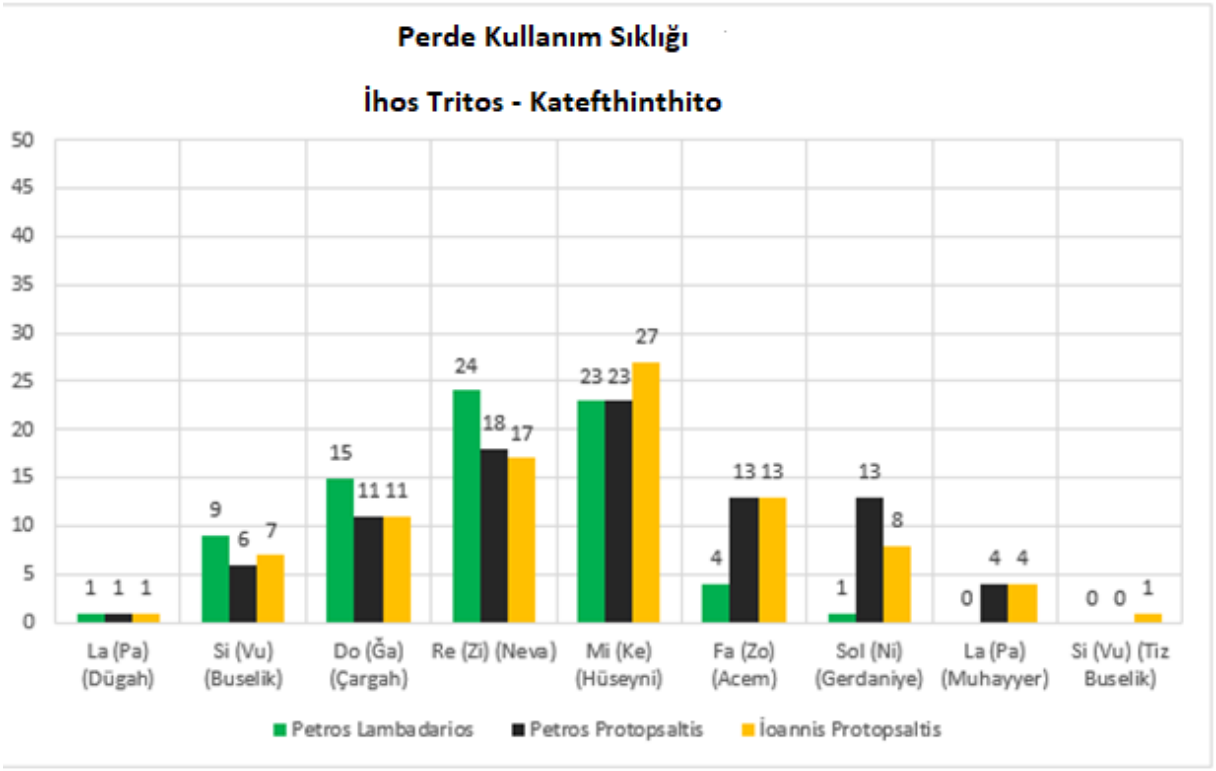

Grafik 12

Bu eserde toplam perde sayısının yanı sıra, ses sahasında da sıralı (ardışık) bir artış gözlemlenmiştir. İoannis Protopsaltis'in tiz buseliğe kadar çıkan bir eser bestelediği görülmektedir. Aynı şekilde 2. Petros da tiz perdeleri kullanmıştır. 1. Petros'un özellikle orta perdelere kadar devam eden perde sayısındaki artışının tiz perdelerde düştüğü göz önüne alındığında icra açısından daha kolay bir eser olduğu söylenebilir.

4.1.1.4. İhos Tetartos

İhos Tetartos Ses Dizisi

4.1.1.4.1. Kirie Ekekraksa

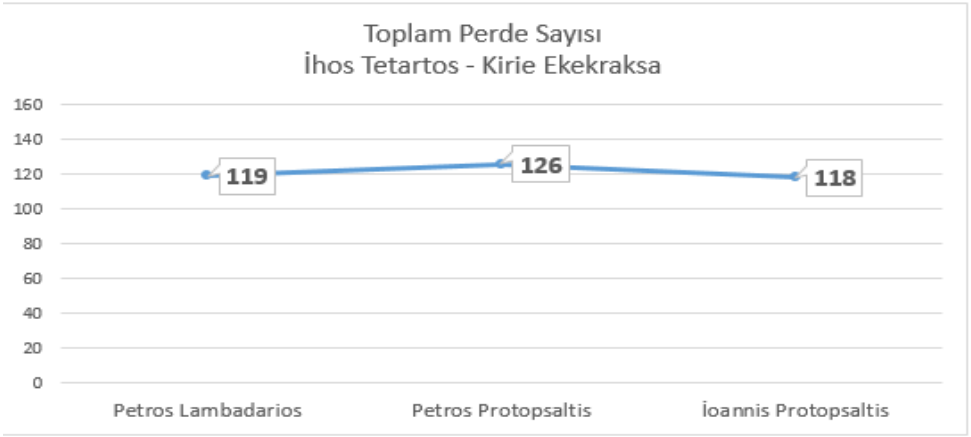

Grafik 13

İhos Tetartos – Kirie Ekekraksa

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	6 perde (Rast-Hüseyni) (Ni-Ke) (Sol-Mi)
2- Petros Protopsaltis	9 perde (Irak-Gerdaniye) (Zo-Ni) (Fa-Sol)
3- İoannis Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)

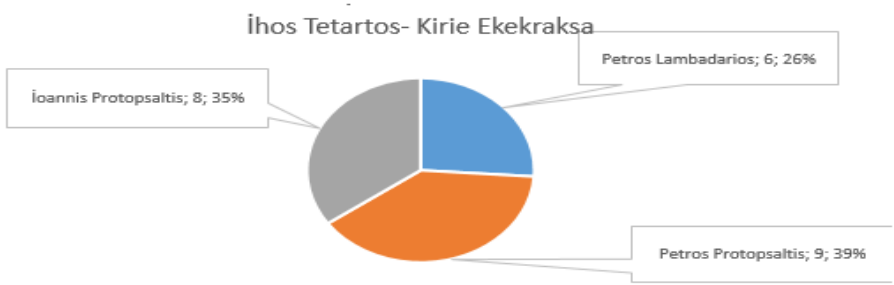

Tablo 7

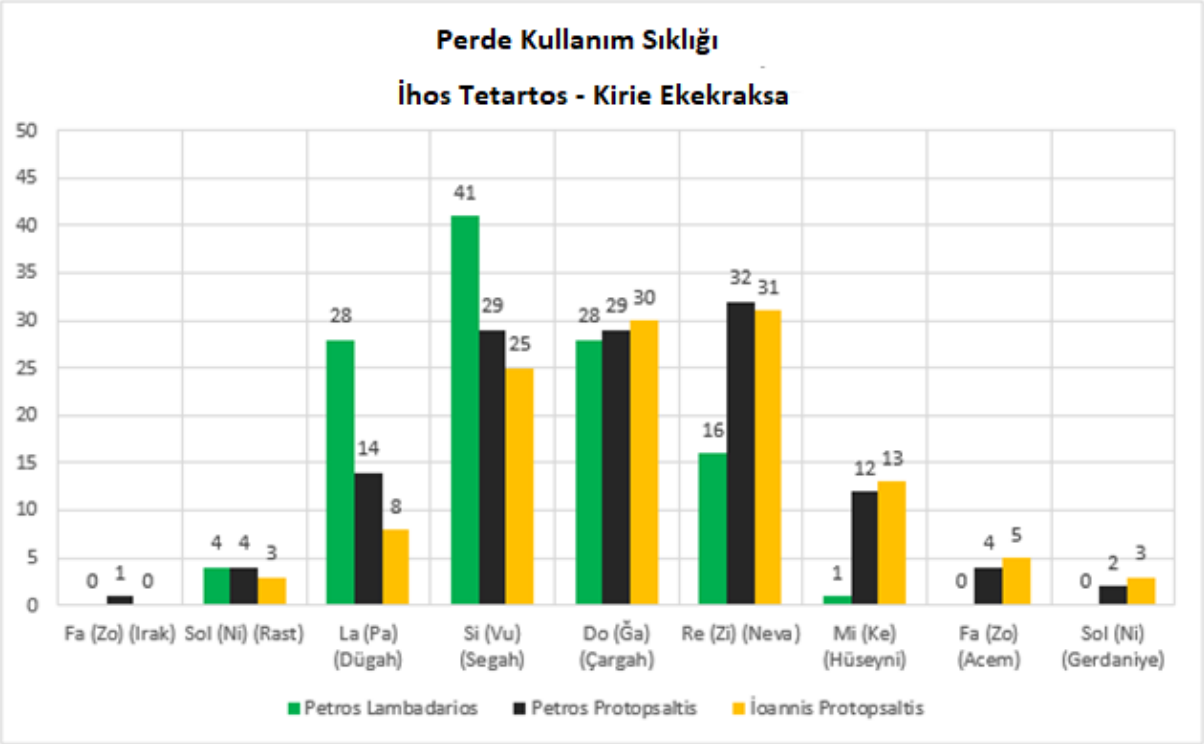

Grafik 14

Bu ilahide dikkat çeken özelliklerden biri, ilk defa en az perde sayısına İoannis Protopsaltis'in sahip olmasıdır. Bununla beraber yine de tiz perdeleri en fazla kullanan bestekâr İoannis'dir. Özellikle dügâh ve segâh perdelerinin kullanımında bariz bir fark elde eden 1. Petros, tiz perdelere çıktıkça yine perde kullanım sıklığını azaltmıştır.

Yine önceki havalarda genel olarak gözlemlendiği üzere alt perdelerde 1. Petros, orta perdelerde 2. Petros ve tiz perdelere gelindiğinde İoannis'in perde kullanımı öne çıkmaktadır.

4.1.1.4.2. Katefthinthito

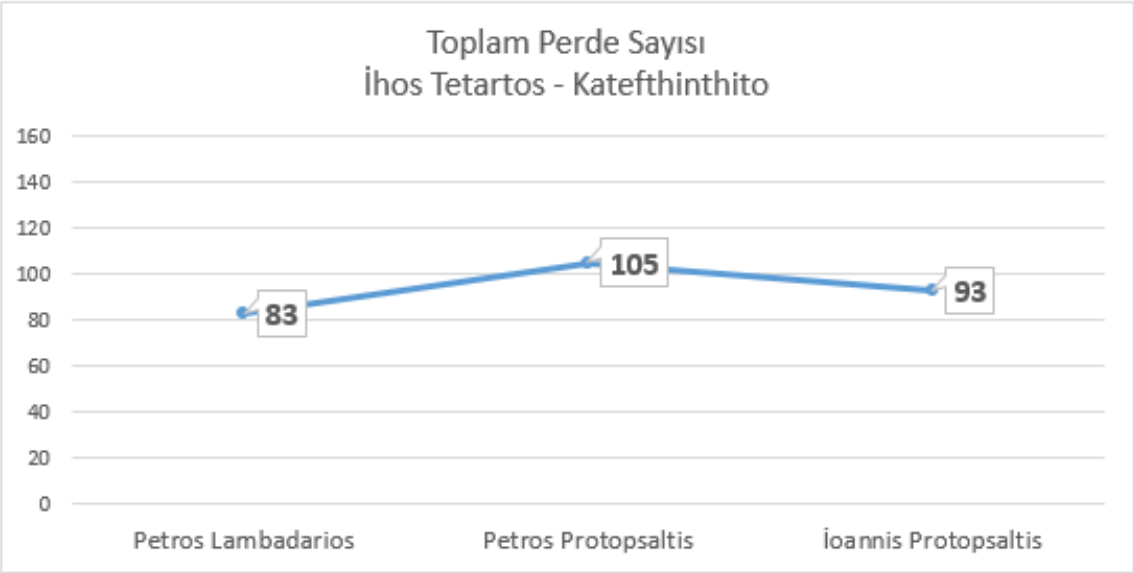

Grafik 15

İhos Tetartos – Katefthinthito

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	8 perde (Irak-Evç) (Zo-Zo) (Fa-Fa)
2- Petros Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)
3- İoannis Protopsaltis	9 perde (Rast-Muhayyer) (Ni-Pa) (Sol-La)

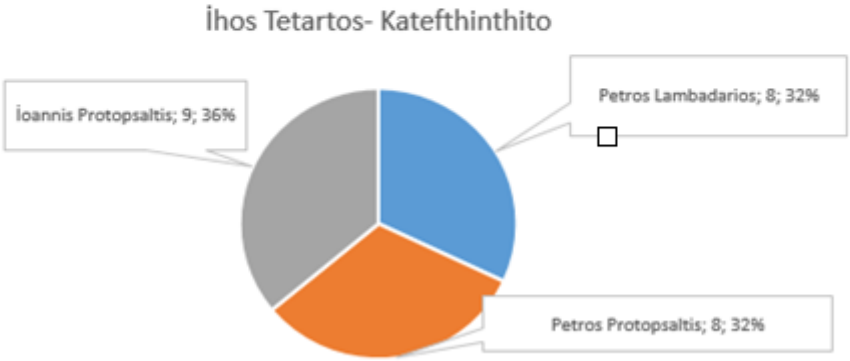

Tablo 8

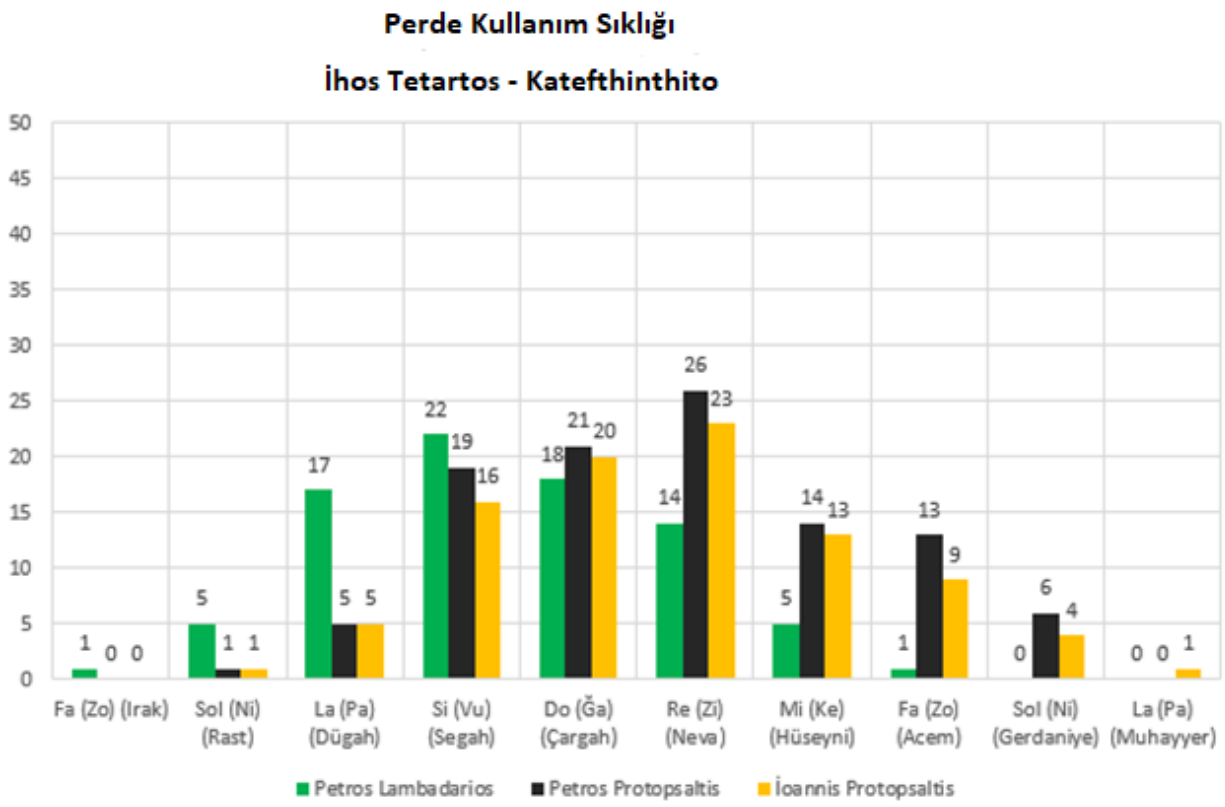

Grafik 16

Toplam perde sayısında 2. Petros'un öne çıktığı bu ilahide, aralarında en pes perde olan ırak perdesi ile en tiz perde olan muhayyer perdesi sadece tek bestekâr tarafından bir kez kullanılmıştır. (Irak – 1. Petros, Muhayyer – İoannis Protopsaltis)

Ayrıca 1. Petros en az perde sayısına sahip olmasına rağmen, Tetartos havasının ilk ilahisi olan Kirie Ekekraksa'daki ses sahasını (Rast-Hüseyni) bu eserde hem peste hem tizde birer perde arttırmıştır. Bu, 1. Petros'un toplamda daha az perde kullanmasına rağmen daha geniş aralıklardaki perdelere ulaştığını göstermektedir.

4.1.1.5.İhos Plagios Protos

İhos Plagios Protos Ses Dizisi

4.1.1.5.1. Kirie Ekekraksa

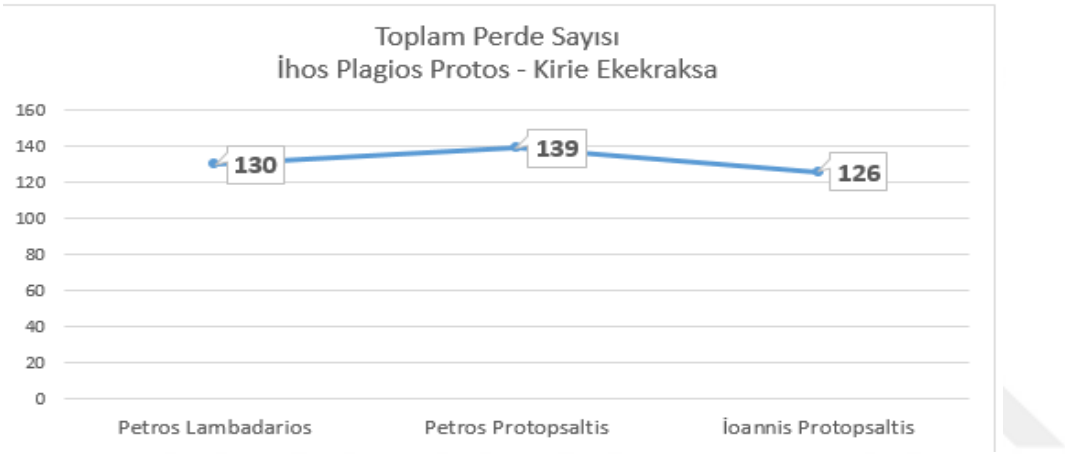

Grafik 17

İhos Plagios Protos – Kirie Ekekraksa

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)
2- Petros Protopsaltis	8 perde (Dügâh-Muhayyer) (Pa-Pa) (La-La)
3- İoannis Protopsaltis	8 perde (Dügâh-Muhayyer) (Pa-Pa) (La-La)

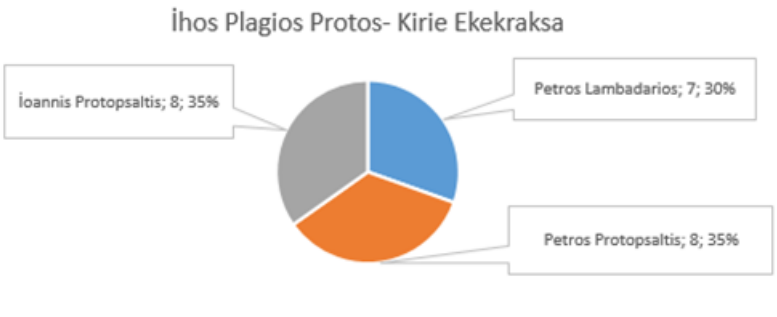

Tablo 9

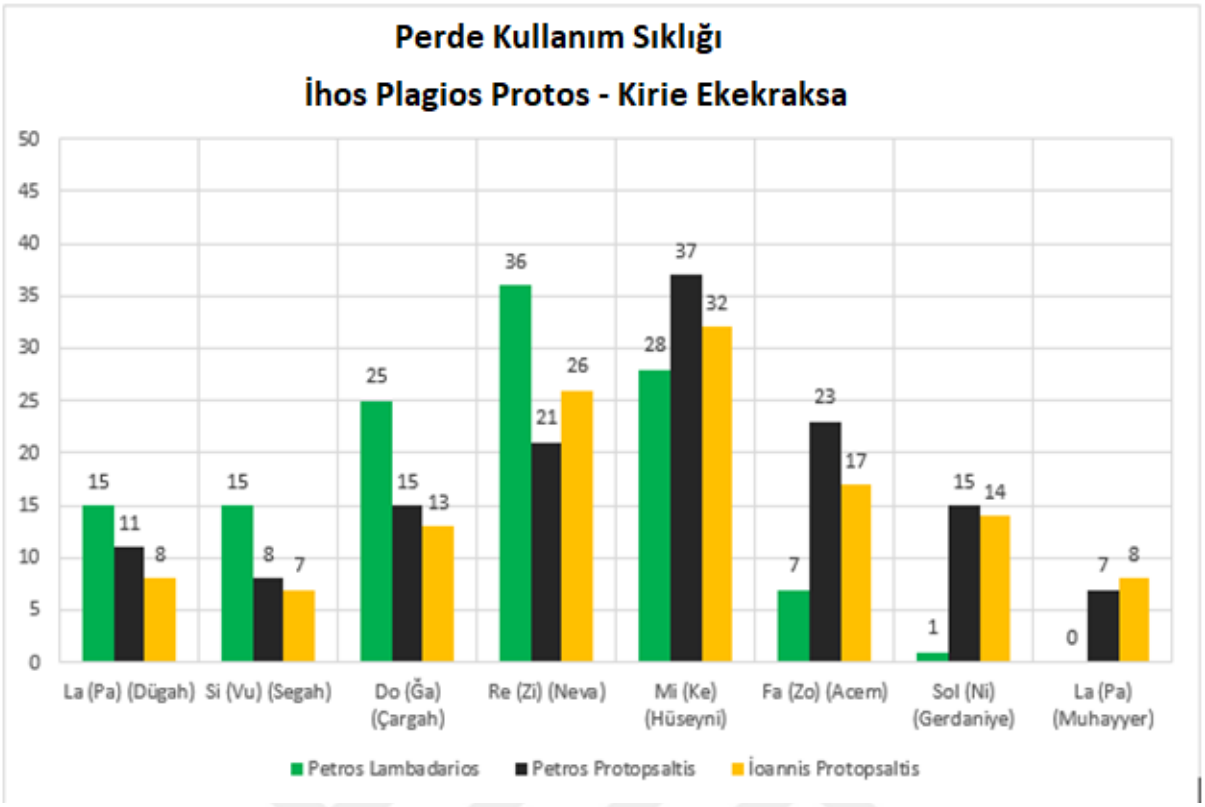

Grafik 18

Önceki havalarda gözlemlendiği üzere, orta perdelere kadar 1. Petros'un perde kullanımındaki artış yine tiz perdelere doğru azalmıştır. Özellikle hüseyni perdesinde 2. Petros'un perde kullanım sıklığındaki artış acem ve gerdaniye perdesinde devam etse de, üç ilahinin içinde en tiz perde olan muhayyer perdesinde İoannis toplam perde sayısı en az olmasına rağmen öne çıkmıştır.

4.1.1.5.2. Katefthinthito

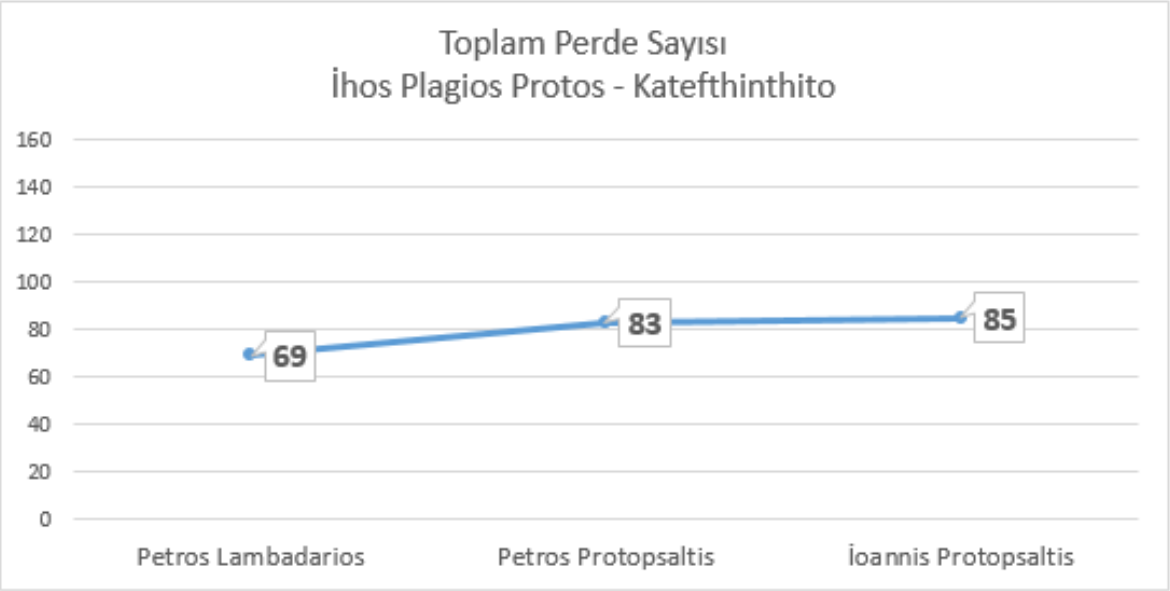

Grafik 19

İhos Plagios Protos – Katefthinthito

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)
2- Petros Protopsaltis	8 perde (Dügâh-Muhayyer) (Pa-Pa) (La-La)
3- İoannis Protopsaltis	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)

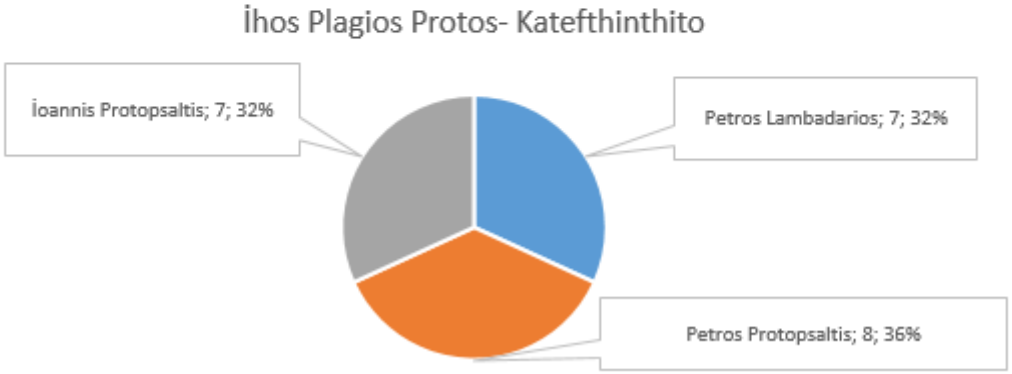

Tablo 10

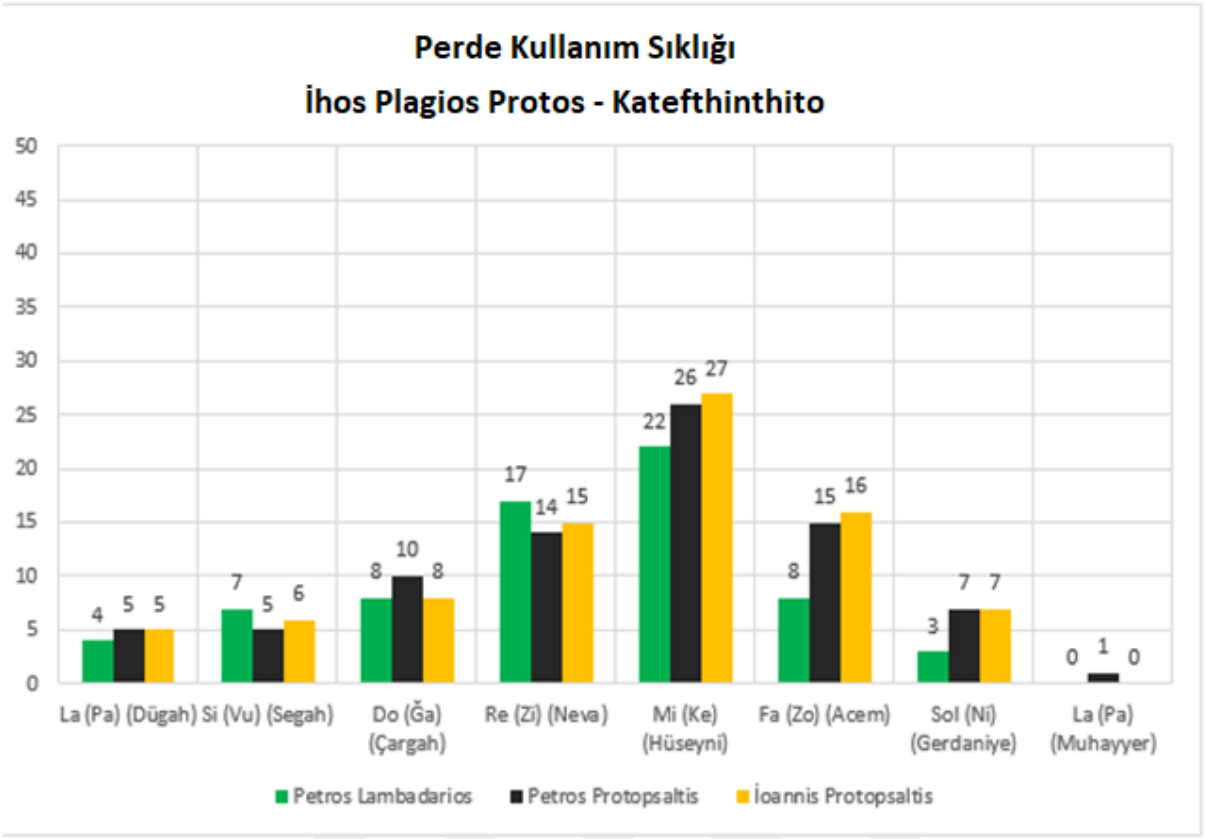

Grafik 20

2. Petros muhayyer perdesini kullanarak diğer iki bestekâra göre en geniş ses sahasına ulaşmıştır. Bir önceki ilahide 2. Petros'un hüseyni perdesinden sonra acem ve gerdaniye perde kullanımındaki düşüşüne bu ilahide de rastlamak mümkündür.

Genel olarak bestekârın bir havanın ilk ilahisinde gösterdiği seyir özellikleri, havanın ikinci ilahisinde de görülmektedir. Kanaatimizce bu durum, "Kekrağaria" grubunda yer alan iki ilahinin birbirinden bağımsız olmadığını göstermektedir.

4.1.1.6.İhos Plagios Defteros

İhos Plagios Defteros Ses Dizisi

4.1.1.6.1. Kirie Ekekraksa

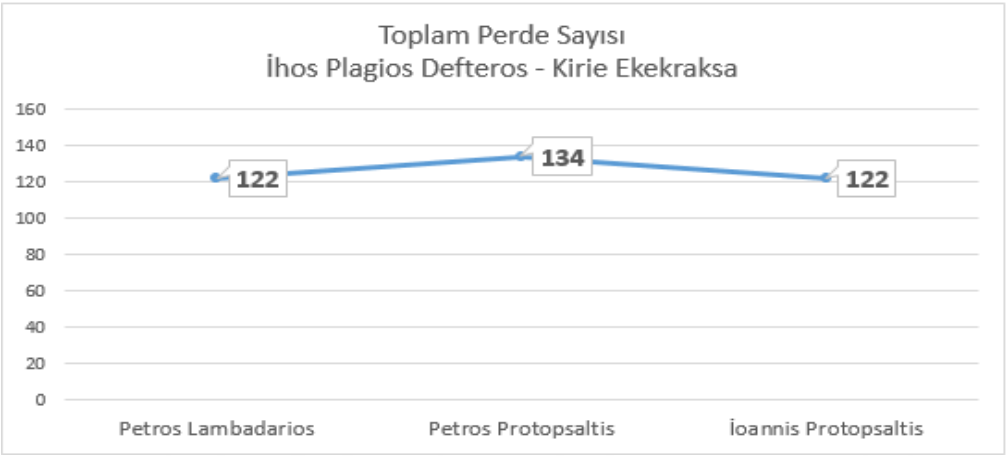

Grafik 21

İhos Plagios Defteros – Kirie Ekekraksa

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Rast-Acem) (Ni-Zo) (Sol-Fa)
2- Petros Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)
3- İoannis Protopsaltis	7 perde (Rast-Acem) (Ni-Zo) (Sol-Fa)

Tablo 11

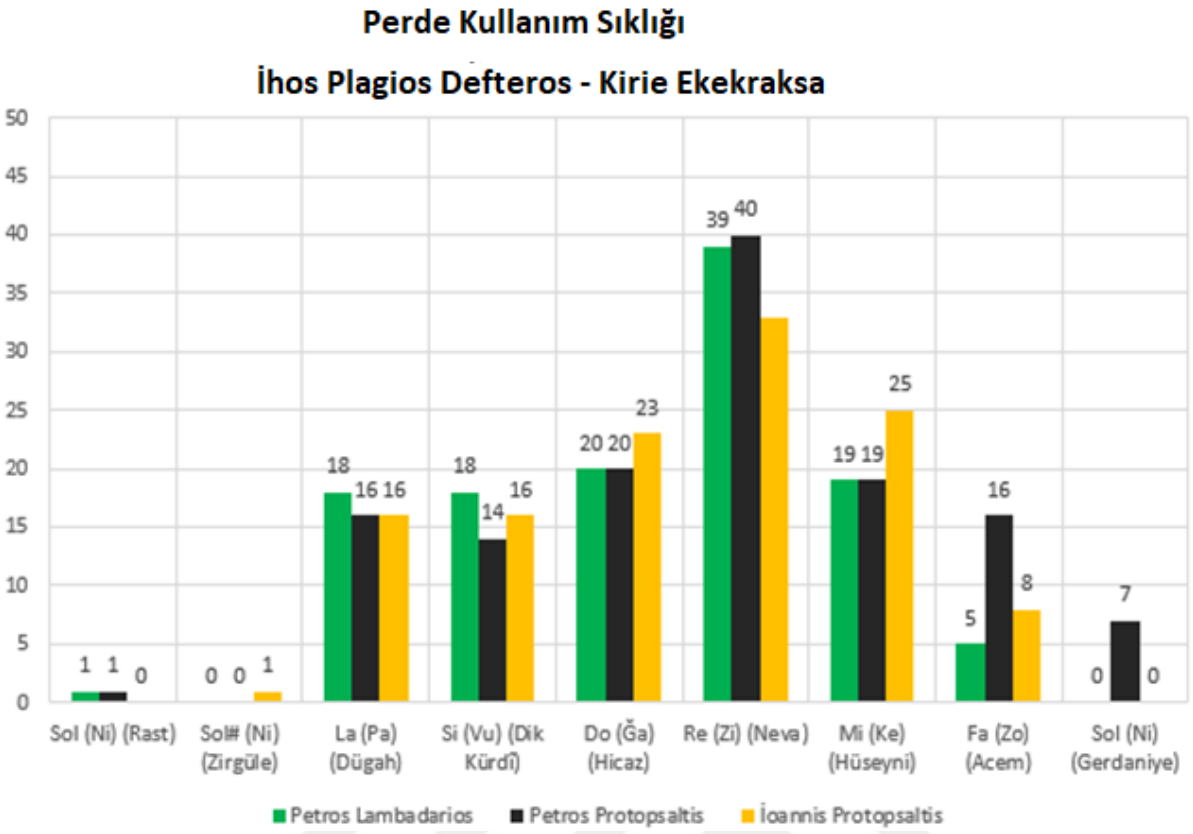

Grafik 22

Son iki havanın "Kirie Ekekraksa" ilahilerinde olduğu gibi -Tetartos ve Plagios Protos havası- bu havada da 2. Petros'un toplam perde sayısı olarak bariz üstünlüğünden bahsetmek mümkündür. Protos, Defteros ve Tritos havalarında perde sayısının az olmasına karşın bu son üç havada özellikle öne çıkması dikkat çekicidir.

Bunun yanında en geniş ses sahasına sahip olan ilahi 2. Petros'un ilahisidir. En tiz perde olan gerdaniye perdesini de sadece 2. Petros'un kullandığı görülmektedir.

Perde kullanım sıklığı tablosunda göze çarpan bir diğer özellik ise, yeden ses kullanımı ile ilgilidir. Görüldüğü üzere zirgüle perdesini sadece İoannis kullanmıştır. Karar perdesinin dügâh perdesi olması hasebiyle burada İoannis yarım perdelik bir yeden kullanarak, tam perde ile yeden kullanan 1. ve 2. Petros'dan ayrılmıştır.

4.1.1.6.2. Katefthinthito

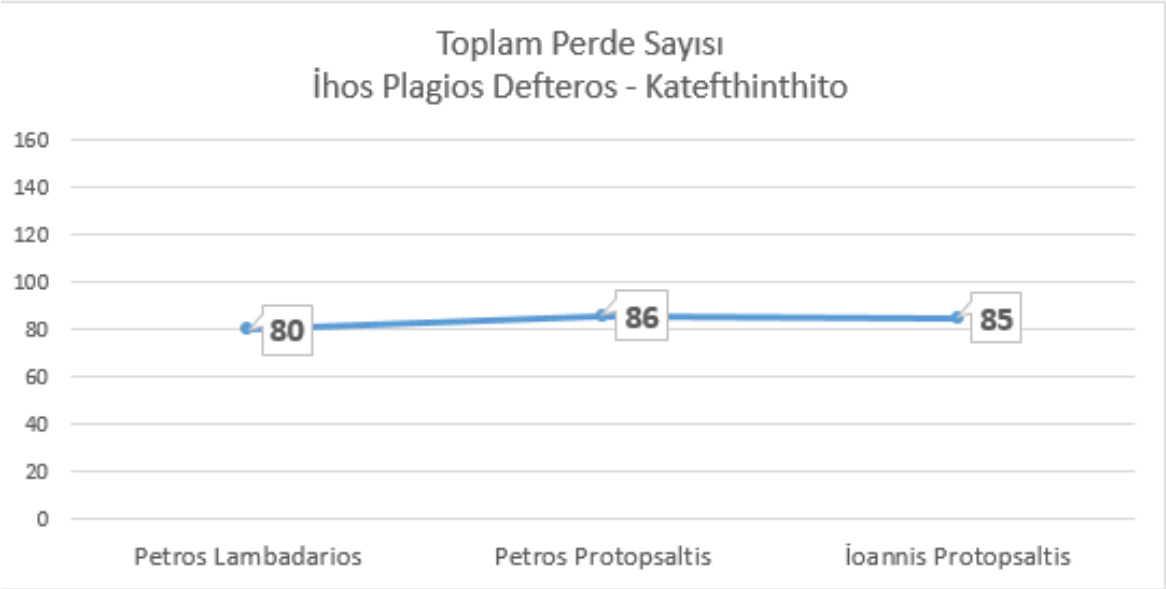

Grafik 23

İhos Plagios Defteros – Katefthinthito

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Rast-Acem) (Ni-Zo) (Sol-Fa)
2- Petros Protopsaltis	10 perde (Rast-Tiz Buselik) (Ni-Vu) (Sol-Si)
3- İoannis Protopsaltis	9 perde (Rast-Muhayyer) (Ni-Pa) (Sol-La)

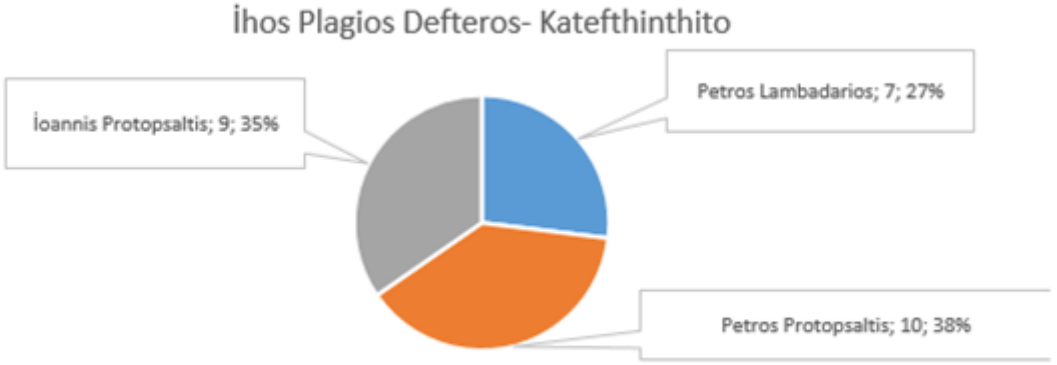

Tablo 12

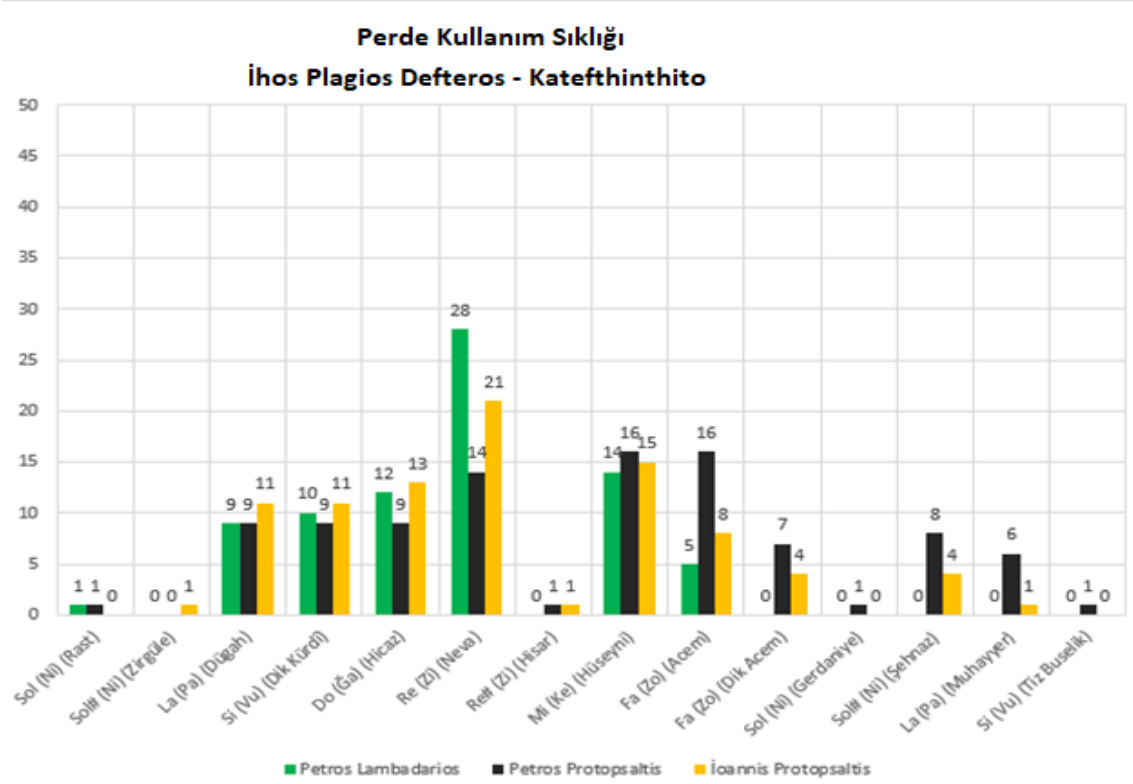

Grafik 24

Bir önceki ilahide 2. Petros'un öne çıktığı durumlar bu ilahi için de geçerlidir. Üstelik bu ilahide 2. Petros on perdelik bir ses sahası kullanmıştır. Bu veri, şu ana kadar incelenen ilahiler arasında bir bestekârın kullandığı en geniş ses sahası verisidir.

Kullanılan perdelerin çeşitliliğine bakıldığında özellikle hisar, dik acem, şehnaz gibi perdelerin kullanılması 2. Petros ve İoannis'in ilahilerinde geçki yaptıklarını göstermektedir. Şu ana kadar ilk kez karşılaşılan bir veri olduğunu belirtmek istiyoruz.

Bundan önceki havalarda bestelenen ilahilerde geçki yapılmamasına karşın bu ilahide ilk kez geçki yapılması, ayıca yine bu ilahide en geniş ses sahasına ulaşılmasının nedenleri bilinmemektedir. Bir tahmin yürütmek gerekirse, Plagios Defteros havasındaki ses sahası, Türk musikisinde Hicaz makamı ile benzerlik göstermektedir.[68] Genel olarak coşkun ve duygusal yönü ağır basan bu havada ilahi bestelemek, bestekârların daha geniş aralık kullanmasına ve geçki yapmasına yol açmış olabilir.

[68] Arel, s. 211.

4.1.1.7.İhos Plagios Tritos (Varis)

İhos Plagios Tritos (Varis) Ses Dizisi

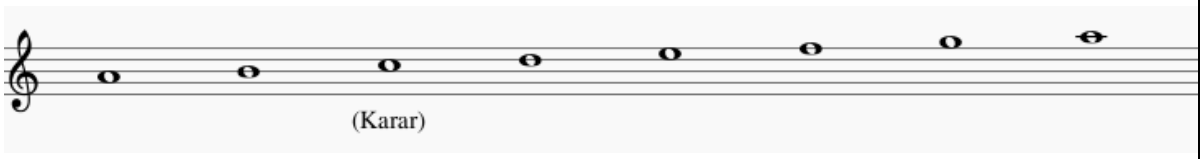

4.1.1.7.1. Kirie Ekekraksa

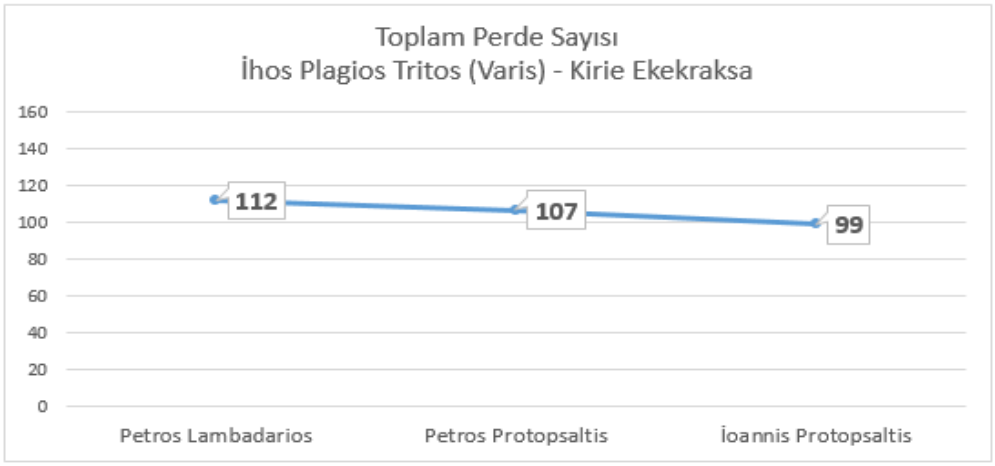

Grafik 25

İhos Plagios Tritos (Varis) – Kirie Ekekraksa

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Rast-Acem) (Ni-Zo) (Sol-Fa)
2- Petros Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)
3- İoannis Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)

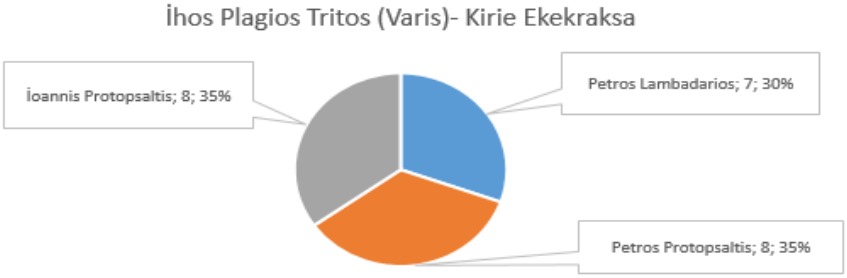

Tablo 13

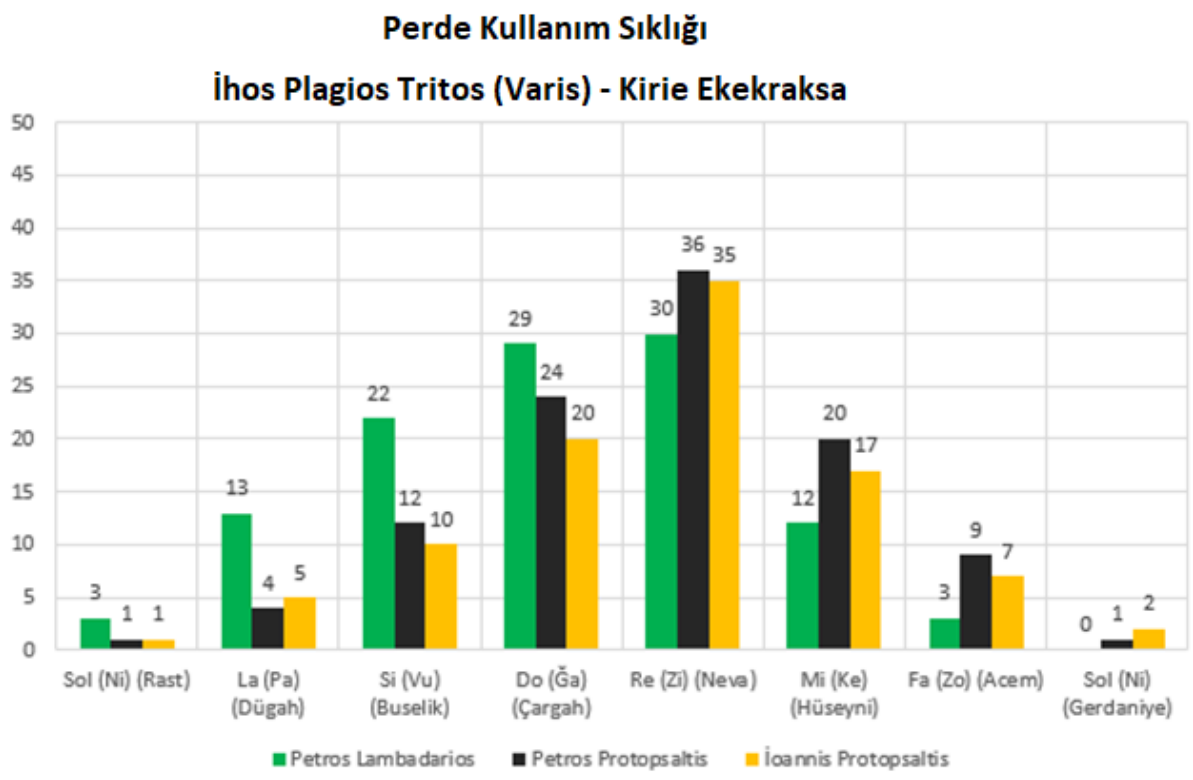

Grafik 26

Bu ilahide toplam perde sayısına göz atıldığında, ilk kez sıralı (ardışık) olarak perde sayısının azaldığı görülmektedir. 1. Petros'un kullandığı ses sahası diğer iki bestekâra göre daha az olmasına rağmen bir perdede daha çok kalmıştır. Bunu özellikle 1. Petros'un dügâh ve buselik perde kullanım sıklığında görmek mümkündür.

Çargâh perdesinden sonra perde kullanımında 2. Petros öne çıkmıştır. En az perde sayısına sahip olmasına rağmen genel olarak incelenen ilahilerde görüldüğü üzere en tiz perdeyi yine İoannis Protopsaltis kullanmıştır.

4.1.1.7.2. Katefthinthito

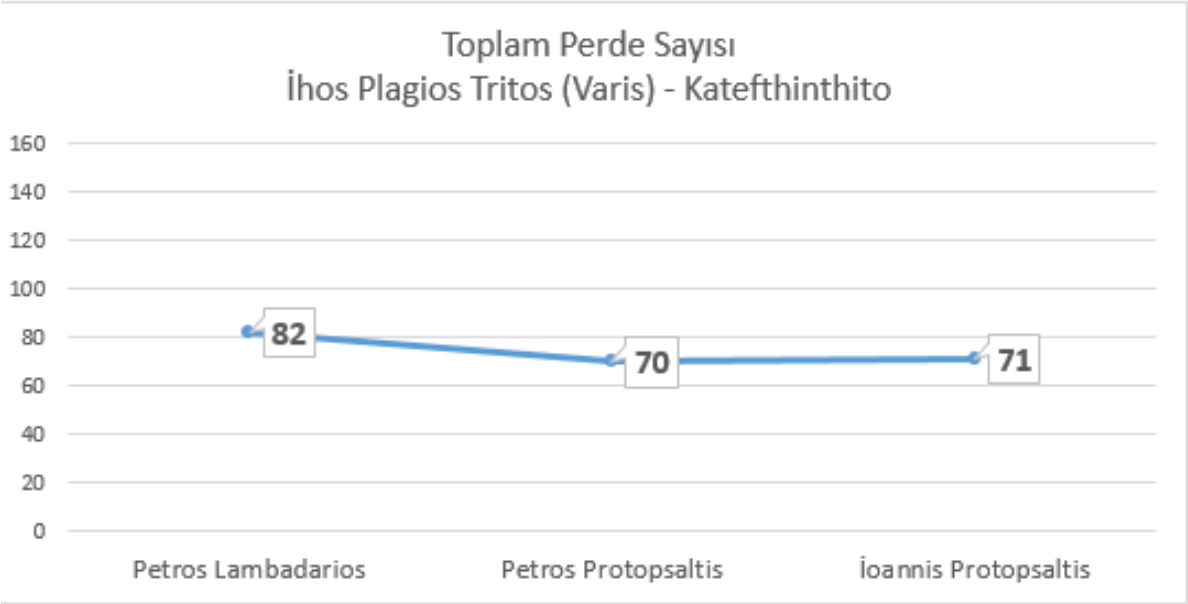

Grafik 27

İhos Plagios Tritos (Varis) – Katefthinthito

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Rast-Acem) (Ni-Zo) (Sol-Fa)
2- Petros Protopsaltis	7 perde (Rast-Acem) (Ni-Zo) (Sol-Fa)
3- İoannis Protopsaltis	7 perde (Rast-Acem) (Ni-Zo) (Sol-Fa)

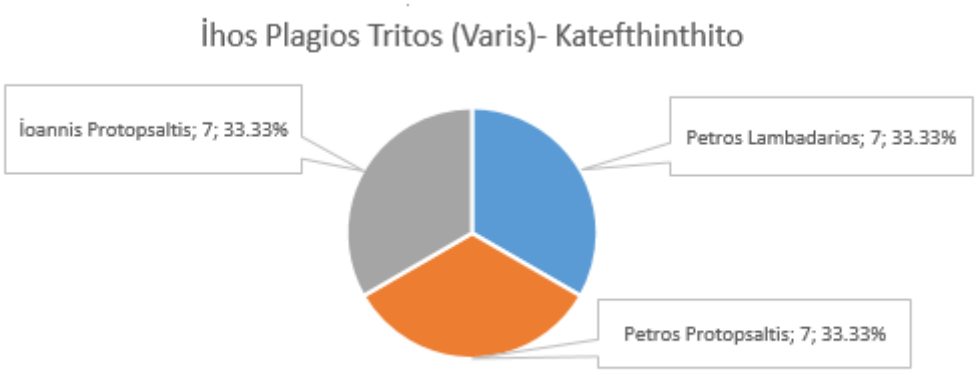

Tablo 14

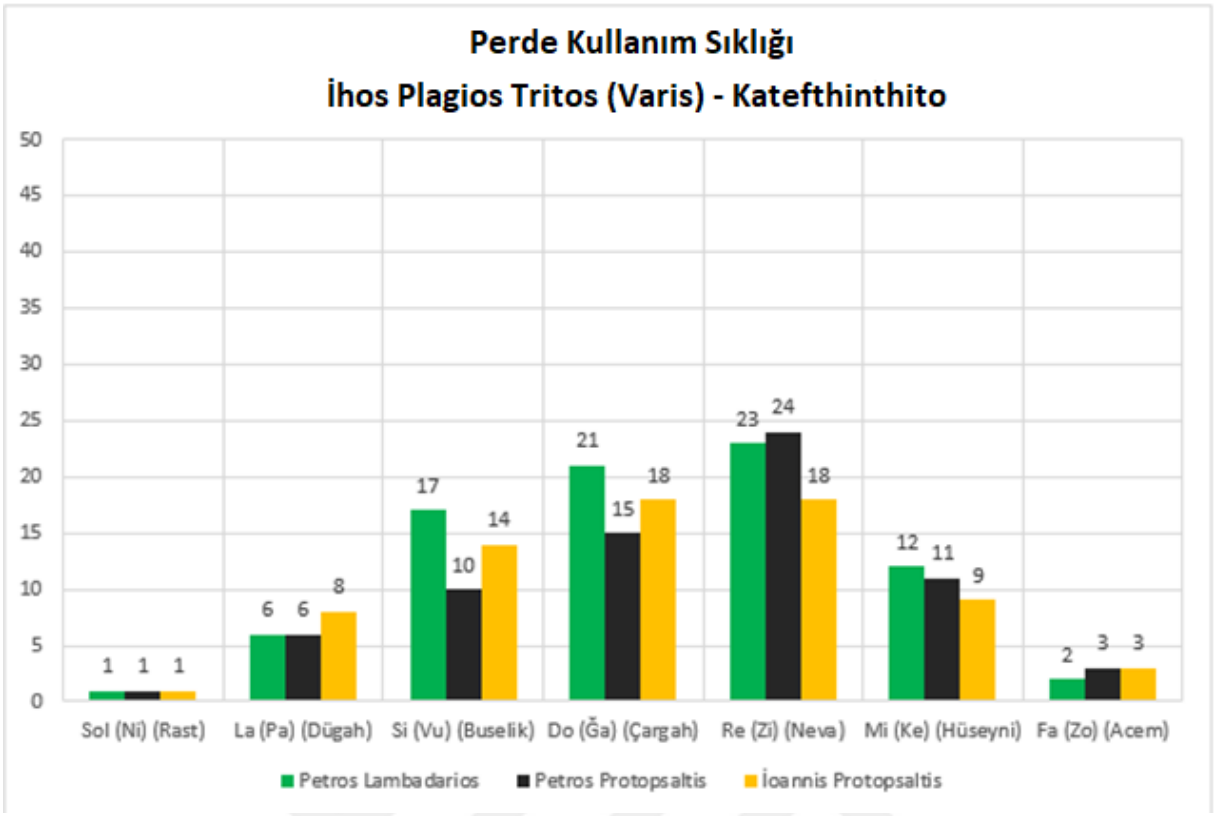

Grafik 28

Defteros havasındaki Katefthinthito ilahisinden sonra ikince kez ses sahasının üç bestekârda da yedi perde olduğunu görüyoruz. Toplam perde sayılarına bakıldığında bu ilahide de önceki ilahide olduğu gibi 1. Petros'un daha fazla perde kullandığını görmek mümkündür.

Özellikle hüseyni perdesine çıkıldığında da 1. Petros'un en sık perde kullanımına sahip olması, önceki ilahilerde sıklıkla karşılaşılan bir durum olmadığı için dikkat çekici bir ayrıntı olduğu kanaatindeyiz.

4.1.1.8.İhos Plagios Tetartos

İhos Plagios Tetartos Ses Dizisi

4.1.1.8.1. Kirie Ekekraksa

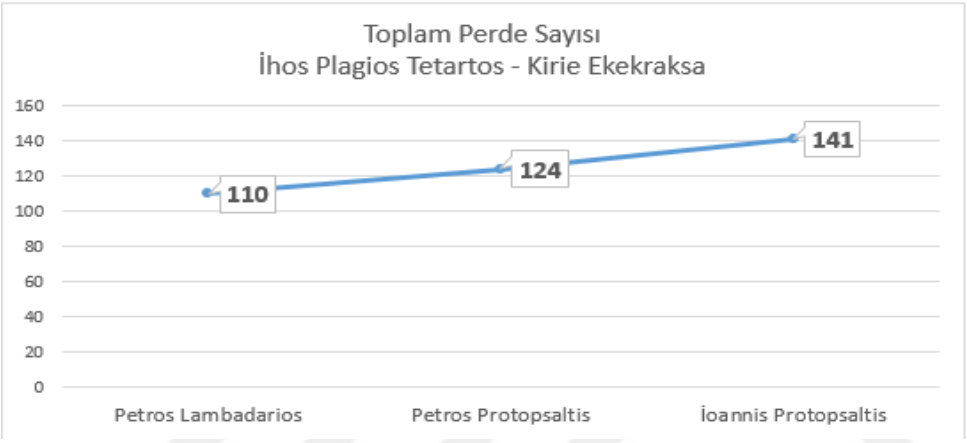

Grafik 29

İhos Plagios Tetartos – Kirie Ekekraksa

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	6 perde (Rast-Hüseyni) (Ni-Ke) (Sol-Mi)
2- Petros Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)
3- İoannis Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)

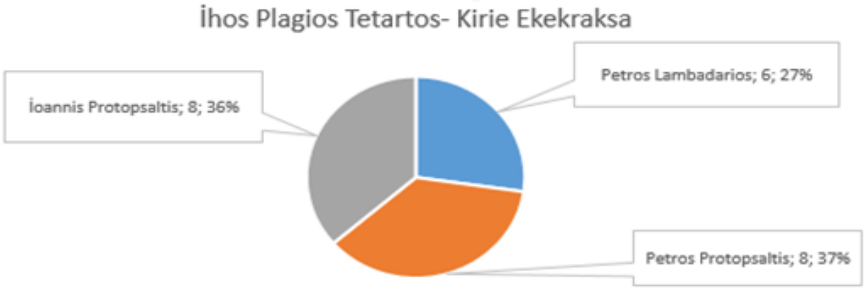

Tablo 15

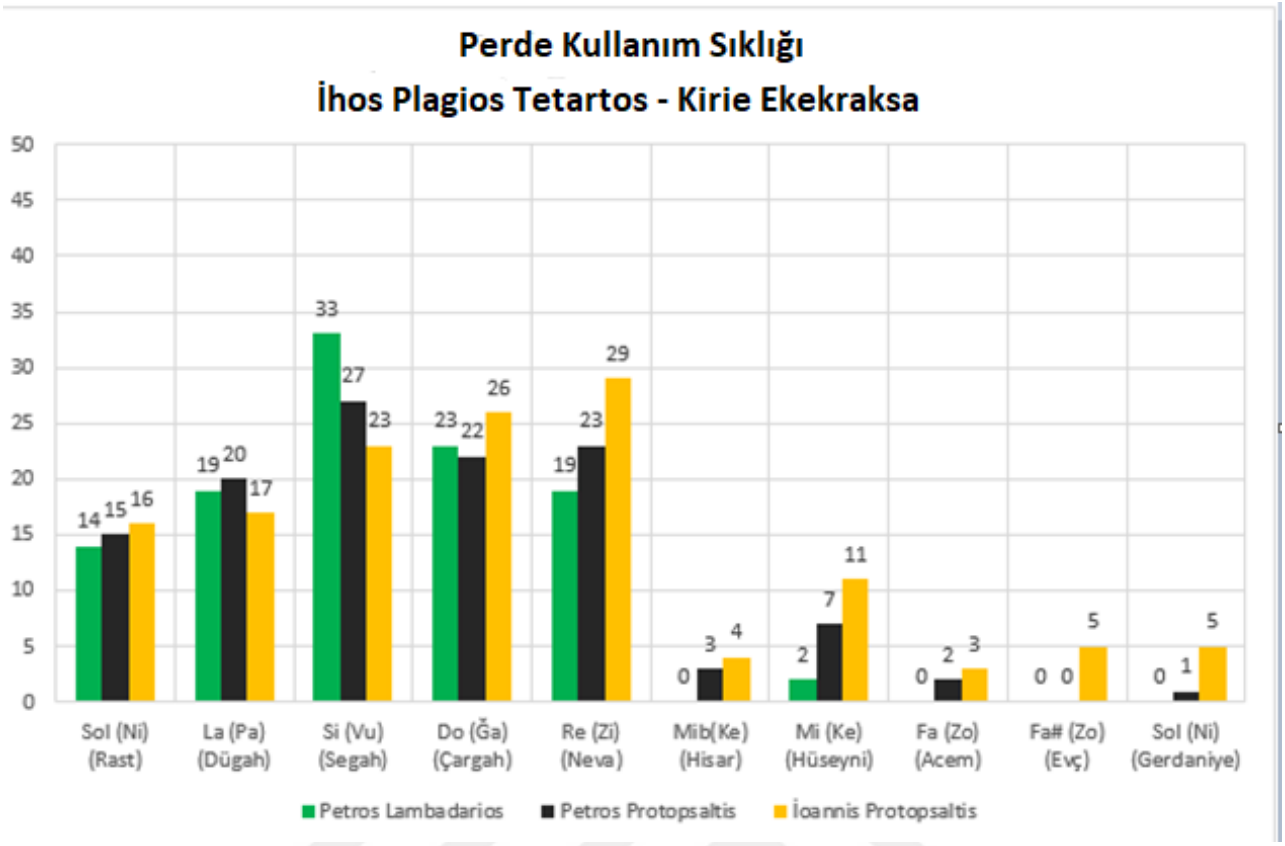

Grafik 30

Kekrağaria bölümünün son havasında yer alan bu ilahide, İoannis Protopsaltis 141 perde ile şimdiye kadar incelelenen ilahiler arasında en fazla perde sayısına ulaşan bestekârdır. Bunun yanında sıralı (ardışık) olarak perde sayısında artış yaşandığını söylemek mümkündür.

Perde kullanım sıklıklarına göz atıldığında bestelenen üç ilahide genel olarak rast ve neva perdeleri arasında bir yoğunlaşma olduğu görülmüştür. Ayrıca 2. Petros ve İoannis'in hisar perdesini kullanması, besteledikleri eserlerde küçük bir geçki yaptıkları izlenimini vermektedir. Yapılan geçki melodik cümle seyirlerinin analiz edildiği bölümde belirtilecektir.

4.1.1.8.2. Katefthinthito

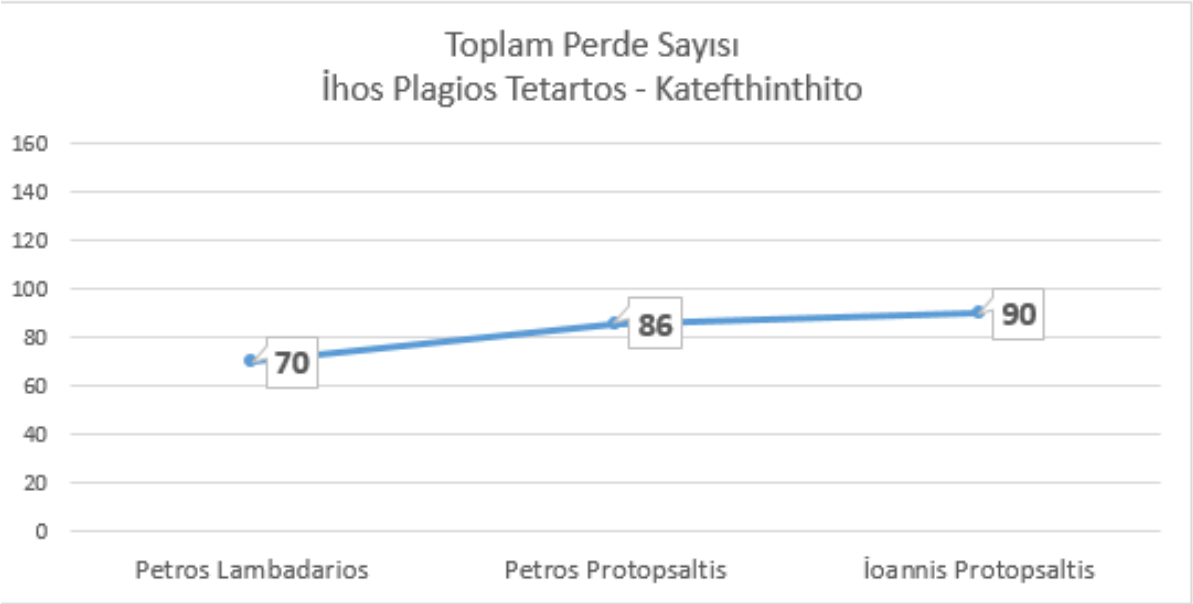

Grafik 31

İhos Plagios Tetartos – Katefthinthito

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	6 perde (Rast-Hüseyni) (Ni-Ke) (Sol-Mi)
2- Petros Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)
3- İoannis Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)

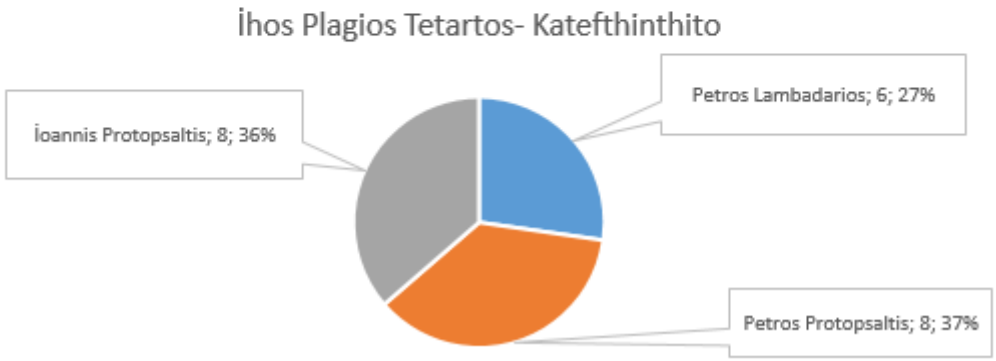

Tablo 16

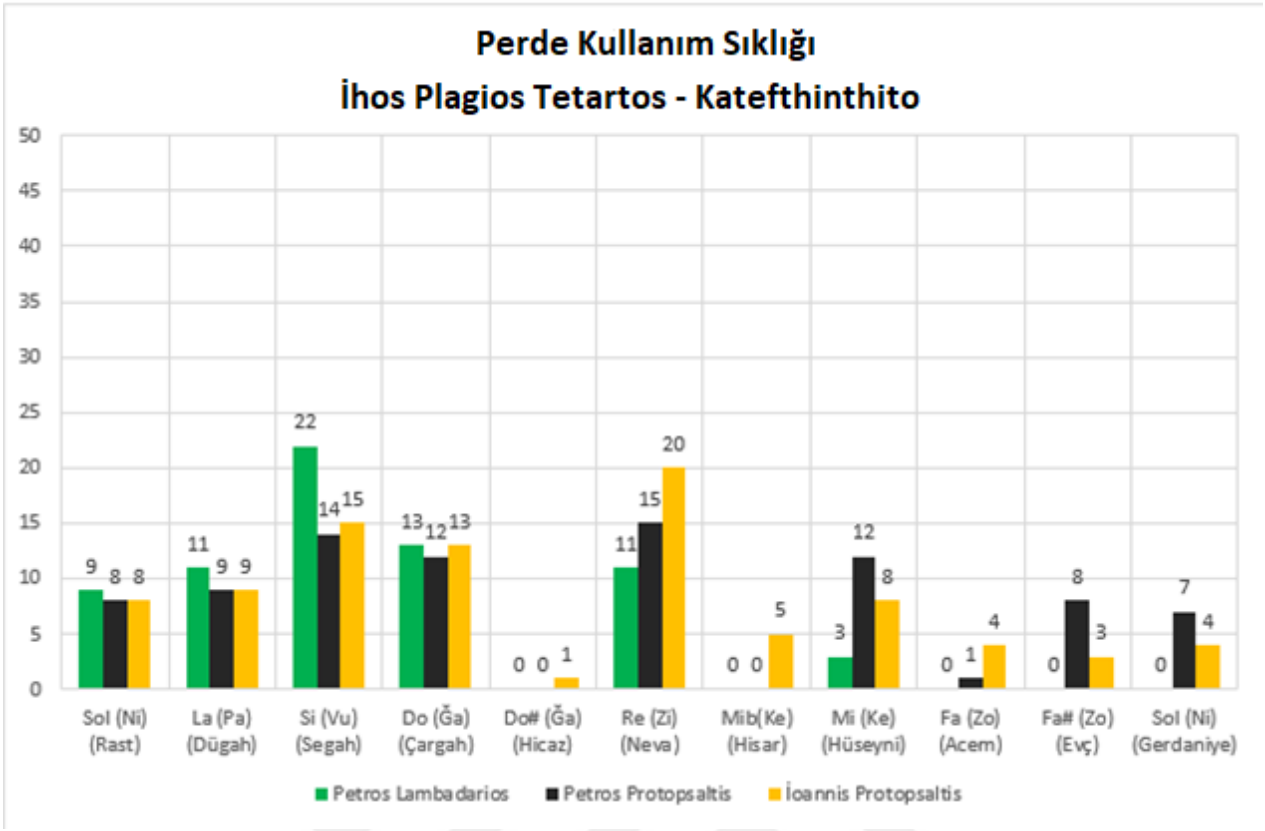

Grafik 32

Kirie Ekekraksa'da olduğu gibi bu ilahide de perde sayılarında bir artış yaşanmış, ses sahasında da bir değişim yaşanmamıştır.

Perde kullanım sıklıklarına göz atıldığında bu kez hisar perdesinin sadece İoannis Protopsaltis tarafından kullanıldığı gözlemlenmiş, ayrıca bir önceki ilahiye ek olarak bu ilahide hicaz perdesinin de yine aynı bestekâr tarafından kullanıldığı dikkatimizi çekmiştir. Seyir olarak üç ilahide de yoğunlaşmanın yine rast ve neva perdeleri arasında olduğunu söylemek mümkündür.

4.1.2. Pasapnoaria

4.1.2.1. İhos Protos

İhos Protos Ses Dizisi

4.1.2.1.1. Pasa Pnoi

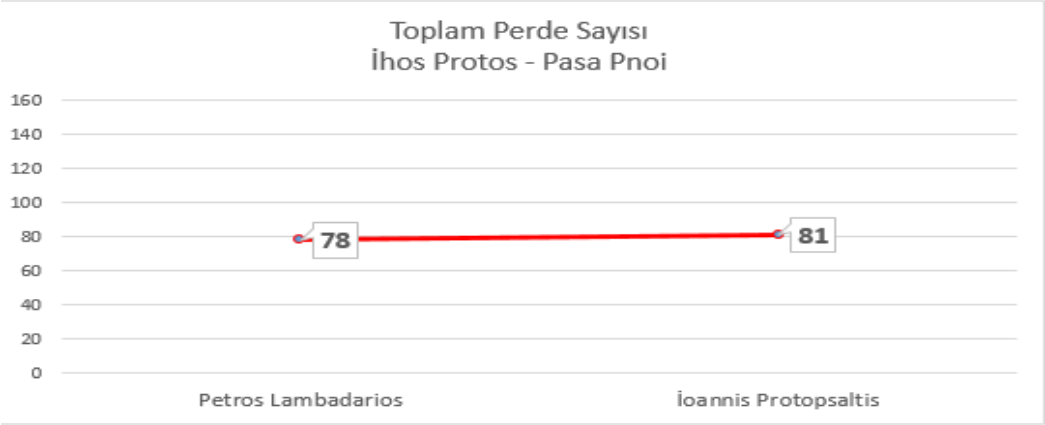

Grafik 33

İhos Protos – Pasa Pnoi

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	6 perde (Irak-Neva) (Zo-Zi) (Fa# - Re)
2- İoannis Protopsaltis	8 perde (Irak-Acem) (Zo-Zo) (Fa# - Fa)

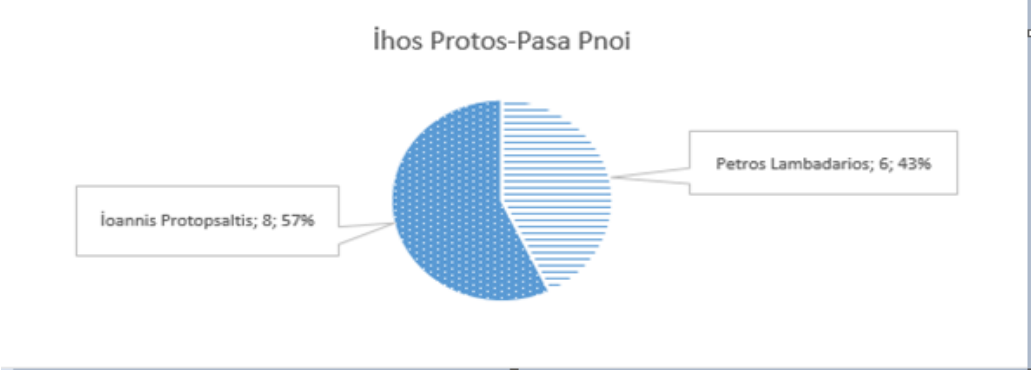

Tablo 17

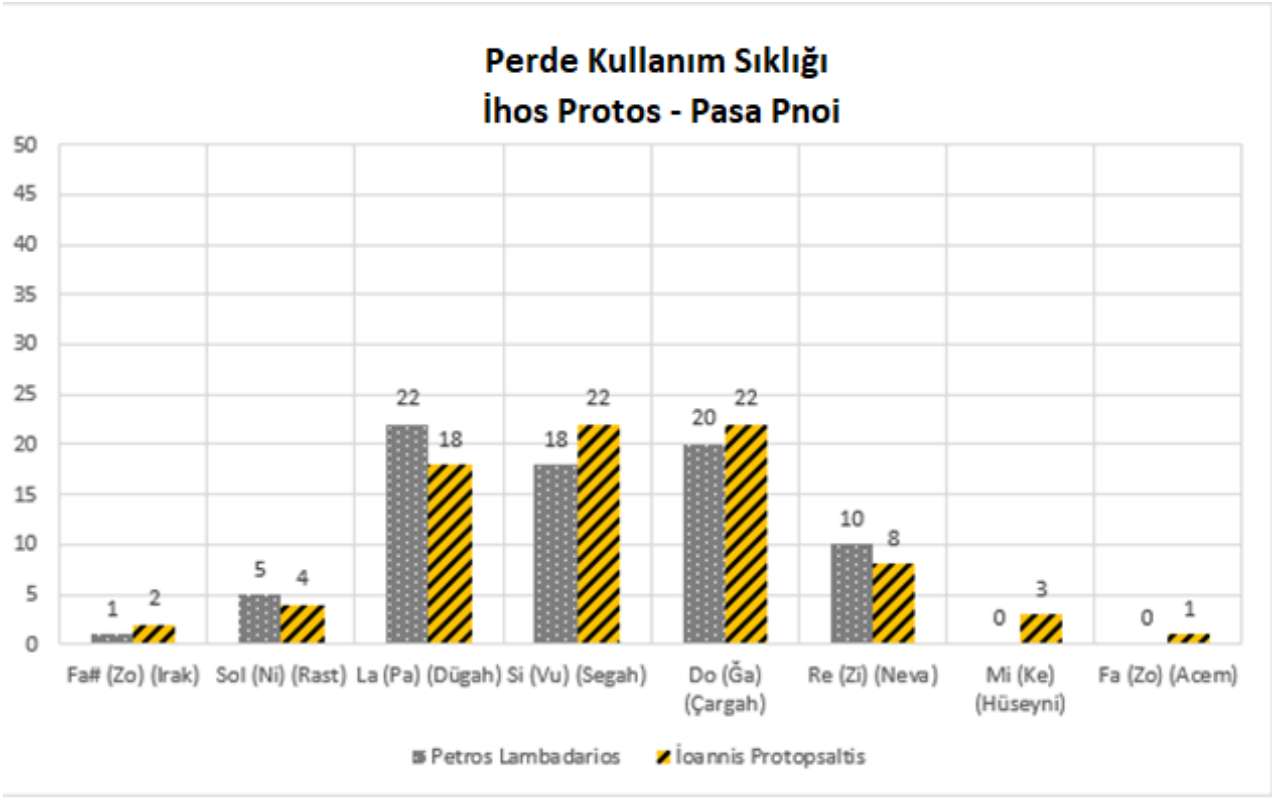

Grafik 34

Pasapnoaria grubunun incelenen ilk ilahisinde toplam perde sayısında kısmi bir artışın olduğunu söylemek mümkündür. Ses sahasında da aynı şekilde iki perdelik bir artış söz konusudur.

Kekrağaria grubunda karşılaşılan genel bir özellik olarak pes perdelerden orta perdelere doğru gittikçe 1. Petros'un perde sayısında bir üstünlük var iken, bu grupta İoannis'in segâh ve çargâh perdelerinde Petros'a göre daha fazla perde kullanımın söz konusu olduğu görülmektedir.

4.1.2.1.2. Enite Afton

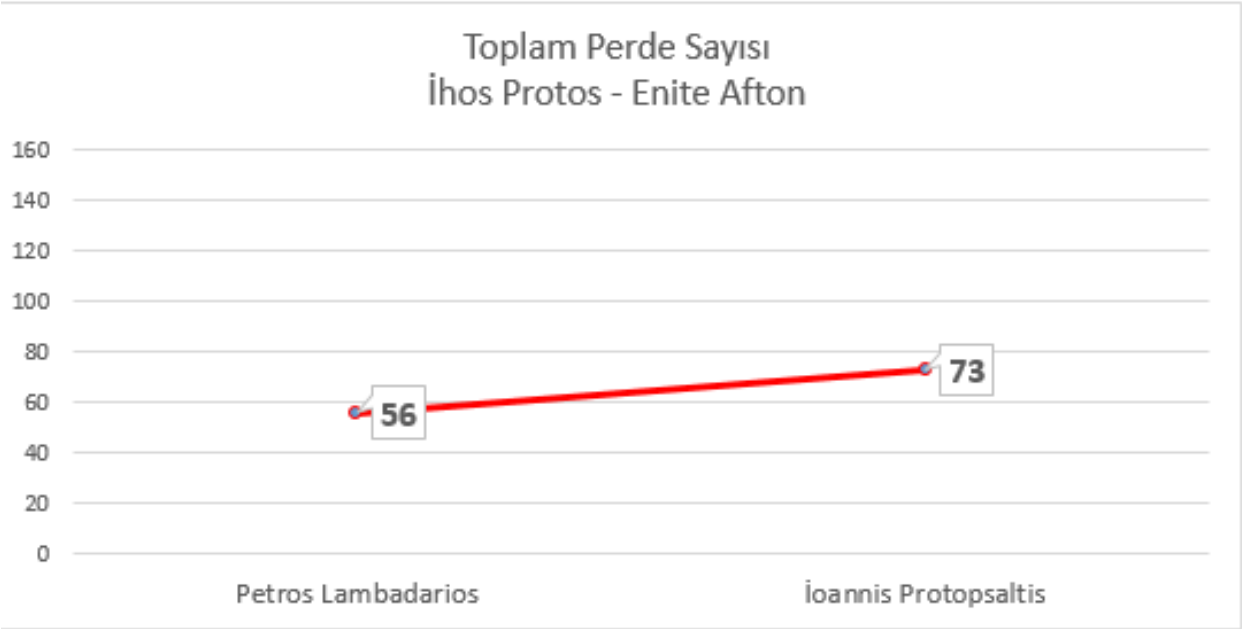

Grafik 35

İhos Protos – Enite Afton

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	8 perde (Irak-Acem) (Zo-Zo) (Fa# - Fa)
2- İoannis Protopsaltis	8 perde (Irak-Acem) (Zo-Zo) (Fa# - Fa)

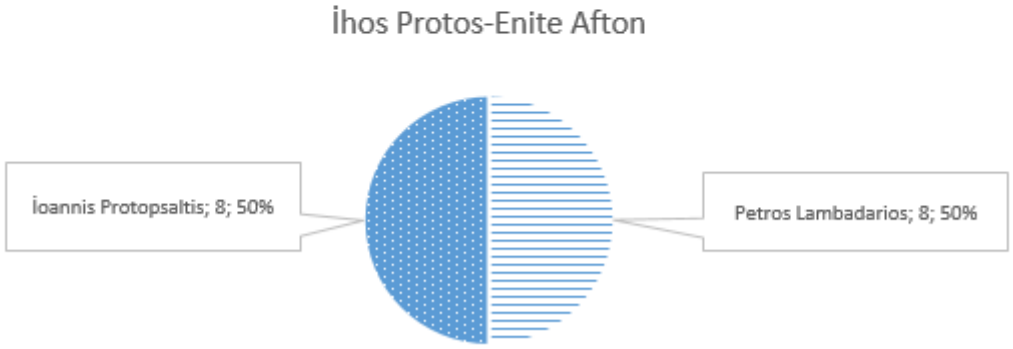

Tablo 18

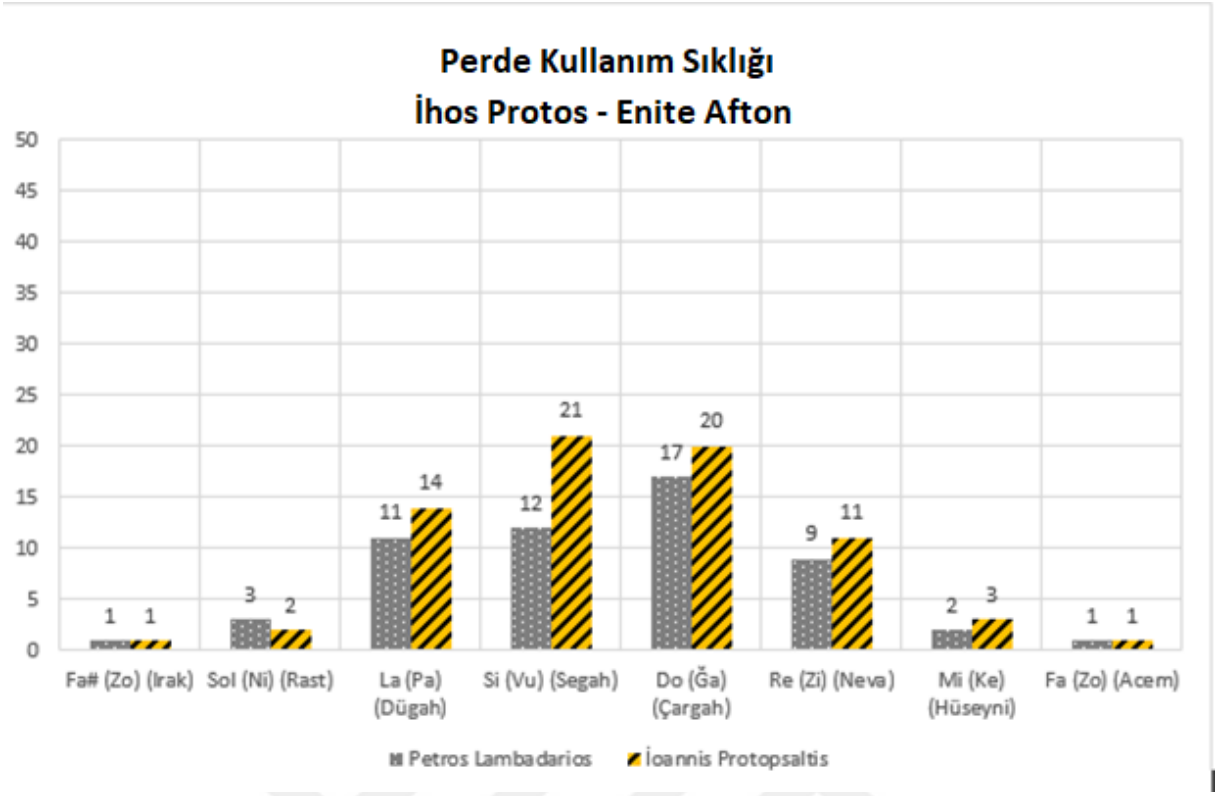

Grafik 36

Grubun ikinci ilahisinde bu kez kullanılan ses sahasının eşit olduğu görülmektedir. En üst ve en alt perdeler iki bestekâr tarafından da birer kez kullanılmıştır.

Bu kez İoannis Protopsaltis'in, karar perdesi dügâh dahil olmak üzere, segâh, çargâh, neva ve hüseyni perdelerinde de 1. Petros'dan daha fazla perde kullanması incelediğimiz ilahilerde sıklıkla karşılaşılan bir özellik değildir.

4.1.2.2.İhos Defteros

İhos Defteros Ses Dizisi

4.1.2.2.1. Pasa Pnoi

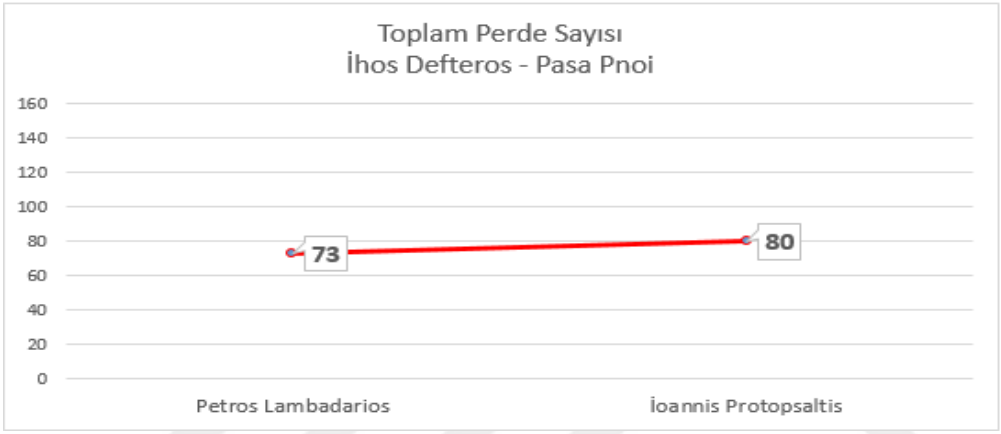

Grafik 37

İhos Defteros – Pasa Pnoi

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	6 perde (Segâh-Gerdaniye) (Vu-Ni) (Si-Sol)
2- İoannis Protopsaltis	6 perde (Segâh-Gerdaniye) (Vu-Ni) (Si-Sol)

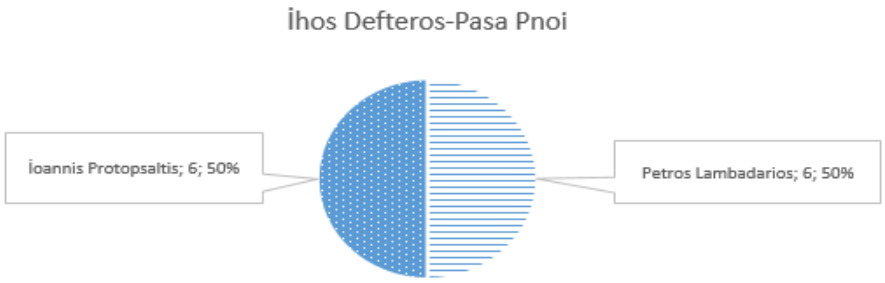

Tablo 19

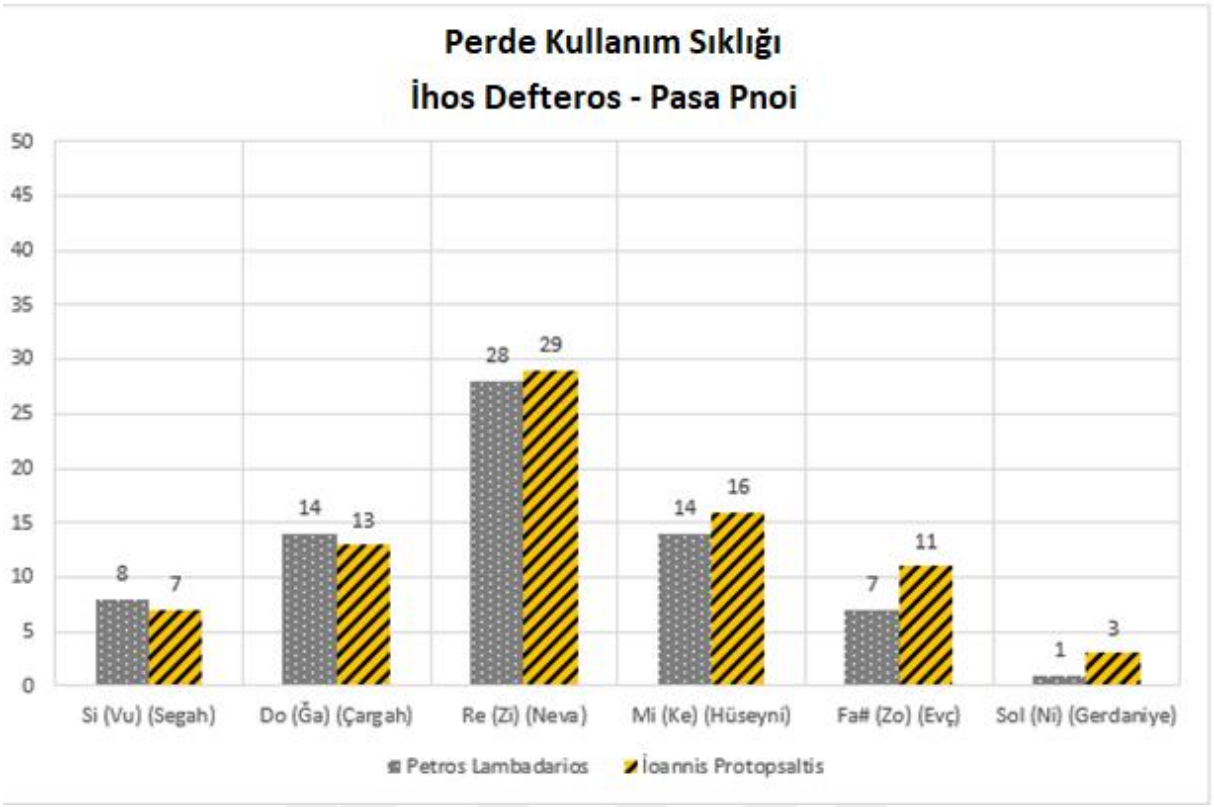

Grafik 38

Toplam perde sayısında artış yaşandığı görülmektedir. Segâh ve çargâh perdelerinde birer perde daha az kullanan İoannis, neva perdesiyle birlikte Petros'dan daha fazla perde kullanmıştır.

4.1.2.2.2. Enite Afton

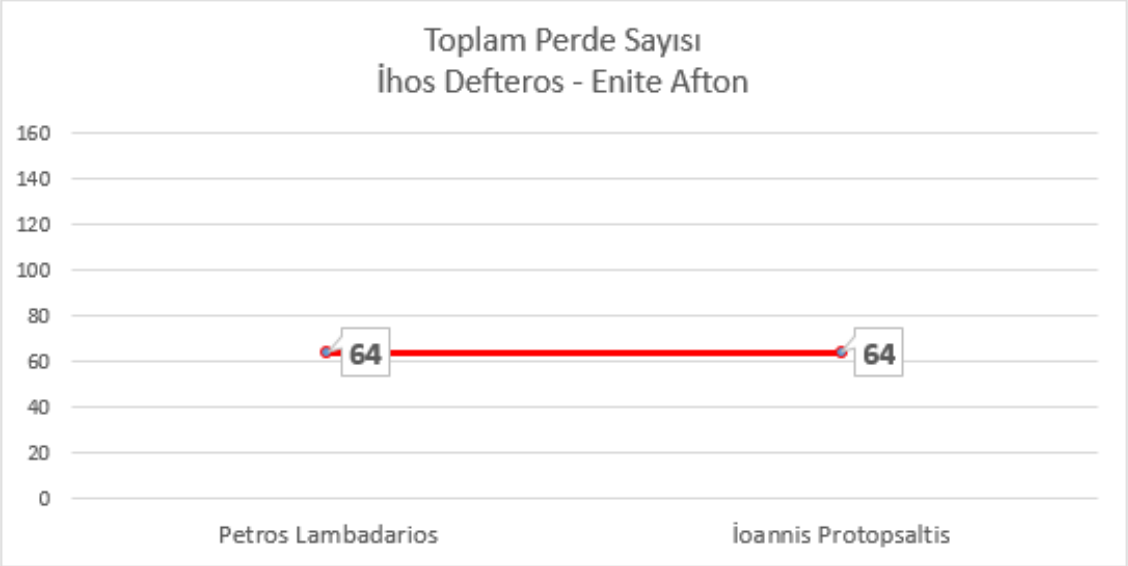

Grafik 39

İhos Defteros – Enite Afton

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	6 perde (Segâh-Gerdaniye) (Vu-Ni) (Si-Sol)
2- İoannis Protopsaltis	6 perde (Segâh-Gerdaniye) (Vu-Ni) (Si-Sol)

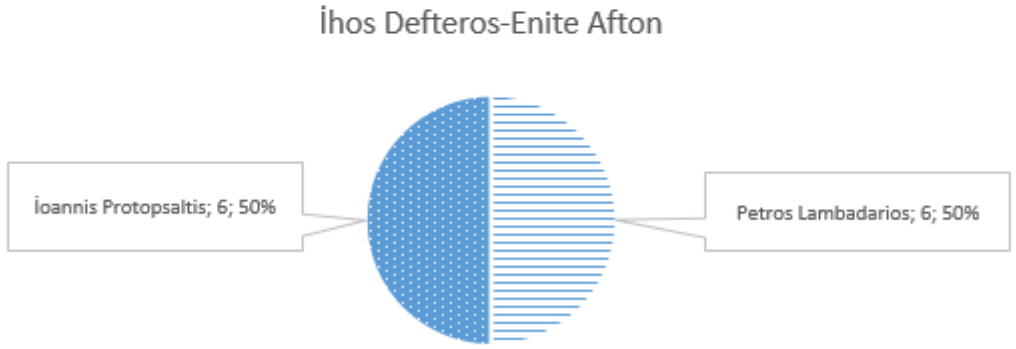

Tablo 20

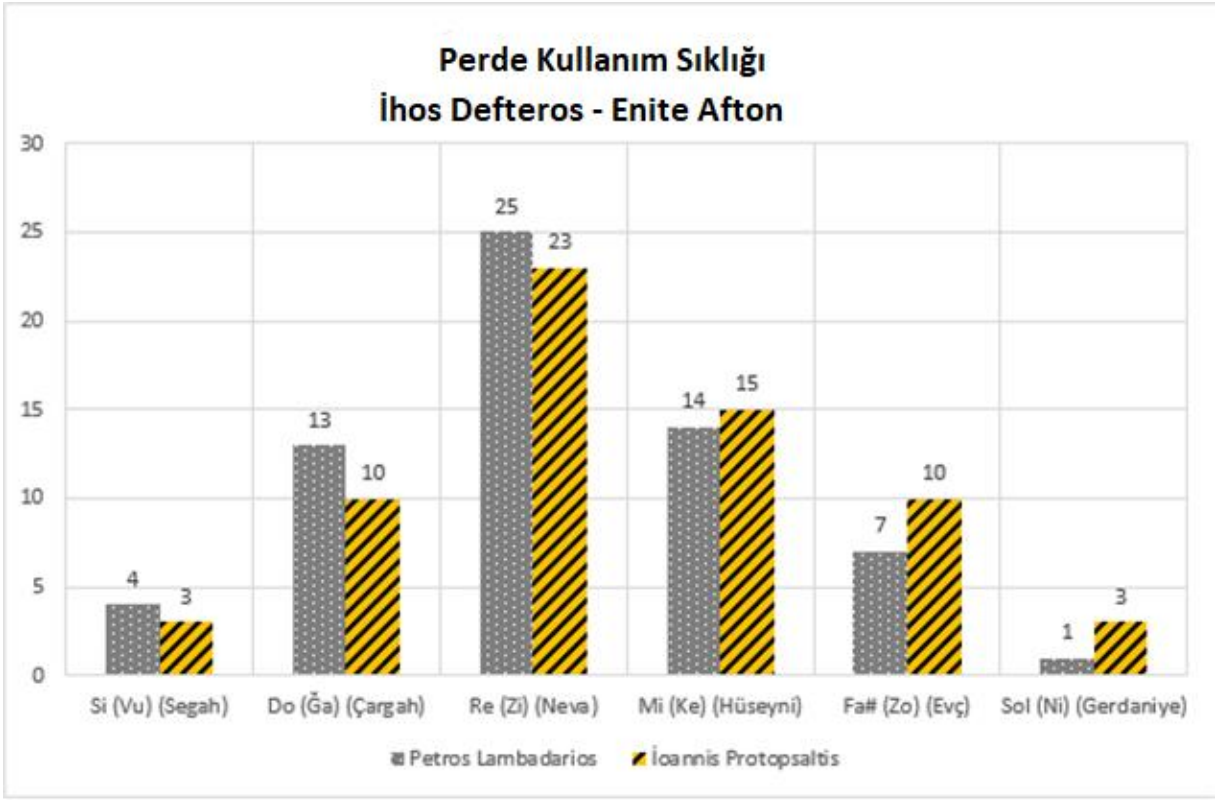

Grafik 40

Şu ana kadar incelenen ilahilerde ilk kez toplam perde sayısında ve ses sahasında eşitliğe rastlanmıştır. Bir önceki ilahide neva perdesini Petros'dan daha sık kullanan İoannis, bu kez daha az perde kullanmış, en tiz perde olan gerdaniye perdesinde ise kullanım sıklığı olarak herhangi bir değişim yaşanmamıştır.

4.1.2.3.İhos Tritos

İhos Tritos Ses Dizisi

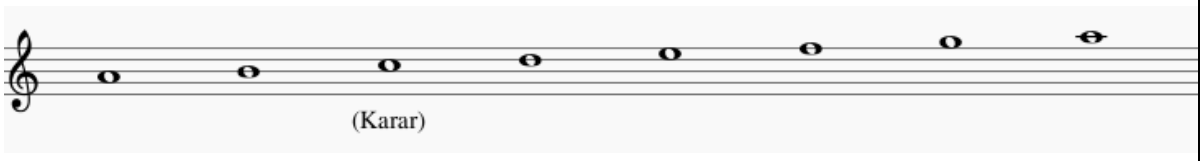

4.1.2.3.1. Pasa Pnoi (Sintomon)

Grafik 41

İhos Tritos – Pasa Pnoi

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	6 perde (Dügâh-Acem) (Pa-Zo) (La-Fa)
2- İoannis Protopsaltis	6 perde (Dügâh-Acem) (Pa-Zo) (La-Fa)

Tablo 21

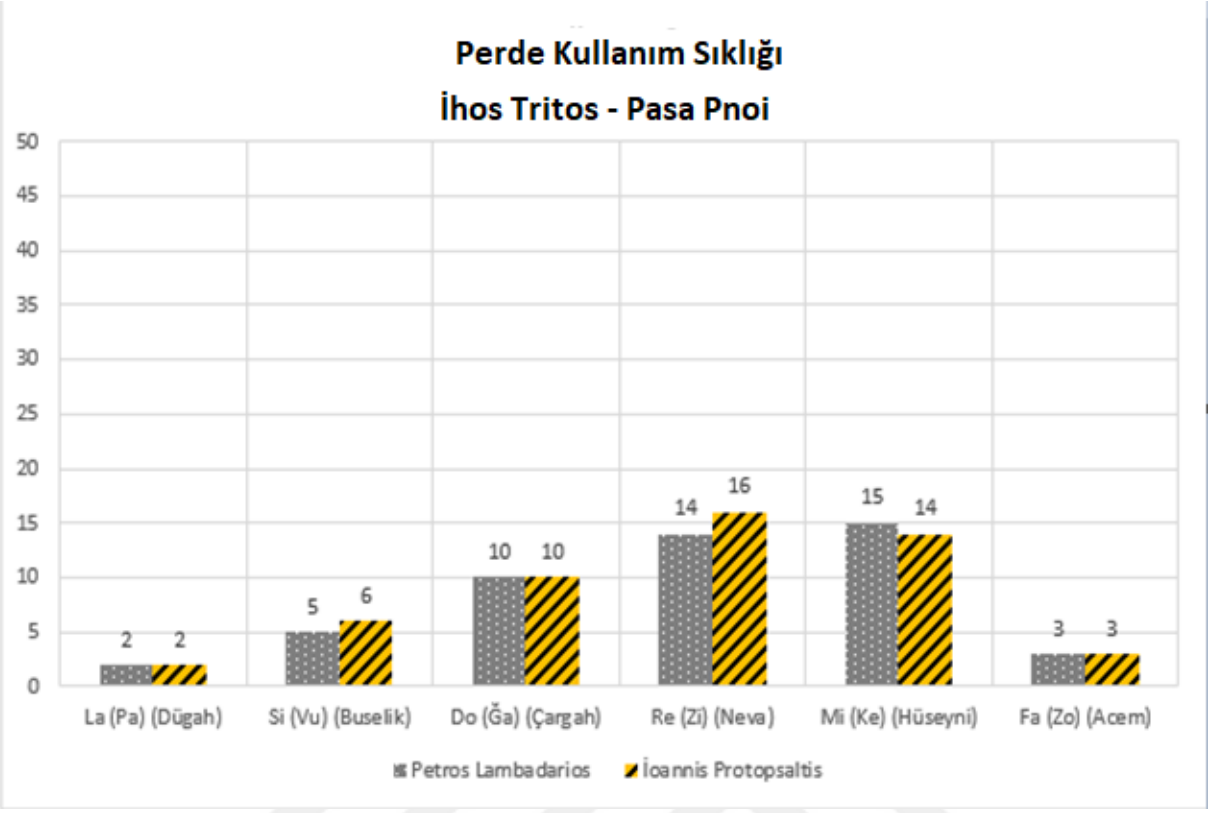

Grafik 42

Bu bölümde ilk kez birden fazla perde kullanım sıklığının eşit olduğu gözlemlenmiştir. Dügâh, çargâh ve acem perdelerinin kullanımı eşittir.

4.1.2.3.2. Enite Afton (Sintomon)

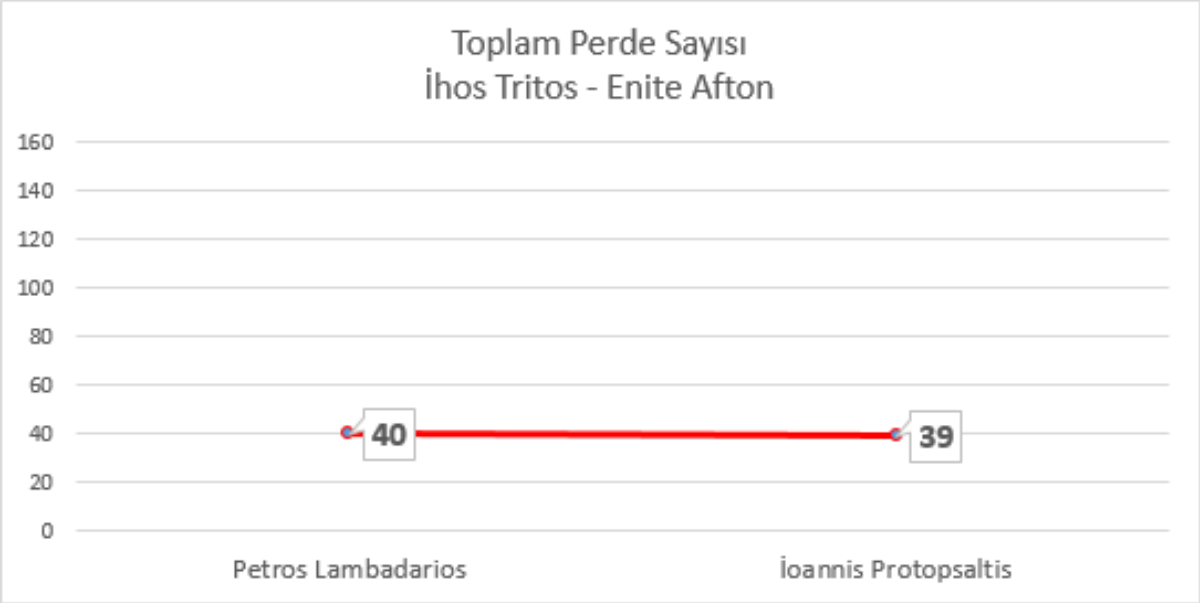

Grafik 43

İhos Tritos – Enite Afton

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)
2- İoannis Protopsaltis	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)

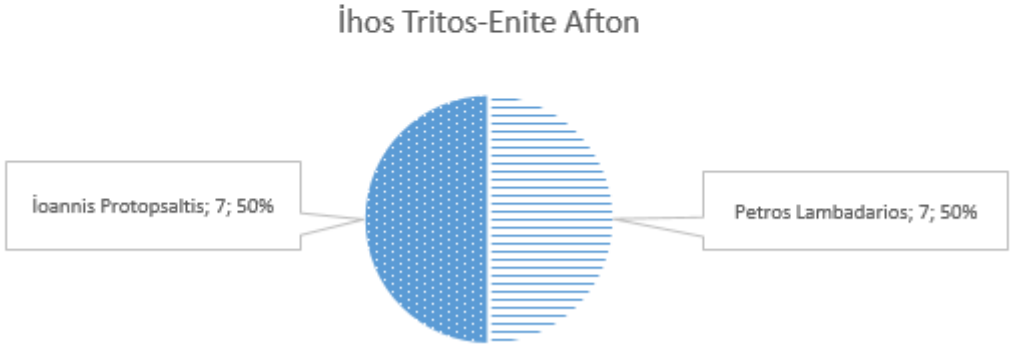

Tablo 22

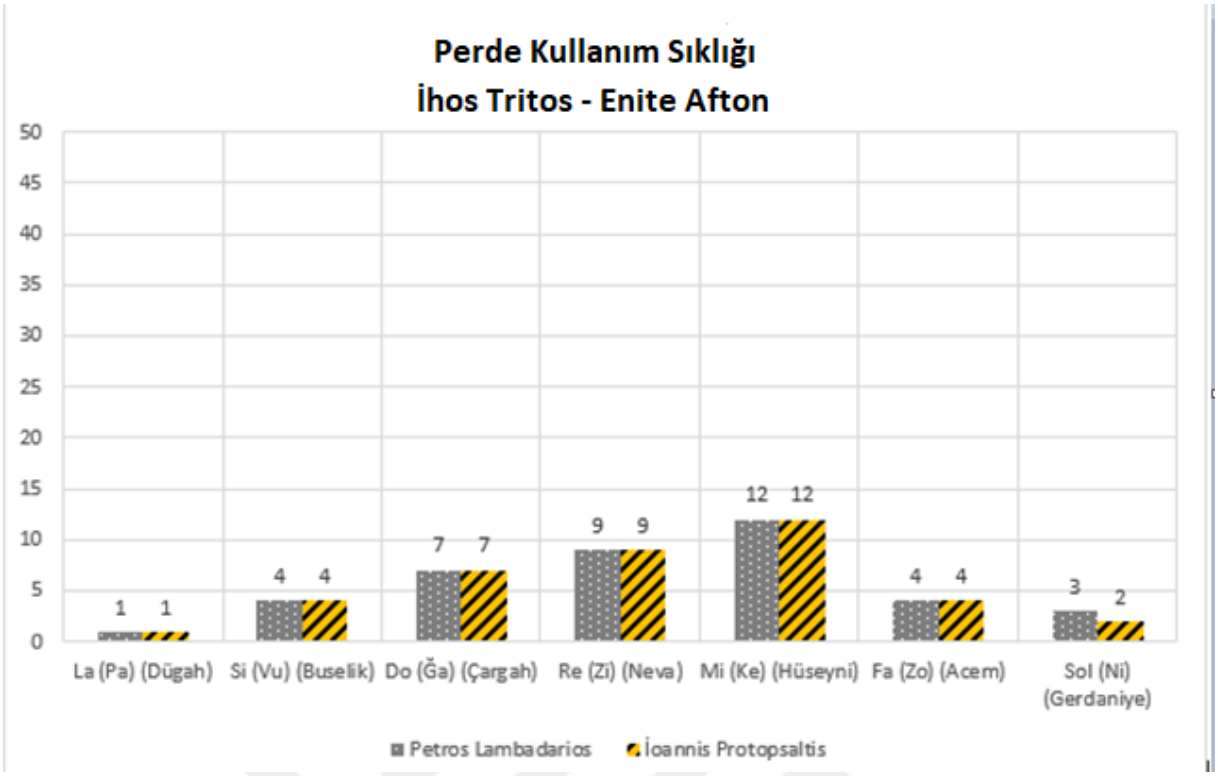

Grafik 44

Bir önceki ilahiye göre daha da az farklılık gözlemlenmiştir. İoannis'in 1. Petros'dan sadece bir perde daha az kullandığı bu ilahide eşitlik gerdaniye perdesinde bozulmuştur.

4.1.2.4.İhos Tetartos

İhos Tetartos Ses Dizisi

4.1.2.4.1. Pasa Pnoi

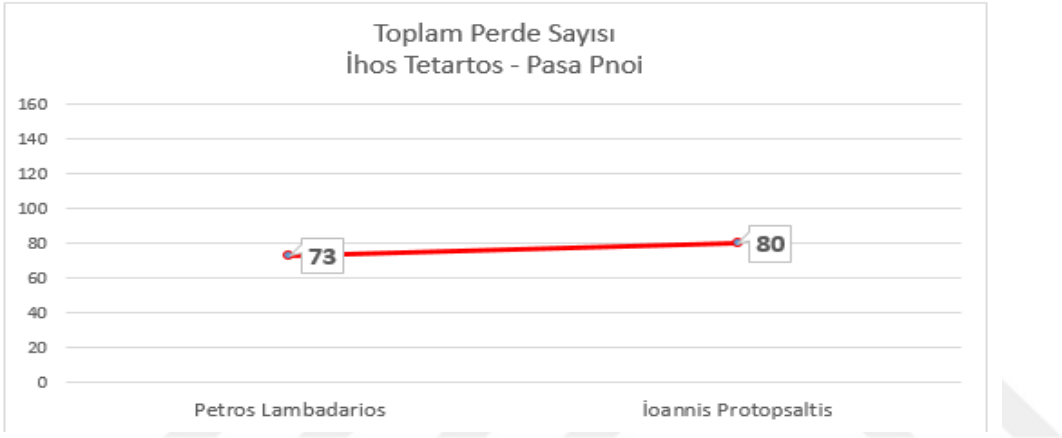

Grafik 45

İhos Tetartos – Pasa Pnoi

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	6 perde (Rast-Hüseyni) (Ni-Ke) (Sol-Mi)
2- İoannis Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)

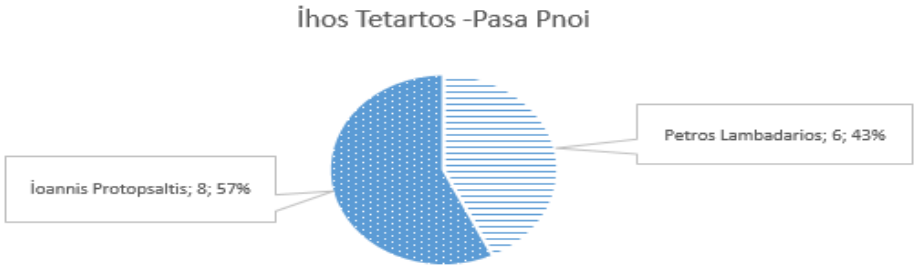

Tablo 23

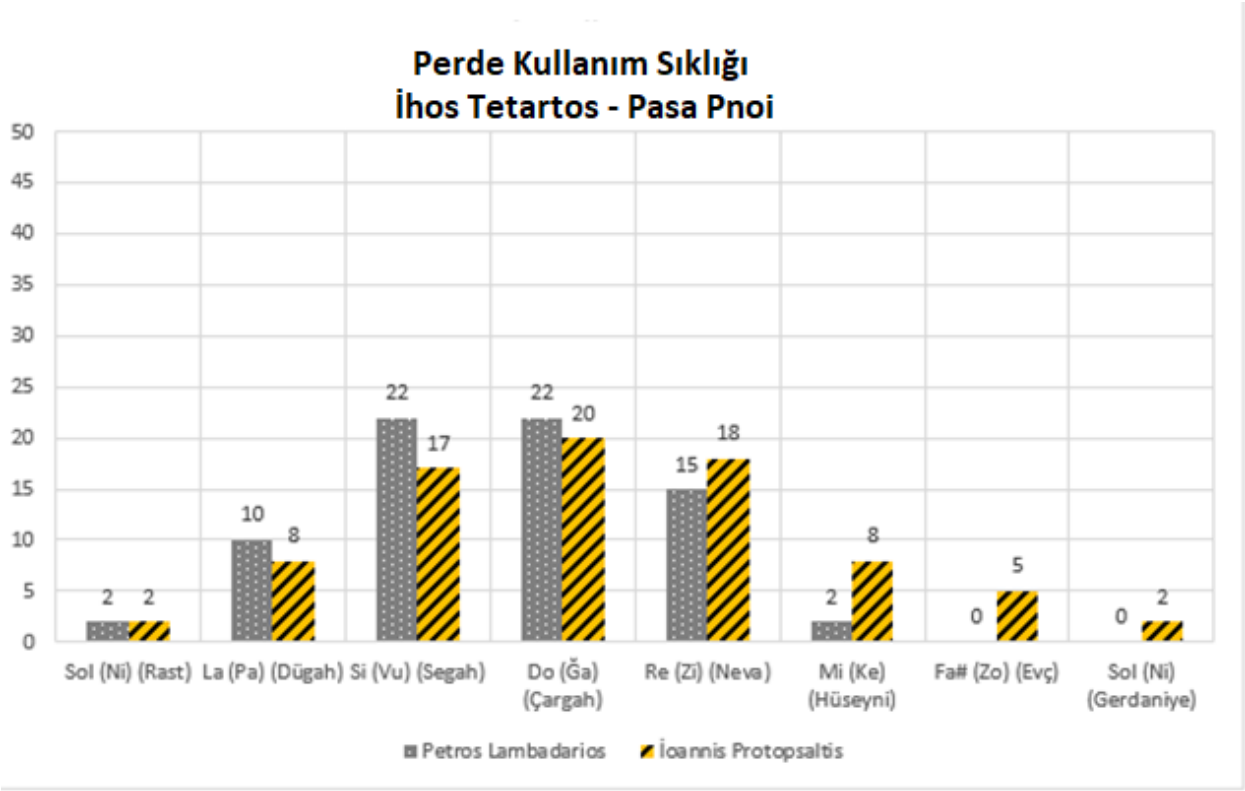

Grafik 46

Toplam perde sayısında genel olarak Pasapnoaria grubunda gözlendiği üzere büyük bir farklılıktan bahsedilememektedir. Rast perdesinde eşit kullanım söz konusu iken, en tiz perde olan gerdaniye perdesini sadece İoannis'in kullandığı gözlemlenmiştir.

Segâh ve çargâh perdelerini eşit sayıda kullanan 1. Petros, neva perdesini eser boyunca on beş kez kullandıktan sonra hüseyni perdesine sadece iki kez çıkması dikkat çekicidir.

4.1.2.4.2. Enite Afton

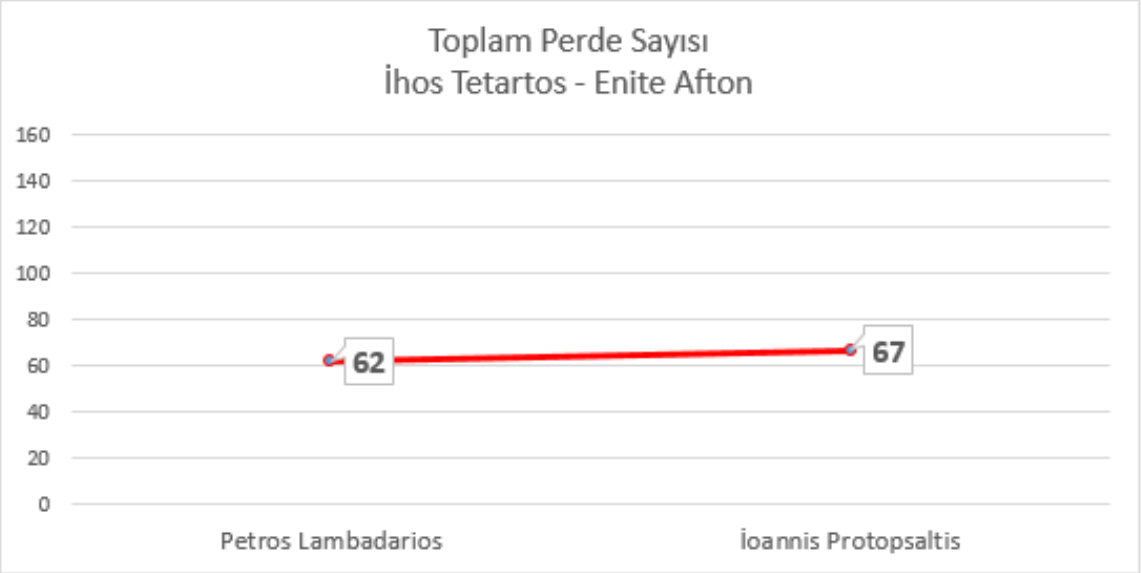

Grafik 47

İhos Tetartos – Enite Afton

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Irak-Hüseyni) (Zo-Ke) (Fa#-Mi)
2- İoannis Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)

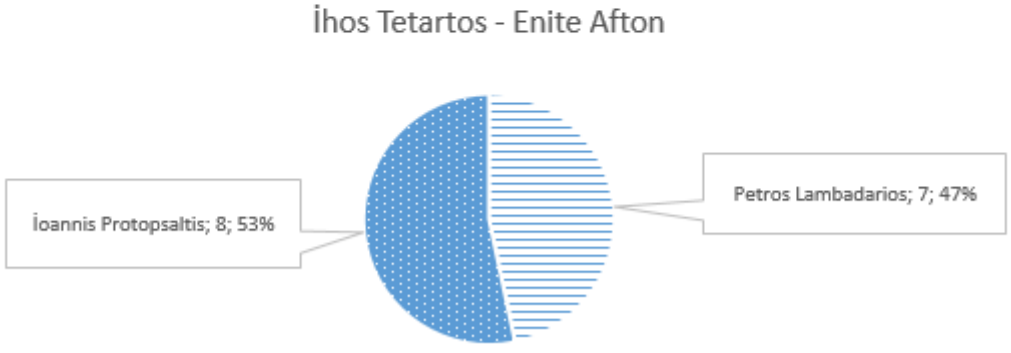

Tablo 24

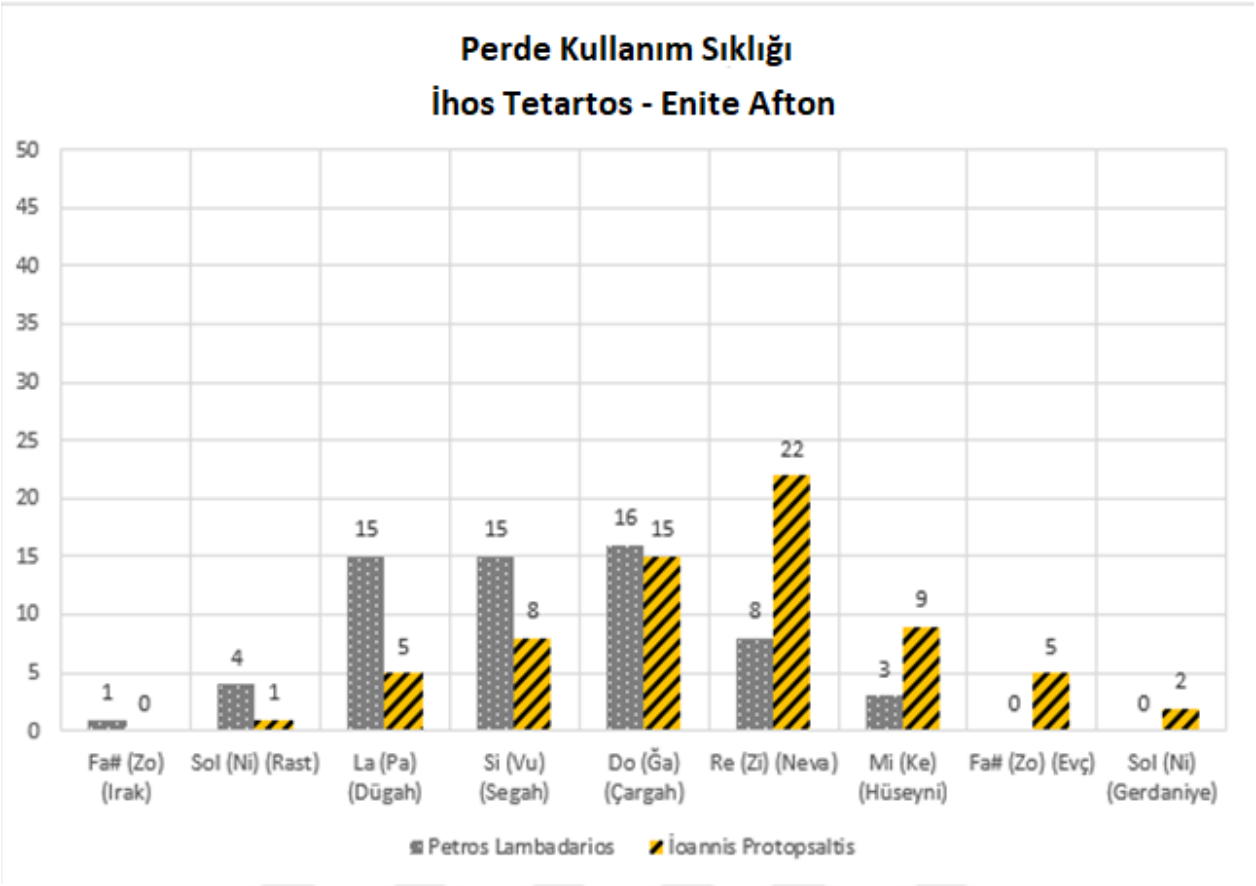

Grafik 48

Bir önceki ilahi ile karşılaştırıldığında 1. Petros'un ırak perdesine kadar inerek aralığı genişlettiğini görmek mümkündür. Bu kez neva perdesinde perde kullanım sıklığını azaltan 1. Petros'un bu ilahisi bir öncekine göre daha pes aralıklarda seyretmektedir.

İoannis'in evç ve gerdaniye perdesini kullanma sıklığı bir önceki eser ile aynıdır. Aynı ses sahasını kullanan İoannis'in genel olarak bakıldığında bu eseri Kirie Ekekraksa ile aynı tarzda bestelediğini söyleyebiliriz.

4.1.2.5.İhos Plagios Protos

İhos Plagios Protos Ses Dizisi

4.1.2.5.1. Pasa Pnoi

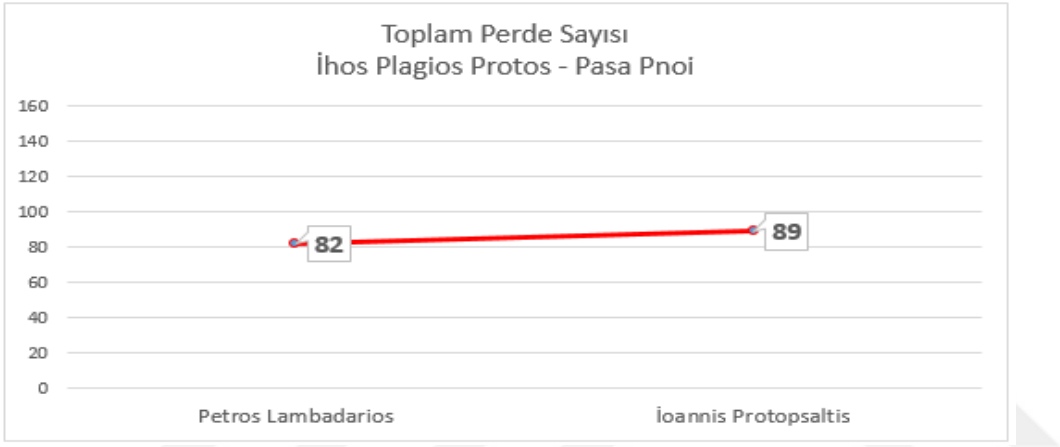

Grafik 49

İhos Plagios Protos – Pasa Pnoi

Beestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)
2- İoannis Protopsaltis	8 perde (Dügâh-Muhayyer) (Pa-Pa) (La-La)

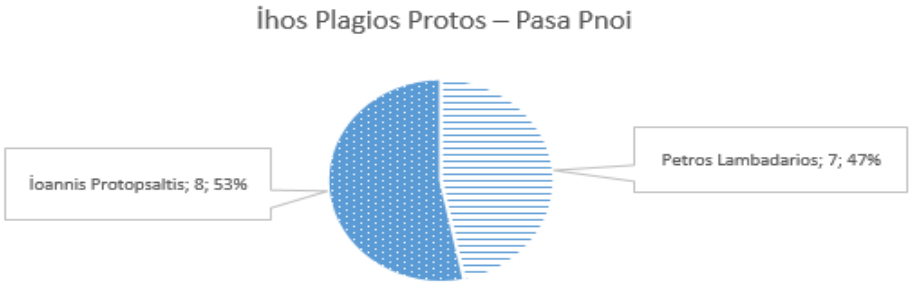

Tablo 25

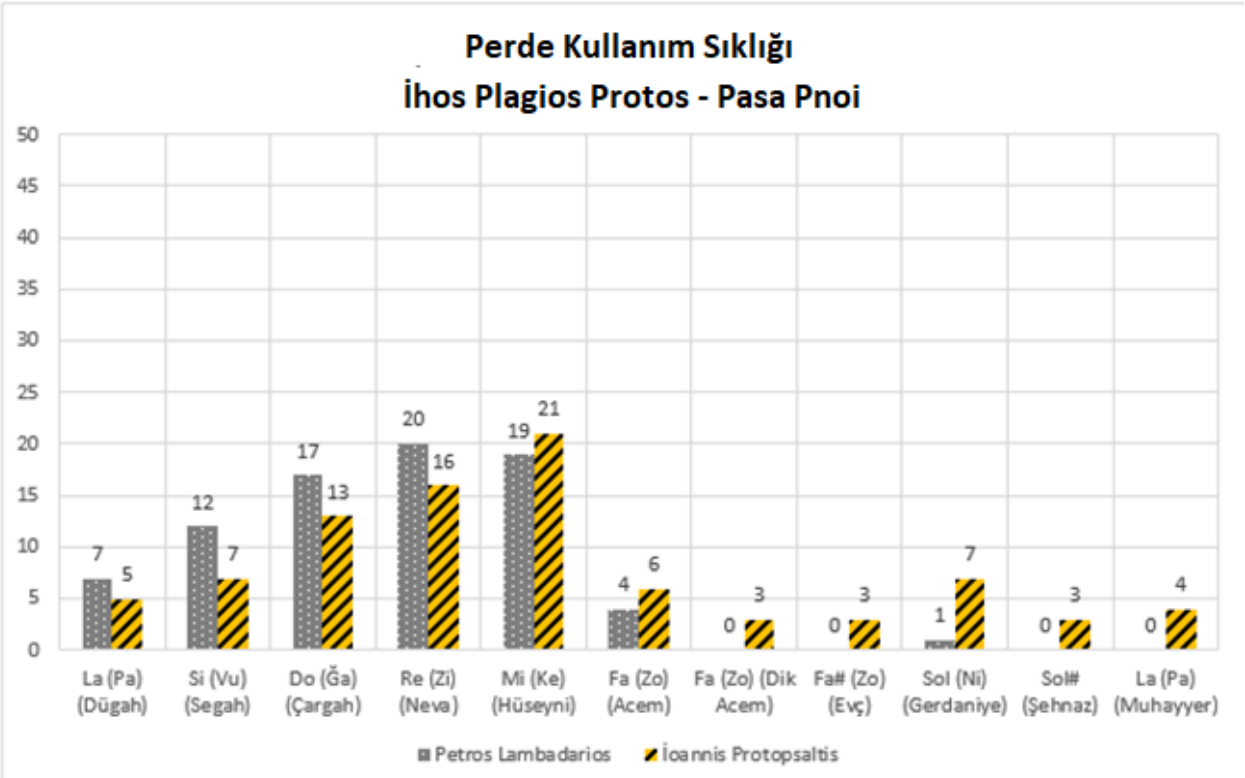

Grafik 50

Perde kullanım sıklıklarına göz atıldığında bestelenen eserlerin yerinde hüseyni beşlisinde yoğunlaştığını görmek mümkündür. Hüseyni perdesine kadar 1. Petros'dan daha az perde kullanan İoannis, hüseyni perdesi ile birlikte tiz perdelere doğru seyretmiştir.

Dik acem ve şehnaz perdelerini de kullanan İoannis'in eserinde küçük bir geçki yaptığını söylemek mümkündür.

4.1.2.5.2. Enite Afton

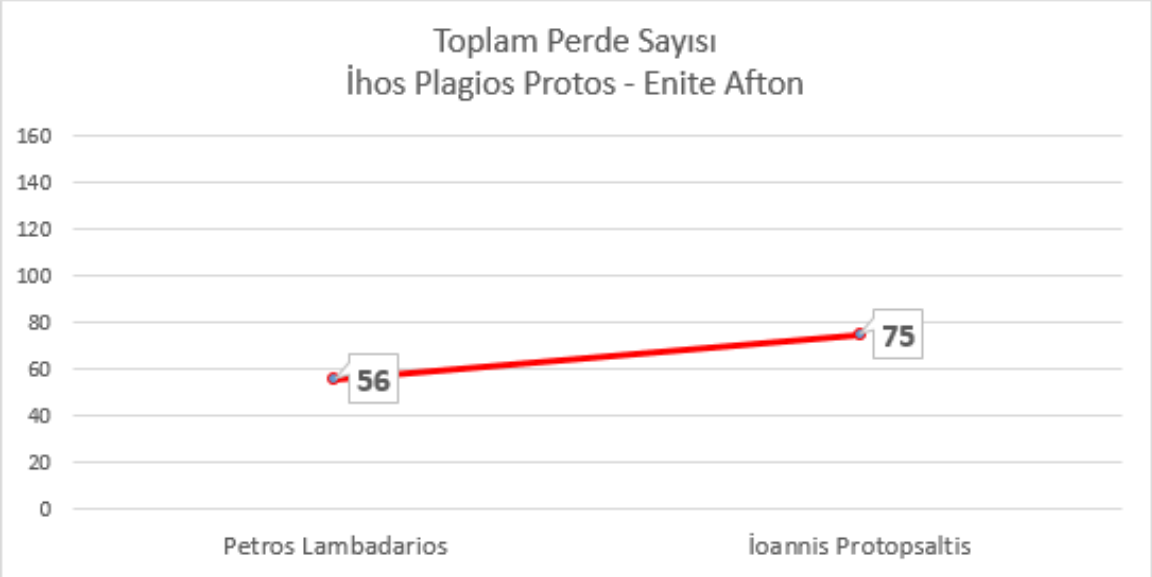

Grafik 51

İhos Plagios Protos – Enite Afton

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Dügâh-Gerdaniye) (Pa-Ni) (La-Sol)
2- İoannis Protopsaltis	8 perde (Dügâh-Muhayyer) (Pa-Pa) (La-La)

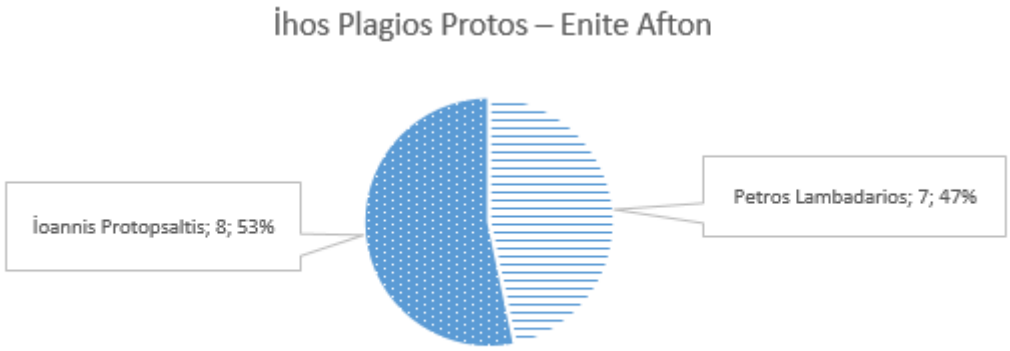

Tablo 26

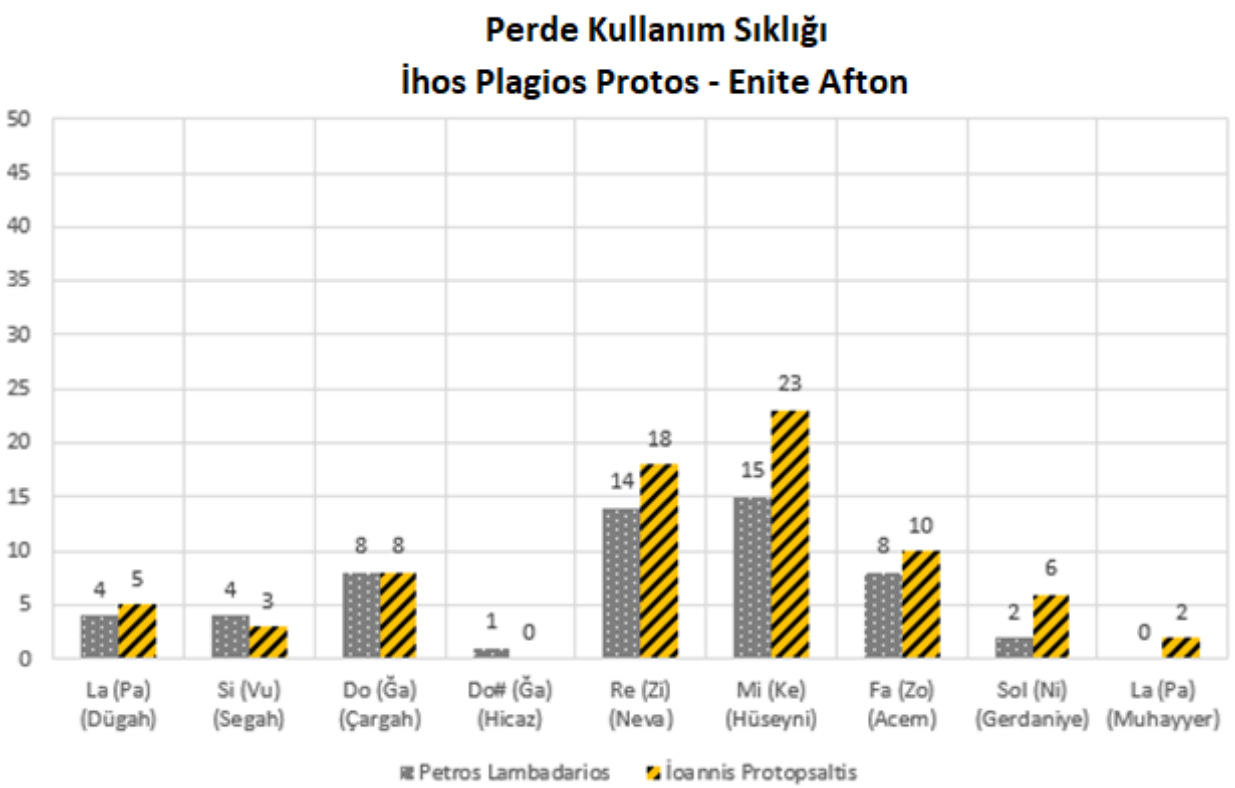

Grafik 52

İoannis'in eserinde kullandığı perde sayısı 1. Petros'tan yaklaşık olarak 1/3 oranında daha fazladır. Perde kullanım sıklıkları incelendiğinde hicaz perdesini bir kez kullanan Petros'un, bu perdeyi nevada asma karar ederken yeden olarak kullanmış olabileceğini tahmin ediyoruz.

En pes perde olan dügâh perdesini İoannis'in Petros'dan daha sık kullanmış olması dikkat çekicidir. Bu Protos havasındaki Pasa Pnoi ilahisinden sonra ikinci kez rastlanan bir durumdur.

4.1.2.6.İhos Plagios Defteros

İhos Plagios Defteros Ses Dizisi

4.1.2.6.1. Pasa Pnoi

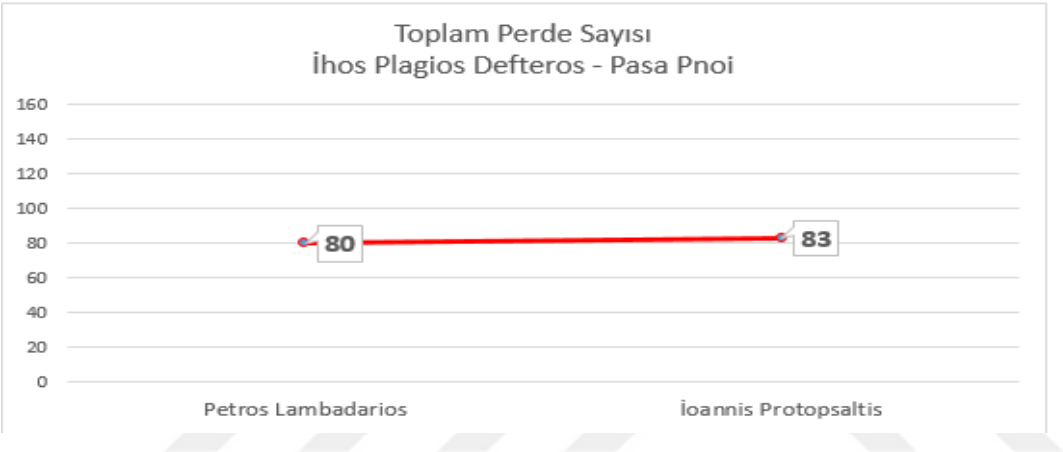

Grafik 53

İhos Plagios Defteros – Pasa Pnoi

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Rast-Acem) (Ni-Zo) (Sol-Fa)
2- İoannis Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)

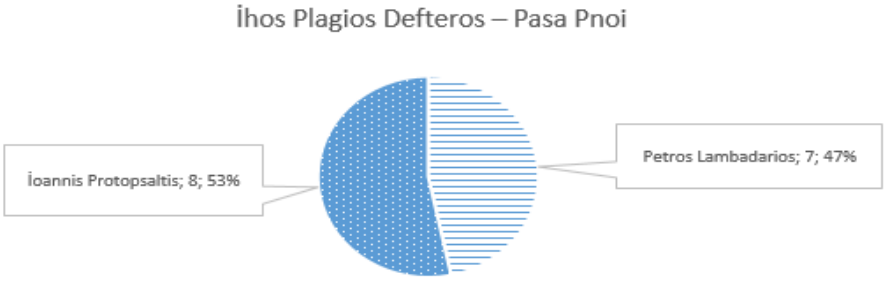

Tablo 27

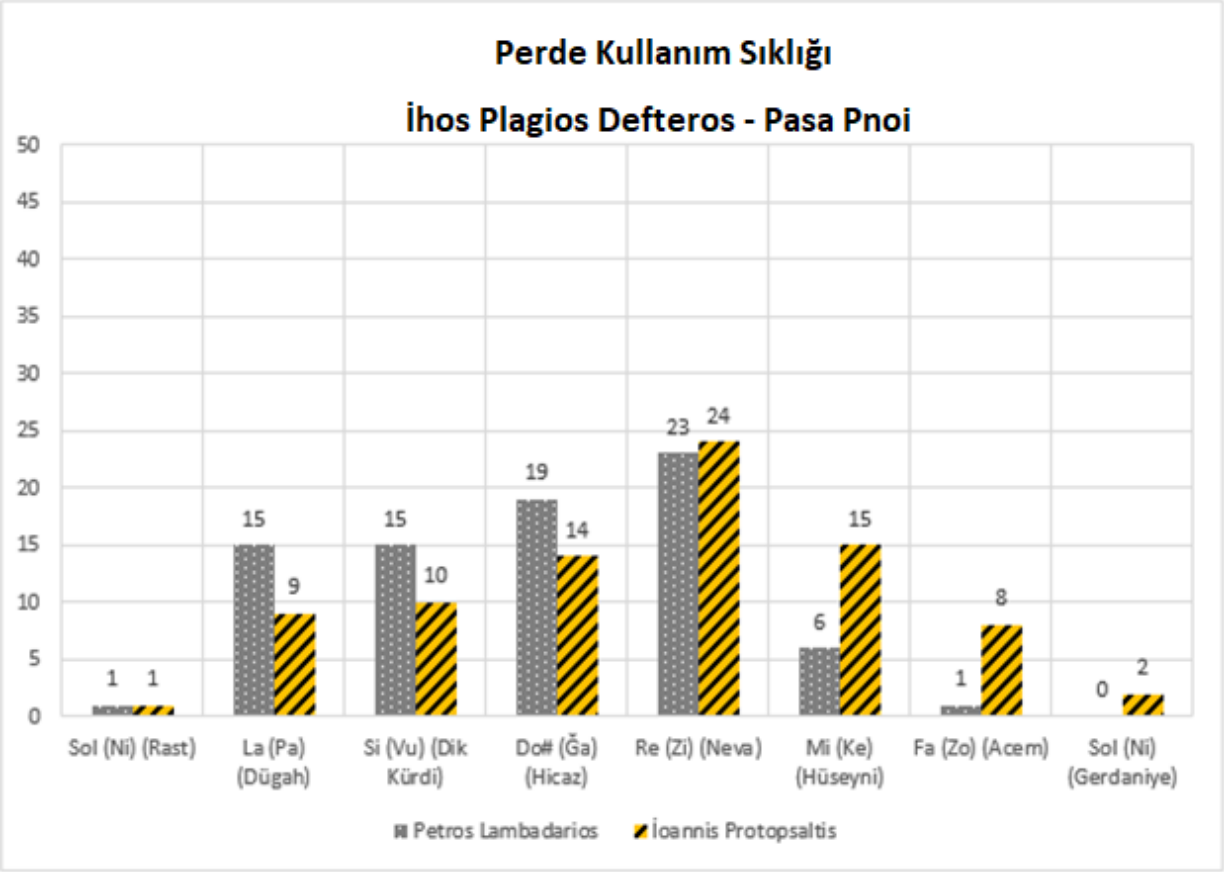

Grafik 54

Toplamda aralarında üç perdelik bir fark olan iki bestekârın en çok neva perdesini kullandıkları görülmüştür. Bu perdeden sonra tizlere çıktıkça Petros'dan daha sık perde kullanan İoannis, eserinde rast ve gerdaniye perdeleri arasında seyretmiştir.

4.1.2.6.2. Enite Afton

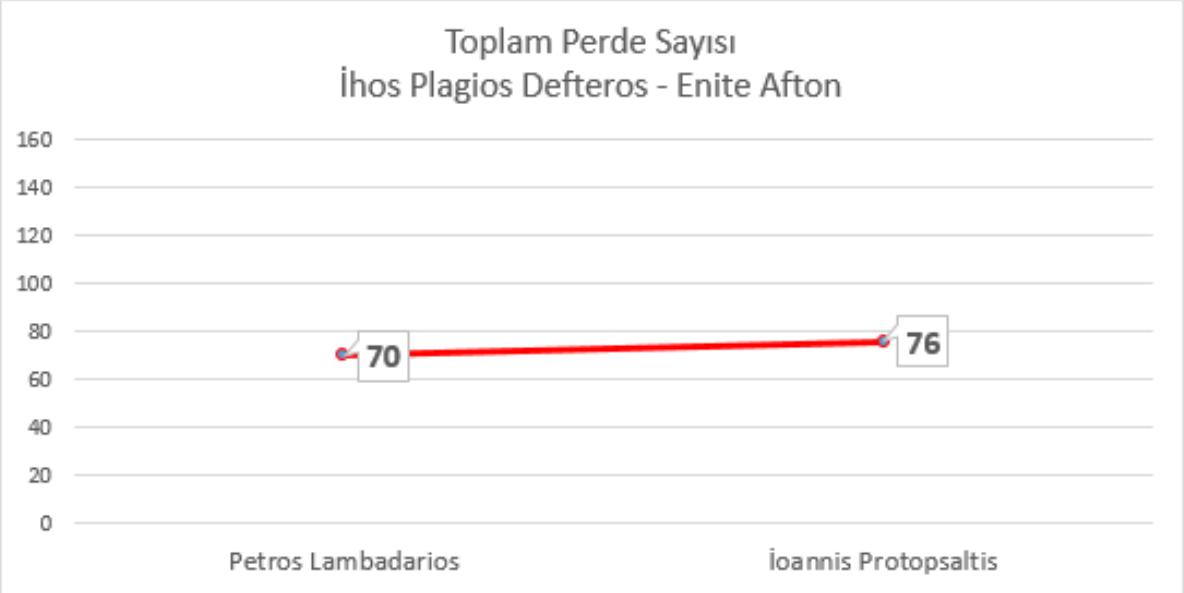

Grafik 55

İhos Plagios Defteros – Enite Afton

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)
2- İoannis Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)

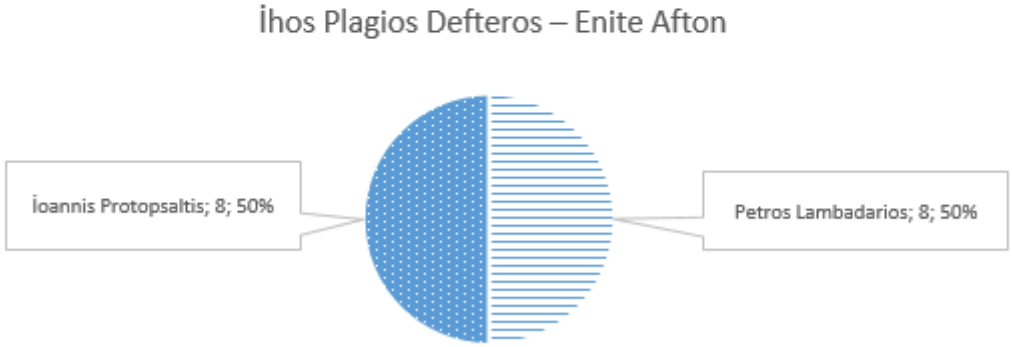

Tablo 28

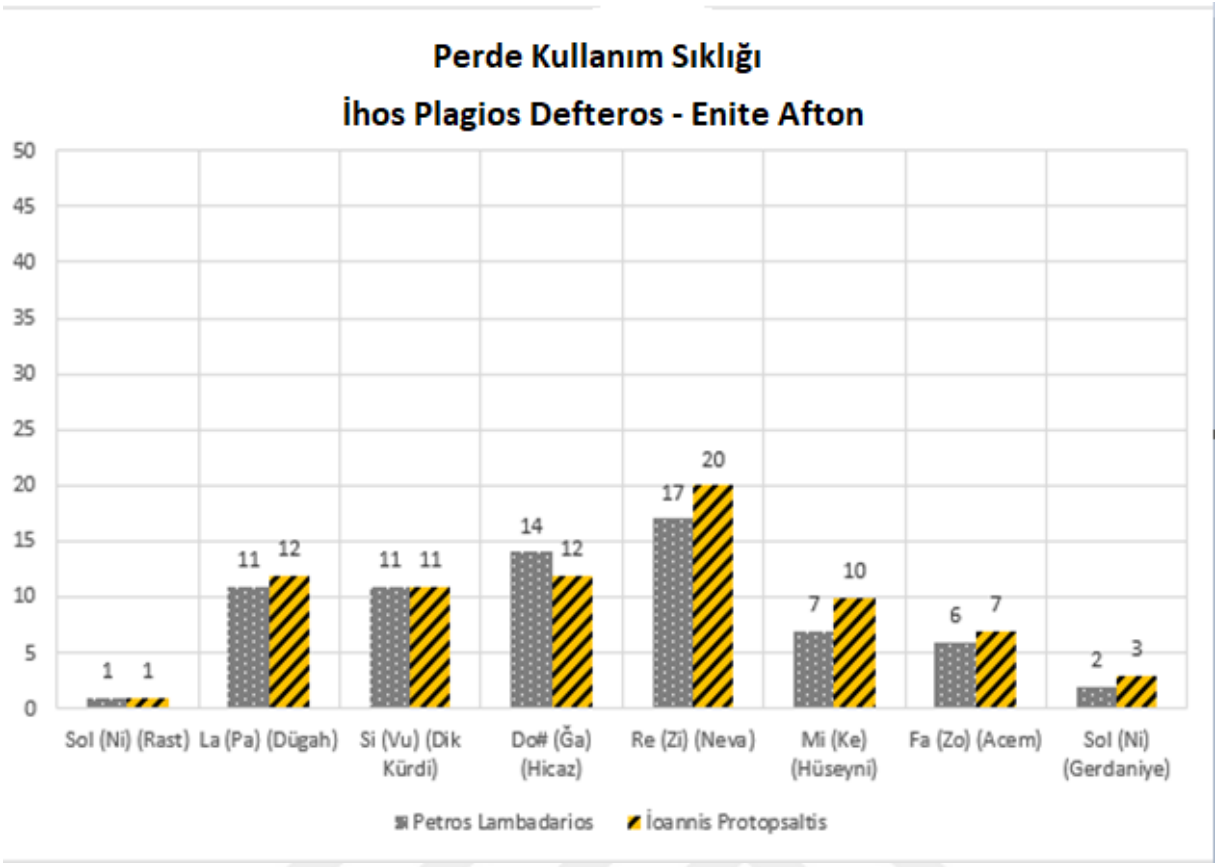

Grafik 56

Yine iki bestekârın da neva perdesinde yoğunlaşmasının yanında, 1. Petros bu kez acem perdesini bir öncekinden daha fazla kullanmış hatta gerdaniye perdesini kullanmamasına rağmen bu eserde iki kez kullanmıştır.

Ses sahasını bir önceki ilahiye göre arttıran Petros'un bu kez tiz perdelere daha fazla ilgi gösterdiğini söylemek mümkündür.

4.1.2.7.İhos Plagios Tritos (Varis)

İhos Plagios Tritos (Varis) Ses Dizisi

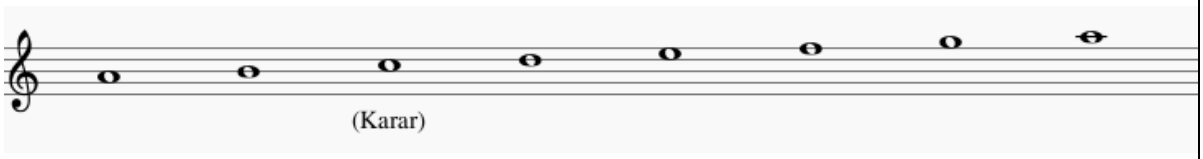

4.1.2.7.1. Pasa Pnoi (Sintomon)

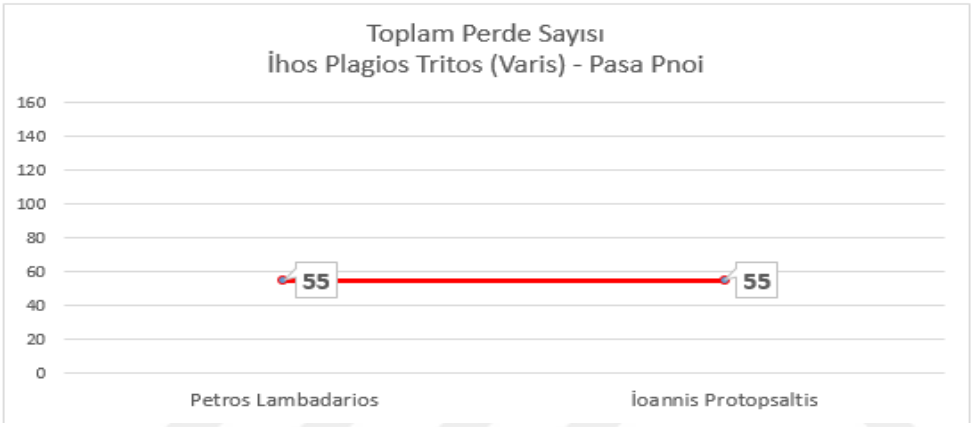

Grafik 57

İhos Plagios Tritos (Varis) – Pasa Pnoi

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Rast-Acem) (Ni-Zo) (Sol-Fa)
2- İoannis Protopsaltis	7 perde (Rast-Acem) (Ni-Zo) (Sol-Fa)

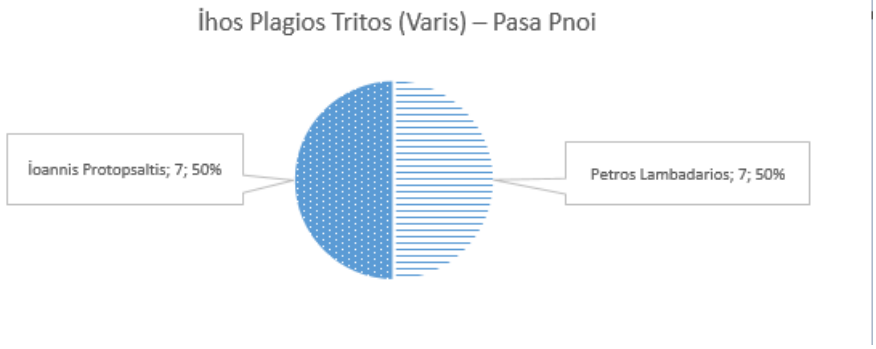

Tablo 29

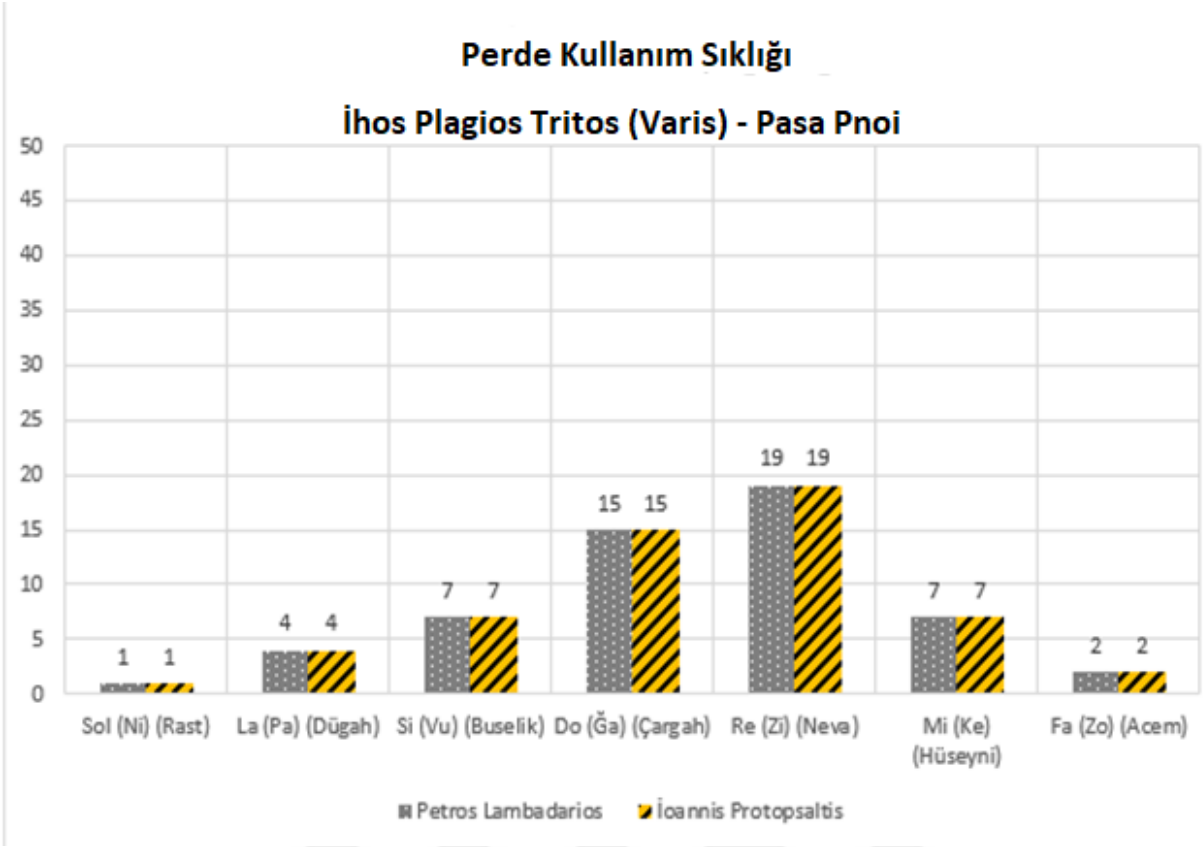

Grafik 58

Şimdiye kadar incelenen bütün ilahiler arasında ilk kez üç grafiğin de birbiriyle aynı olduğu görülmüştür.

İoannis Protopsaltis'in eldeki verilere göre bu ilahide 1. Petros'un ilahisini hiçbir şekilde değiştirmediği söylenebilir. Seyir olarak bir farklılık olup olmadığı, ileriki bölümlerde incelenecektir.

4.1.2.7.2. Enite Afton (Sintomon)

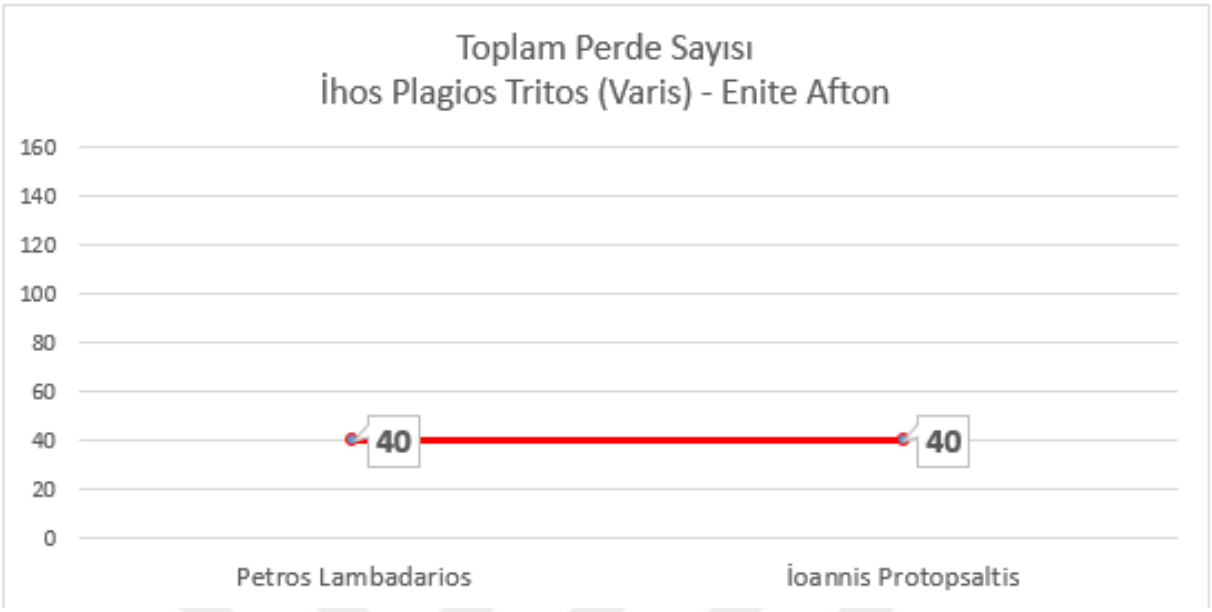

Grafik 59

İhos Plagios Tritos (Varis) – Enite Afton

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	6 perde (Dügâh-Acem) (Pa-Zo) (La-Fa)
2- İoannis Protopsaltis	6 perde (Dügâh-Acem) (Pa-Zo) (La-Fa)

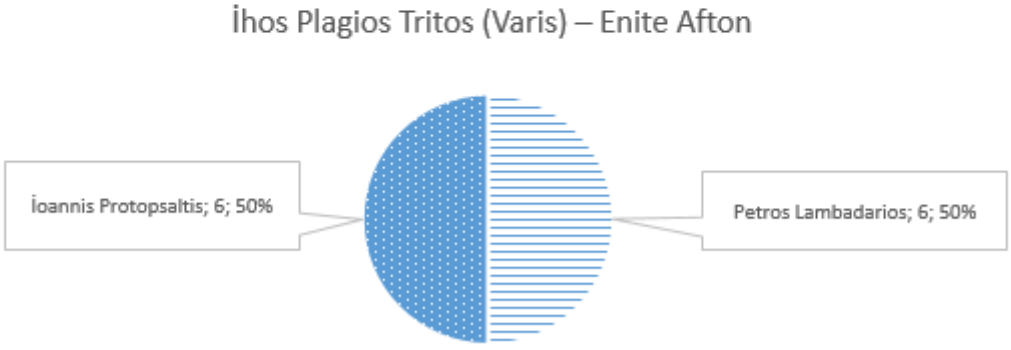

Tablo 30

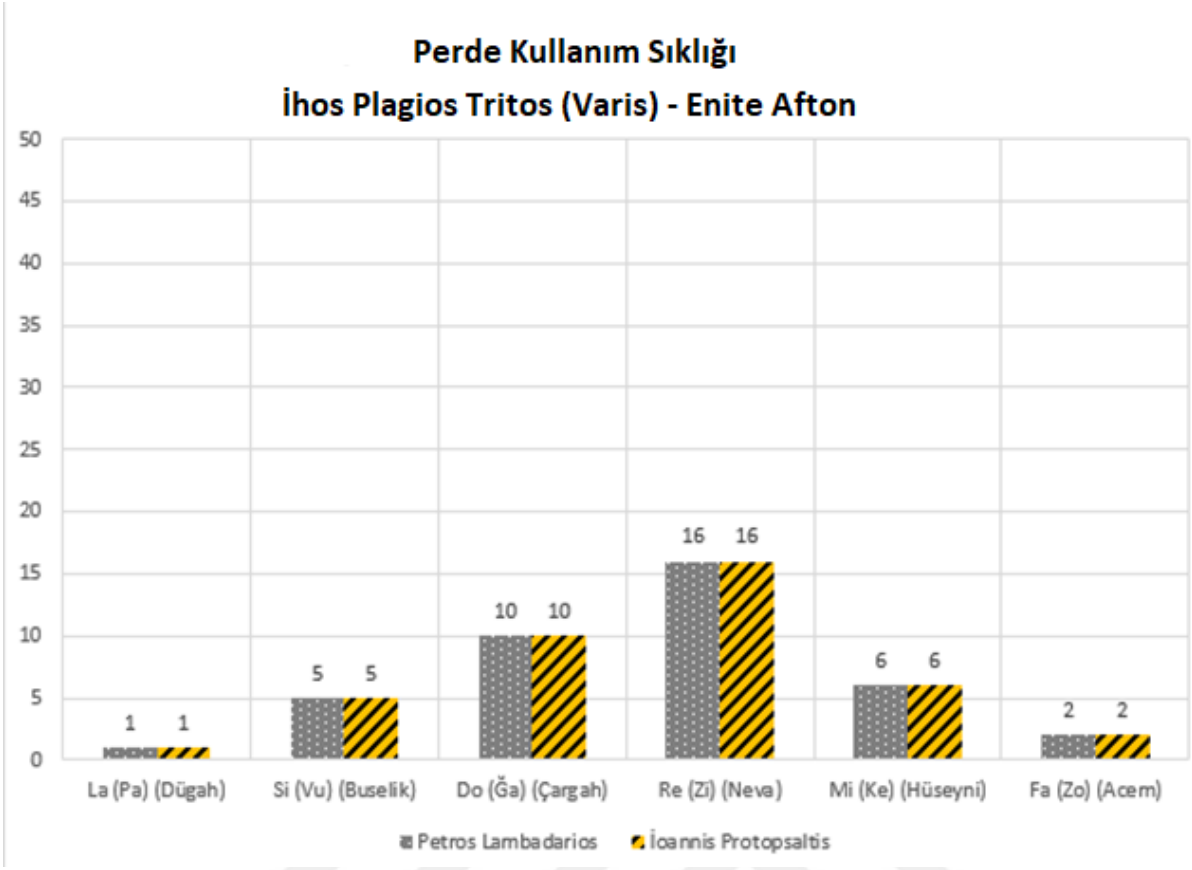

Grafik 60

Bu ilahide de bir öncekinde olduğu gibi bütün değerlerin eşit olduğu görülmektedir. Bu durumun Plagios Tritos havasında İoannis Protopsaltis'in "Sintomon"[69] bölümü ile alakalı olduğunu düşünüyoruz.

[69] Sintomon bölümü ile ilgili bilgi için bkz. 1.10. Terminoloji Bölümü

4.1.2.8.İhos Plagios Tetartos

İhos Plagios Tetartos Ses Dizisi

4.1.2.8.1. Pasa Pnoi

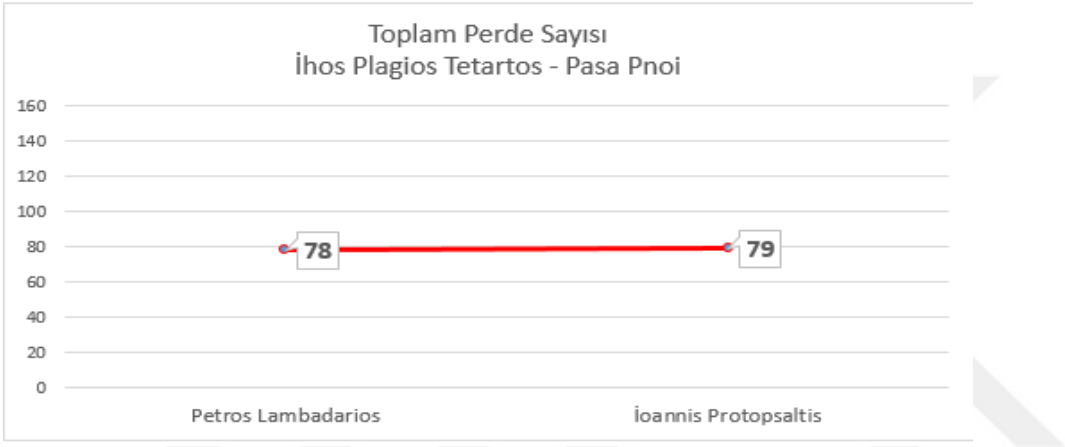

Grafik 61

İhos Plagios Tetartos – Pasa Pnoi

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	5 perde (Rast-Neva) (Ni-Zi) (Sol-Re)
2- İoannis Protopsaltis	8 perde (Rast-Gerdaniye) (Ni-Ni) (Sol-Sol)

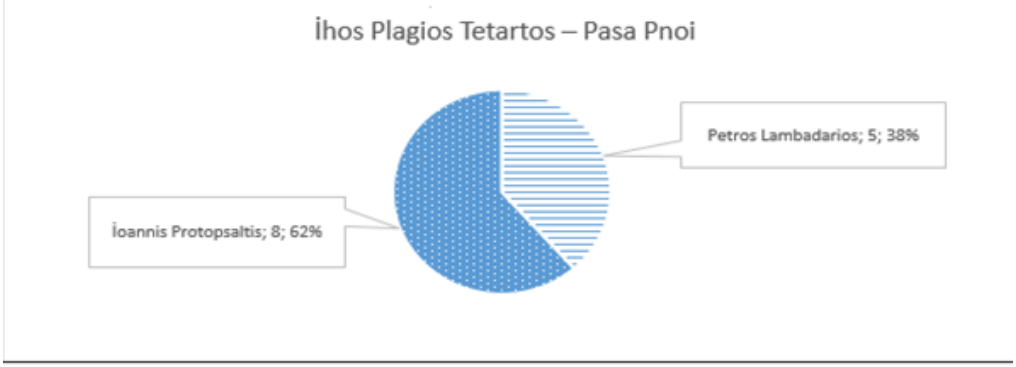

Tablo 31

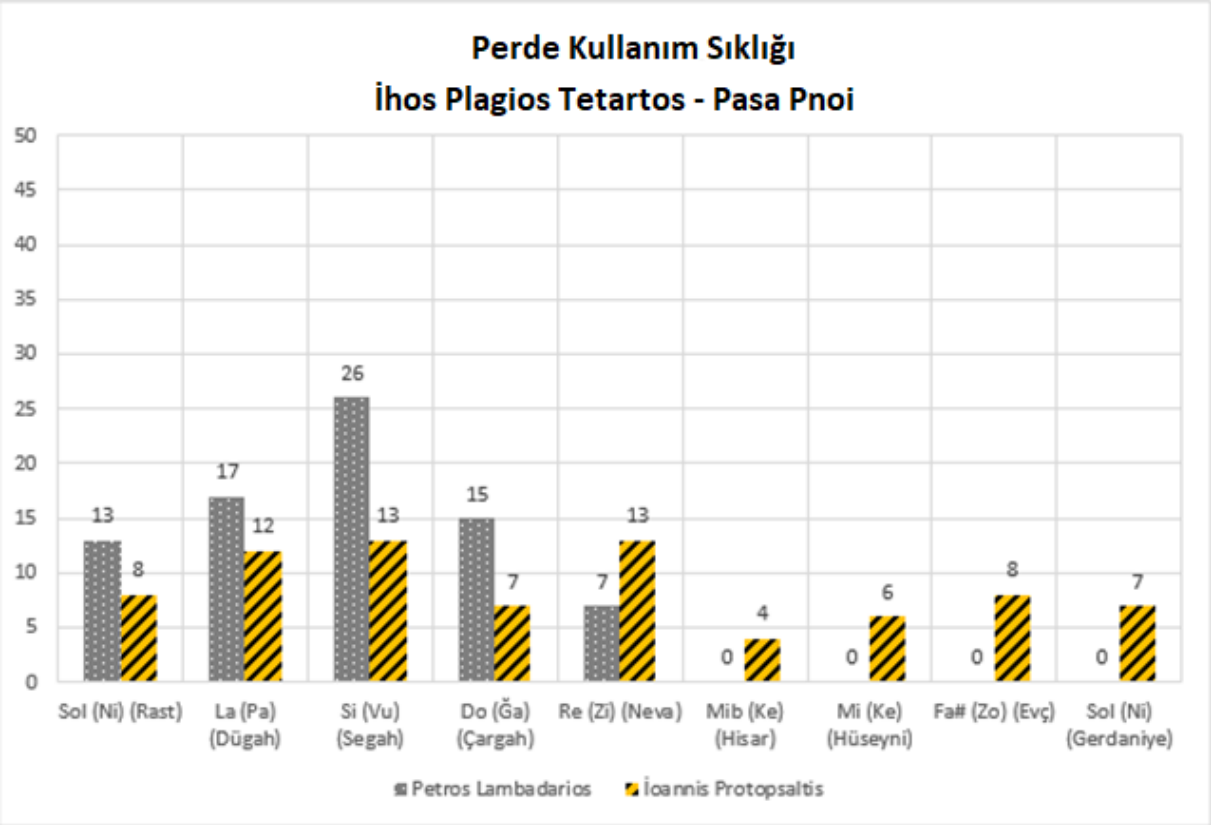

Grafik 62

Bu bölümdeki ses sahaları incelendiğinde, 1. Petros'un rast-neva aralığını kullandığı görülmektedir. Bu, Kekrağaria grubu dahil olmak üzere şu ana kadar incelenen bütün ilahilerdeki en küçük ses sahasıdır. 1. Petros'un ilahilerinde genel olarak karşılaşılan bir durum olarak orta perdelere kadar perde kullanım sıklığının artarak devam etmesi, ardından tiz perdelere çıktıkça sıklığın düşmesi bu ilahide de mevcuttur. Farklı olarak, bu ilahide rast-segâh perdeleri arasında artarak devam eden perde kullanım sıklığı, neva perdesine gelmeden çargâh perdesinde düşmeye başlamış ve neva perdesinden sonra sonlanmıştır.

İoannis Protopsaltis'in kullandığı perdelerde dikkat çeken noktalardan biri, hisar perdesinin kullanılmasıdır. Buradan İoannis'in eserinde neva üzeri hicazlı bir geçki yaptığı tahmin edilmektedir.

4.1.2.8.2. Enite Afton

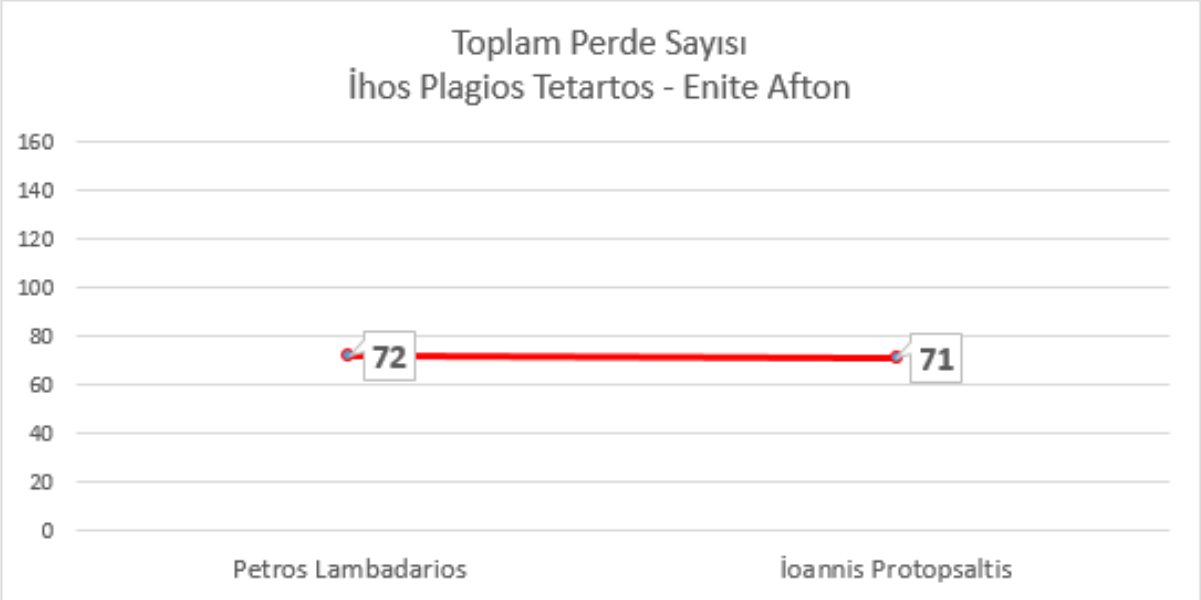

Grafik 63

İhos Plagios Tetartos – Enite Afton

Bestekâr	Ses Sahası
1- Petros Lambadarios	7 perde (Rast-Evç) (Ni-Zo) (Sol-Fa#)
2- İoannis Protopsaltis	9 perde (Rast-Muhayyer) (Ni-Pa) (Sol-La)

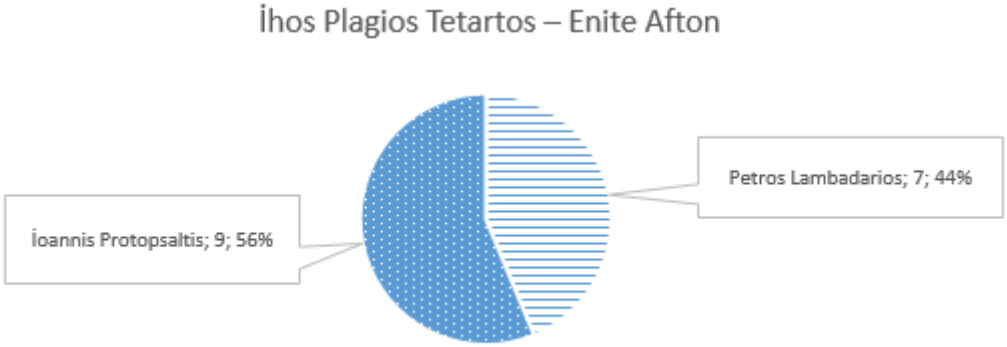

Tablo 32

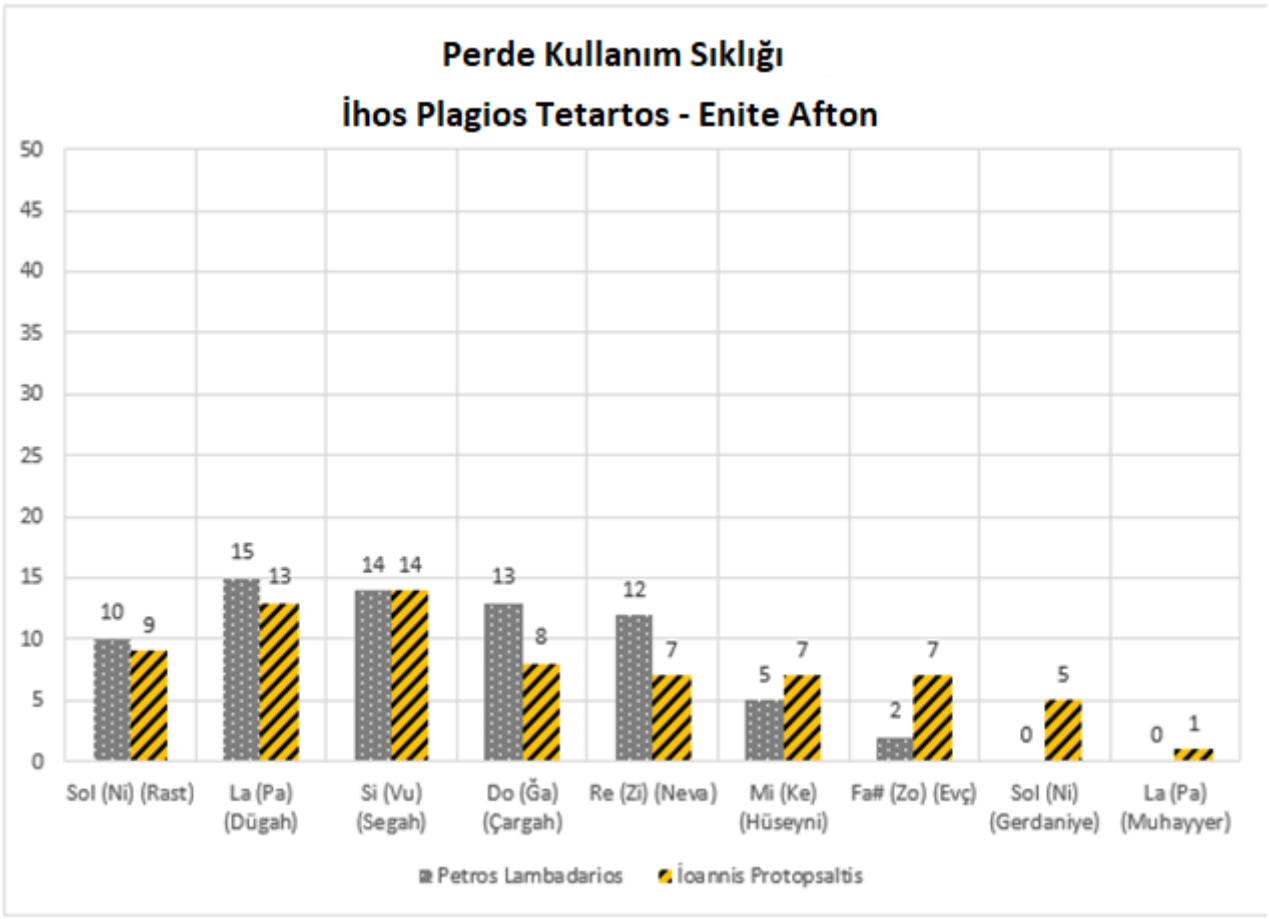

Grafik 64

Pasapnoaria grubunun incelenen son ilahisinde, bir önceki ilahiye kıyasla 1. Petros'un neva perdesine kadar daha kısa aralıklarla perde kullanım sıklığını azalttığı gözlemlenmiştir. Toplam perde sayısının Pasa Pnoi ilahisine göre biraz daha az olduğu göz önüne alındığında 1. Petros'un iki perde daha tize çıkması, ilahinin bir önceki esere göre daha kısa olmasına rağmen daha çok perdede gezindiğini göstermektedir.

4.2.Melodik Cümle ve Güfte Özelliklerine Ait Bulgular ve Yorum

4.2.1. Kekrağaria

4.2.1.1. İhos Protos

4.2.1.1.1. Kirie Ekekraksa

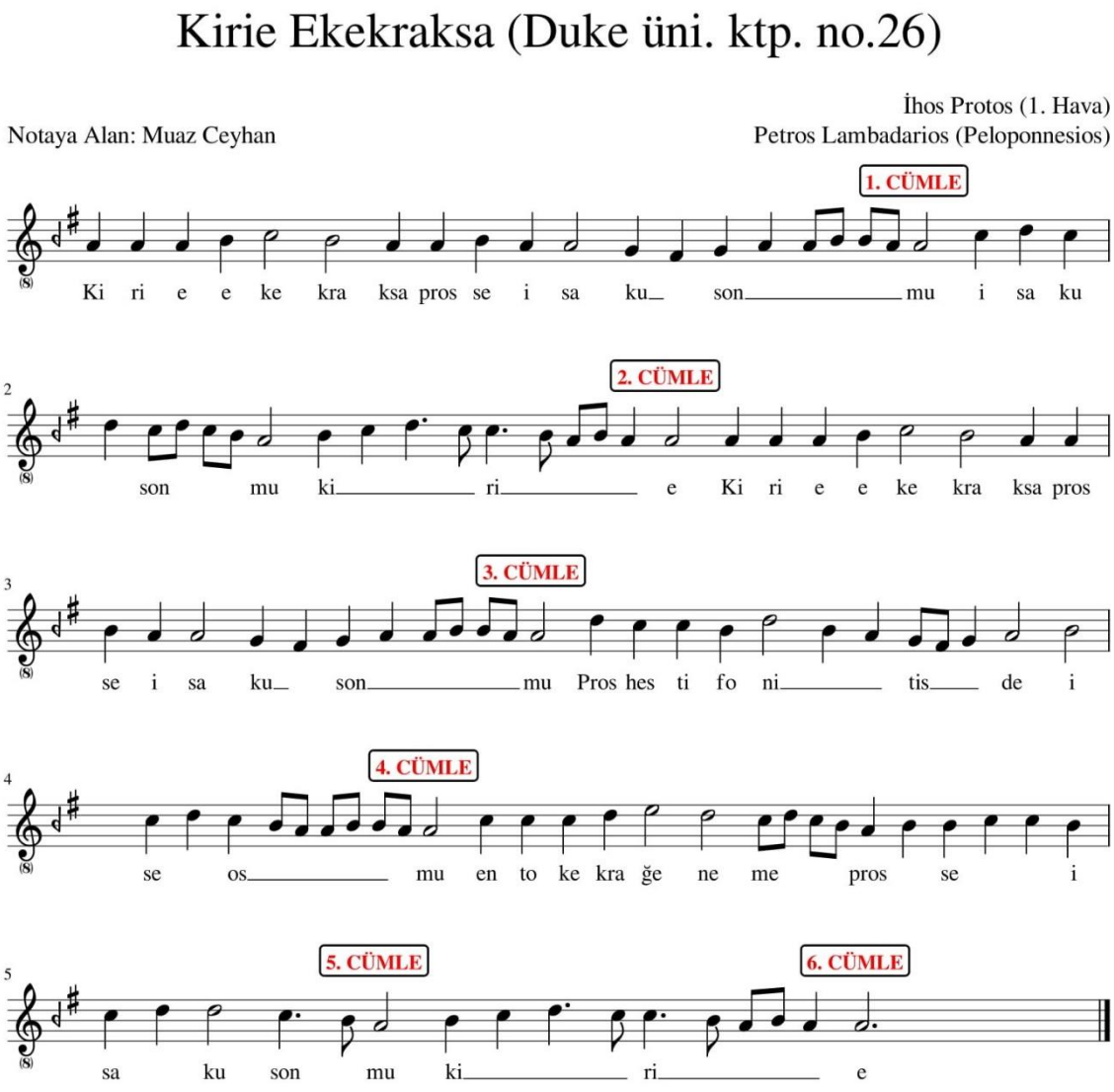

70

Resim 1

[70] Petros Lambadarios'un (Peloponnesios) Kekrağaria bölümündeki ilahilerinin başlıklarında hatırlatma amacıyla yazılan (Duke Üni. Ktp. No. 26) künyenin tam hali için bkz. 10 no'lu dipnot.

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Protos (1. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Resim 2

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Protos (1. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Resim 3

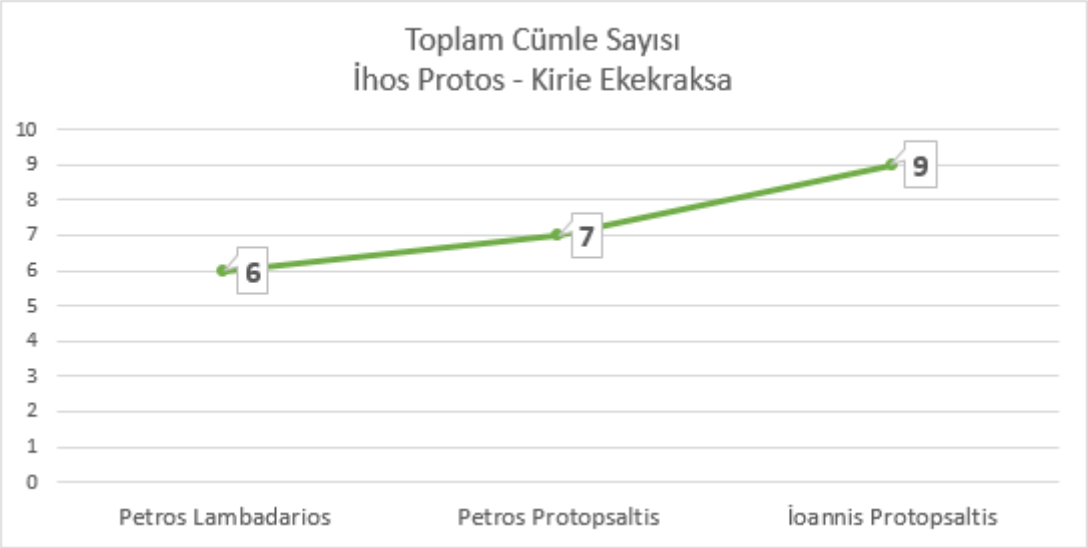

Grafik 65

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi Ihos Protos – Kirie Ekekraksa		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**Ioannis Protopsaltis**
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Kirie eke kra ksa pros se	Kirie eke kra ksa pros se
Isakuson mu kirie	Isakuson mu	Isakuson mu
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Isakuson mu kirie	Isakuson mu kirie
Pros hes ti foni tis deiseos mu	Kirie eke kra ksa pros se	Kirie eke kra ksa pros se
En to ke kra ğene me pros se isakuson mu	Isakuson mu	Isakuson mu
Kirie	Pros hes ti foni tis deiseos mu	Pros hes ti foni tis deiseos mu
	En to ke kra ğene me pros se isakuson mu kirie	En to ke kra ğene me pros se
		Isakuspn mu
		Kirie

Tablo 33

Kekrağaria grubunun ilk ilahisindeki cümle sayılarında bir artışın mevcut olduğu görülmektedir. Birinci cümlelere bakıldığında, 1. Petros "Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu" cümlesini tek bir melodik cümle olarak ele alırken, 2. Petros ve İoannis "Kirie eke kra ksa pros se" ve "isakuson mu" lafızlarını iki ayrı melodik cümleye bölmüştür.

Aynı şekilde 1. Petros, üçüncü cümlede "kirie eke kra ksa pros se isakuson mu" cümlesini tek bir melodik cümleye sığdırırken, 2. Petros ve İoannis baştaki gibi "isakuson mu" bölümünü ayrı bir melodik cümleye bölmüştür.

Son bölümde 1. Petros "en to ke kra ğene me pros se isakuson mu" cümlesini "kirie eke kra ksa pros se isakuson mu" cümlesi ile aynı şekilde tek bir melodik cümleye sığdırdığı görülmektedir. Buradan 1. Petros'un, ilahisinde güfteyi oluşturan cümleleri birbirleri ile tutarlı bir biçimde bestelediğini söylemek mümkündür. Bir sonraki melodik cümleyi ise mevcut güftenin son kelimesi olan "kirie" ile tamamlamıştır.

İoannis Protopsaltis'in önceki cümlelerde olduğu gibi "isakuson mu" cümlesini ayrı bir melodik cümle olarak ele aldığı görülmüştür. Güftede yer alan "isakuson mu" lafızlarını her seferinde yeni bir melodik cümle olarak ayıran İoannis Protopsaltis'in de lafızları tutarlı bir biçimde bestelediğini söyleyebiliriz.

Kanaatimizce dikkat çekici ayrıntı 2. Petros'dadır. 2. Petros son cümlede ilahideki en uzun melodik cümleye ulaşmış, "en to ke kra ğene me pros se isakuson mu kirie" güftesini tek bir melodik cümle olarak ele almıştır.

1. Petros'un sondaki "kirie" kelimesinden önce ikilik nota ile melodik cümleye adeta bir virgül koyma isteği, tahminimizce icracıya nefes kolaylığı sağlaması içindir. Ancak öğrencisi olan 2. Petros bu virgülü koymamış, güftenin sonuna kadar devam eden bir cümle bestelemiştir.

4.2.1.1.2. Katefthinthito

Resim 4

Katefthinthito (1820)

İhos Protos (1. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

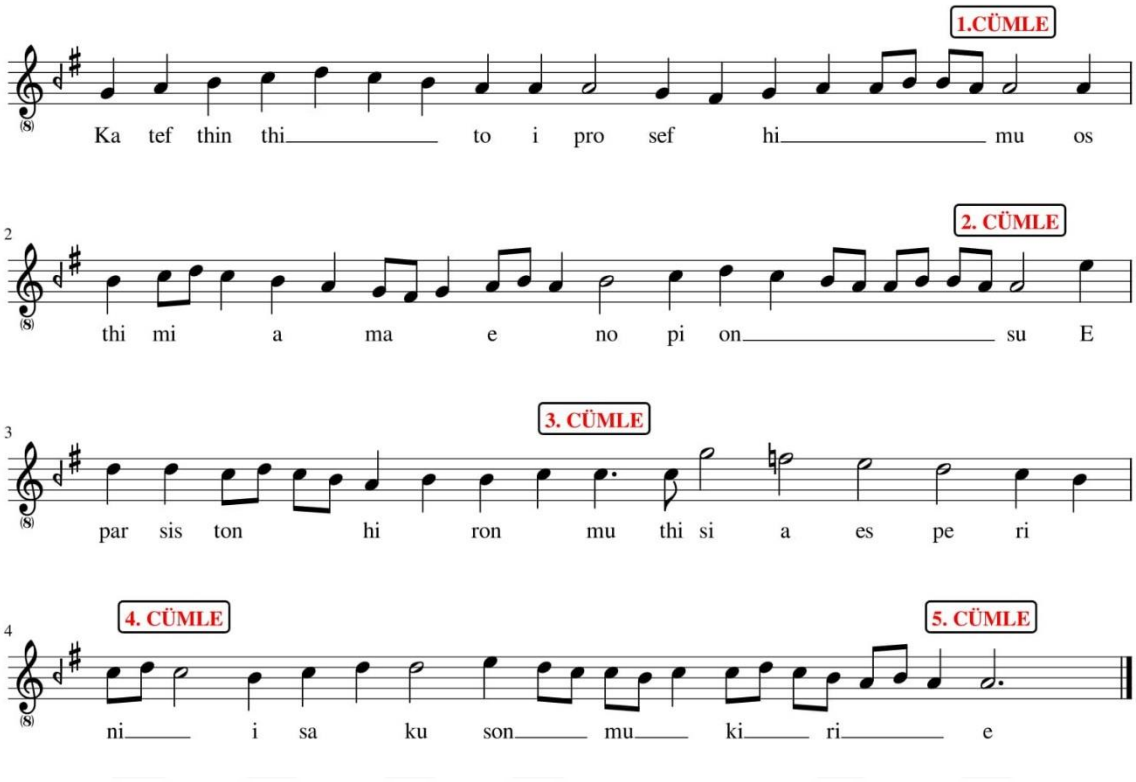

Resim 5

Katefthinthito (1905)

İhos Protos (1. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

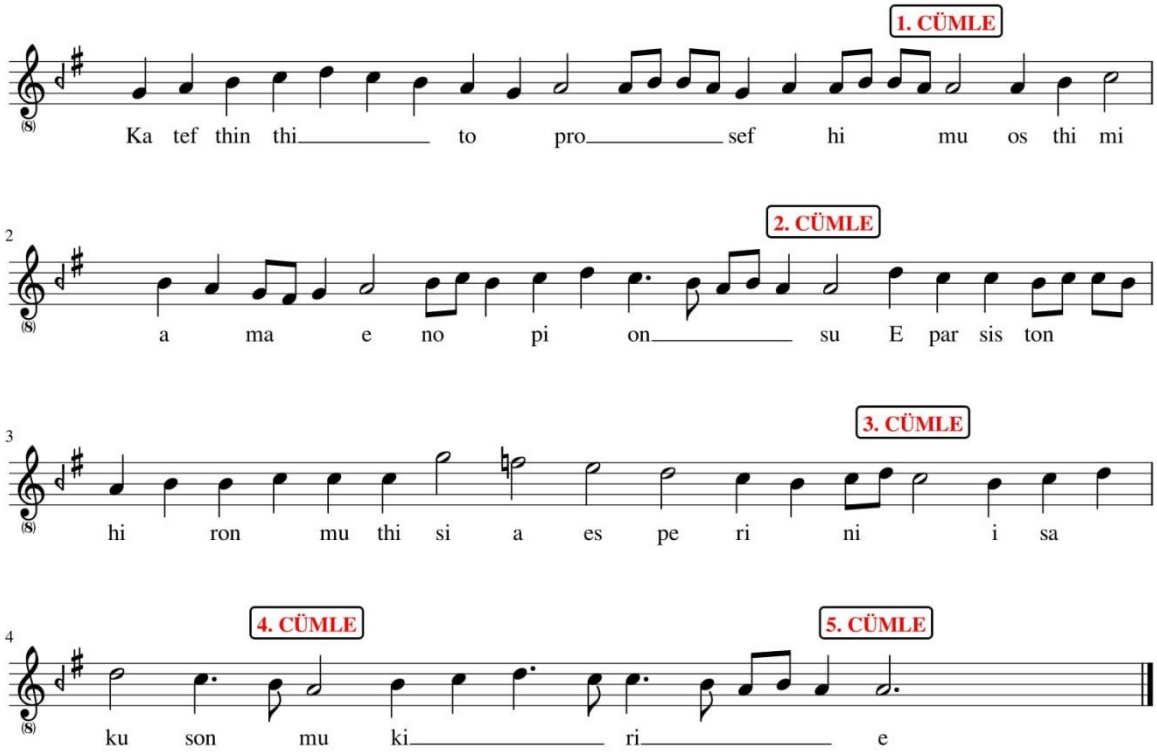

Resim 6

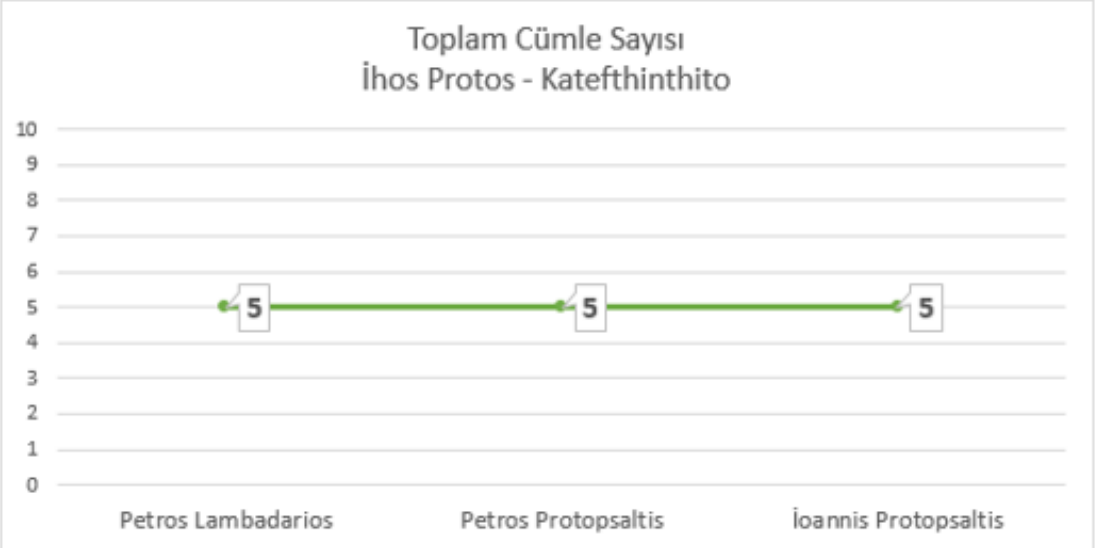

Grafik 66

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Protos – Katefthinthito		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu
Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su
Eparsis ton hiron mu thisia esperini	Eparsis ton hiron mu	Eparsis ton hiron mu thisia esperini
İsakuson mu	Thisia esperini	İsakuson mu
Kirie	İsakuson mu kirie	Kirie

Tablo 34

Grubun ikinci ilahileri incelendiğinde, bir öncekinin aksine cümle sayılarında eşitlik olduğu görülmüştür.

Petros Lambadarios'un melodik cümle düzenini değiştirmeden aynı şekilde eserinde kullanan İoannis Protopsaltis'in aksine 2. Petros'un "Eparsis ton hiron mu" ve "Thisia esperini" olarak iki ayrı melodik cümleye böldüğü görülmektedir. Bir sonraki cümle olan "İsakuson mu kirie" ise 2. Petros tarafından tek bir cümlede kullanılmıştır.

Buradan çıkarılabilecek sonuçlardan biri ise kanaatimizce şudur: Görüldüğü üzere ilahiler sıralı (ardışık) olarak incelendiğinde 1. Petros'dan sonra gelen 2. Petros, ilahinin melodik cümlelerinde değişiklik yaparken, İoannis orijinal halini değiştirmeden kullanmıştır. İoannis'in 2. Petros'un yaptığı düzenlemeleri incelediği kuvvetle muhtemeldir. Nitekim grubun ilk ilahisi olan Kirie Ekekraksa'daki melodik cümlelerin güfteye göre düzenine bakıldığında İoannis'in 2. Petros'un düzenlemelerini bazen aynı şekilde kullandığı, bazen de değiştirdiğine rastlanmaktadır. Bu yüzden her zaman sıralı (ardışık) olarak değişmenin yaşandığını söylemek mümkün değildir. Bu ilahinin bu açıdan iyi bir örnek olduğunu düşünüyoruz.

4.2.1.2.İhos Defteros

4.2.1.2.1. Kirie Ekekraksa

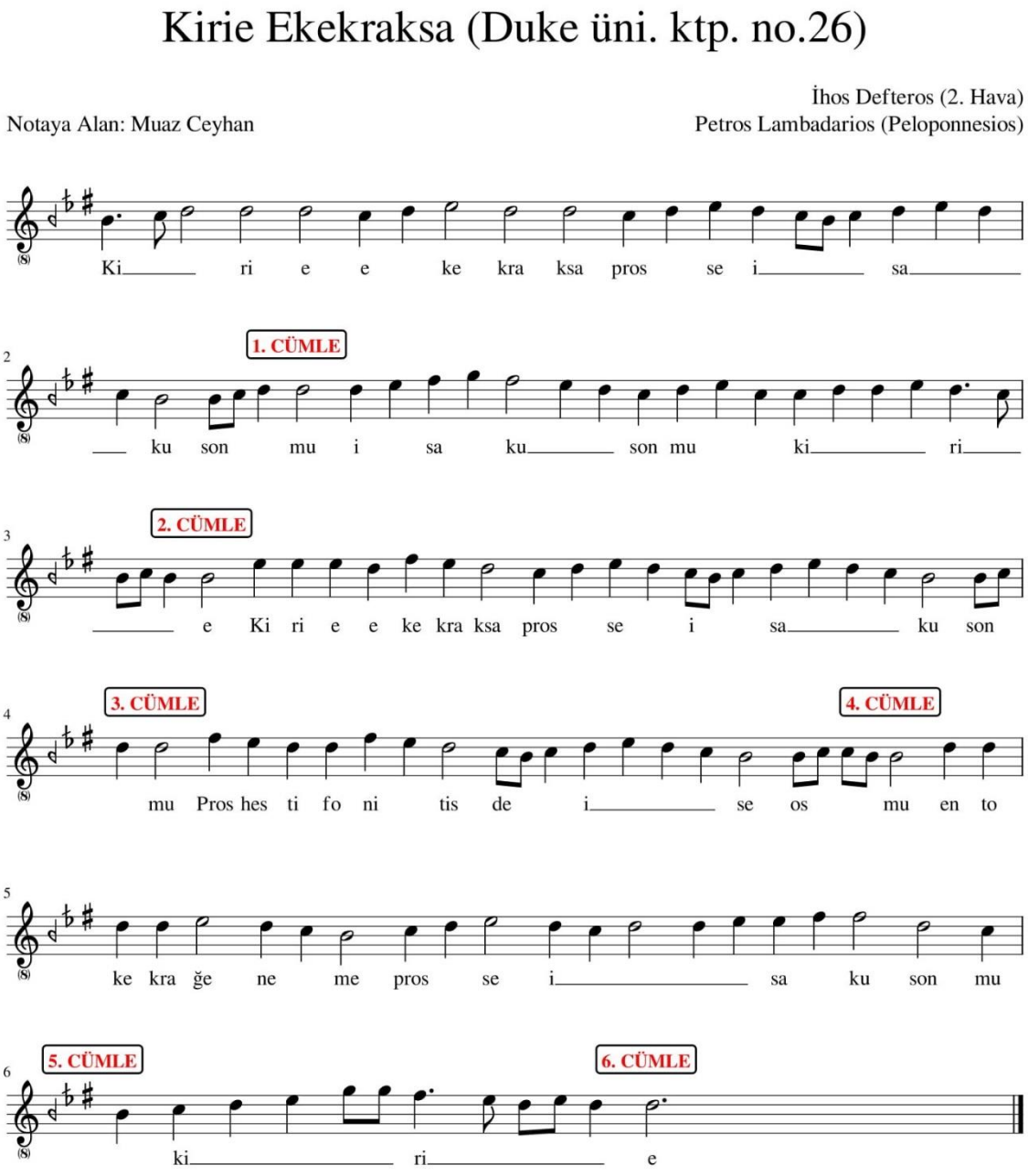

Resim 7

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Defteros (2. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Protopsaltis (Byzantios)

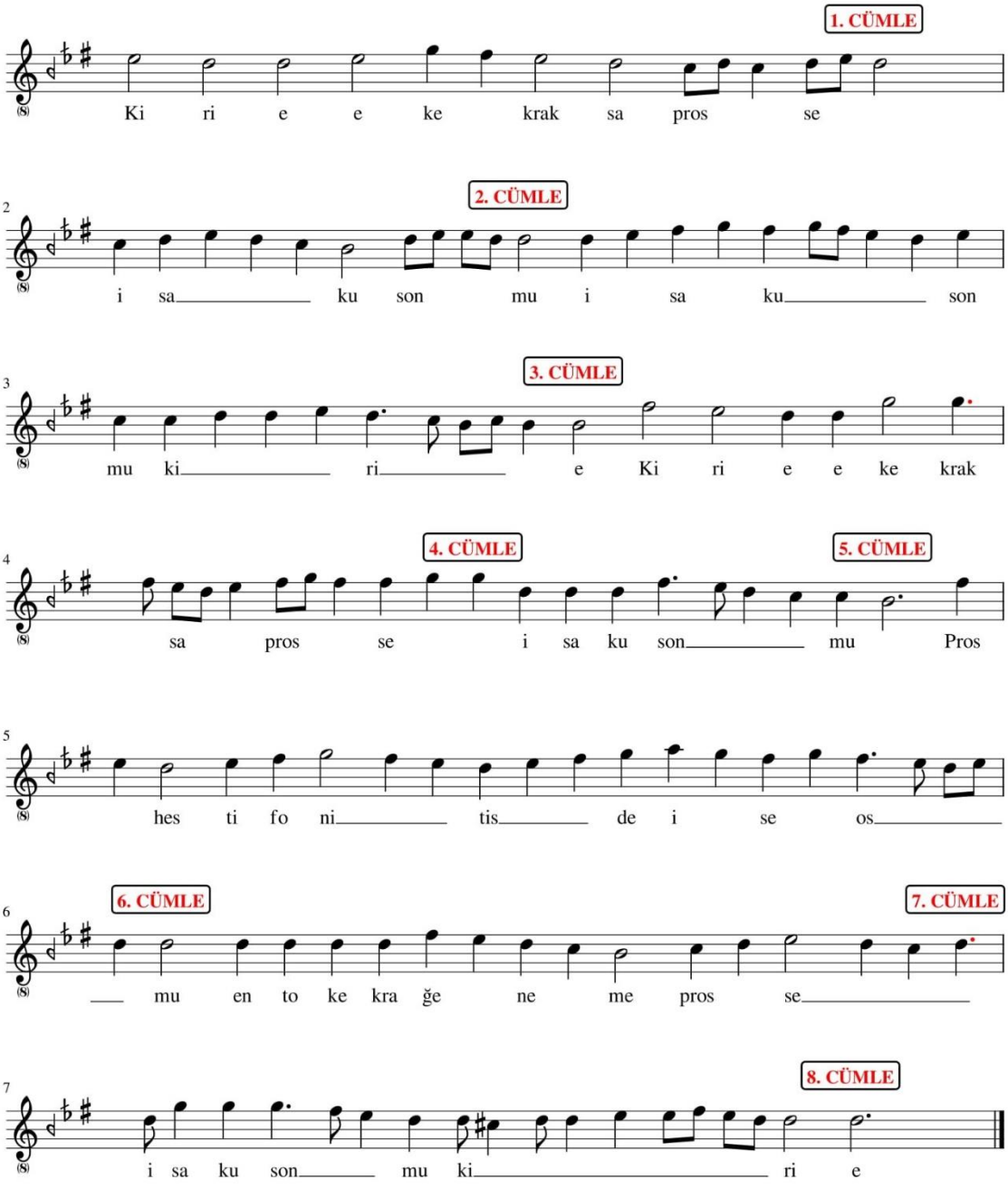

Resim 8

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Defteros (2. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

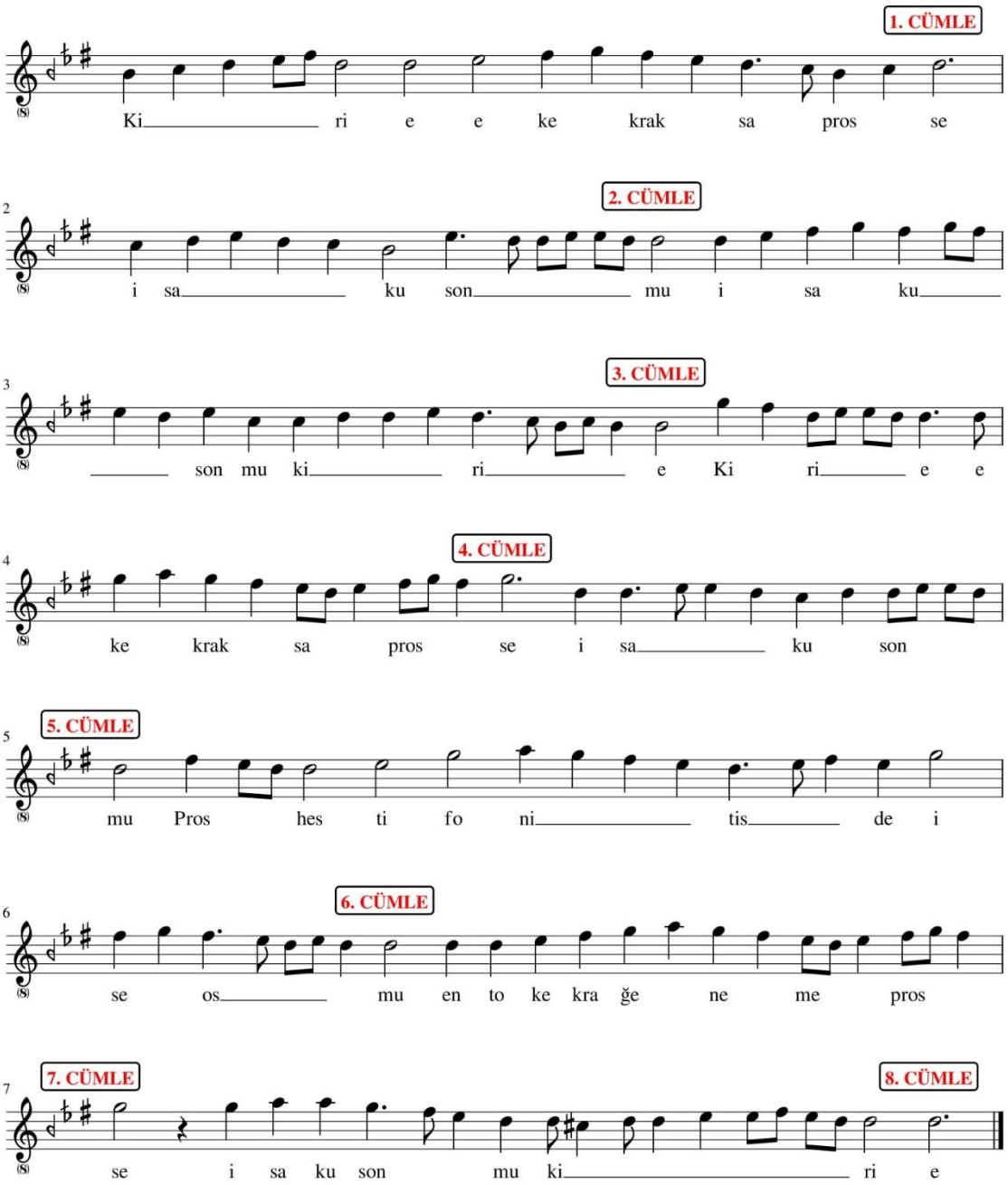

Resim 9

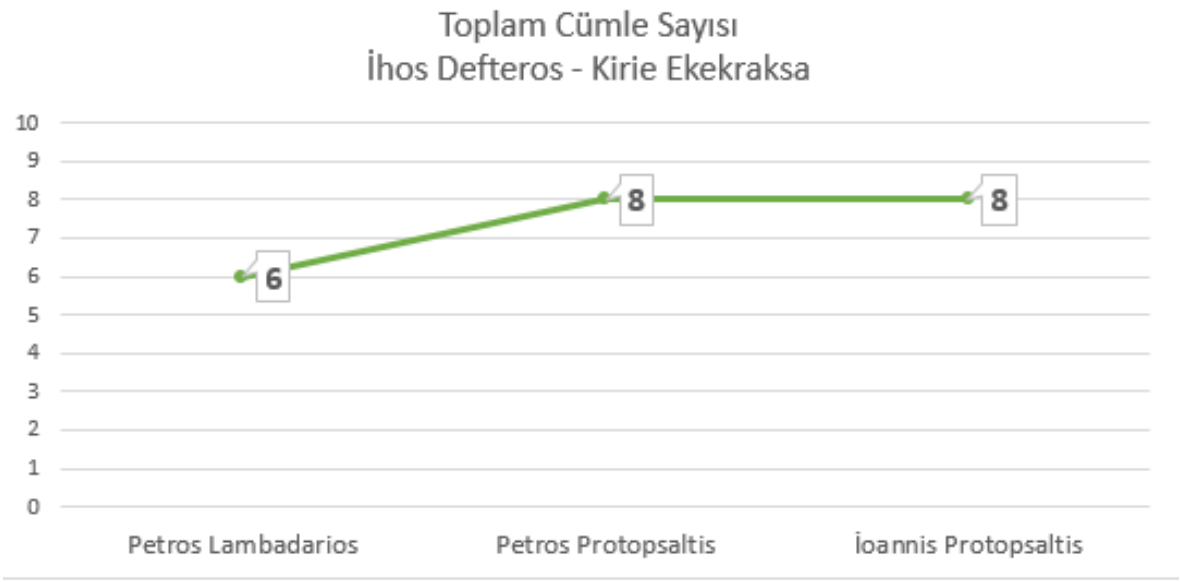

Grafik 67

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi

İhos Defteros – Kirie Ekekraksa

Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Kirie eke kra ksa pros se	Kirie eke kra ksa pros se
İsakuson mu kirie	İsakuson mu	İsakuson mu
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie
Pros hes ti foni tis deiseos mu	Kirie eke kra ksa pros se	Kirie eke kra ksa pros se
En to ke kra ğene me pros se isakuson mu	İsakuson mu	İsakuson mu
Kirie	Pros hes ti foni tis deiseos mu	Pros hes ti foni tis deiseos mu
	En to ke kra ğene me pros se	En to ke kra ğene me pros se
	İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie

Tablo 35

Petros Lambadarios'un melodik düzenini eşit biçimde değiştiren Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis bu değişiklikleri birinci, üçüncü ve beşinci cümlelerde yapmıştır.

Değişikliklerin niteliği incelendiğinde, 1. Petros'dan sonra gelen iki bestekârın, uzun cümleleri böldüğünü görmek mümkündür. Örneğin "Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu" olarak icrada uzun bir nefes isteyen bir cümle besteleyen 1. Petros'un aksine 2. Petros ve İoannis "pros se" bölümünden sonra neva perdesinde bir kalış göstermiş, ardından "isakuson mu" bölümünü ayrı bir cümle olarak kullanmıştır.

Bu tarzda bir değişikliğin, dönemin icrası ile yakından bir ilişkisi olduğunu tahmin ediyoruz. Sonuçta bu ilahilerin sadece kilisede yapılan ayinlerde kullanıldığı göz önüne alındığında, kilise muganniler inin söyleyiş biçimi, nefes kontrolü, icra hızı vb. özelliklerin dönemsel olarak birbirinden farklılaşabildiği ihtimal dâhilindedir.

4.2.1.2.2. Katefthinthito

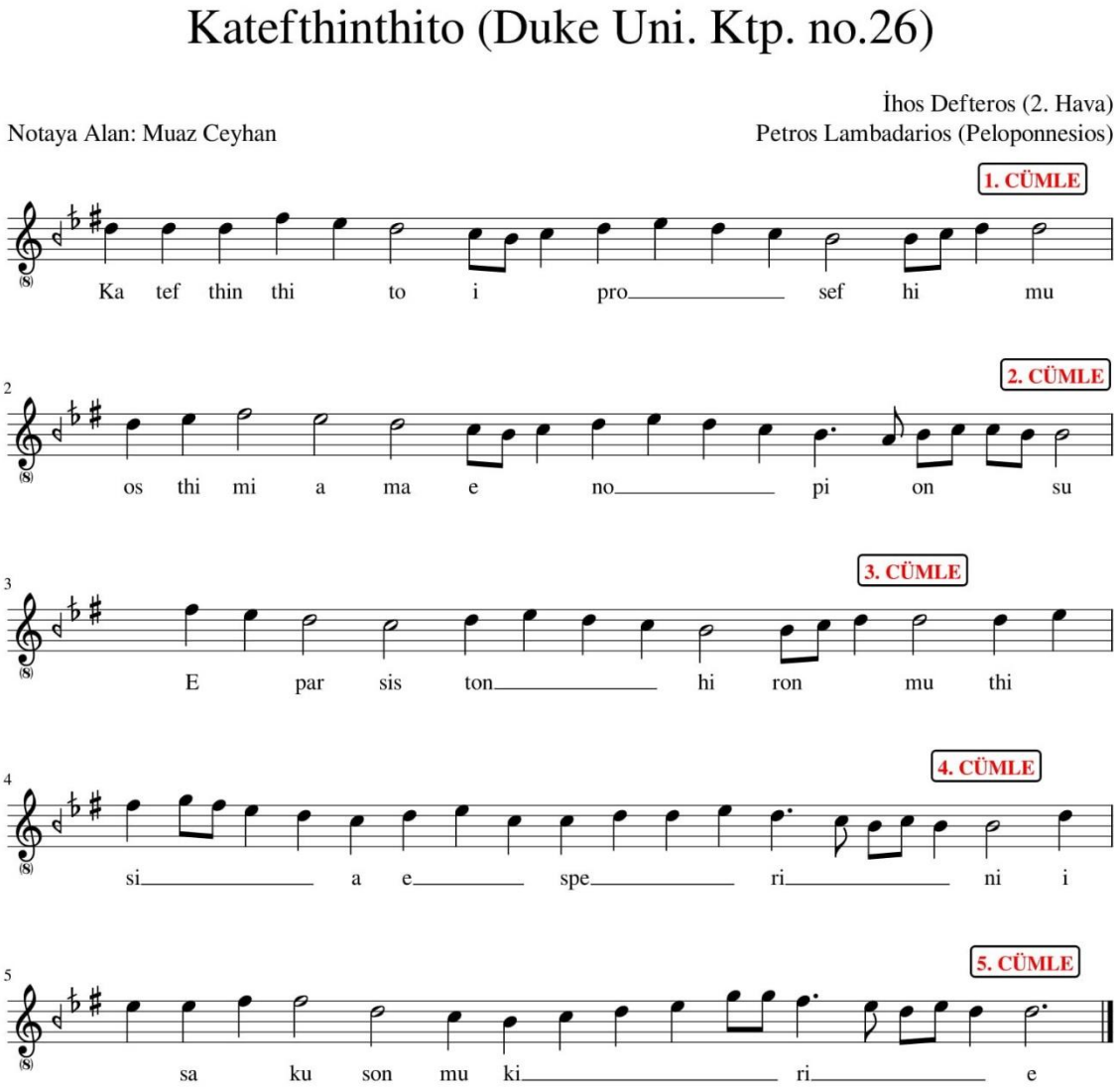

Resim 10

Katefthinthito (1820)

İhos Defteros (2. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Protopsaltis (Byzantios)

Resim 11

Katefthinthito (1905)

İhos Defteros (2. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

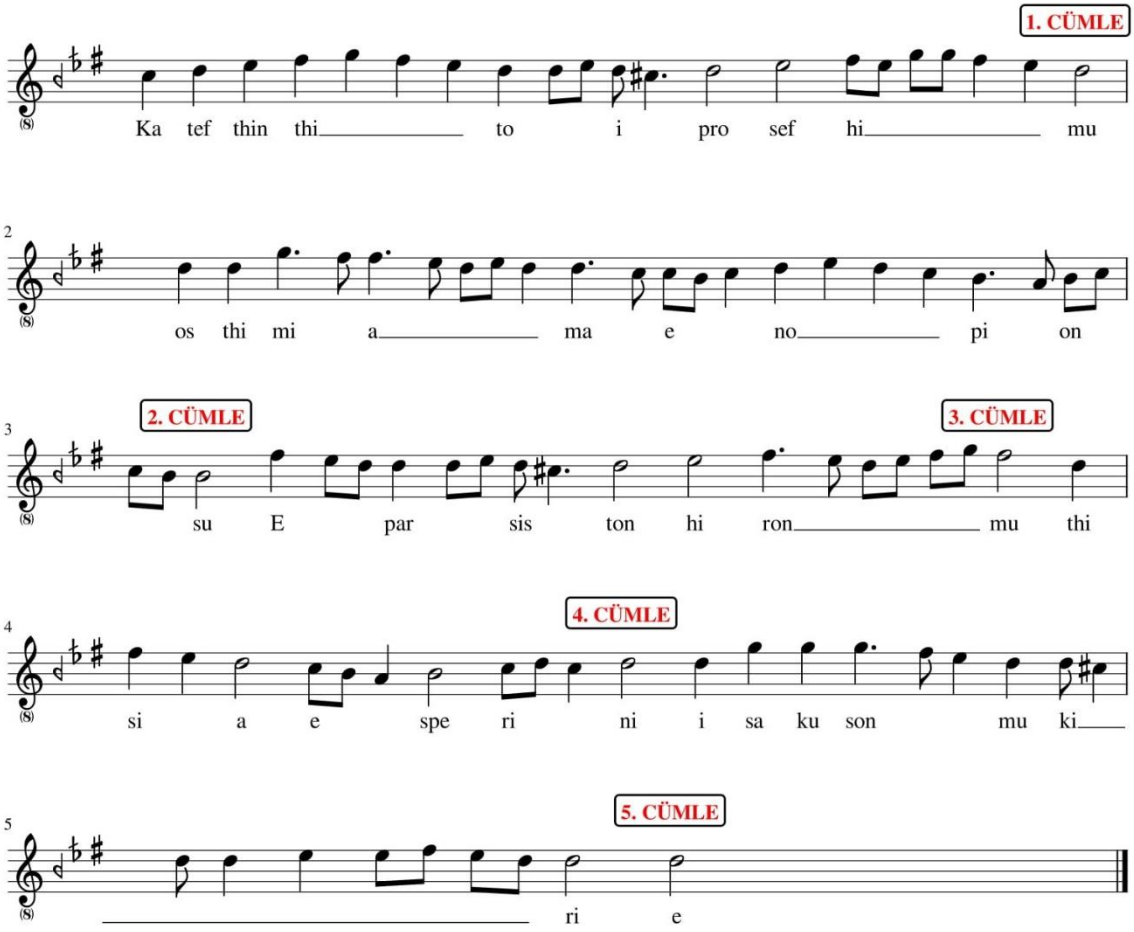

Resim 12

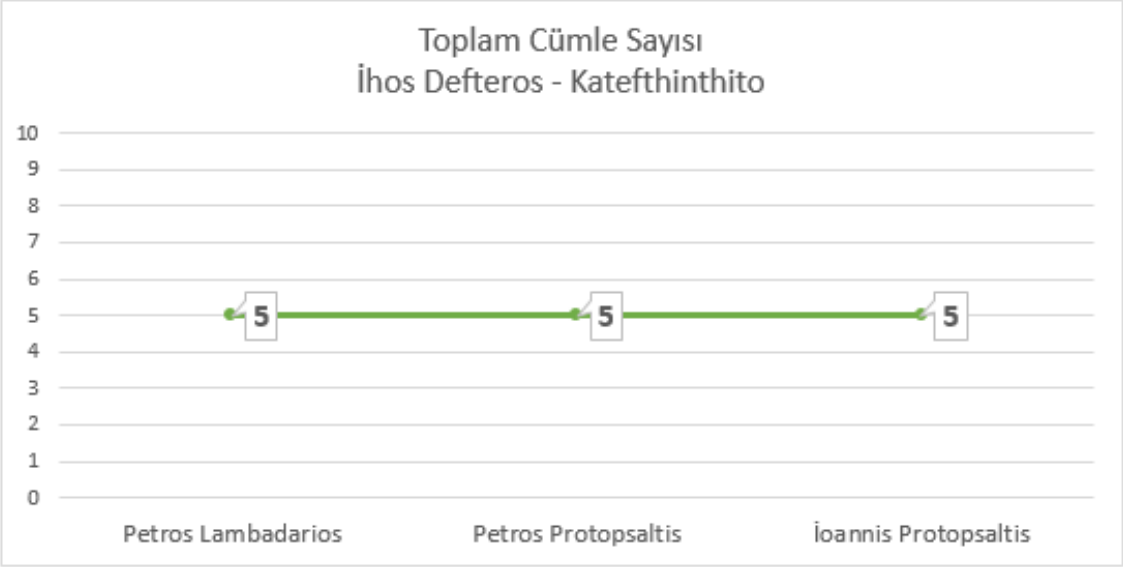

Grafik 68

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Defteros – Katefthinthito		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu
Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su
Eparsis ton hiron mu	Eparsis ton hiron mu	Eparsis ton hiron mu
Thisia esperini	Thisia esperini	Thisia esperini
İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie

Tablo 36

Protos havasındaki Katefthinthito ilahisinde olduğu gibi bu havada da üç bestekârın toplam cümle sayılarında eşitlik görülmektedir. Buna ek olarak ilahide dikkat çeken özellik, melodik cümle diziliminde herhangi bir değişikliğin yaşanmamasıdır. Şu ana kadar incelenen ilahilere göre ilk kez karşılaşılan bir durumdur.

4.2.1.3.İhos Tritos

4.2.1.3.1. Kirie Ekekraksa

Resim 13

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Tritos (3. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Protopsaltis (Byzantios)

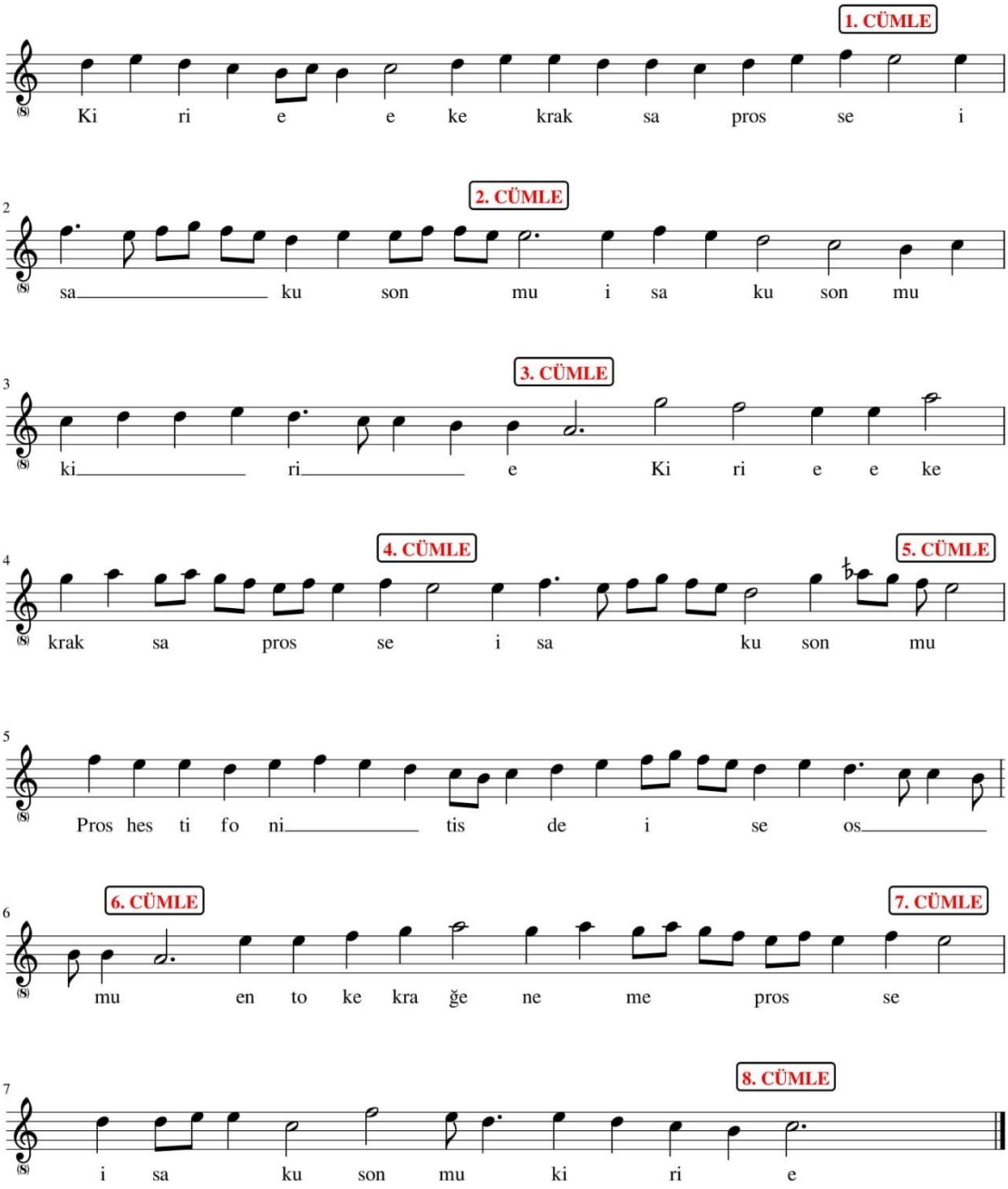

Resim 14

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Tritos (3. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

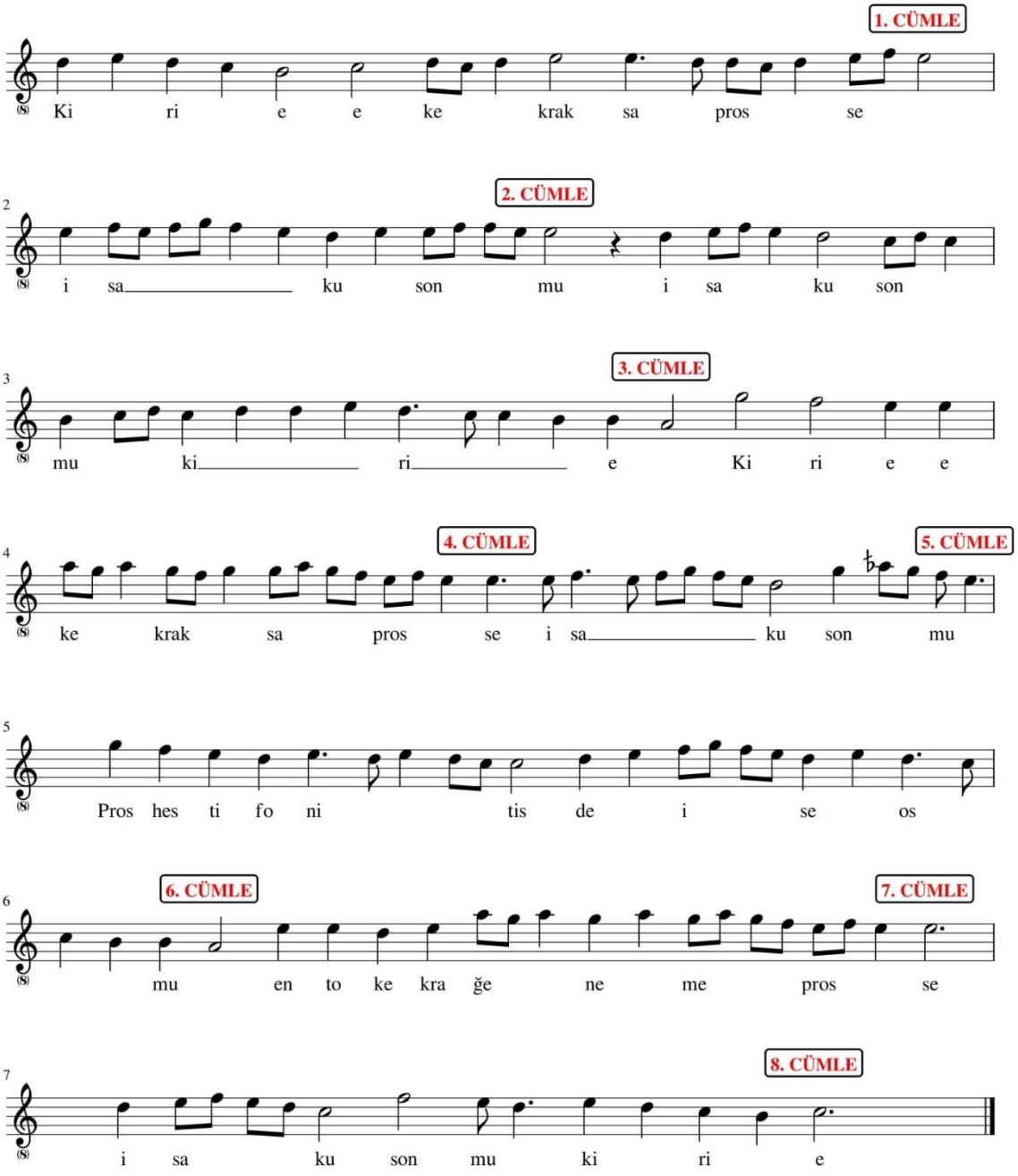

Resim 15

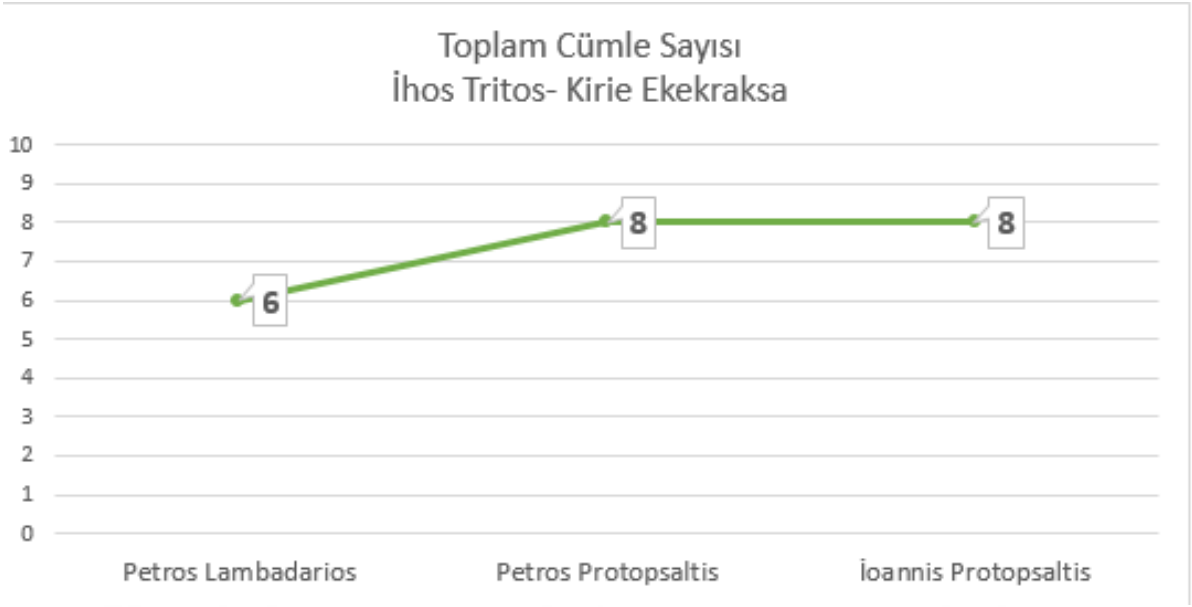

Grafik 69

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Tritos – Kirie Ekekraksa		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Kirie eke kra ksa pros se	Kirie eke kra ksa pros se
İsakuson mu kirie	İsakuson mu	İsakuson mu
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie
Pros hes ti foni tis deiseos mu	Kirie eke kra ksa pros se	Kirie eke kra ksa pros se
En to ke kra ğene me pros se	İsakuson mu	İsakuson mu
İsakuson mu kirie	Pros hes ti foni tis deiseos mu	Pros hes ti foni tis deiseos mu
	En to ke kra ğene me pros se	En to ke kra ğene me pros se
	İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie

Tablo 37

Defteros havasının ilk ilahisinde olduğu gibi bu havada da cümle sayılarında eşit bir artış görülmektedir. Yine bu havada İoannis Protopsaltis'in, Petros Protopsaltis ile aynı melodik cümle dizilimini kullandığı görülmektedir. Bu kez Defteros havasındaki Kirie Ekekraksa ilahisinden farklı olarak 1. Petros, "En to ke kra ğene me pros se" ve " isakuson mu kirie" olarak cümleleri bölmüştür.

4.2.1.3.2. Katefthinthito

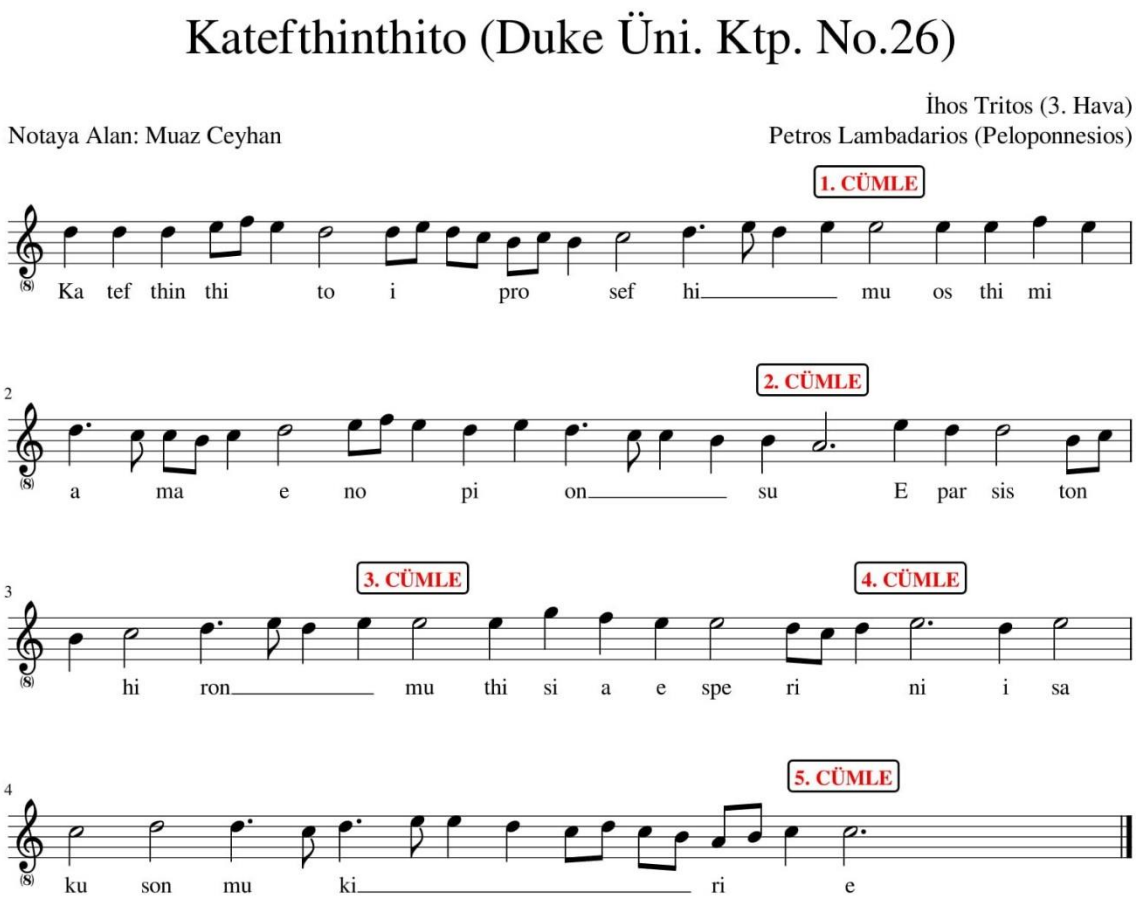

Resim 16

Katefthinthito (1820)

İhos Tritos (3. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Protopsaltis (Byzantios)

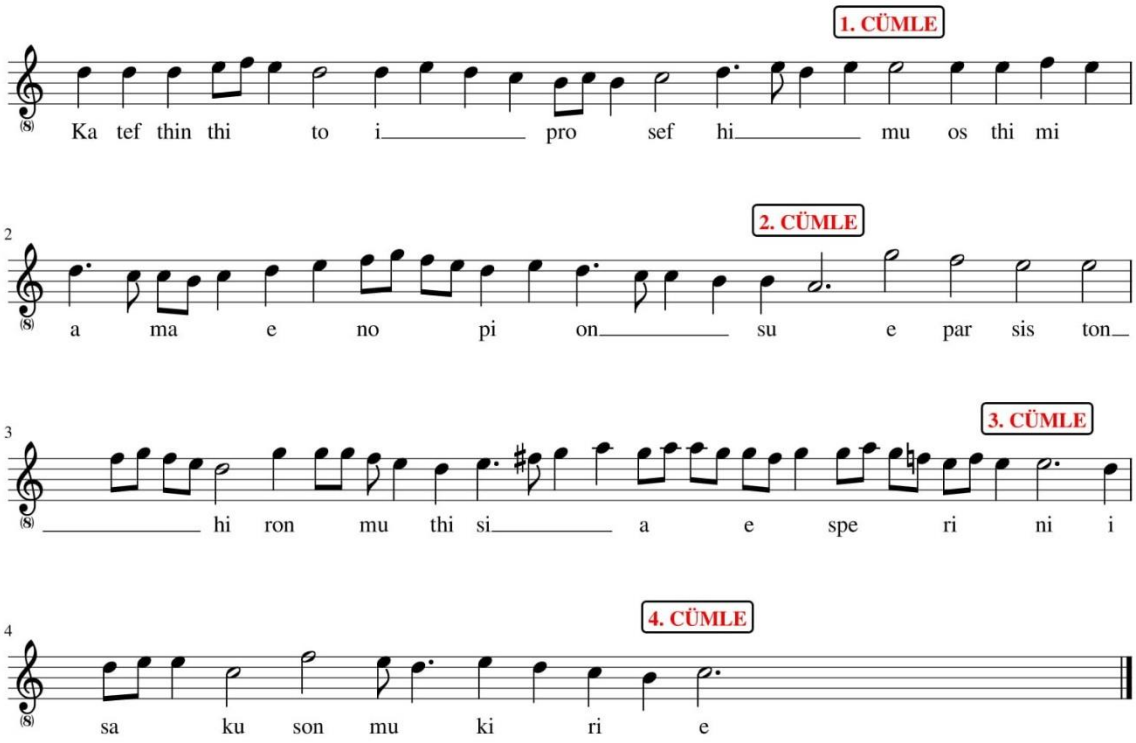

Resim 17

Katefthinthito (1905)

İhos Tritos (3. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Resim 18

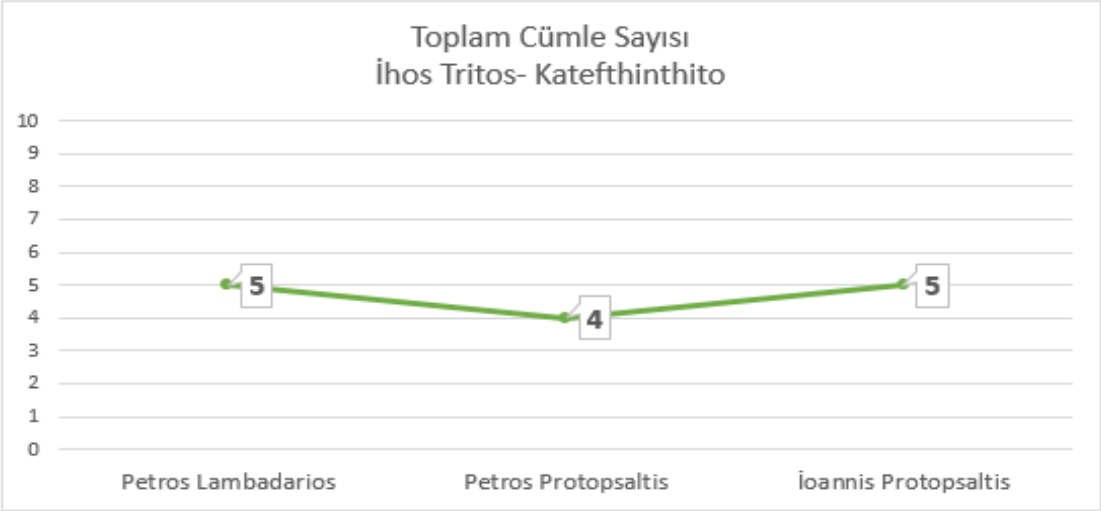

Grafik 70

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Tritos – Katefthinthito		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu
Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su
Eparsis ton hiron mu	Eparsis ton hiron mu thisia esperini	Eparsis ton hiron mu
Thisia esperini	İsakuson mu kirie	Thisia esperini
İsakuson mu kirie		İsakuson mu kirie

Tablo 38

İlk kez 2. Petros'un, 1. Petros'dan daha az cümle sayısına sahip olduğu görülmektedir. İoannis Protopsaltis ise hem cümle sayısında, hem de melodik cümlelerin yerleştirildiği güfte bölümlerinde 1. Petros ile aynıdır. 2. Petros "Eparsis ton hiron mu" ve "Thisia esperini" cümlelerini tek bir melodik cümle içerisinde kullanmıştır. 2. Petros'un bu cümledeki seyrinin (Bkz. Resim 17) tiz bölgelerde yoğunlaştığını görmek mümkündür. Bunun icracı için zor bir pasaj olduğunu söyleyebiliriz.

4.2.1.4.İhos Tetartos

4.2.1.4.1. Kirie Ekekraksa

Resim 19

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Protopsaltis (Byzantios)

Resim 20

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Resim 21

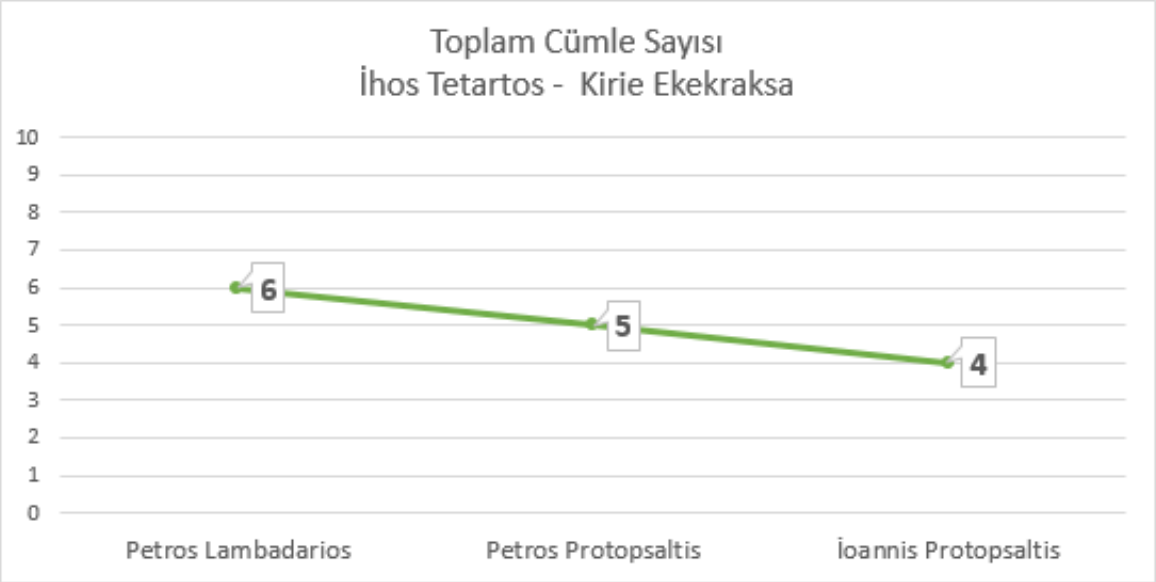

Grafik 71

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Tetartos – Kirie Ekekraksa		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Kirie eke kra ksa	Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu isakuson mu kirie
Pros se isakuson mu	İsakuson mu kirie	Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu
İsakuson mu kirie	Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Pros hes ti foni tis deiseos mu
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Pros hes ti foni tis deiseos mu	En to ke kra ğene me pros se isakuson mu kirie
Pros hes ti foni tis deiseos mu	En to ke kra ğene me pros se isakuson mu kirie	
En to ke kra ğene me pros se isakuson mu kirie		

Tablo 39

İncelenen ilahiler arasında cümle sayılarının ilk kez sıralı (ardışık) olarak azaldığı görülmektedir. Petros Protopsaltis, Petros Lambadarios'un "Kirie eke kra ksa" ve "pros se isakuson mu" olarak ikiye böldüğü melodik cümleyi tek bir cümlede vermiştir. Bunun dışında Petros Protopsaltis'in ilahi üzerinde güfte dizilimi olarak herhangi bir değişikliği olmamıştır.

İoannis'in cümlelerine bakıldığında dikkat çeken ilk ayrıntının birinci cümle olduğu görülmektedir. Petros Lambadarios'un üç ayrı cümle olarak kullandığı güftede İoannis bu gufteyi tek melodik cümleye sığdırmıştır. Bunun dışında diğer cümleleri de 2. Petros gibi İoannis'in herhangi bir değişiklik yapmadan kullandığı, ulaşılan sonuçlardan biridir.

4.2.1.4.2. Katefthinthito

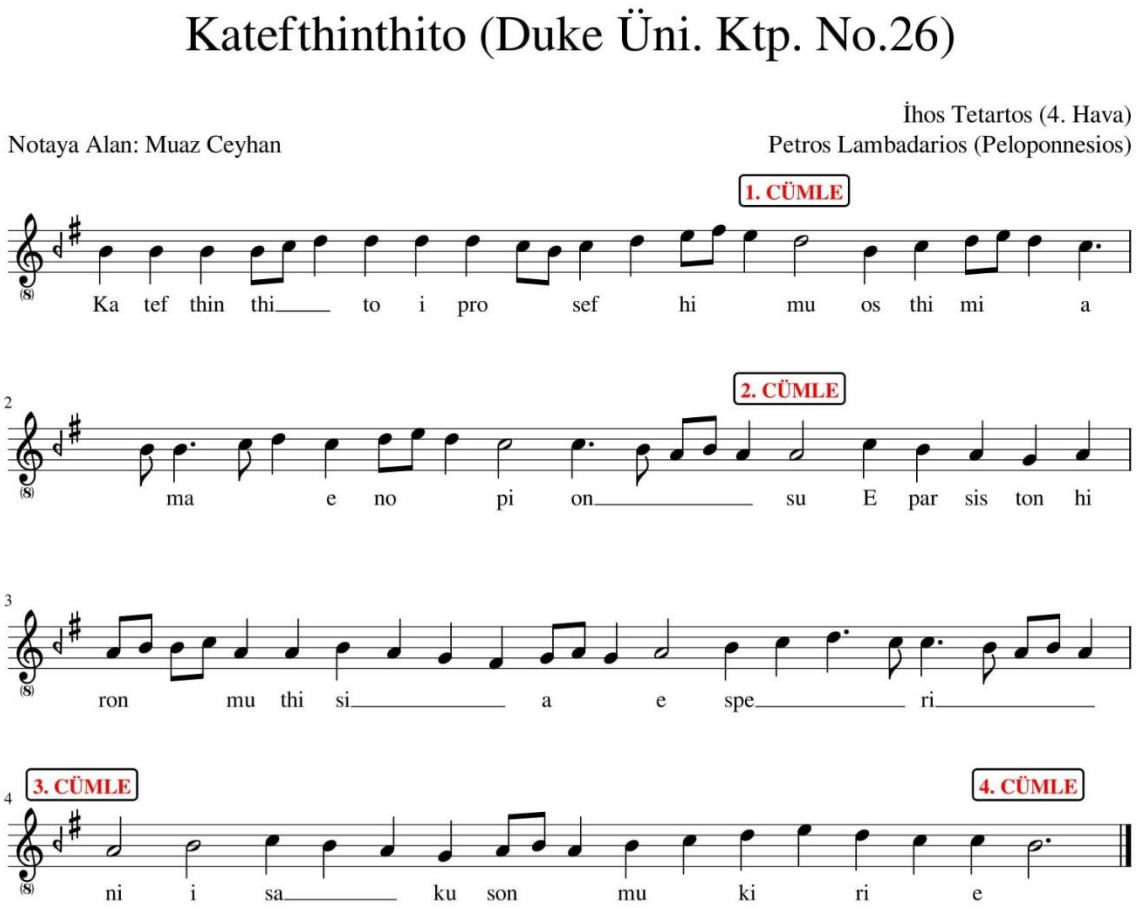

Resim 22

Katefthinthito (1820)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Protopsaltis (Byzantios)

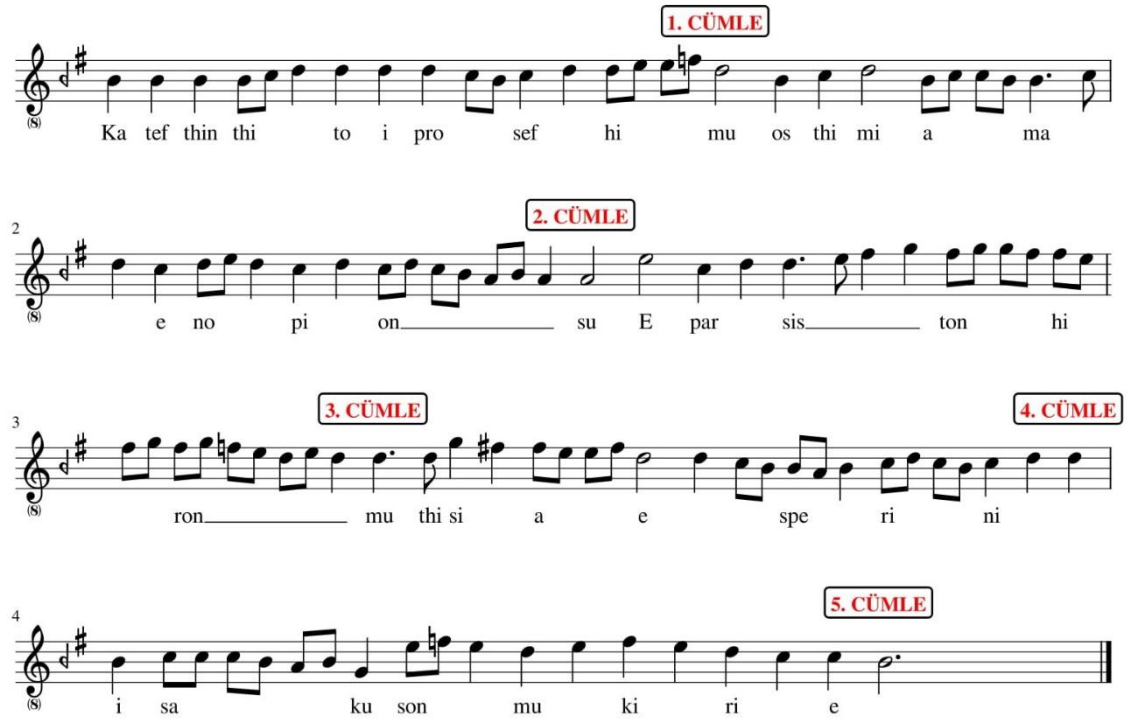

Resim 23

Katefthinthito (1905)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

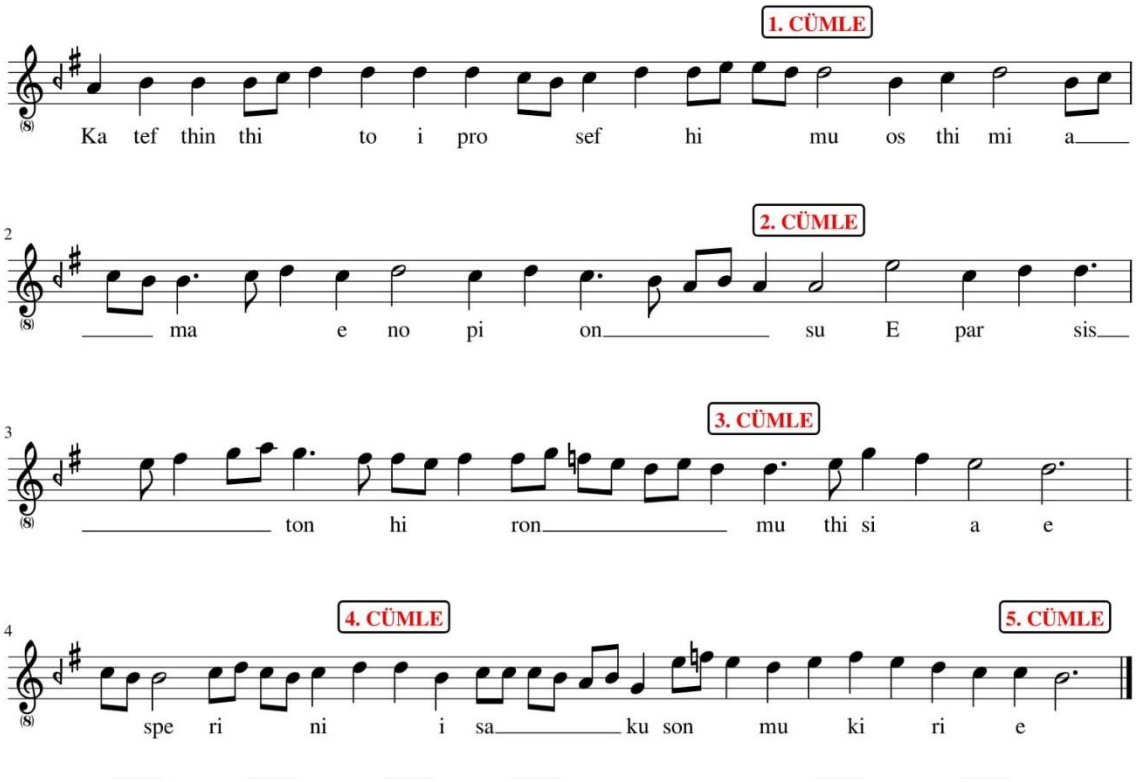

Resim 24

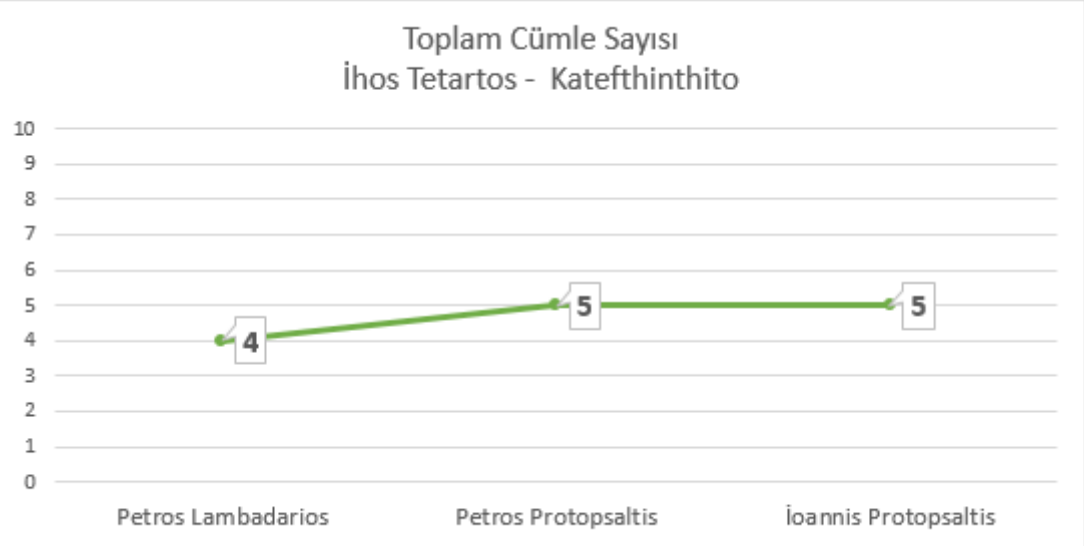

Grafik 72

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Tetartos – Katefthinthito		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu
Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su
Eparsis ton hiron mu thisia esperini	Eparsis ton hiron mu	Eparsis ton hiron mu
İsakuson mu kirie	Thisia esperini	Thisia esperini
	İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie

Tablo 40

Petros Lambadarios'un "Eparsis ton hiron mu thisia esperini" cümlesini, Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis'in iki ayrı melodik cümleye böldüğü ve "Eparsis ton hiron mu" "Thisia esperini" olarak ele aldığı görülmektedir. Bu ayrıntı dışında herhangi bir farklılık gözlemlenmemiştir.

4.2.1.5.İhos Plagios Protos

4.2.1.5.1. Kirie Ekekraksa

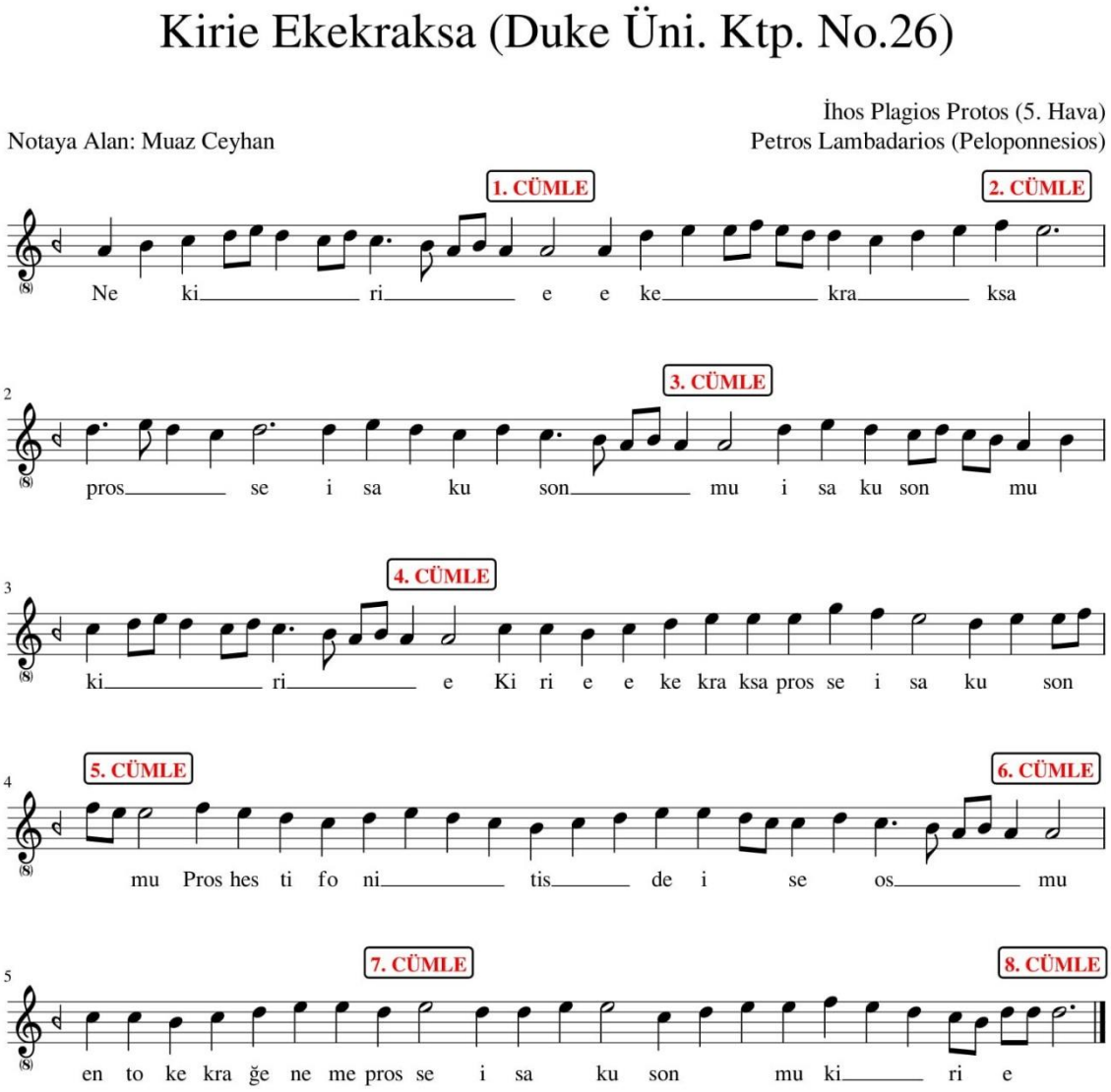

Resim 25

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Resim 26

Kirie Ekekraksa (1905)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İhos Plagios Protos (5. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Resim 27

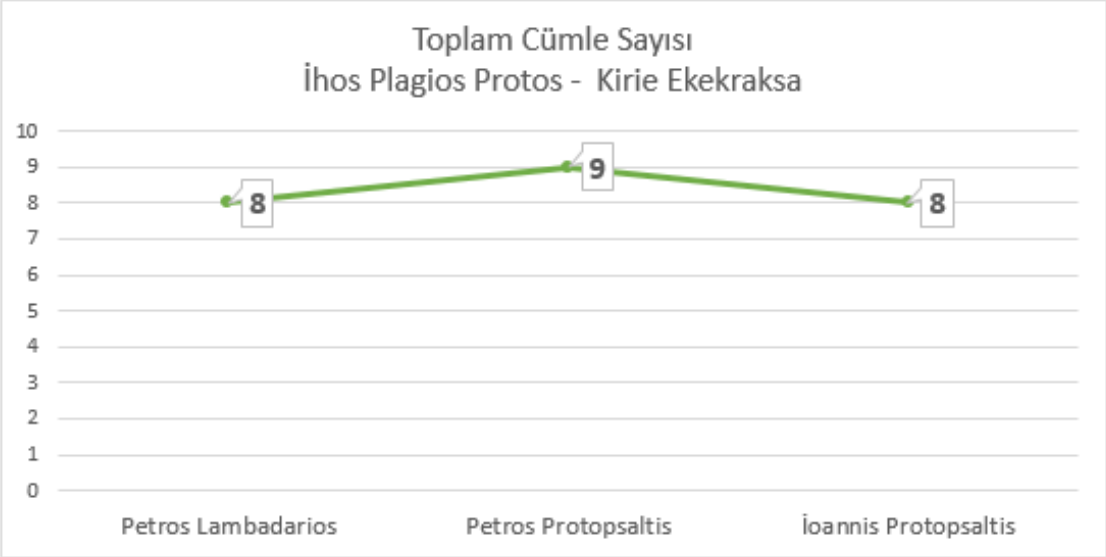

Grafik 73

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Protos – Kirie Ekekraksa		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Ne kirie	Ne kirie	Kirie eke kra ksa pros se
Eke kra ksa	Eke kra ksa pros se	İsakuson mu
Pros se isakuson mu	İsakuson mu	İsakuson mu kirie
İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie	Kirie eke kra ksa pros se
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Kirie eke kra ksa pros se	İsakuson mu
Pros hes ti foni tis deiseos mu	İsakuson mu	Pros hes ti foni tis deiseos mu
En to ke kra ğene me pros se	Pros hes ti foni tis deiseos mu	En to ke kra ğene me pros se

Tablo 41

Plagios Protos havasının ilk ilahisinde üç bestekârın da diğer havalardaki ilahilerine göre daha fazla cümle sayısına sahip olduklarını söylemek mümkündür. Petros Protopsaltis'in diğer iki bestekâra göre bir cümle daha fazla kullanmasının sebebi, 1.Petros'un beşinci cümlede "Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu" olarak kullandığı cümleyi "Kirie eke kra ksa pros se" ve "isakuson mu" olarak bölmesinden kaynaklanmaktadır.

Güftelerin arasında ilk kez bir farklılık olarak 1. Petros ve 2. Petros'un ilahiye "Ne" lafzı ile başladığını görebiliriz. Bu lafız şu ana kadar ilk kez karşımıza çıkmaktadır. İlahiye başlarken ses doğaçlaması ile ilgili olduğunu tahmin ediyoruz. Bir terennüm lafzı olarak da görmek mümkündür. Ek olarak "Ne" lafzından sonra sadece "Kirie" kelimesinin kullanılmasını, ilahiye giriş havasını güçlendiren bir yöntem olarak düşünebiliriz. İoannis Protopsaltis'in "Ne" lafzını kullanmayıp diğer iki bestekârdan farklı olarak "Kirie eke kra ksa pros se" cümlesi ile ilahiye giriş yaptığı görülmektedir. "Ne" lafzının kullanımı ile ilgili bu farklılığın sebebi henüz bilinmemektedir.

4.2.1.5.2. Katefthinthito

Resim 28

Katefthinthito (1820)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Protopsaltis (Byzantios)

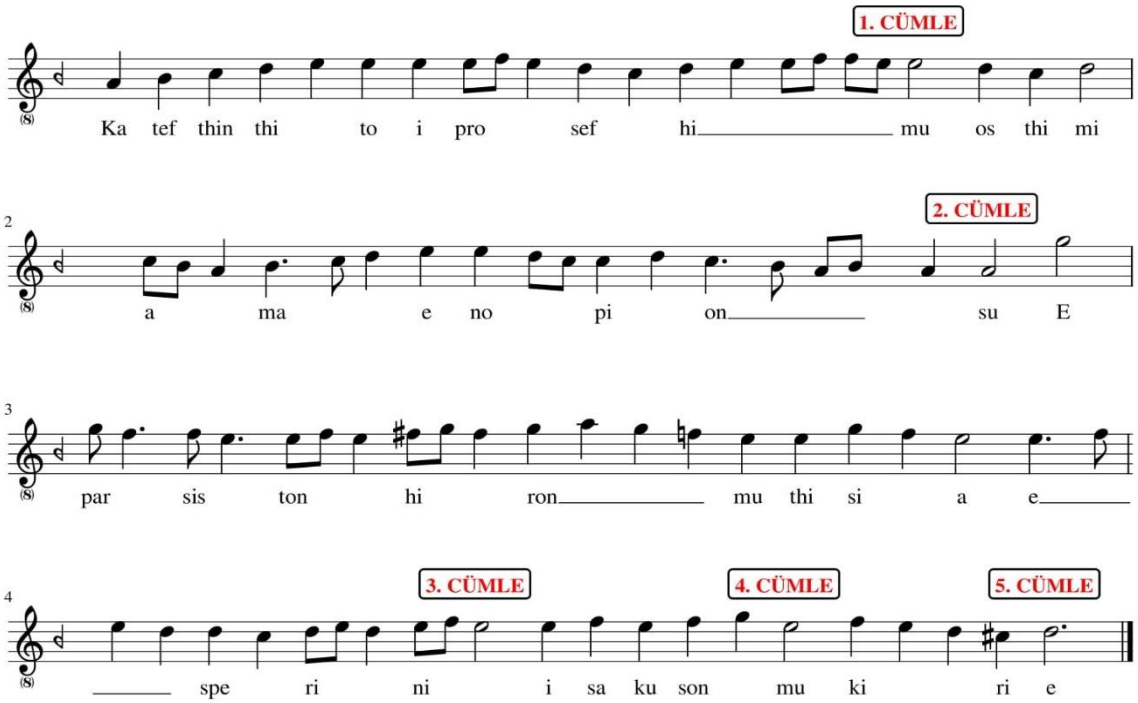

Resim 29

Katefthinthito (1905)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

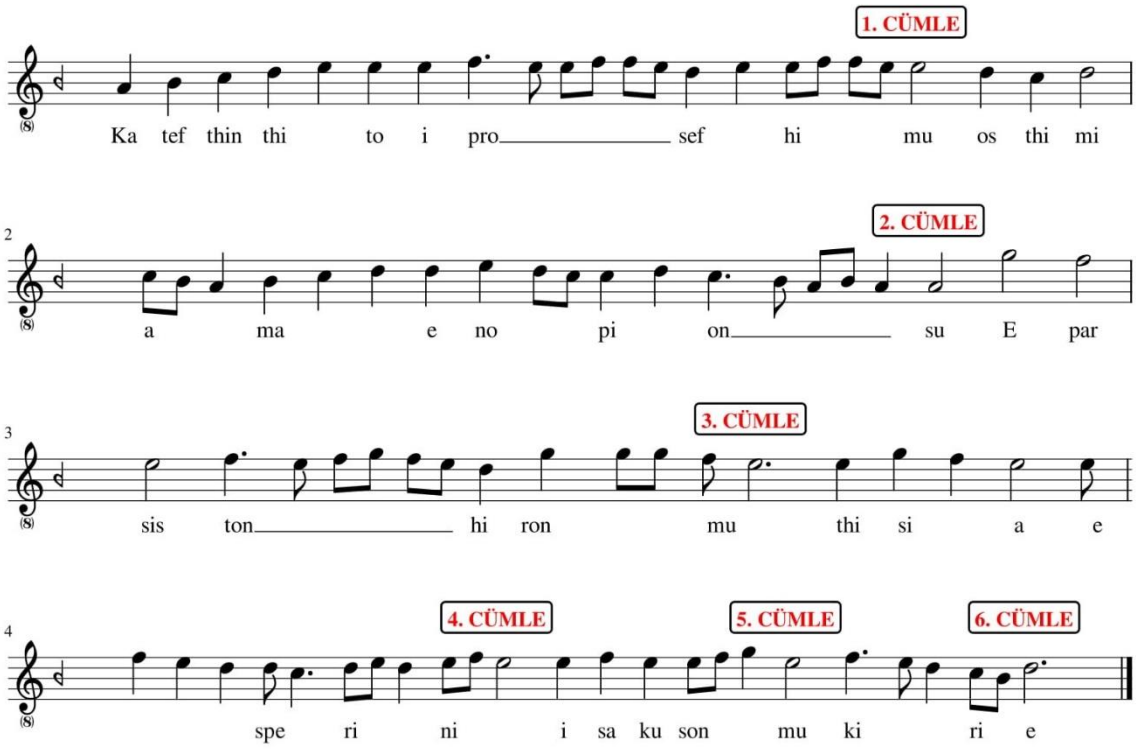

Resim 30

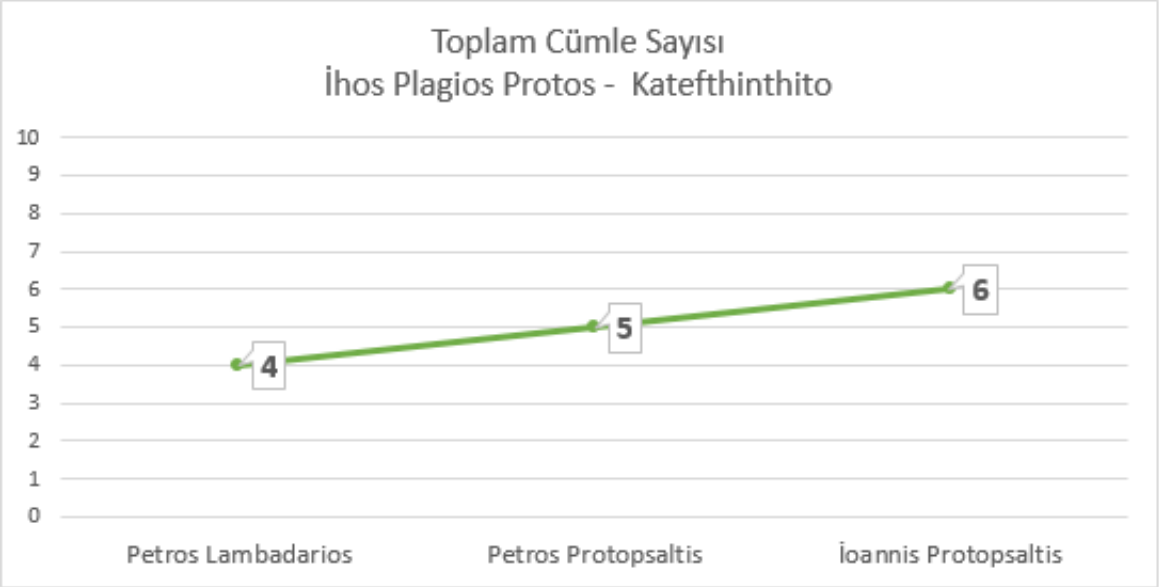

Grafik 74

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Protos – Katefthinthito		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu
Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su
Eparsis ton hiron mu thisia esperini	Eparsis ton hiron mu thisia esperini	Eparsis ton hiron mu
İsakuson mu kirie	İsakuson mu	Thisia esperini
	Kirie	İsakuson mu
		Kirie

Tablo 42

İlk iki cümlenin bestekârlar tarafından eşit olarak dizildiği bu bölümde, "Eparsis ton hiron mu thisia esperini" cümlesini İoannis Protopsaltis'in iki ayrı cümleye böldüğü görülmektedir.

Son cümlede Petros Lambadarios'un "isakuson mu kirie" olarak melodik cümleye oturttuğu güfteyi, Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis "isakuson mu" ve "kirie" olarak ikiye bölmüştür.

Cümle sayılarındaki farklılığın 1. Petros'dan sonra kimi zaman tek kimi zaman da iki bestekâr tarafından yapılan melodik cümle bölünmelerinden kaynaklandığını gösteren bir örnek olduğunu söyleyebiliriz.

4.2.1.6.İhos Plagios Defteros

4.2.1.6.1. Kirie Ekekraksa

Resim 31

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Resim 32

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Resim 33

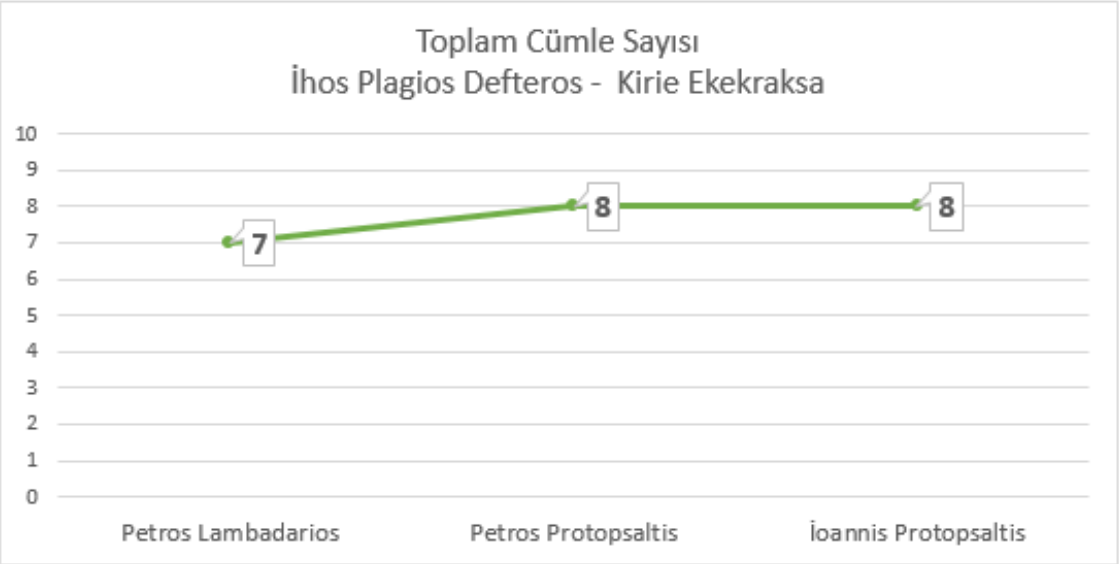

Grafik 75

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Defteros – Kirie Ekekraksa		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Ne kirie	Ne kirie eke kra ksa pros se	Ne kirie eke kra ksa pros se
Eke kra ksa pros se isakuson mu	İsakuson mu	İsakuson mu
İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Kirie eke kra ksa pros se	Kirie eke kra ksa pros se
Pros hes ti foni tis deiseos mu	İsakuson mu	İsakuson mu
En to ke kra ğene me pros se	Pros hes ti foni tis deiseos mu	Pros hes ti foni tis deiseos mu

Tablo 43

Bu ilahide, Plagios Protos havasında görüldüğü üzere tekrar ilahinin başında "Ne" lafzının kullanıldığı görülmektedir. Fakat bu kez üç bestekâr tarafından da kullanılmıştır. Dikkat çeken ayrıntı, Plagios Protos havasında "Ne" lafzından sonra sadece "Kirie" kelimesini kullanıp melodik cümleyi bitiren Petros Protopsaltis'in bu ilahide "Ne kirie eke kra ksa pros se" olarak kullanmasıdır. Bu yüzden Plagios Protos havasında ileri sürülen "ilahinin girişini güçlendiren bir yöntem olarak kullanılması" fikri burada geçerli olmamıştır.

Bir diğer farklılık ise Petros Lambadarios'un dördüncü cümlede kullandığı "Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu" güftesini Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis "Kirie eke kra ksa pros se" ve "isakuson mu" olarak iki ayrı melodik cümleye bölmüştür. Önceki ilahilerin incelenmesiyle ulaşılan bir sonuç olarak bu tarzda bölünmelerin sıkça karşılaşılan bir durum olduğunu söylemek mümkündür.

4.2.1.6.2. Katefthinthito

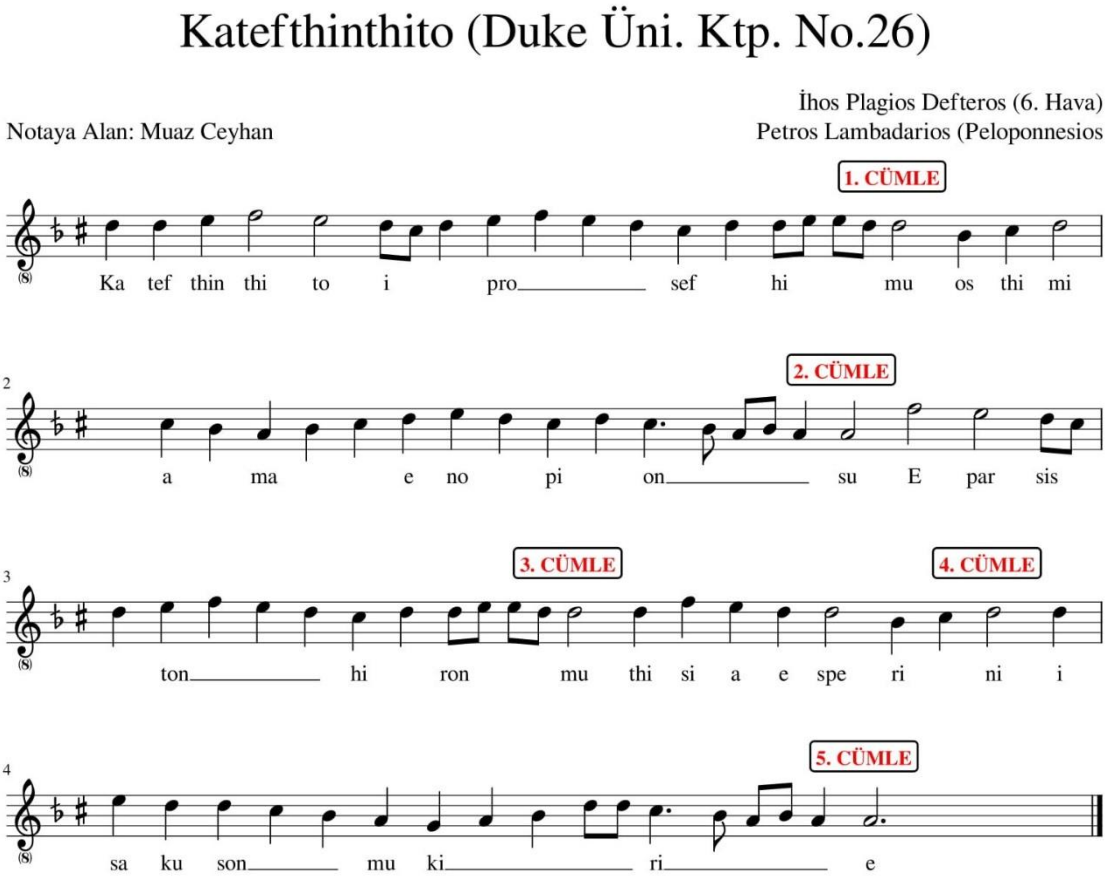

Resim 34

Katefthinthito (1820)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Protopsaltis (Byzantios)

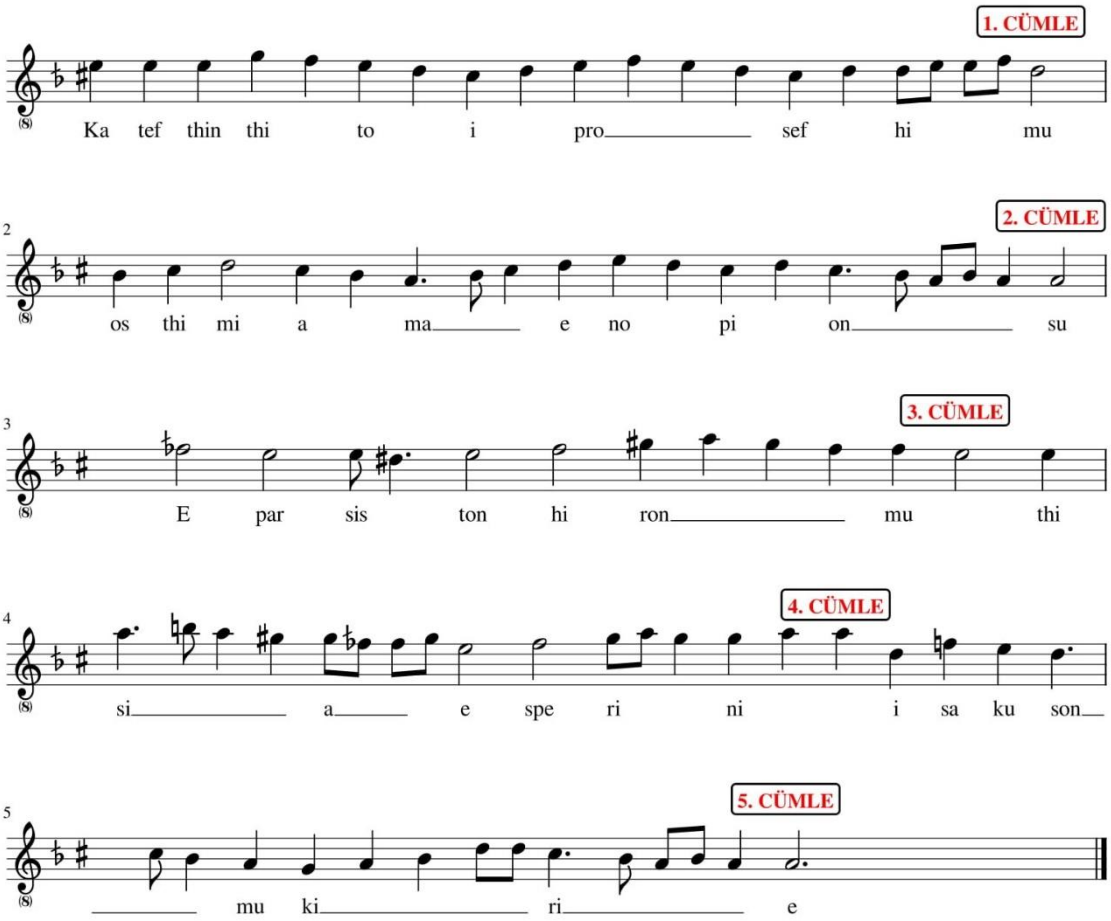

Resim 35

Katefthinthito (1905)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Resim 36

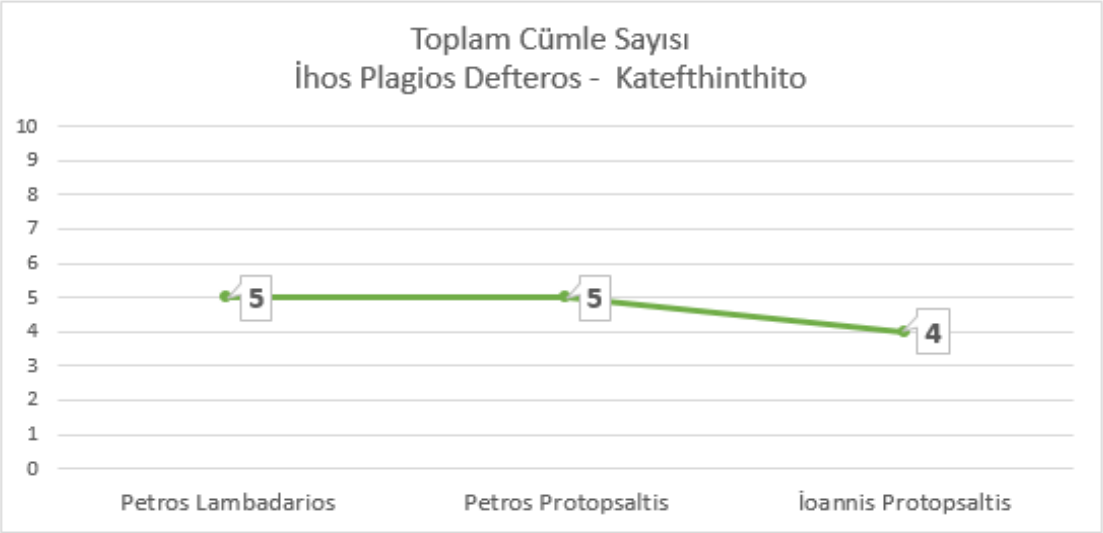

Grafik 76

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Defteros – Katefthinthito		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu
Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su
Eparsis ton hiron mu	Eparsis ton hiron mu	Eparsis ton hiron mu thisia esperini
Thisia esperini	Thisia esperini	İsakuson mu kirie
İsakuson mu kirie	İsakuson mu kirie	

Tablo 44

"Eparsis ton hiron mu" cümleleri incelendiğinde İoannis Protopsaltis'in kendisinden önce gelen iki bestekâr gibi cümlenin tamamlandığı göstermek amacıyla ikilik bir nota kalışı yapmayarak dörtlük notalarla devam ettiğini ve melodik cümlesini "Eparsis ton hiron mu thisia esperini" güftesine işlediğini görmek mümkündür. İcracının nefes kontrolü açısından zor denebilecek bir bölüm olduğunu söyleyebiliriz.

4.2.1.7.İhos Plagios Tritos (Varis)

4.2.1.7.1. Kirie Ekekraksa

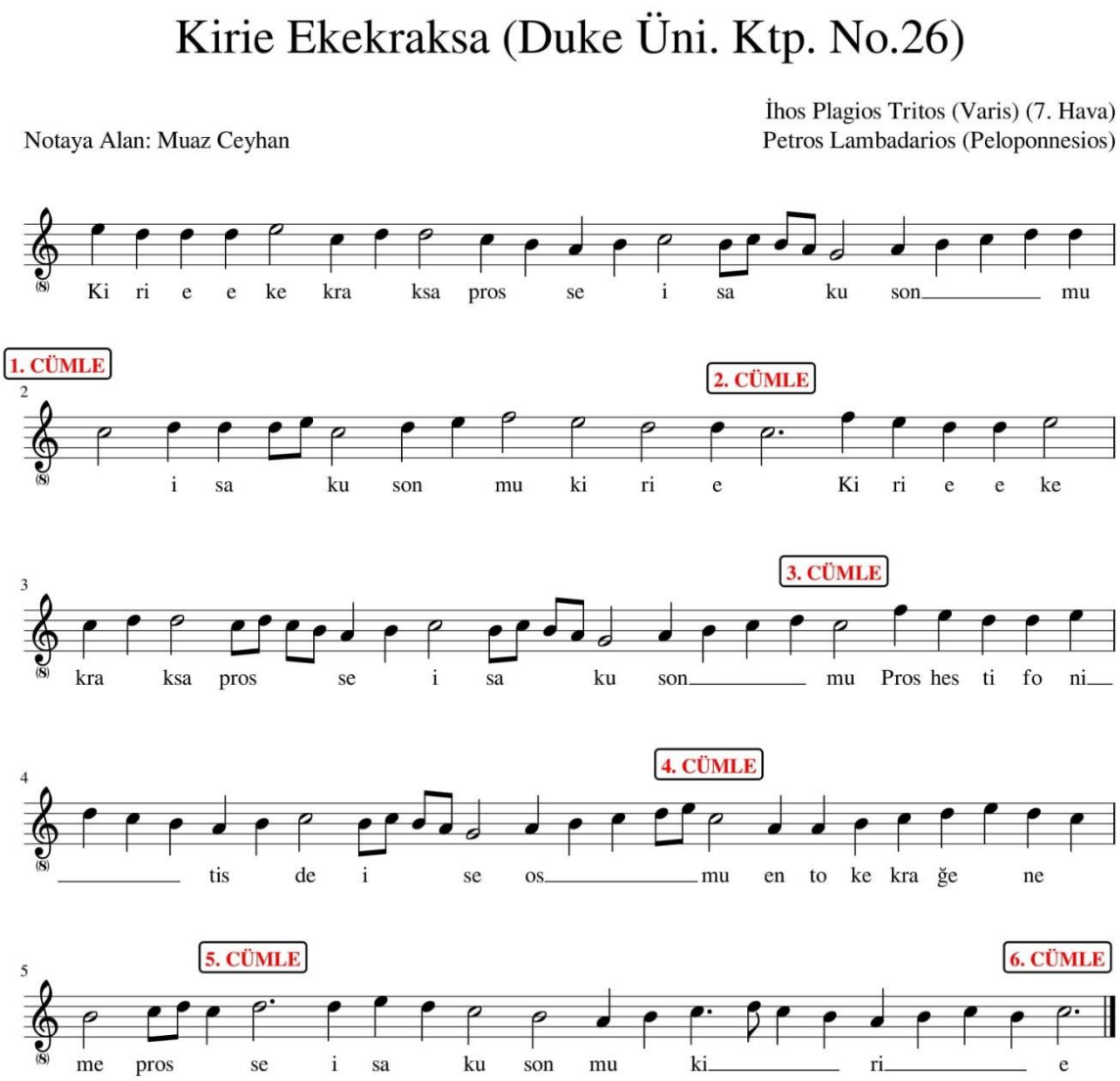

Resim 37

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Resim 38

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

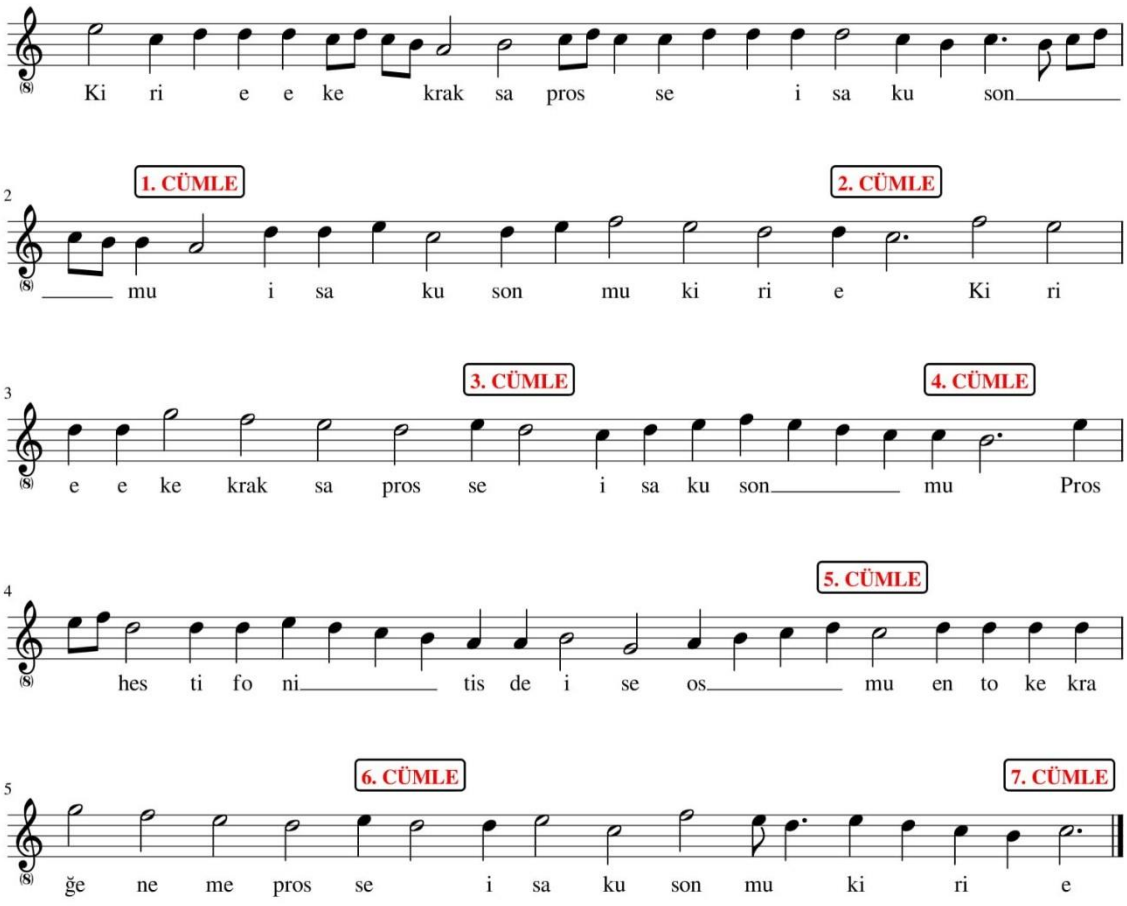

Resim 39

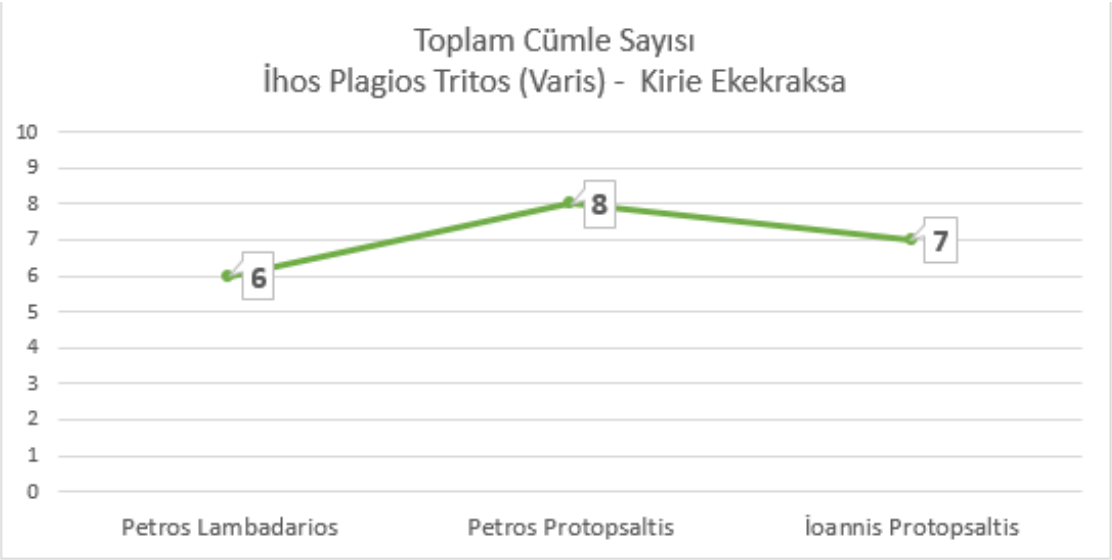

Grafik 77

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi Ihos Plagios Tritos – Kirie Ekekraksa		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**Ioannis Protopsaltis**
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Kirie eke kra ksa pros se	Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu
Isakuson mu kirie	Isakuson mu	Isakuson mu kirie
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Isakuson mu kirie	Kirie eke kra ksa pros se
Pros hes ti foni tis deiseos mu	Kirie eke kra ksa pros se	Isakuson mu
En to ke kra ğene me pros se	Isakuson mu	Pros hes ti foni tis deiseos mu
Isakuson mu kirie	Pros hes ti foni tis deiseos mu	En to ke kra ğene me pros se
	En to ke kra ğene me pros se	Isakuson mu kirie
	Isakuson mu kirie	

Tablo 45

Petros Lambadarios'un "Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu" güftelerini Petros Protopsaltis'in iki kez "isakuson mu" olarak ayrı melodik cümlede ele aldığı görülürken, İoannis Protopsaltis bunu bir kez yaptığı görülmüştür. Bu farklılıktan başka İoannis'in tamamen 1. Petros ile aynı güfte dizilimini kullandığını söyleyebiliriz.

2. Petros'un "Kirie eke kra ksa pros se" ve "isakuson mu" olarak melodik cümleleri bölmesinin dışında onun da 1. Petros ile aynı güfte dizilimini kullandığı görülmüştür. Genel olarak 1. Petros'un kullanmış olduğu tek bir cümleyi diğer iki bestekârın iki melodik cümleye bölerek yapması, incelenen ilahilerde rastlanan genel özelliklerden biridir.

4.2.1.7.2. Katefthinthito

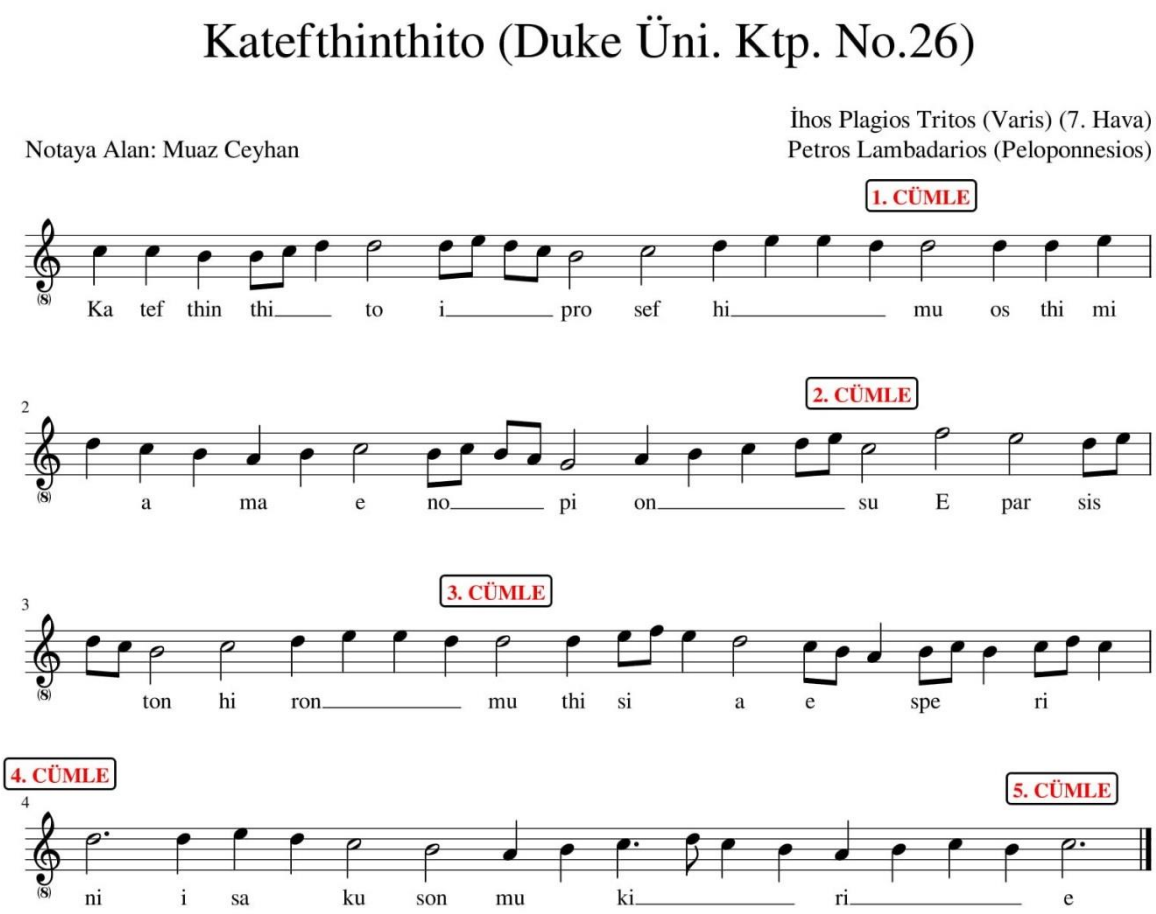

Resim 40

Katefthinthito (1820)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Protopsaltis (Byzantios)

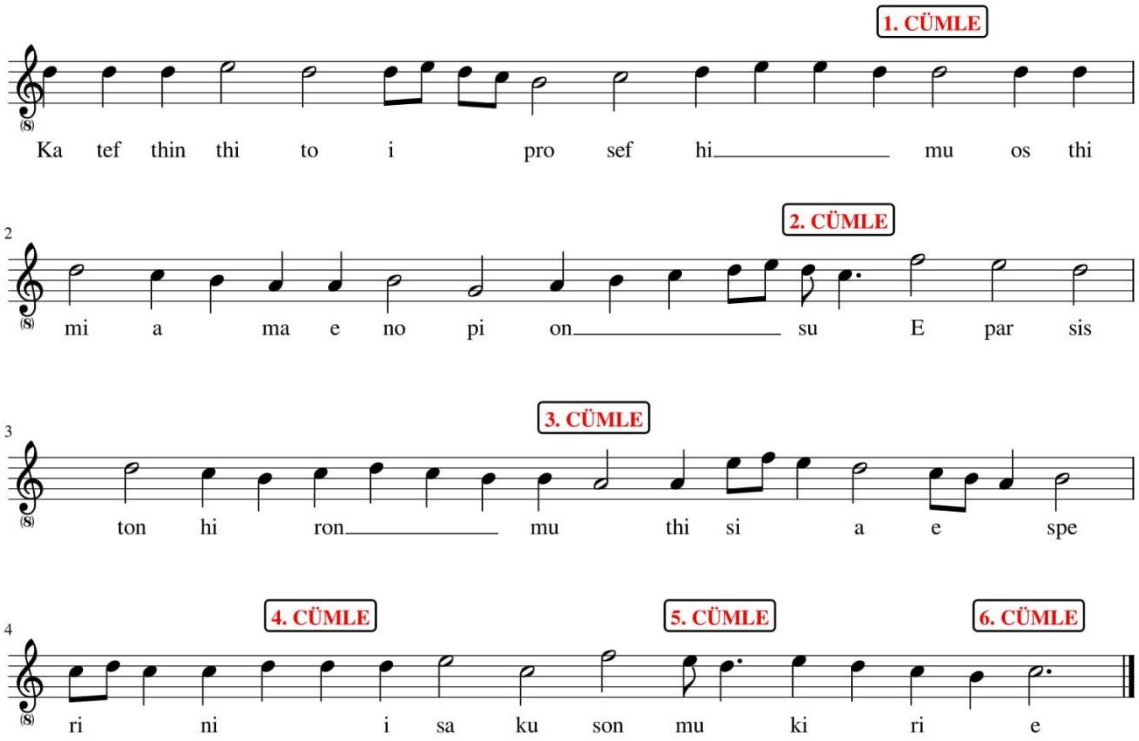

Resim 41

Katefthinthito (1905)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

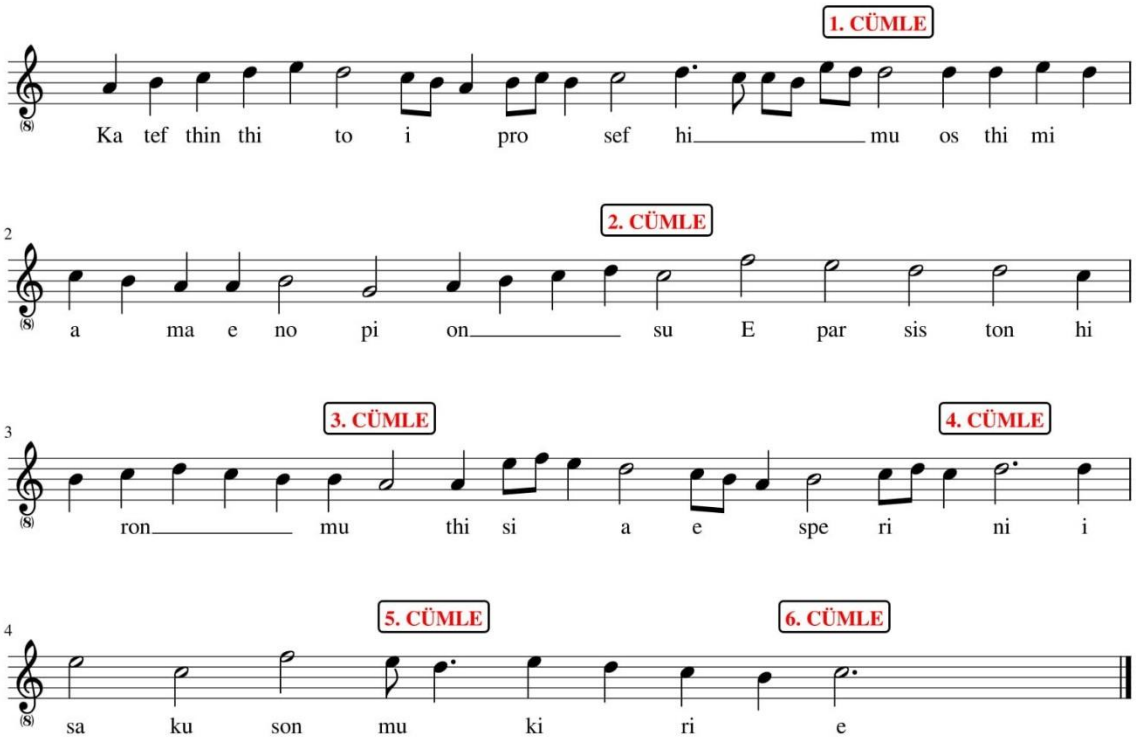

Resim 42

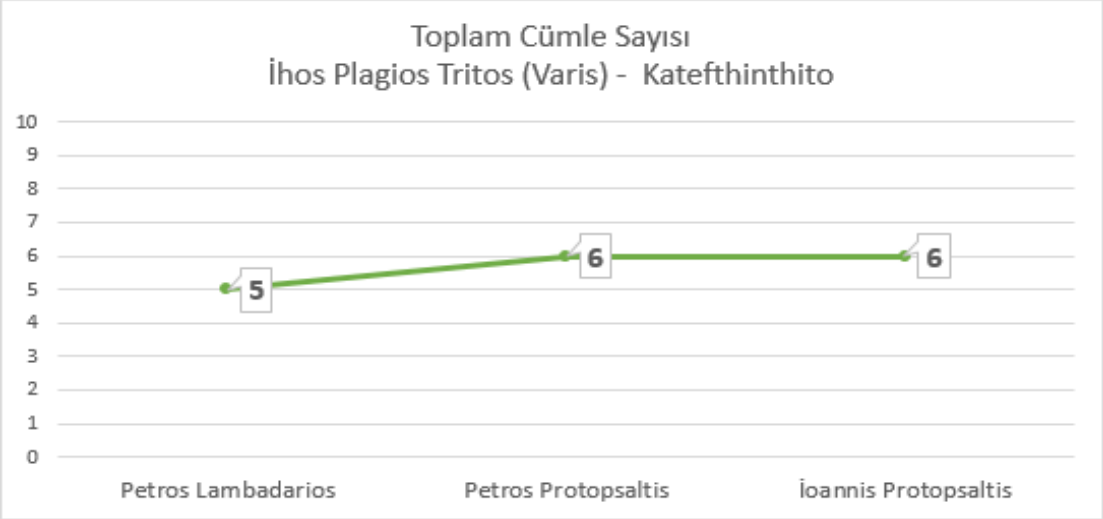

Grafik 78

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Tritos – Katefthinthito		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu
Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su
Eparsis ton hiron mu	Eparsis ton hiron mu	Eparsis ton hiron mu
Thisia esperini	Thisia esperini	Thisia esperini
İsakuson mu kirie	İsakuson mu	İsakuson mu
	Kirie	Kirie

Tablo 46

2. Petros ve İoannis'in cümle sayılarındaki farklılığın son kelimede olduğu görülmüştür. 1. Petros en sondaki "Kirie" kelimesine "mu" hecesinde iki adet dörtlük nota ile geçerken, diğer iki bestekârın bir adet sekizlik ve ardından gelen üç adet sekizlik nota ile küçük bir kalış yaptığı ve iki cümleyi böldüğü görülmektedir.

4.2.1.8.İhos Plagios Tetartos

4.2.1.8.1. Kirie Ekekraksa

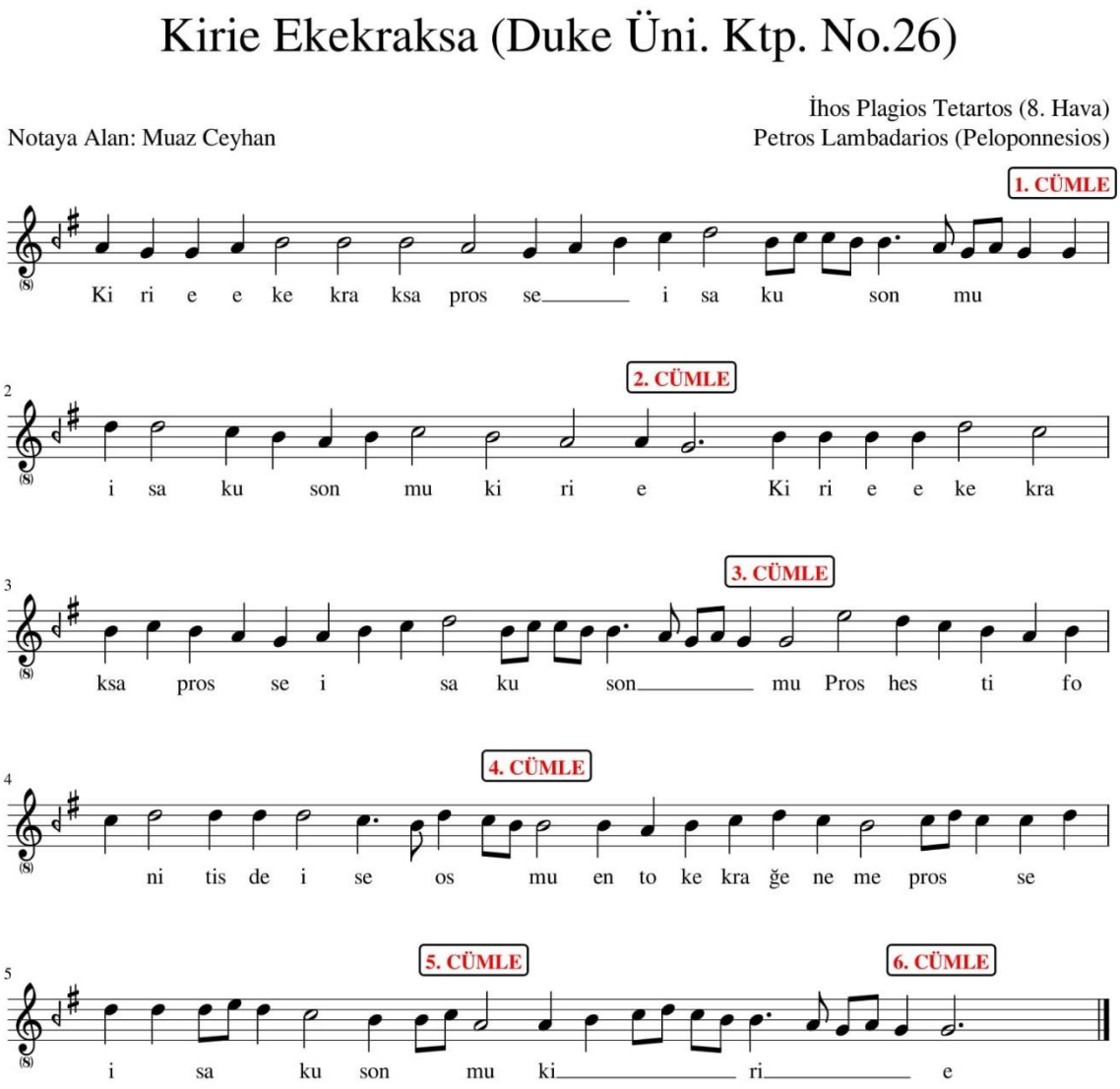

Resim 43

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Resim 44

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

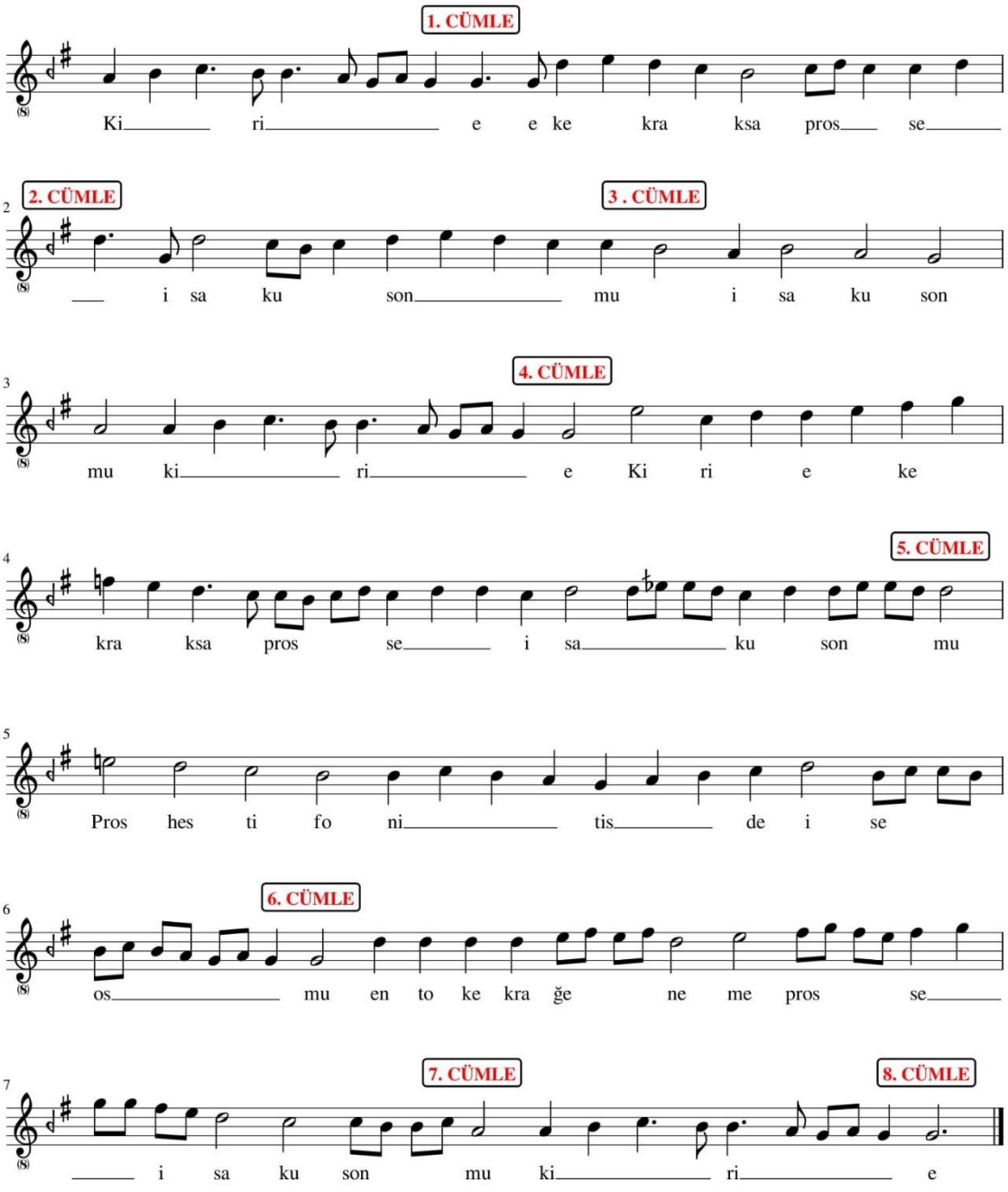

Resim 45

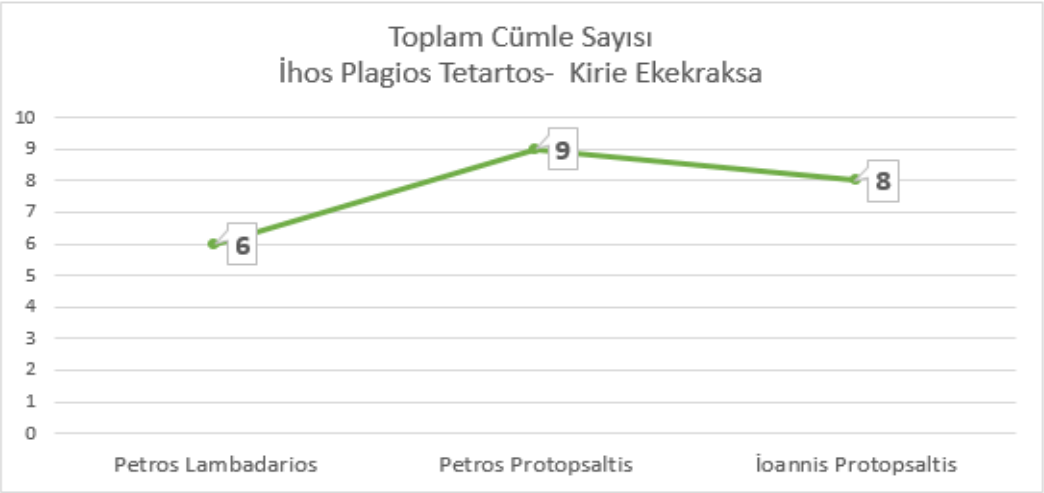

Grafik 79

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Tetartos – Kirie Ekekraksa		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	Kirie eke kra ksa pros se	Kirie
İsakuson mu kirie	İsakuson mu	Eke kra ksa pros se
Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu	İsakuson mu kirie	İsakuson mu
Pros hes ti foni tis deiseos mu	Kirie eke kra ksa pros se	İsakuson mu kirie
En to ke kra ğene me pros se isakuson mu	İsakuson mu	Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu
Kirie	Pros hes ti foni tis deiseos mu	Pros hes ti foni tis deiseos mu
	En to ke kra ğene me pros se	En to ke kra ğene me pros se isakuson mu
	İsakuson mu	Kirie
	Kirie	

Tablo 47

“Kekrağaria” grubunun son havasındaki ilahilere gelindiğinde, “Kirie Ekekraksa” ilahisinin cümle sayılarında özellikle 2. Petros’un öne çıktığı görülmektedir.

İoannis Protopsaltis’in ilahiye sadece “Kirie” kelimesine yaptığı melodik cümle ile girmesi dikkat çekicidir. Son melodik cümle incelendiğinde üç bestekârın da sadece “kirie” kelimesi ile bitimesi, şu ana kadar incelenen eserler arasında ilk kez karşılaşılan bir durumdur.

Burada bir ayrıntıya daha dikkat çekmek istiyoruz. Sekiz havada da incelenen ilahilerde hiçbir bestekâr tarafından değişikliğe uğratılmadan tek cümle olarak ele alınan güfte “Pros hes ti foni tis deiseos mu” güftesidir.

4.2.1.8.2. Katefthinthito

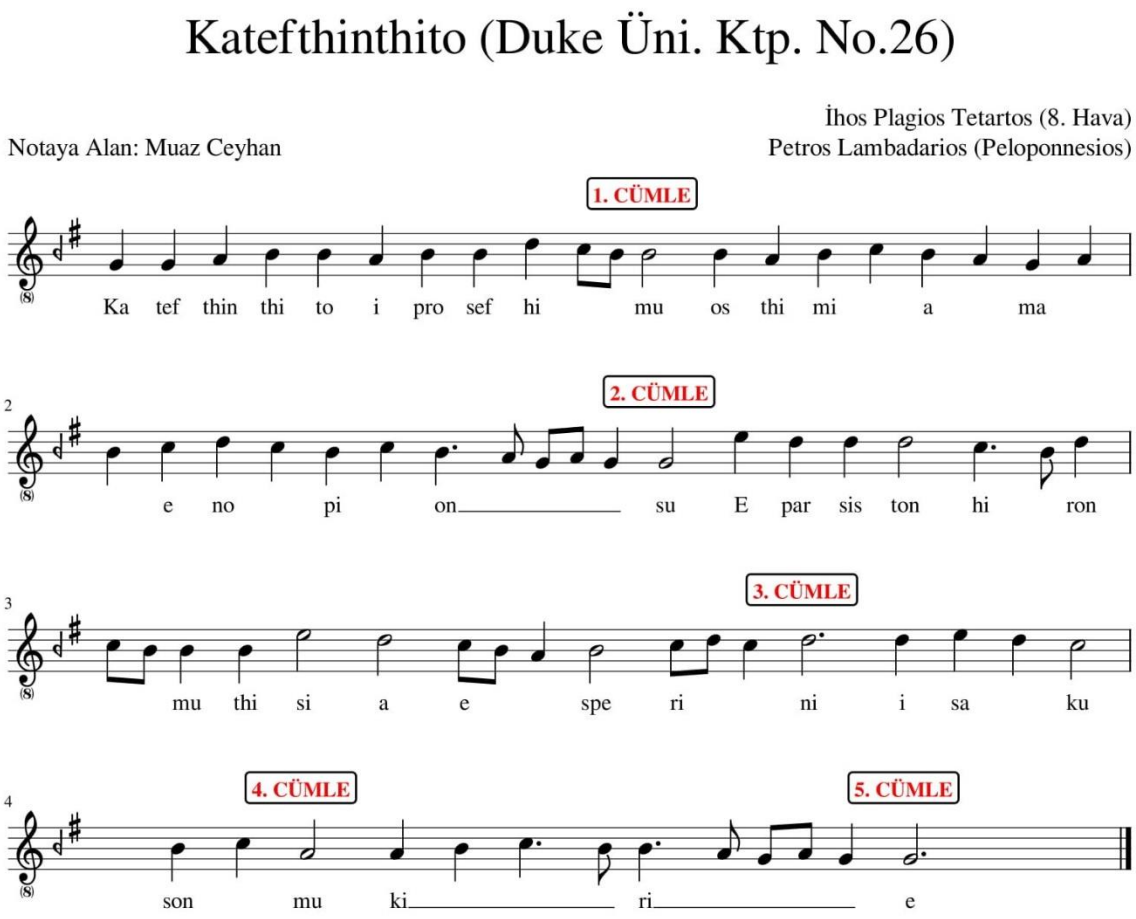

Resim 46

Katefthinthito (1820)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Resim 47

Katefthinthito (1905)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Resim 48

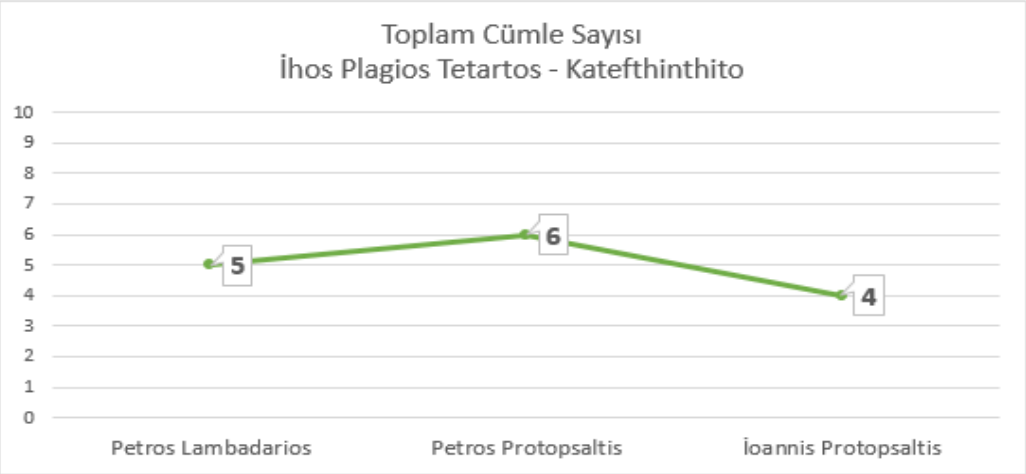

Grafik 80

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Tetartos – Katefthinthito		
Petros Lambadarios	**Petros Protopsaltis**	**İoannis Protopsaltis**
Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu	Katefthinthito i prosefhi mu
Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su	Os thimiama enopion su
Eparsis ton hiron mu thisia esperini	Eparsis ton hiron mu	Eparsis ton hiron mu thisia esperini isakuson mu
İsakuson mu	Thisia esperini	Kirie
Kirie	İsakuson mu	
	Kirie	

Tablo 48

Grubun son ilahisinde üç bestekâr tarafından da farklılaşan cümle "Eparsis ton hiron mu thisia esperini" bölümüdür. 2. Petros'un "Eparsis ton hiron mu ve "thisia esperini" olarak böldüğü görülürken, ilgi çekici bir ayrıntı olarak İoannis Protopsaltis uzun ve yorucu bir melodik cümle ile "Eparsis ton hiron mu thisia esperini isakuson mu" şeklinde düzenlemiştir.

Baştan itibaren incelenen ilahiler arasında uzun ve nefes kontrolü açısından muganniler için zorlayıcı melodik cümleleri İoannis'in bestelediğini söyleyebiliriz.

4.2.2. Pasapnoaria

4.2.2.1.İhos Protos

4.2.2.1.1. Pasa Pnoi

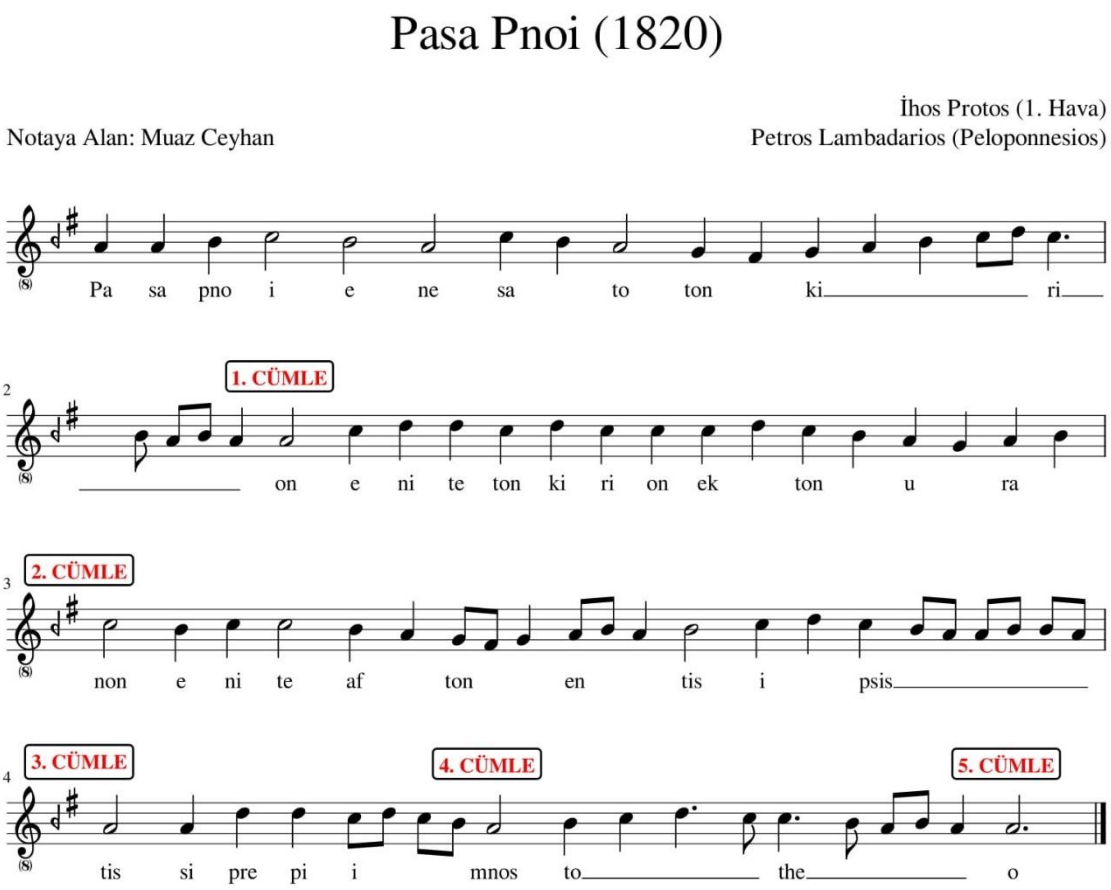

Resim 49

Pasa Pnoi (1905)

İhos Protos (1. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

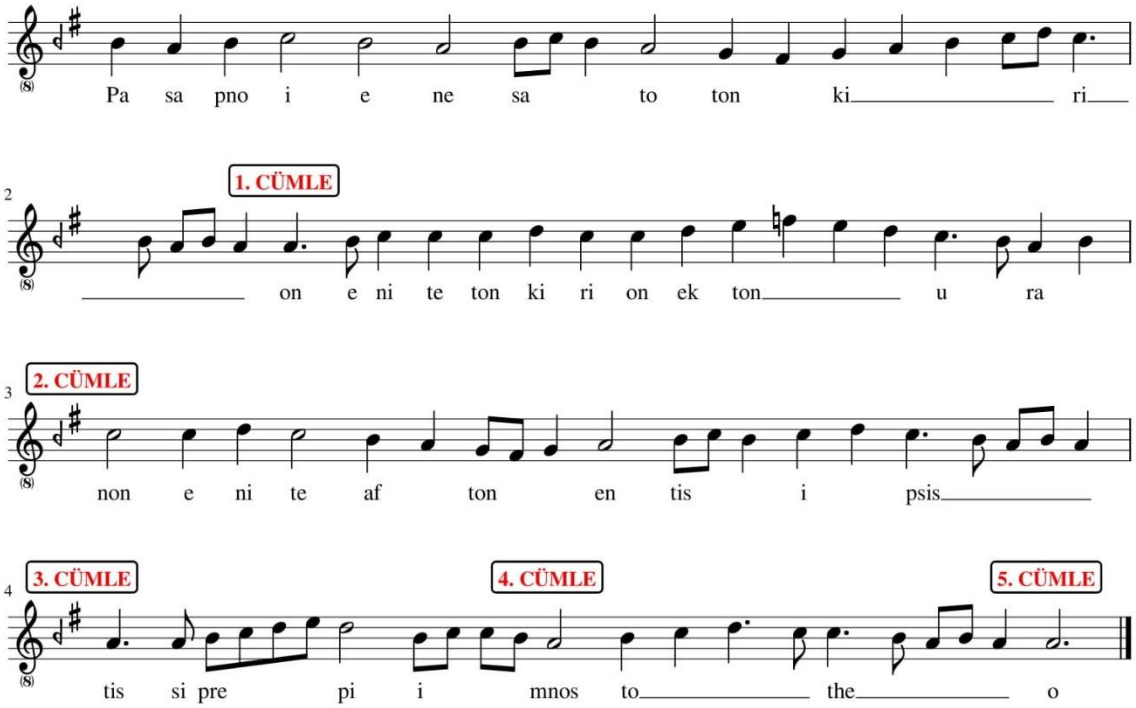

Resim 50

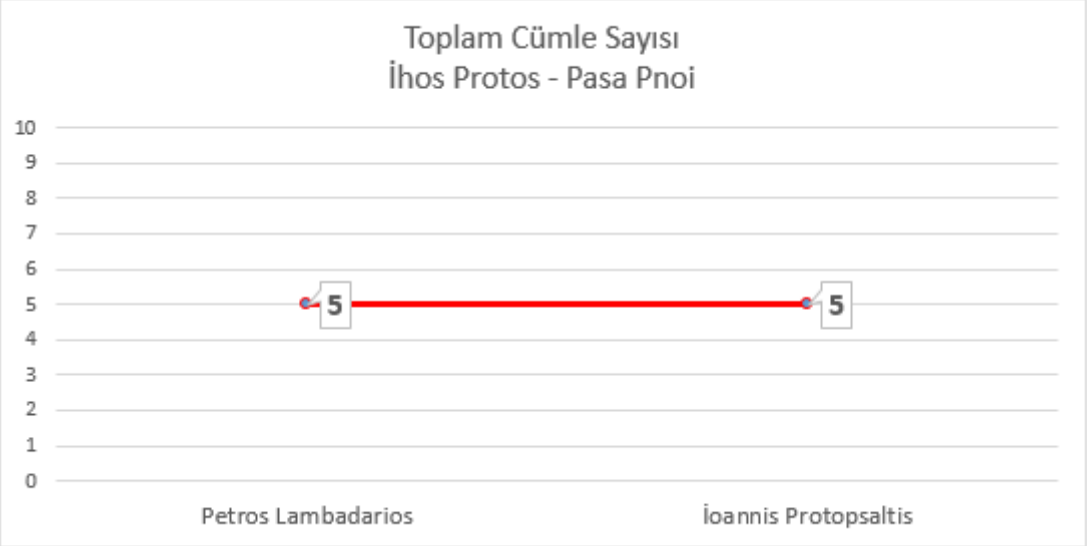

Grafik 81

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Protos – Pasa Pnoi	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Pasa pnoi enesato ton kirion	Pasa pnoi enesato ton kirion
Enite ton kirion ek ton uranon	Enite ton kirion ek ton uranon
Enite afton en tis i psis tis	Enite afton en tis i psis tis
Si prepi imnos	Si prepi imnos
To theo	To theo

Tablo 49

Pasapnoaria grubunun ilk ilahisinde cümle sayılarının ve melodik cümlelerin yerleşiminin eşit olduğu görülmüştür.

4.2.2.1.2. Enite Afton

Resim 51

Enite Afton (1905)

İhos Protos (1. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Resim 52

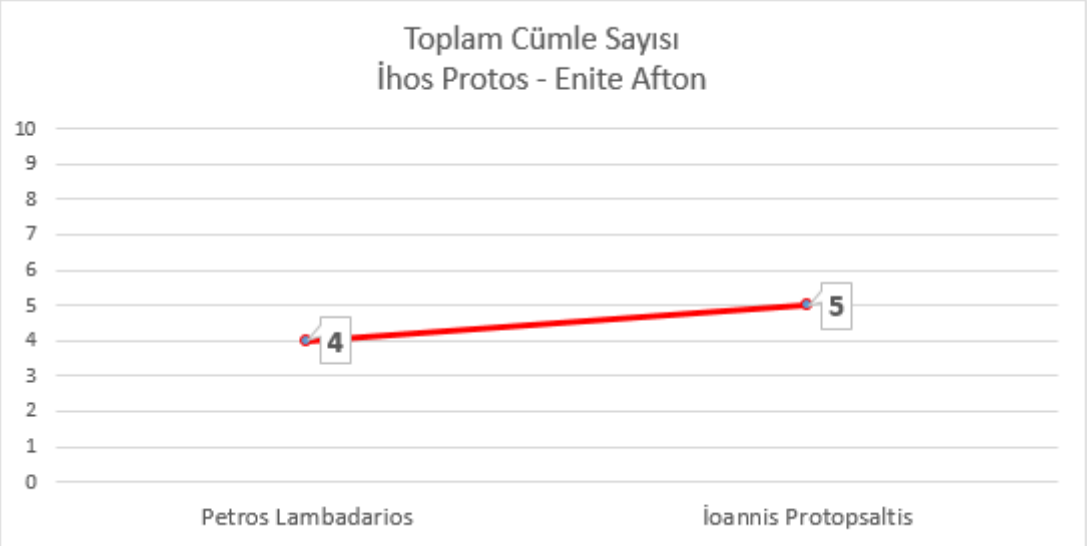

Grafik 82

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Protos – Enite Afton	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Enite afton pantes i ageli aftu	Enite afton pantes i ageli aftu
Enite afton pase e dinamis aftu	Enite afton
Si prepi imnos	Pase e dinamis aftu
To theo	Si prepi imnos
	To theo

Tablo 50

Cümle sayılarındaki eşitliğin bozulduğu bu ilahide, Petros Lambadarios"Enite afton pase e dinamis aftu" olarak melodik cümlesini oluştururken, İoannis Protopsaltis'in "Enite afton" bölümünde çargâh perdesinde bir kalış yaptığı görülmektedir.

4.2.2.2.İhos Defteros

4.2.2.2.1. Pasa Pnoi

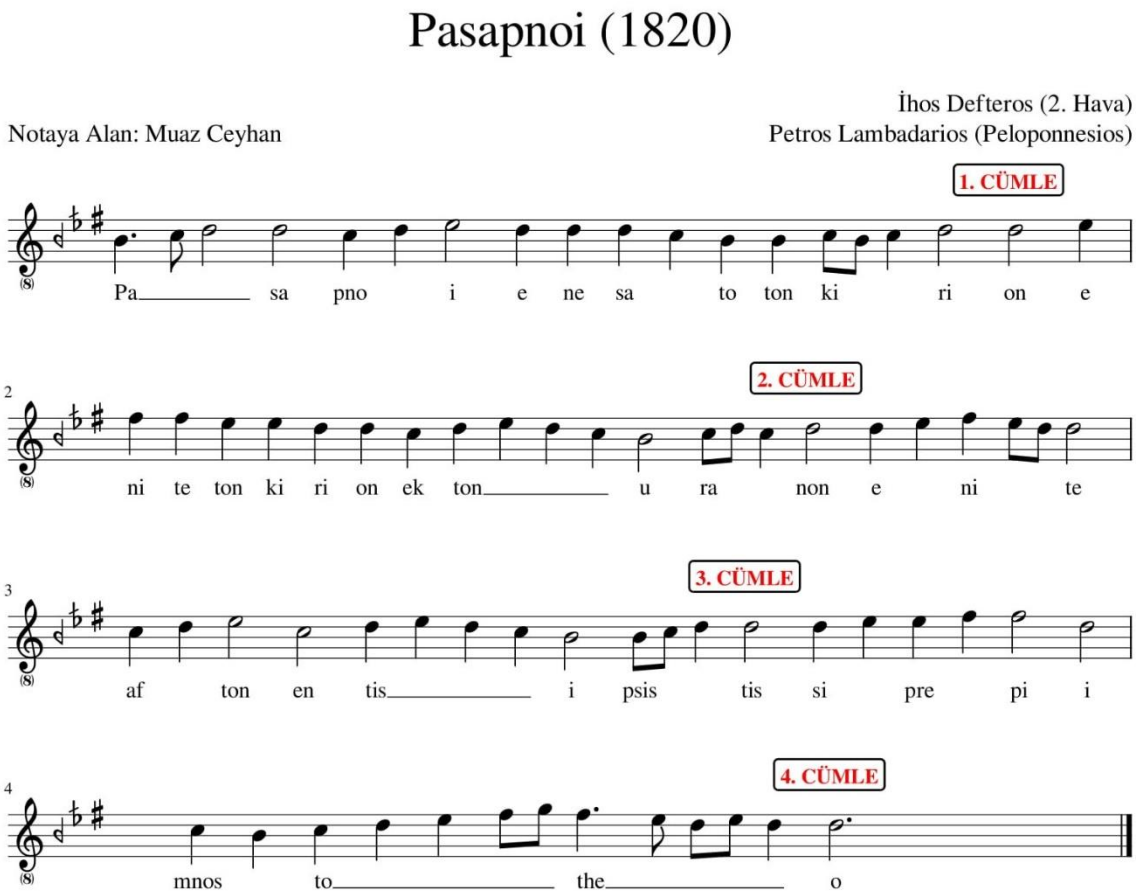

Resim 53

Pasa Pnoi (1905)

İhos Defteros (2. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Resim 54

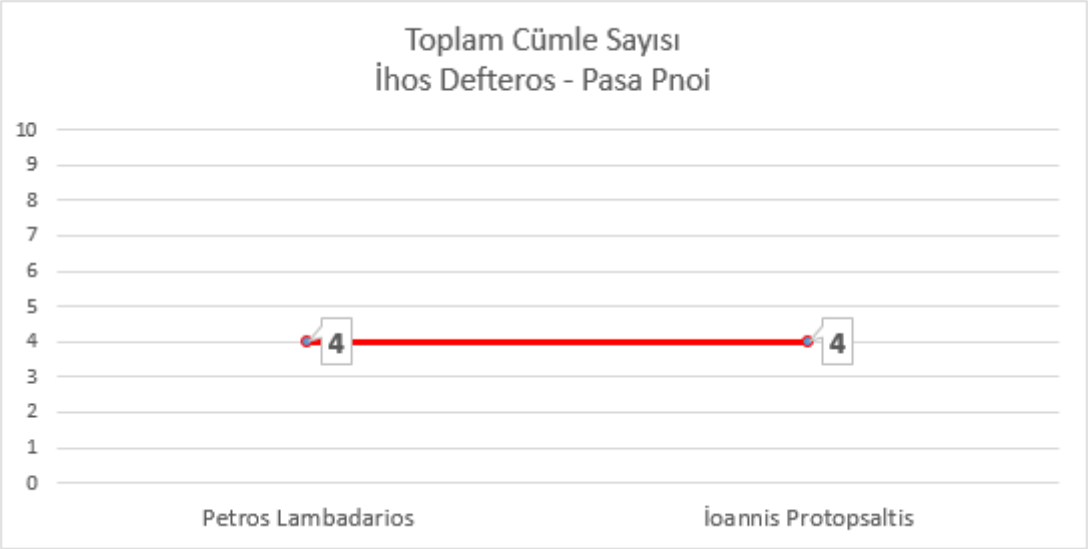

Grafik 83

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Defteros – Pasa Pnoi	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Pasa pnoi enesato ton kirion	Pasa pnoi enesato ton kirion
Enite ton kirion ek ton uranon	Enite ton kirion ek ton uranon
Enite afton en tis i psis tis	Enite afton en tis i psis tis
Si prepi imnos to theo	Si prepi imnos to theo

Tablo 51

Defteros havasının ilk ilahisinde bir önceki havada olduğu gibi cümle sayılarının eşitliğine rastlanmıştır. Aynı şekilde melodik cümlelerin yerleşiminde de bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Protos havasında "Si prepi imnos" ve "to theo" olarak ayrılan güfte bu havada tek bir melodik cümle içerisinde kullanılmıştır.

4.2.2.2.2. Enite Afton

Resim 55

Enite Afton (1905)

İhos Defteros (2. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

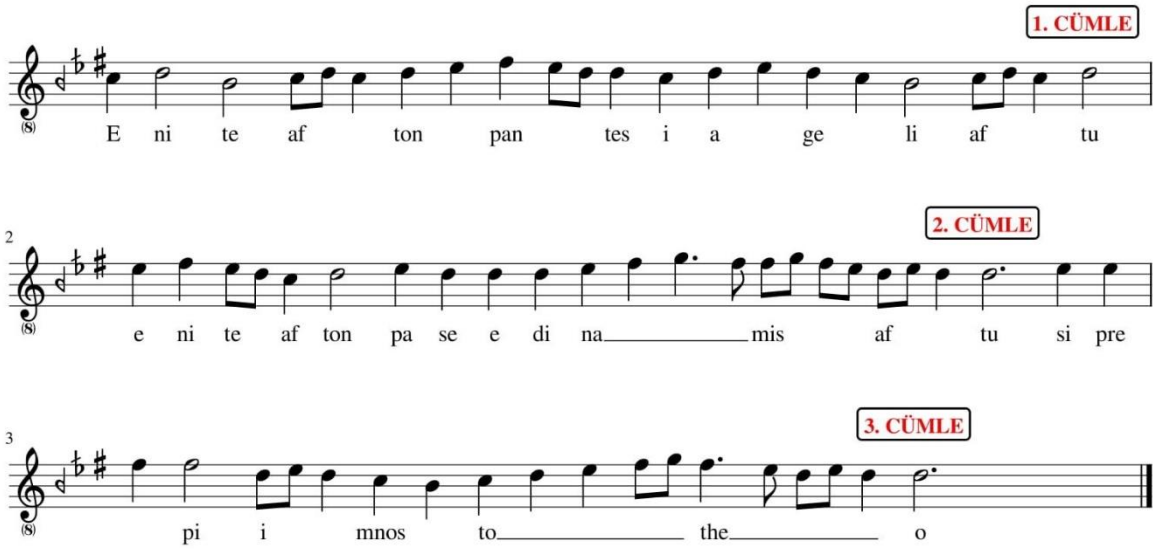

Resim 56

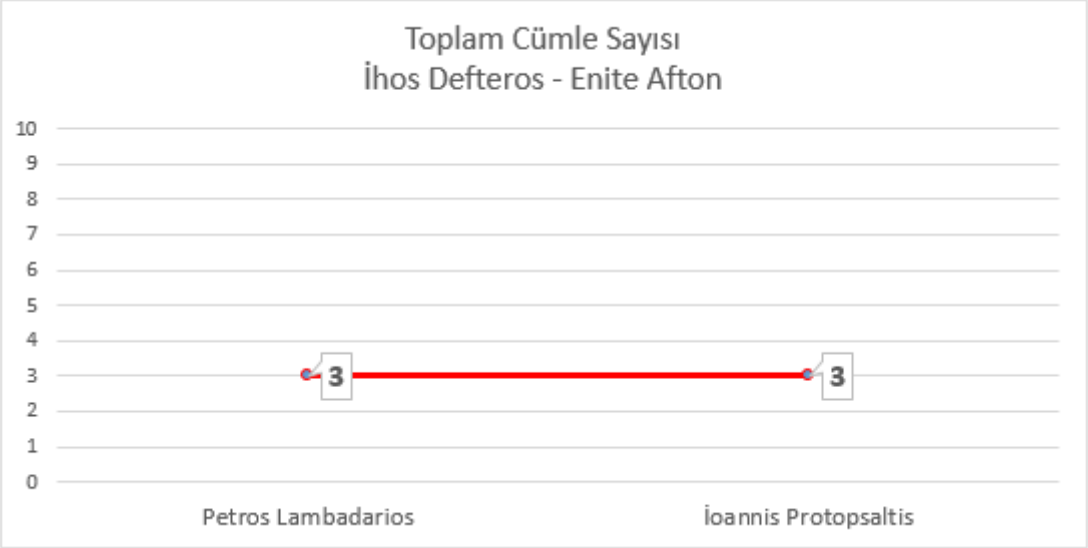

Grafik 84

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Defteros – Enite Afton	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Enite afton pantes i ageli aftu	Enite afton pantes i ageli aftu
Enite afton pase e dinamis aftu	Enite afton pase e dinamis aftu
Si prepi imnos to theo	Si prepi imnos to theo

Tablo 52

Aynı şekilde cümle sayılarında eşitliğe rastlanmış, İoannis melodik yerleşimi değiştirmemiştir. Sonuç olarak Defteros havasındaki iki ilahide de herhangi bir değişimin yaşanmadığını söylemek mümkündür.

4.2.2.3.İhos Tritos

4.2.2.3.1. Pasa Pnoi

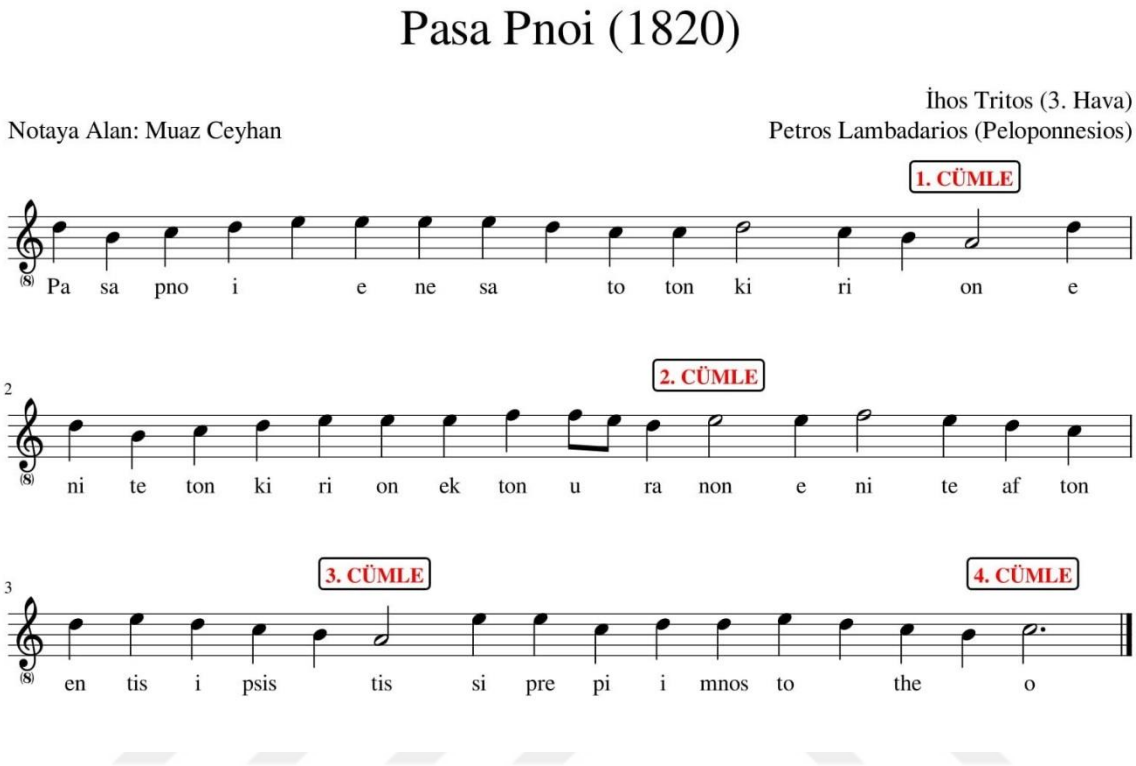

Resim 57

Pasa Pnoi (Sintomon) (1905)

İhos Tritos (3. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

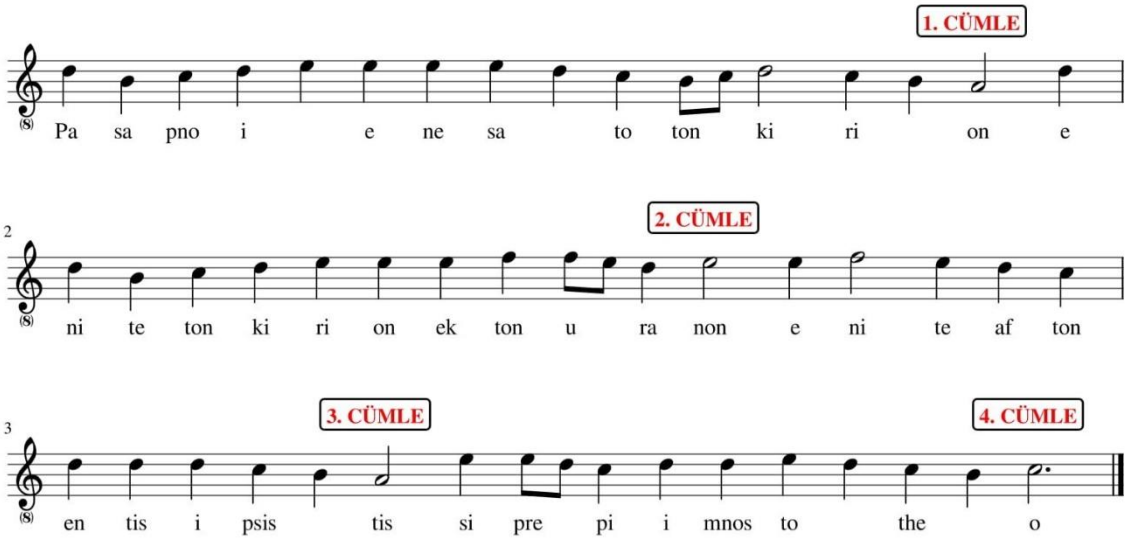

Resim 58

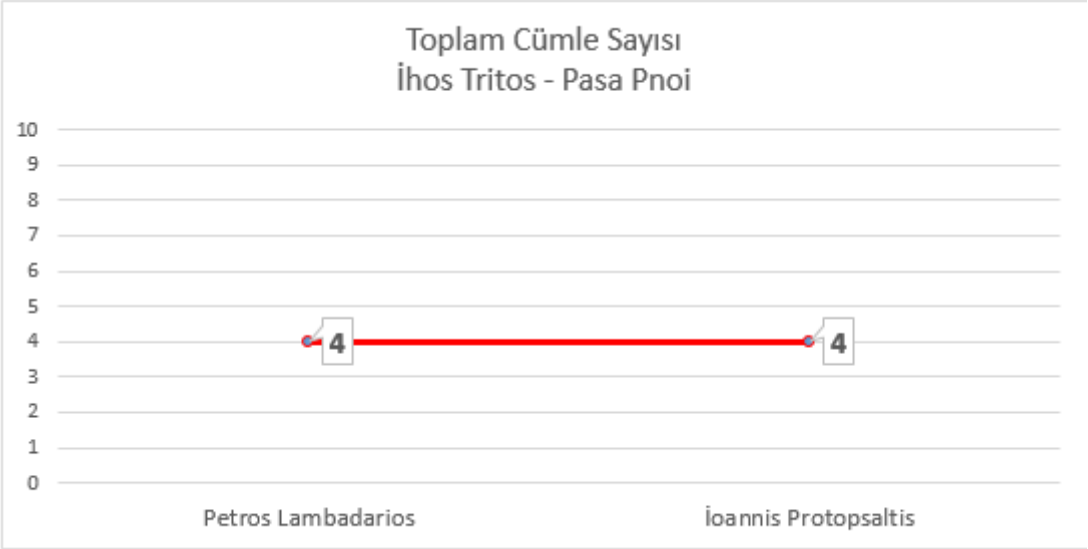

Grafik 85

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Tritos – Pasa Pnoi	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Pasa pnoi enesato ton kirion	Pasa pnoi enesato ton kirion
Enite ton kirion ek ton uranon	Enite ton kirion ek ton uranon
Enite afton en tis i psis tis	Enite afton en tis i psis tis
Si prepi imnos to theo	Si prepi imnos to theo

Tablo 53

Defteros havasında görülen özellikler Tritos havasında da devam etmiştir. Ne cümle sayısında, ne de melodik cümlelerin yerleşiminde bir farklılığa rastlanmamıştır.

4.2.2.3.2. Enite Afton

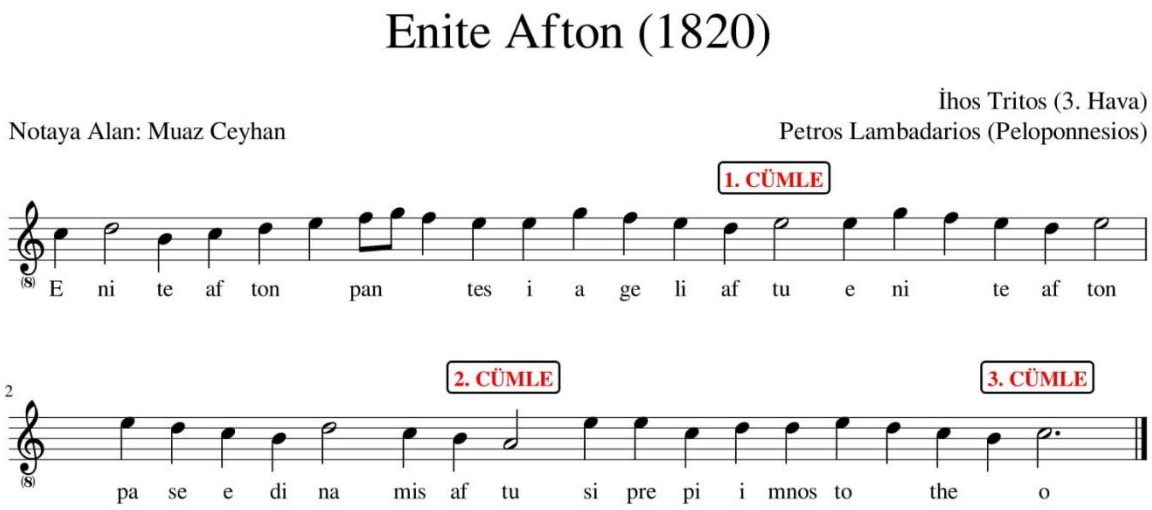

Resim 59

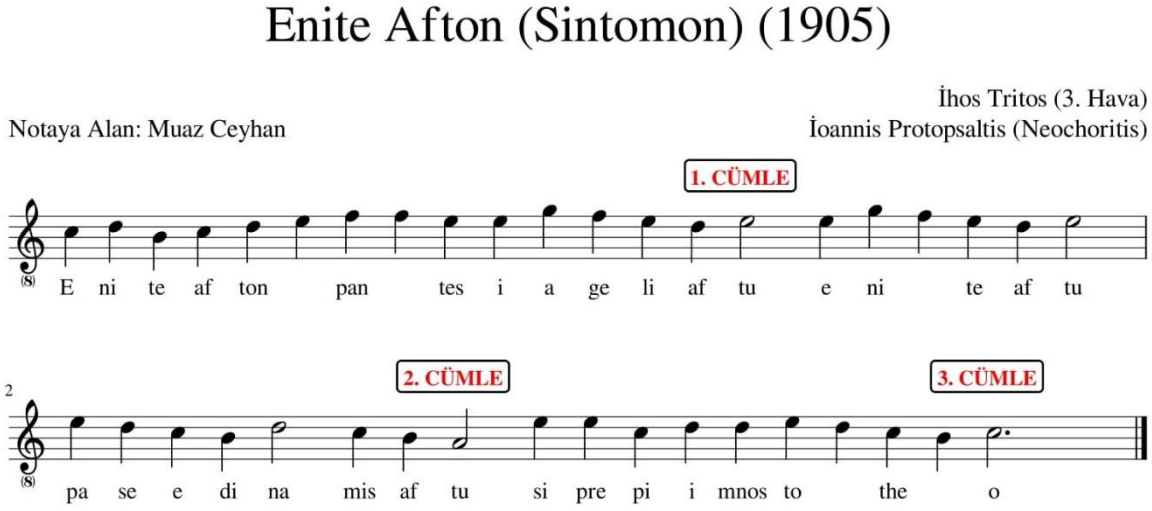

Resim 60

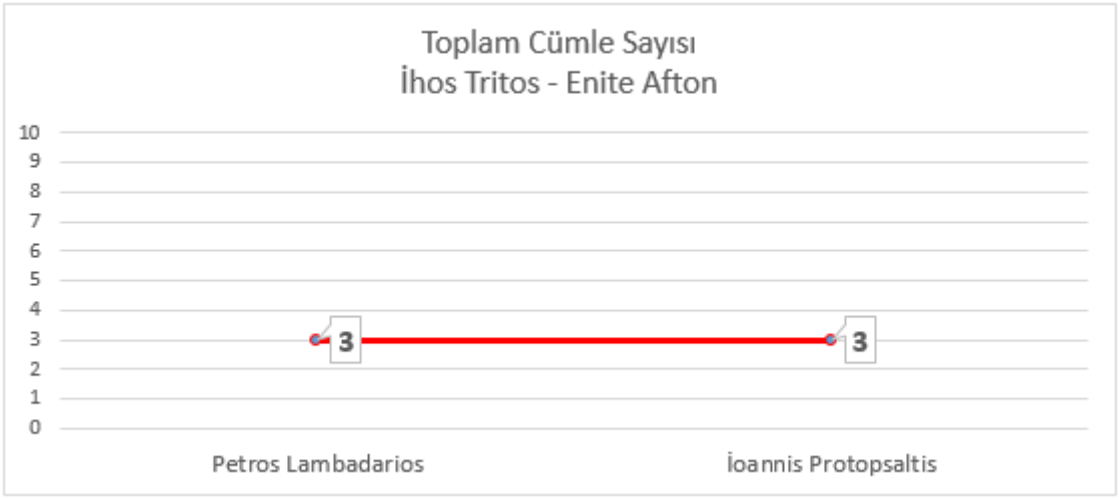

Grafik 86

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Tritos – Enite Afton	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Enite afton pantes i ageli aftu	Enite afton pantes i ageli aftu
Enite afton pase e dinamis aftu	Enite afton pase e dinamis aftu
Si prepi imnos to theo	Si prepi imnos to theo

Tablo 54

Bu ilahide de bir farklılığa rastlanmamıştır. Şimdiye kadar incelenen veriler ışığında Kekrağaria grubunun aksine bu grupta büyük değişikliklerin yaşanmadığını söyleyebiliriz.

4.2.2.4.İhos Tetartos

4.2.2.4.1. **Pasa Pnoi**

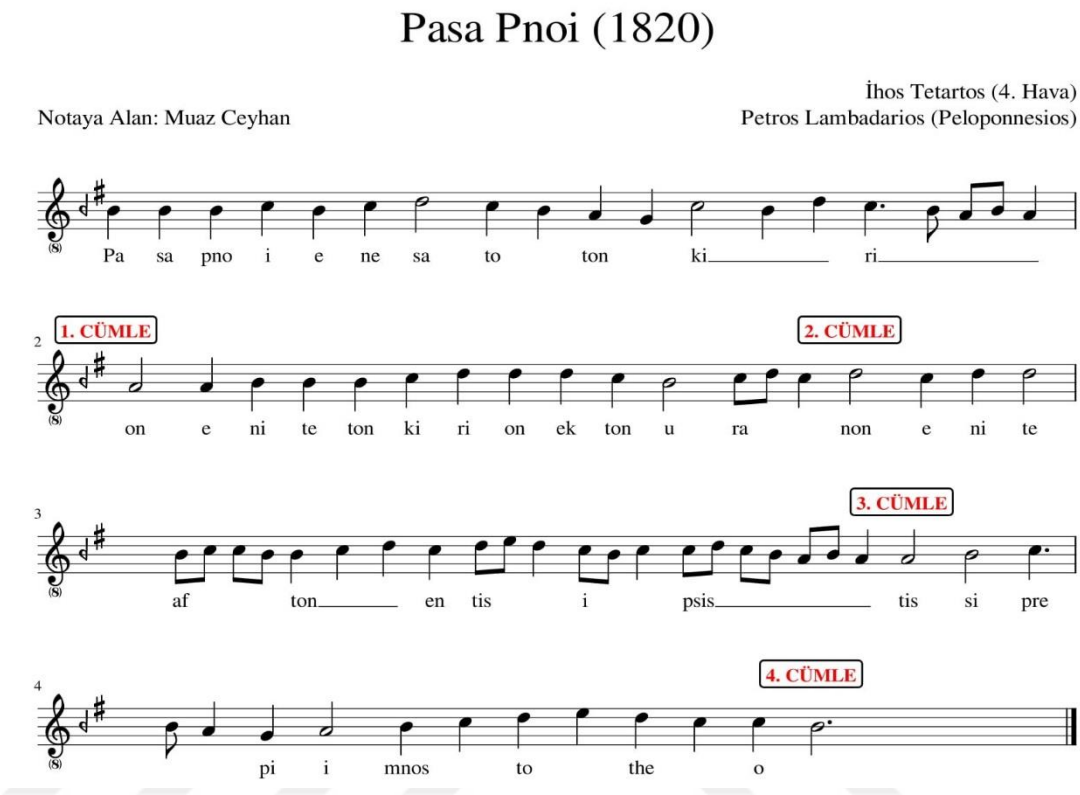

Resim 61

Pasa Pnoi (1905)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

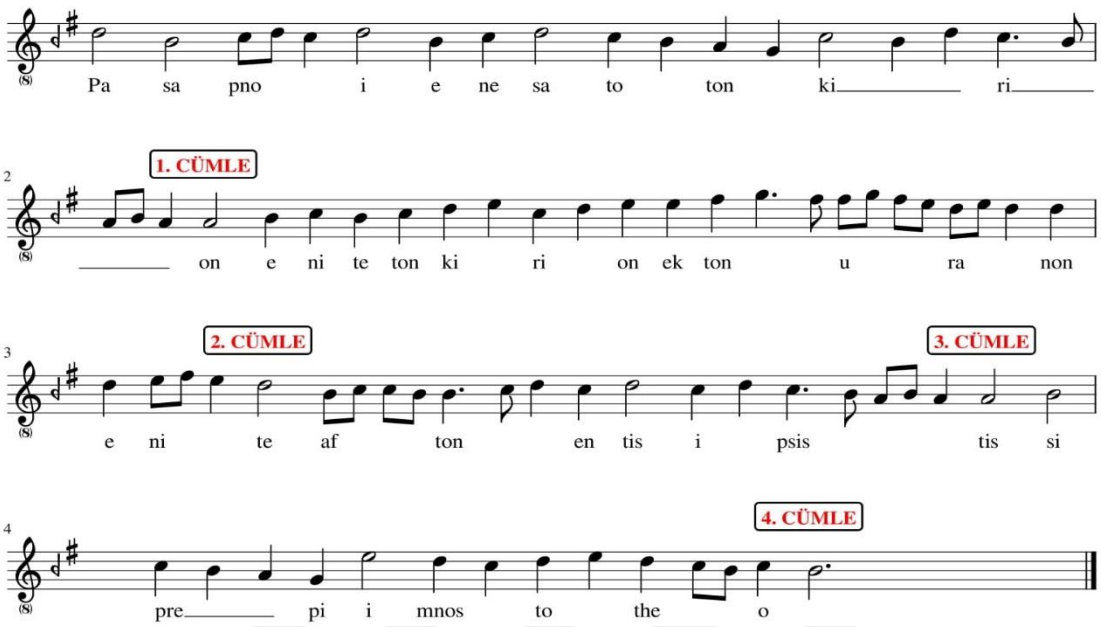

Resim 62

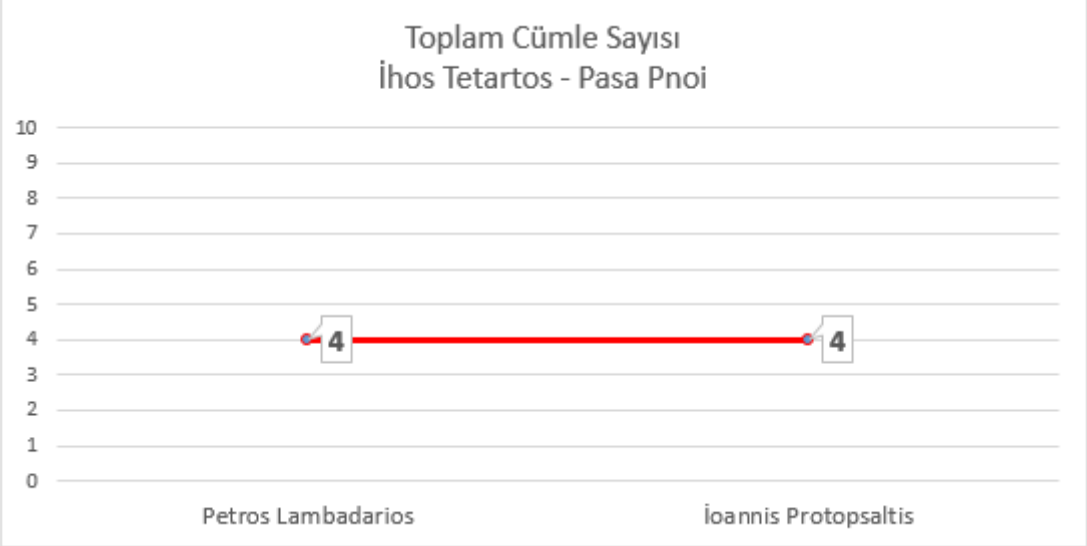

Grafik 87

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Tetartos – Pasa Pnoi	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Pasa pnoi enesato ton kirion	Pasa pnoi enesato ton kirion
Enite ton kirion ek ton uranon	Enite ton kirion ek ton uranon enite
Enite afton en tis i psis tis	Afton en tis i psis tis
Si prepi imnos to theo	Si prepi imnos to theo

Tablo 55

Defteros, Tritos ve Tetartos olmak üzere incelenen son üç havadaki Pasa Pnoi ilahilerinde hem cümle sayılarının eşitliğine hem de melodik cümlelerin yerleşiminde eşitlik söz konusudur.

4.2.2.4.2. Enite Afton

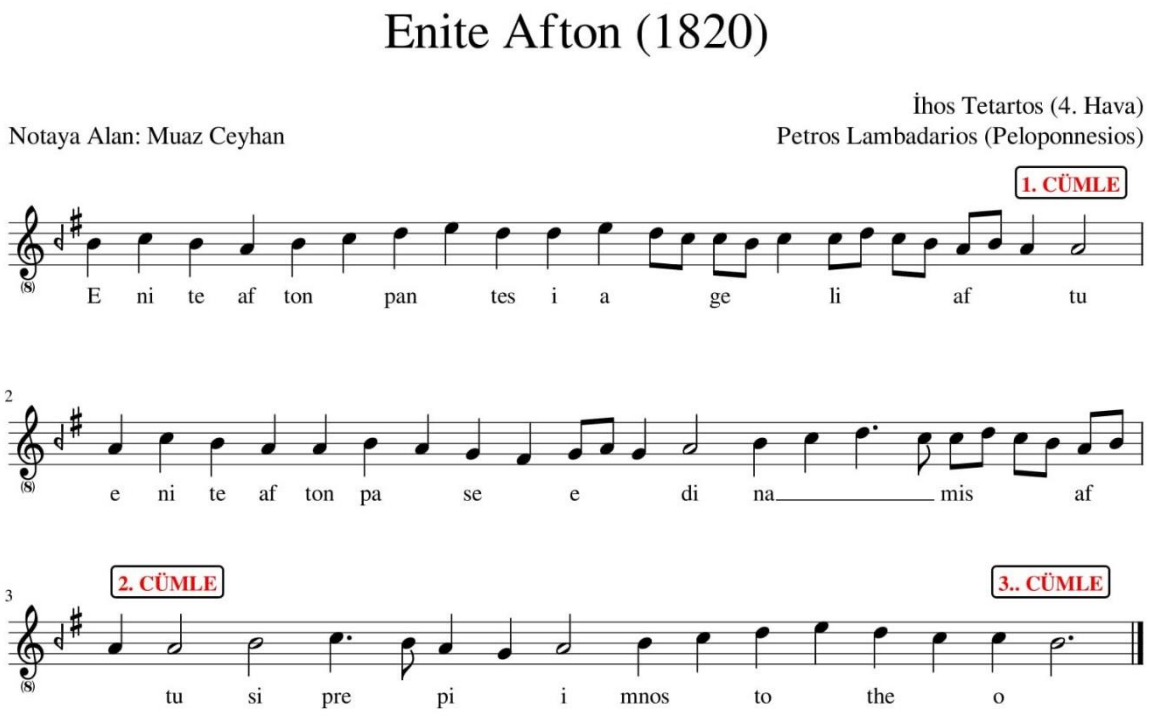

Resim 63

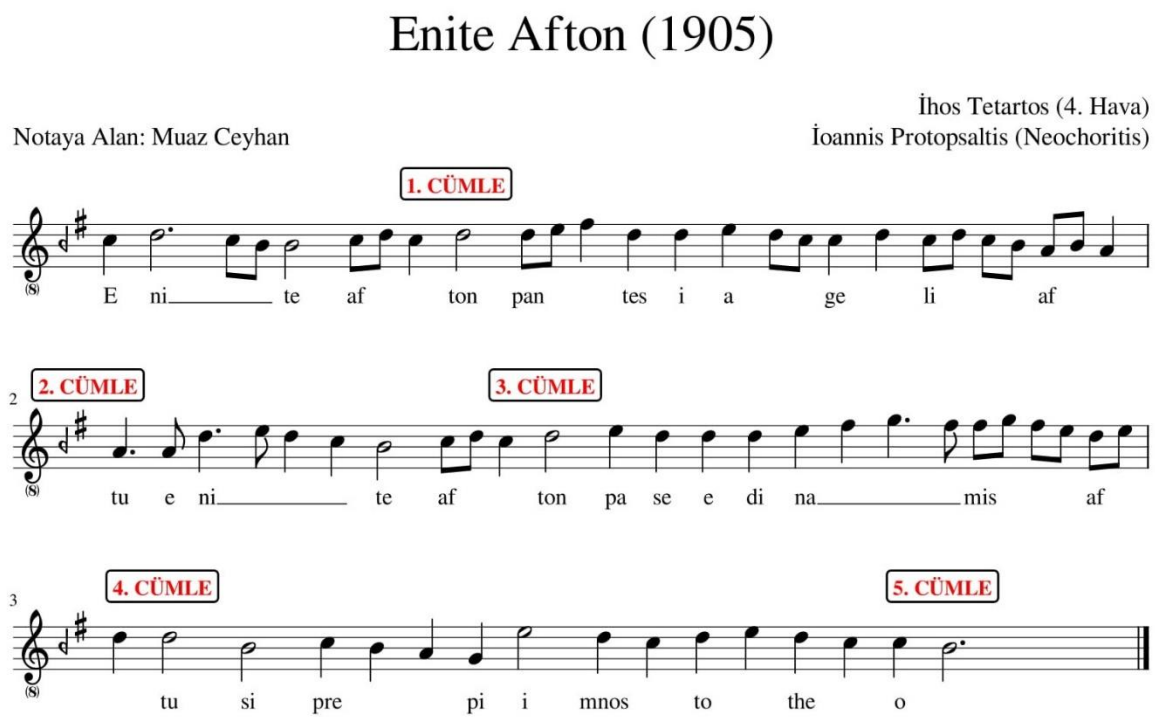

Resim 64

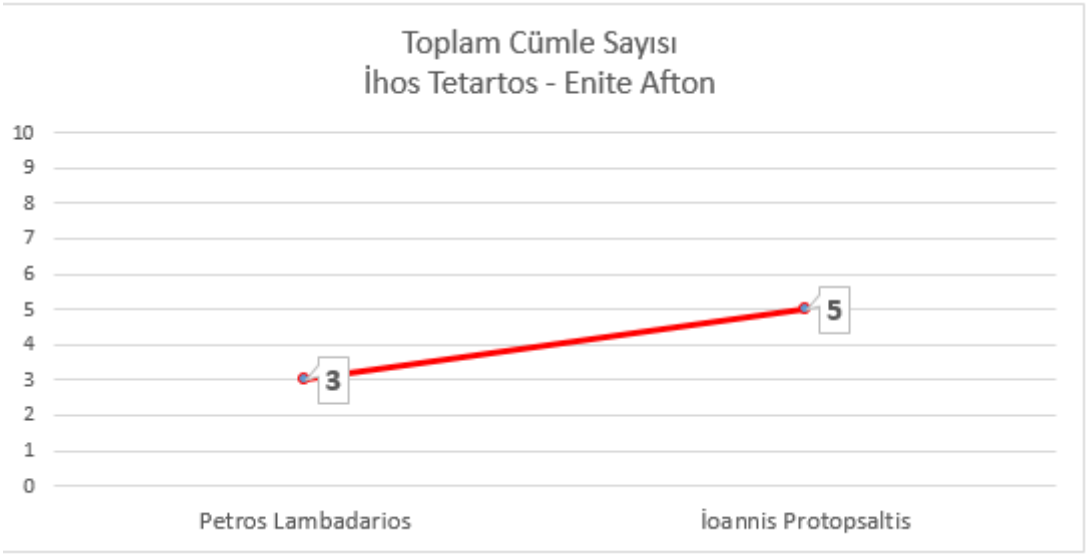

Grafik 88

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Tetartos – Enite Afton	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Enite afton pantes i ageli aftu	Enite afton
Enite afton pase e dinamis aftu	Pantes i ageli aftu
Si prepi imnos to theo	Enite afton
	Pase e dinamis aftu
	Si prepi imnos to theo

Tablo 56

İlk kez kayda değer bir farklılığa bu ilahide rastlanmıştır. Petros Lambadarios'un Defteros, Tritos ve Tetartos havasında aynı cümle sayısı ve melodik cümle yerleşimini bu kez İoannis Protopsaltis çeşitli değişiklikler yapmıştır.

Baştaki "Enite afton" güftesine melodik cümleyi yerleştirdikten sonra "Pantes i ageli aftu" ve "Pase e dinamis aftu" güftelerine ayrı bir bölüm açmıştır. Her iki "Enite Afton" bölümünü de neva perdesinde ikilik nota birimi ile bitirmiştir.

Önceki havalarda herhangi bir değişiklik yoluna gitmeyen İoannis Protopsaltis'in bu ilahide neden değişiklikler yaptığı ise akla gelebilecek sorulardan biridir. Fakat eldeki veriler ışığında bu sorunun cevabı mümkün gözükmemektedir.

4.2.2.5.İhos Plagios Protos

4.2.2.5.1. Pasa Pnoi

Resim 65

Pasa Pnoi (1905)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Resim 66

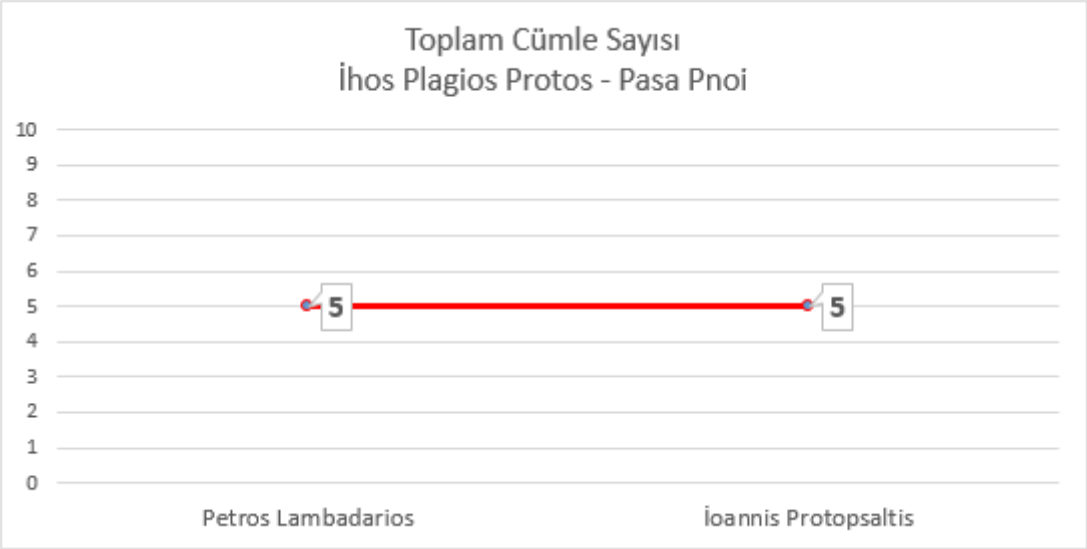

Grafik 89

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Protos – Pasa Pnoi	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Pasa pnoi	Pasa pnoi
Enesato ton kirion	Enesato ton kirion
Enite ton kirion ek ton uranon	Enite ton kirion ek ton uranon
Enite afton en tis i psis tis	Enite afton en tis i psis tis
Si prepi imnos to theo	Si prepi imnos to theo

Tablo 57

Her iki tabloda da eşitliğe rastlanmıştır. Melodik cümlelerin yerleşiminde önceki havalara kıyasla bu havada "Pasa Pnoi" ve "Enesato ton kirion" bölümleri ayrılmıştır.

4.2.2.5.2. Enite Afton

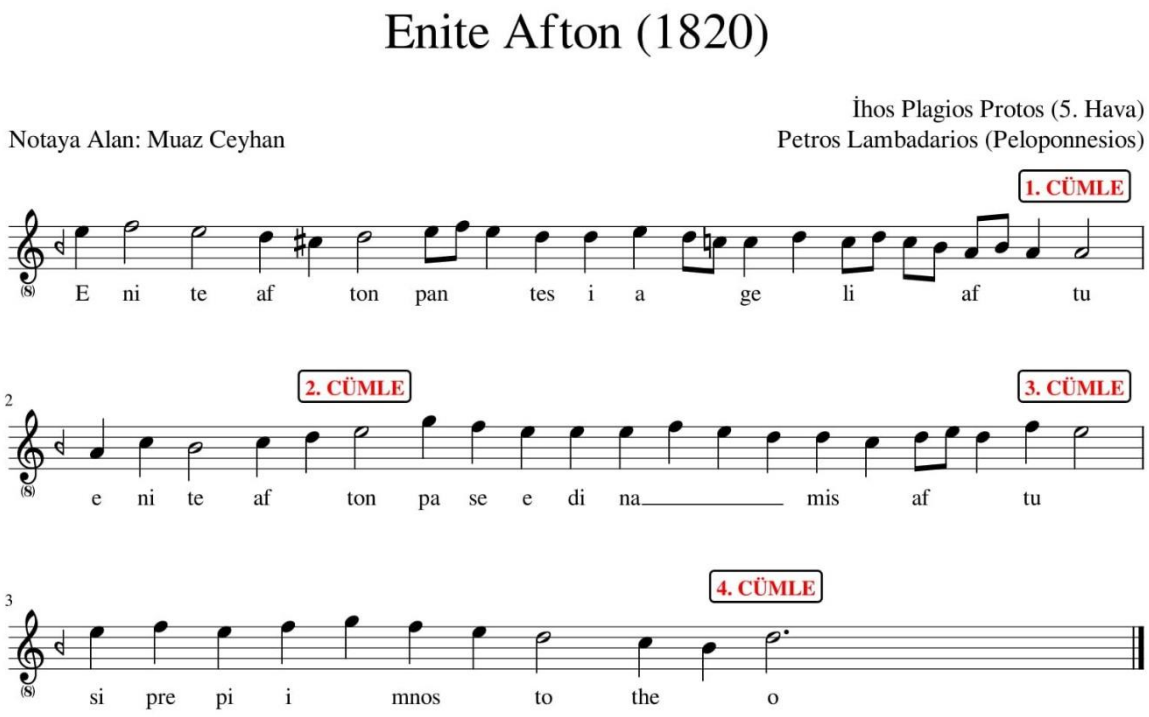

Resim 67

Enite Afton (1905)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

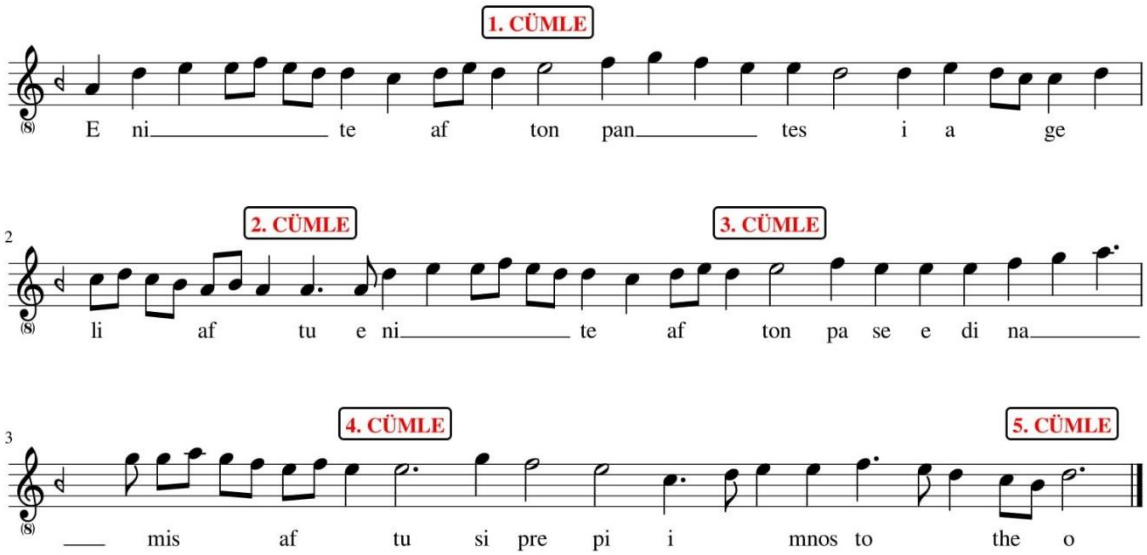

Resim 68

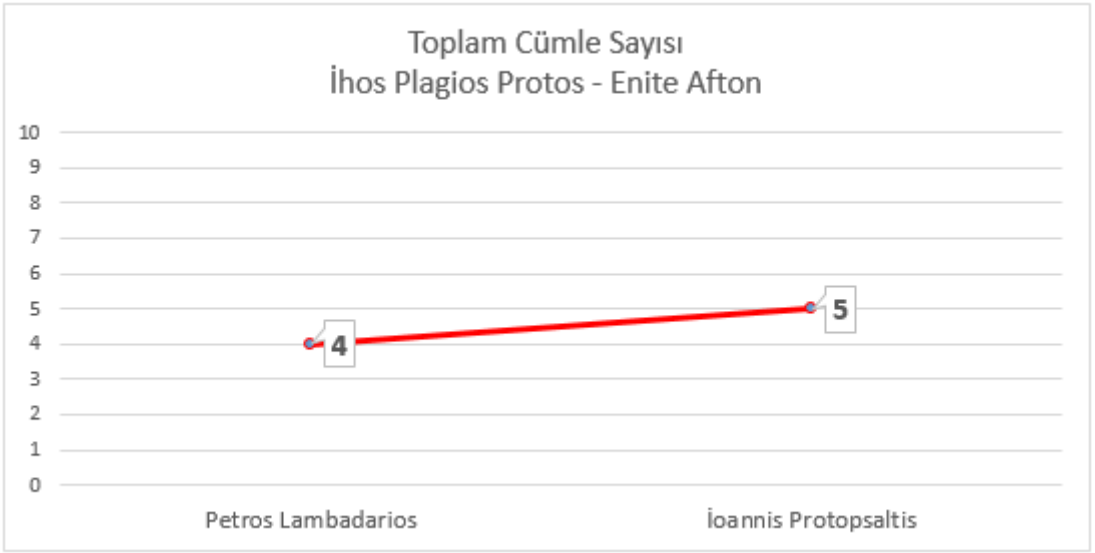

Grafik 90

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Protos – Enite Afton	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Enite afton pantes i ageli aftu	Enite afton
Enite afton	Pantes i ageli aftu
Pase e dinamis aftu	Enite afton
Si prepi imnos to theo	Pase e dinamis aftu
	Si prepi imnos to theo

Tablo 58

İoannis Protopsaltis, Tetartos havasındaki Enite afton ilahisi ile aynı nitelikte değişiklikler yapmıştır.

Dikkat çekici bir nokta ise şudur: Tetartos'da üç cümle kullanan Petros Lambadarios bu ilahide değişiklik yaparak cümle sayısını dörde çıkarmıştır. Önceki havalarda melodik cümlesini "Enite afton pase e dinamis aftu" güftesine yerleştiren 1. Petros, bu ilahide, yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere "Enite afton" ve "Pase e dinamis aftu" olarak ikiye bölmüştür.

İncelenen bu ilahiden sonra diyebiliriz ki Defteros, Tritos ve Tetartos havasındaki eşitlikten sonra ilk kez 1. Petros'un melodik cümle yerleşiminde farklılığa rastlanmıştır.

4.2.2.6.İhos Plagios Defteros

4.2.2.6.1. Pasa Pnoi

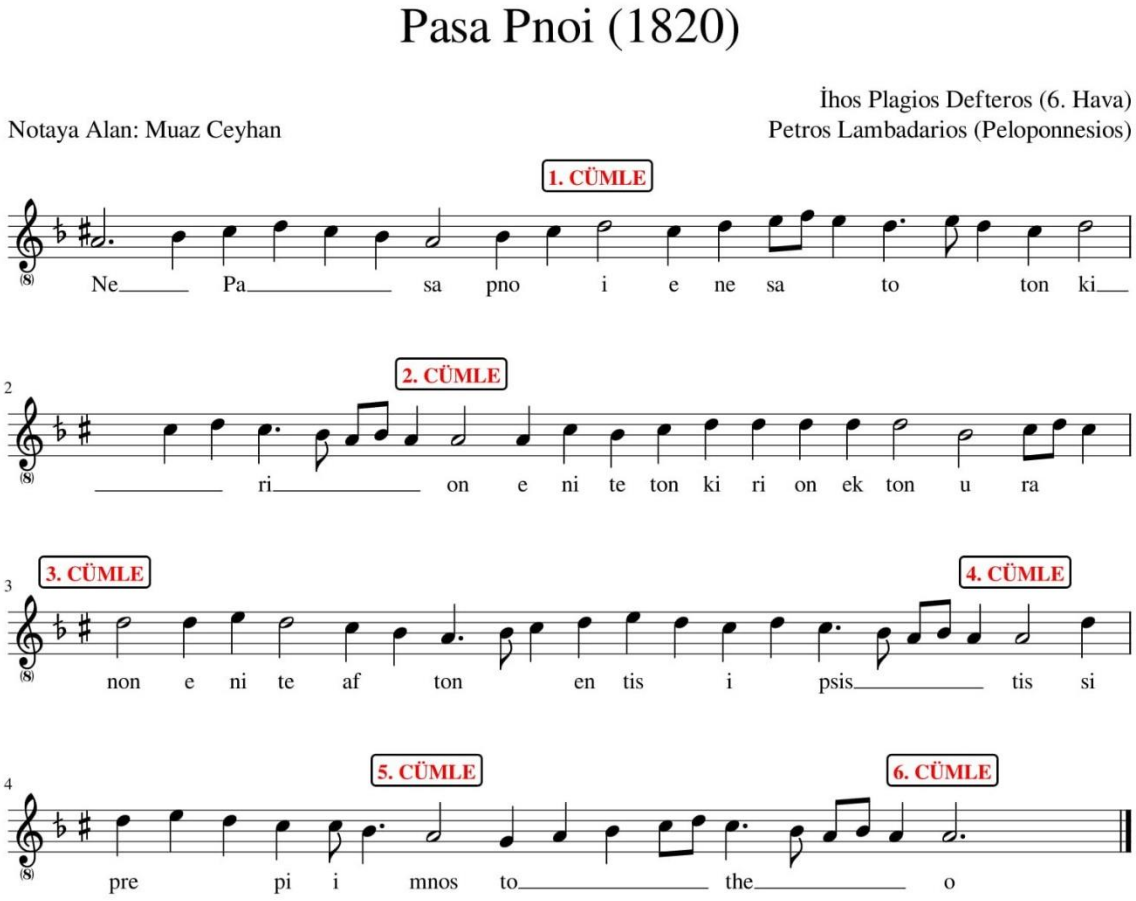

Resim 69

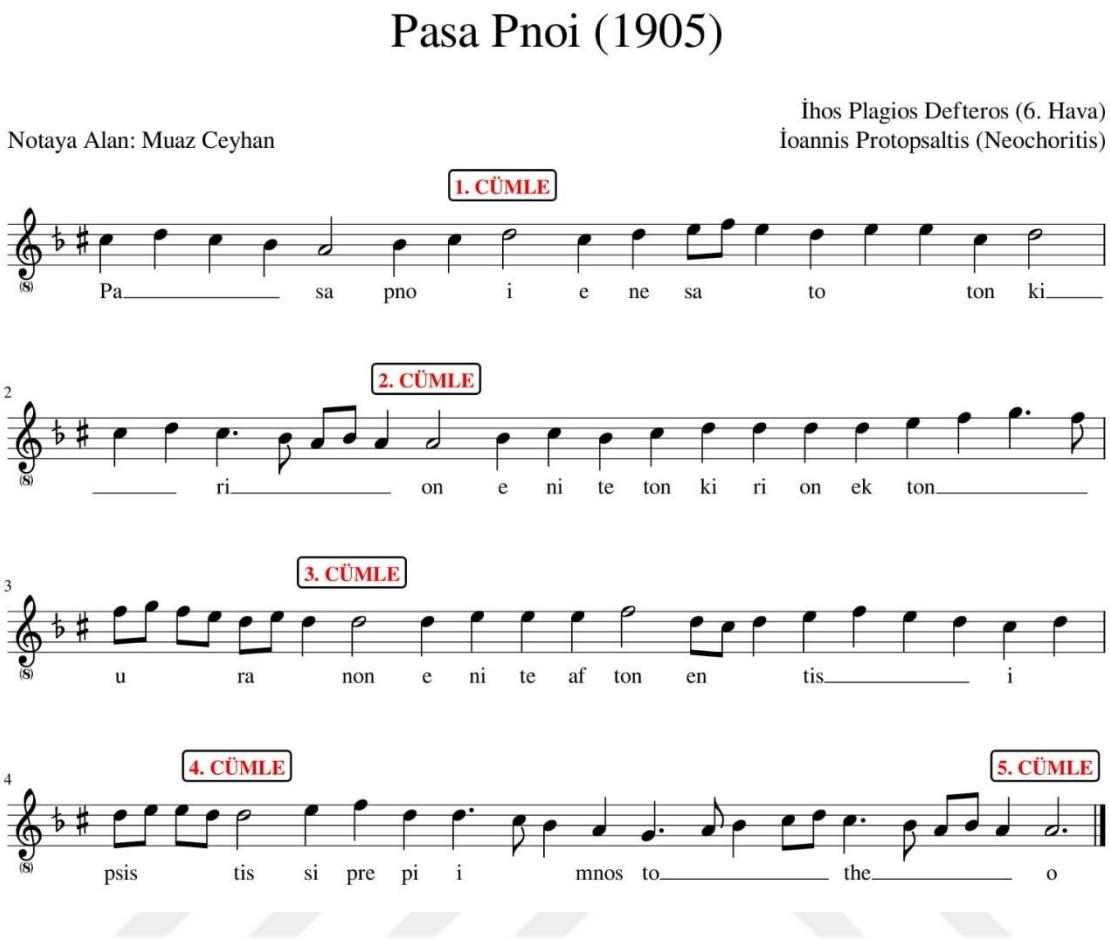

Resim 70

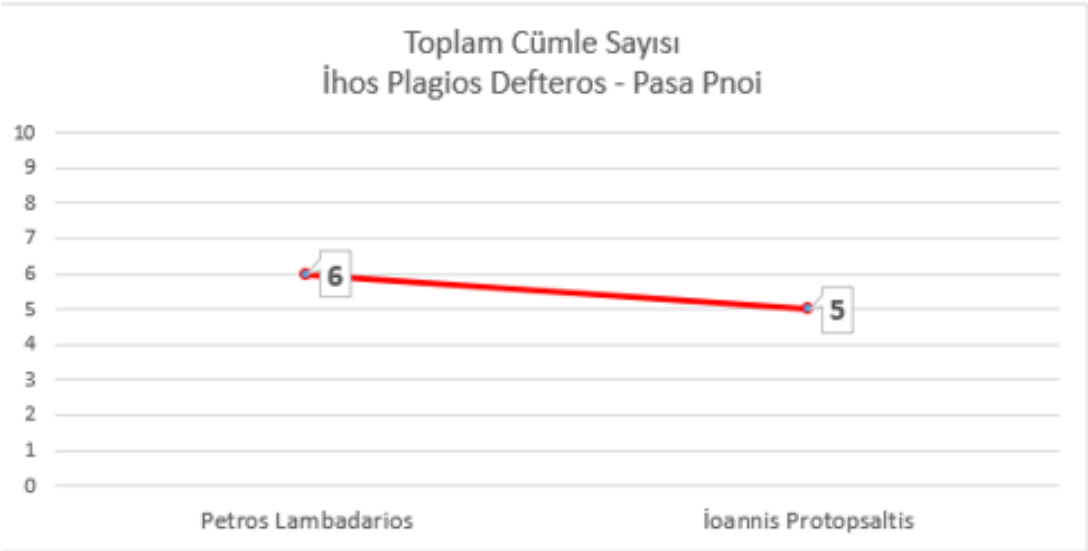

Grafik 91

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Defteros – Pasa Pnoi	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Ne pasa pnoi	Pasa pnoi
Enesato ton kirion	Enesato ton kirion
Enite ton kirion ek ton uranon	Enite ton kirion ek ton uranon
Enite afton en tis i psis tis	Enite afton en tis i psis tis
Si prepi imnos	Si prepi imnos to theo
To theo	

Tablo 59

İlk kez sıralı (ardışık) olarak bir azalmadan bahsetmek mümkündür. Petros Lambadarios "Si prepi imnos" cümlesinden sonra dügâh perdesinde bir kalış yaparken, İoannis Protopsaltis kalış yapmadan devam etmiştir.

"Ne" lafzı Pasapnoaria grubunda ilk kez bu havada karşımıza çıkmıştır. Kekrağaria grubunda ilk kez "Plagios Protos" havasında görülen bu lafzın, bu grupta "Plagios Defteros" havasında çıkması "Plagios" havalarının bu anlamda ilk dört havadan farklılığını göstermektedir.

4.2.2.6.2. Enite Afton

Resim 71

Enite Afton (1905)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

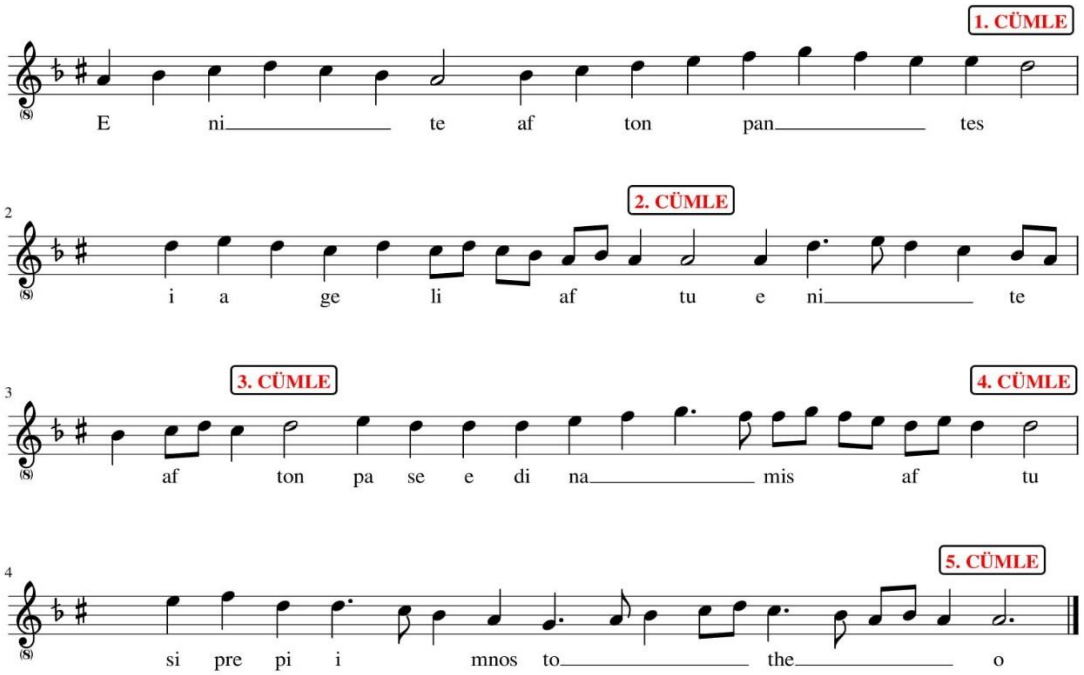

Resim 72

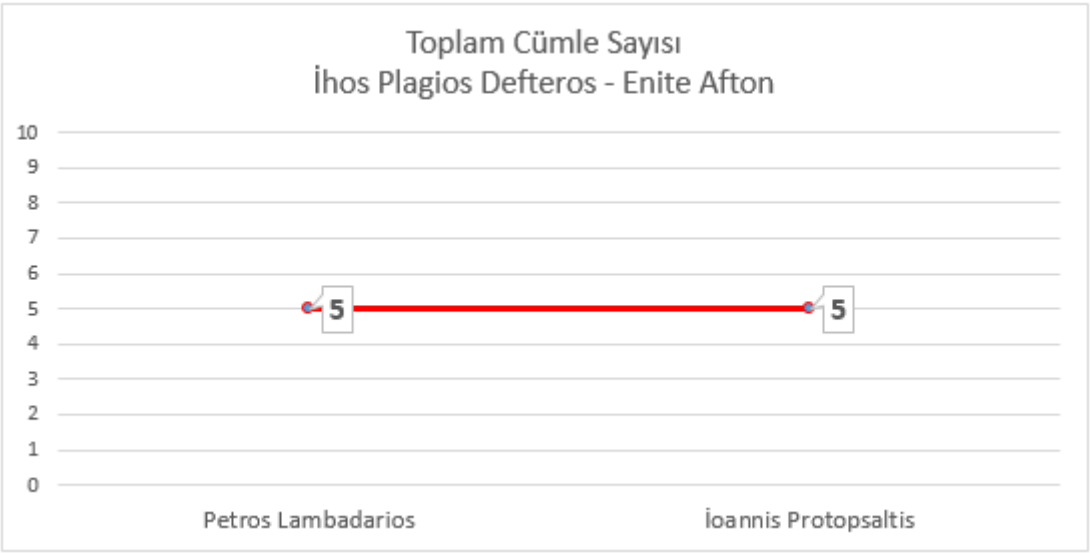

Grafik 92

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Defteros – Enite Afton	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Enite afton	Enite afton pantes
Pantes i ageli aftu	İ ageli aftu
Enite afton pase e dinamis aftu	Enite afton
Si prepi imnos	Pase e dinamis aftu
To theo	Si prepi imnos to theo

Tablo 60

Petros Lambadarios'un önceki havalara kıyasla ilk kez bu ilahideki gibi bir melodik cümle yerleşiminden bahsedebiliriz. İoannis'in dikkat çekici değişikliklerinden biri ise, "Enite afton pantes" ve "i ageli aftu" olarak cümleleri bölmesidir. Daha önce rastlanmayan bu değişikliğin sebebi bilinmemekle birlikte icradaki nefes kontrolünden kaynaklanan bir durum olması mümkündür.

4.2.2.7.İhos Plagios Tritos (Varis)

4.2.2.7.1. Pasa Pnoi

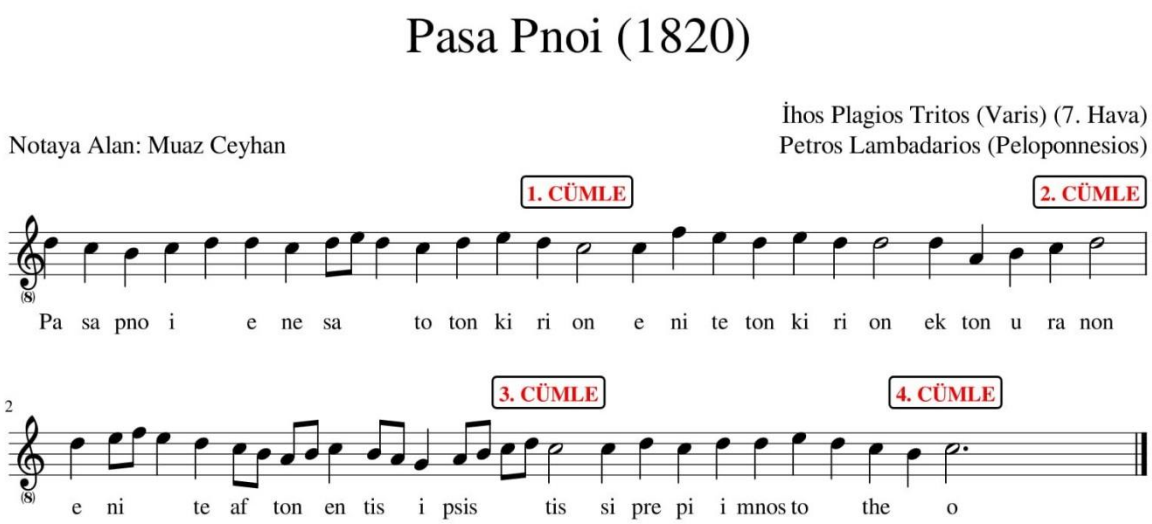

Resim 73

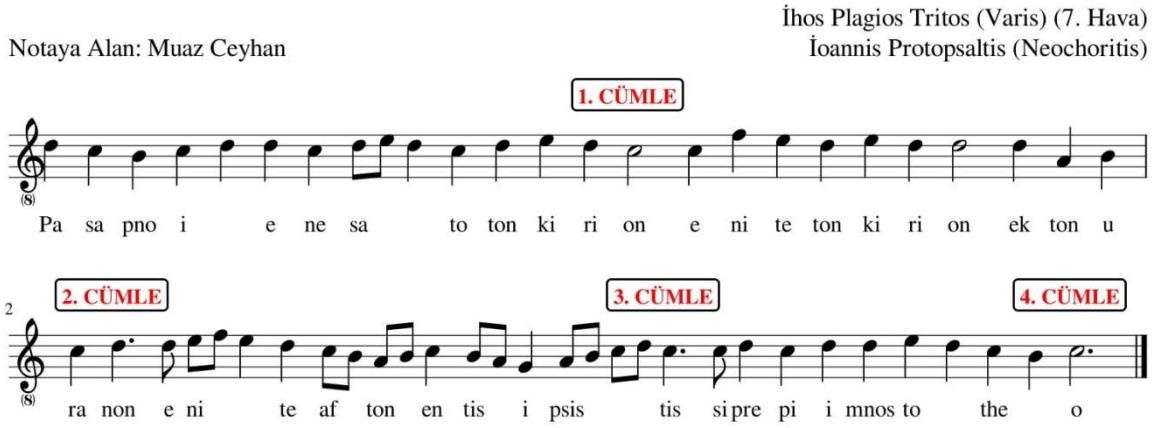

Resim 74

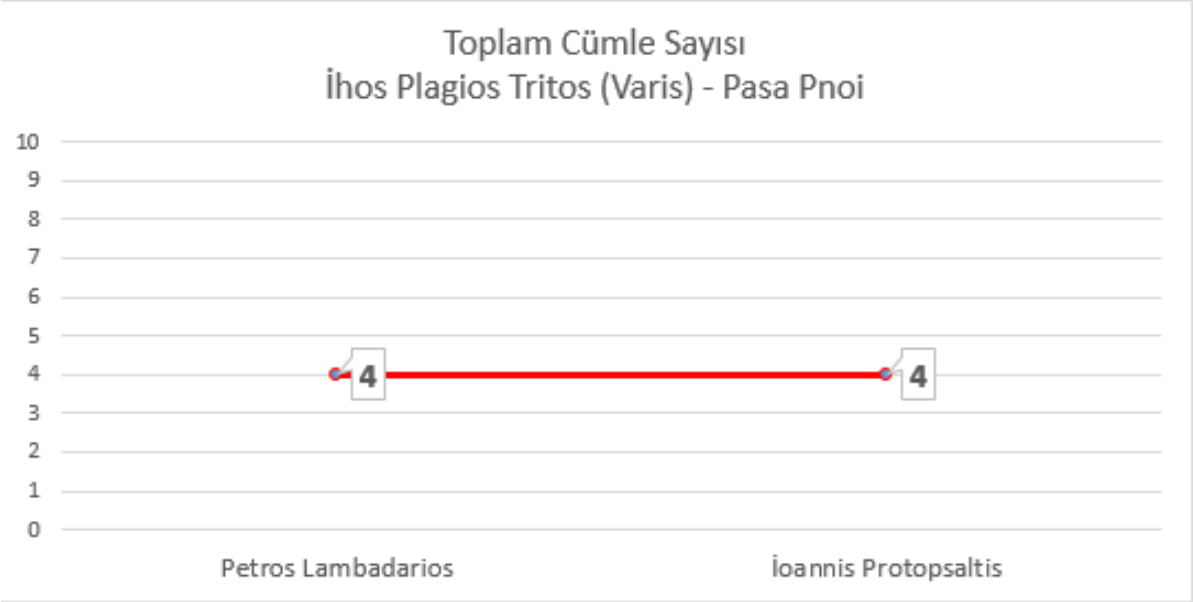

Grafik 93

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Tritos – Pasa Pnoi	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Pasa pnoi enesato ton kirion	Pasa pnoi enesato ton kirion
Enite ton kirion ek ton uranon	Enite ton kirion ek ton uranon
Enite afton en tis i psis tis	Enite afton en tis i psis tis
Si prepi imnos to theo	Si prepi imnos to theo

Tablo 61

Defteros, Tritos ve Tetaros havalarından sonra tekrar bu havada ulaşılan veriler arasında herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır.

4.2.2.7.2. Enite Afton

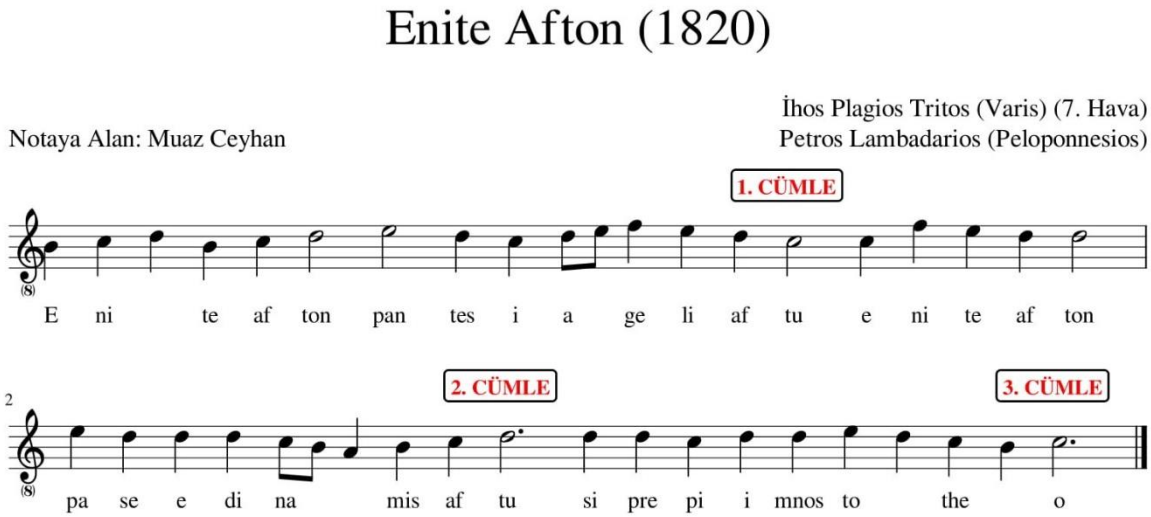

Resim 75

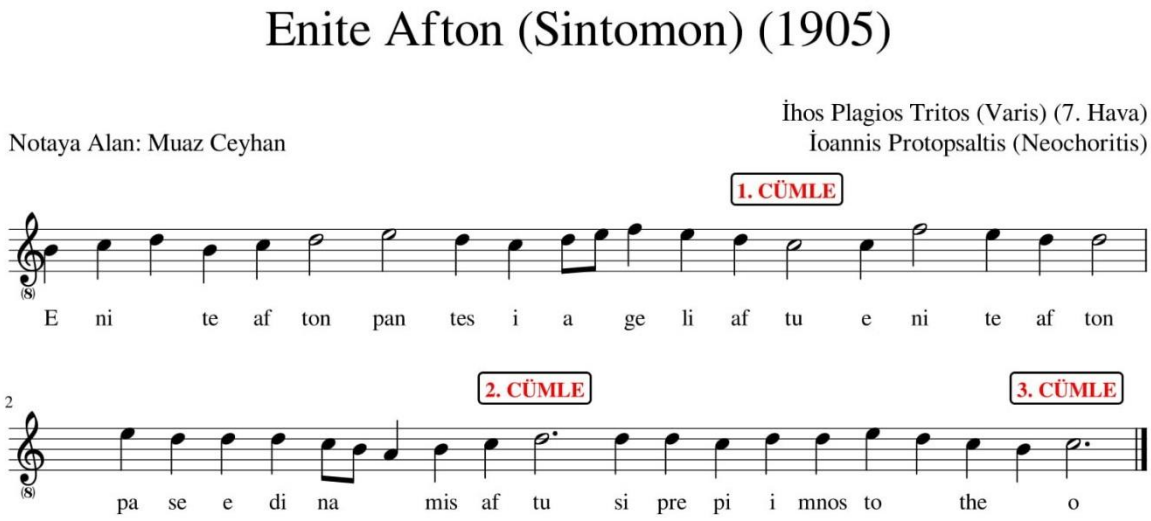

Resim 76

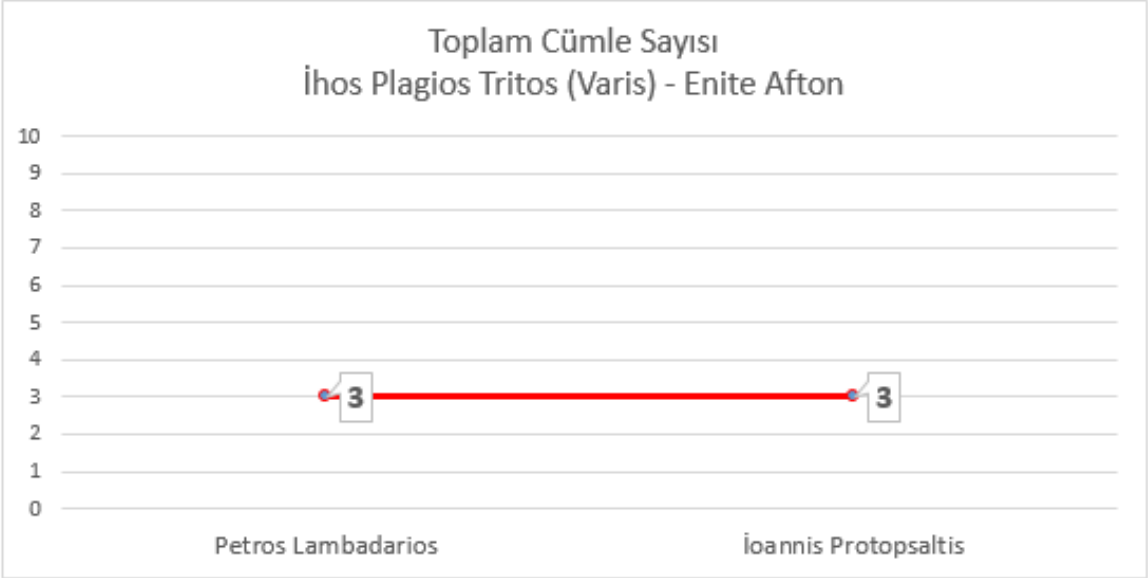

Grafik 94

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Tritos – Enite Afton	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Enite afton pantes i ageli aftu	Enite afton pantes i ageli aftu
Enite afton pase e dinamis aftu	Enite afton pase e dinamis aftu
Si prepi imnos to theo	Si prepi imnos to theo

Tablo 62

Aynı şekilde bu bölümde de incelenen değerler eşittir. Pasapnoaria grubunun Tritos havasının da İoannis Protopsaltis tarafından kitabının "Sintomon" bölümünde yazılmış olduğu göz önüne alındığında, aralarında bir ilişki olduğu düşünülebilir. "Sintomon" bölümünde yazılan ilahilerde ne cümle sayısında ne de cümlelerin yerleşiminde bir farklılığa rastlanmamıştır.

4.2.2.8.İhos Plagios Tetartos

4.2.2.8.1. Pasa Pnoi

Resim 77

Pasa Pnoi (1905)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

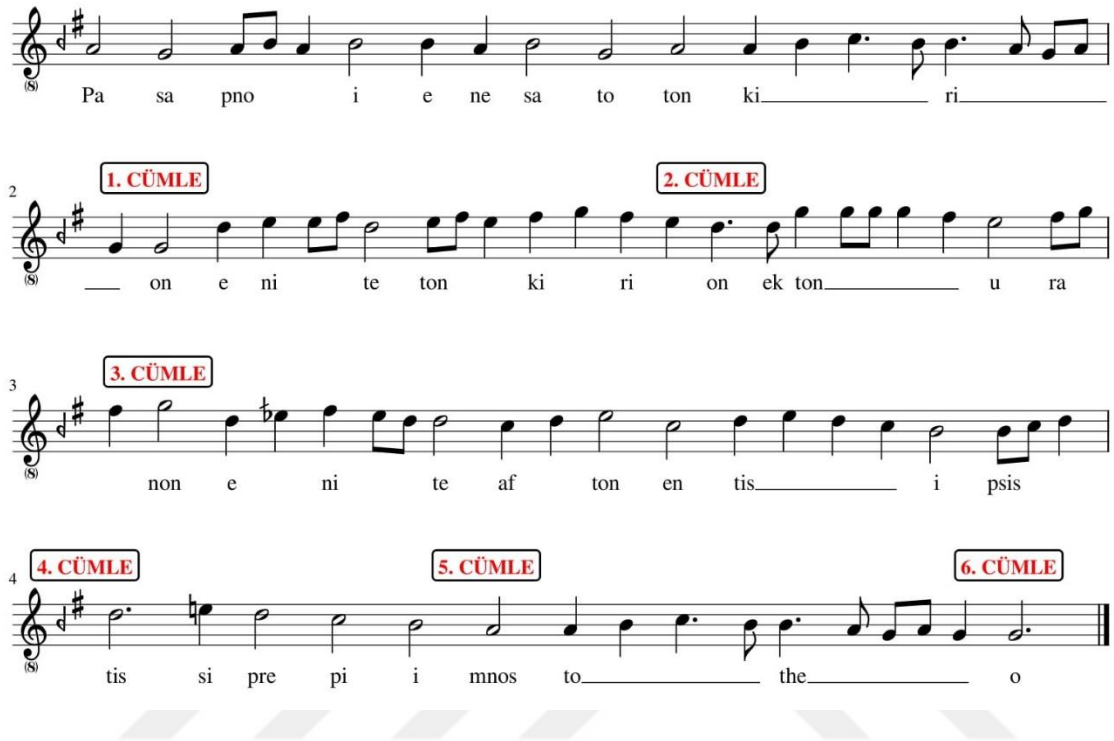

Resim 78

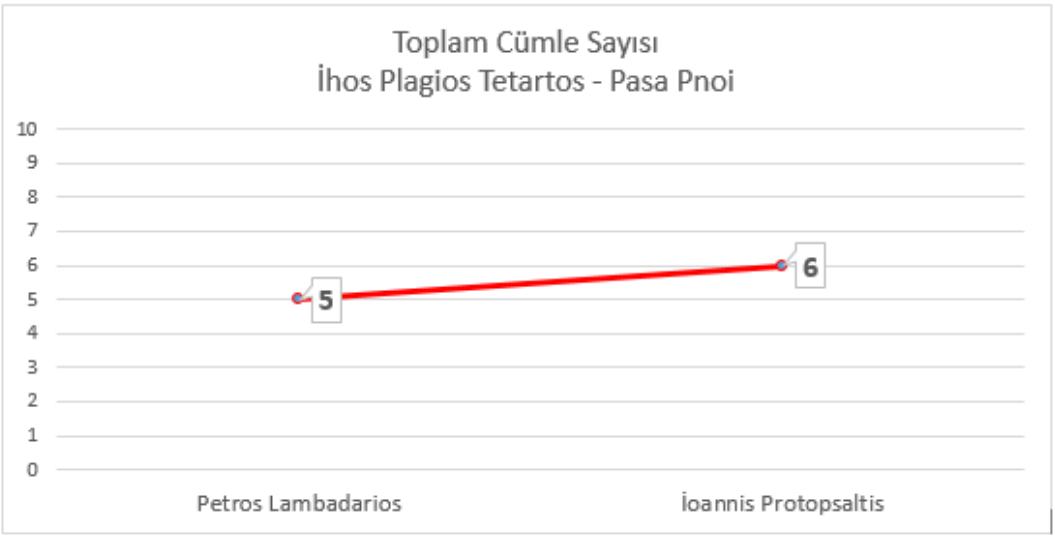

Grafik 95

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Tetartos – Pasa Pnoi	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Pasa pnoi enesato ton kirion	Pasa pnoi enesato ton kirion
Enite ton kirion ek ton uranon	Enite ton kirion
Enite afton en tis i psis tis	Ek ton uranon
Si prepi imnos	Enite afton en tis i psis tis
To theo	Si prepi imnos
	To theo

Tablo 63

Pasapnoaria grubunun incelenen son ilahisinde sıralı (ardışık) olarak bir artışın yaşandığı görülmektedir. Petros Lambadarios'un "Enite ton kirion ek ton uranon" olarak tek melodik cümlede kullandığı güfte, İoannis Protopsaltis tarafından "Enite ton kirion" ve "Ek ton uranon" olarak iki ayrı cümleye bölünmüştür. Bunun dışındaki güfte yerleşiminde herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır.

4.2.2.8.2. Enite Afton

Resim 79

Enite Afton (1905)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

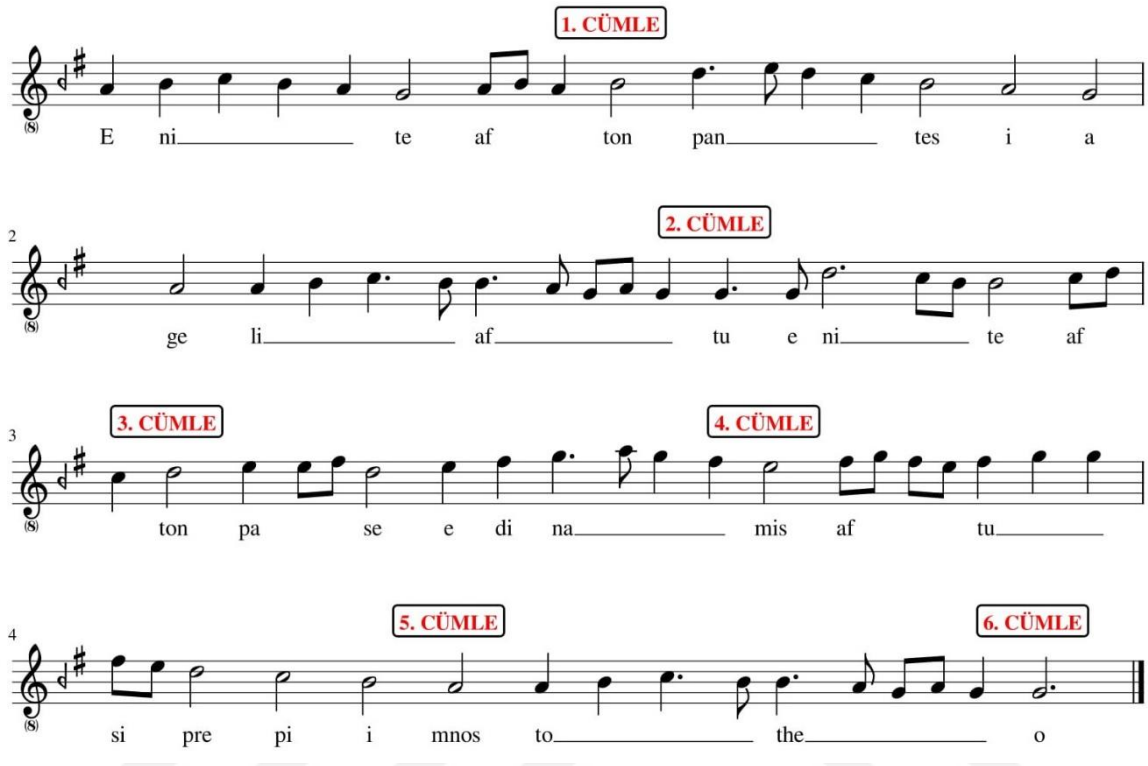

Resim 80

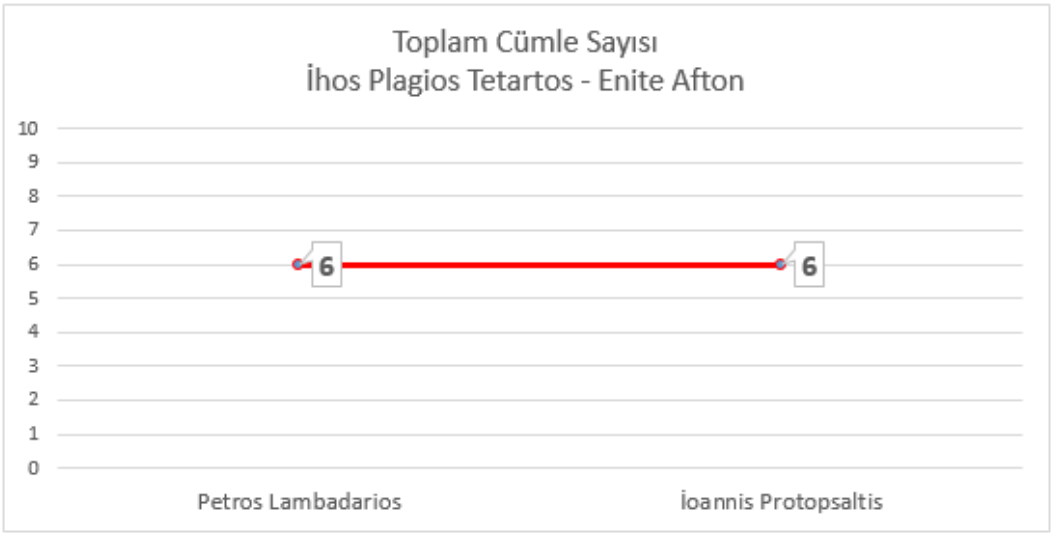

Grafik 96

Güfte ve Melodik Cümlelerin Yerleşimi İhos Plagios Tetartos – Enite Afton	
Petros Lambadarios	**İoannis Protopsaltis**
Enite afton	Enite afton
Pantes i ageli aftu	Pantes i ageli aftu
Enite afton	Enite afton
Pase e dinamis	Pase e dinamis
Aftu si prepi imnos	Aftu si prepi imnos
To theo	To theo

Tablo 64

Pasapnoaria grubunun incelenen son ilahisinde her iki veride de bir eşitlik yaşanmıştır. Önceki havalara kıyasla bazı cümlelerin ilk kez farklı bir yerleşimde olduğunu söylemek mümkündür. Enite afton ilahilerinde "Enite afton pase e dinamis aftu" ve "si prepi imnos to theo" olarak melodik cümlelere yerleştirilen güftelerin bu ilahide "Enite afton" "Pase e dinamis "Aftu si prepi imnos" "to theo" olarak daha farklı biçimde yerleştirildiği görülmüştür.

Cümlelerin yerleşiminin genel olarak havaların kendi içlerinde barındırdığı seslerin farklılığından yahut seyir özelliklerinden kaynaklandığını söylemek, çıkarılabilecek sonuçlardan biridir.

Son olarak, Kekrağaria grubundaki ilahilerin Pasapnoaria grubundaki ilahilere göre daha fazla değişikliğe uğradığını söyleyebiliriz.

4.3.Seyir Özelliklerine Ait Bulgular ve Yorum

4.3.1. Kekrağaria

4.3.1.1. İhos Protos

4.3.1.1.1. Kirie Ekekraksa

Hava: İhos Protos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 65

“Kirie” kelimesine bakıldığında, İoannis Protopsaltis’in diğer iki bestekârdan farklı olarak cümleye si (vu) perdesinden başladığını görmek mümkündür.

“Ksa pros se” kelimelerinde 1. Petros’dan iki bestekâr da ayrılırken, aralarında da tabloda görülen seyir farklılığına rastlanmıştır. “Se” hecesinde 2. Petros ve İoannis la (pa) perdesinde dururken, 1. Petros’un “se” hecesinde durmadan seyre devam ettiği görülmüştür.

“İsakuson mu” kelimesine göz attığımızda “sa” hecesinde 1. Petros la (pa) perdesinde durup ardından ırak perdesine kadar inmiş ve cümlenin sonuna aşağı perdelerden yukarıya çıkarak gelmiştir. Diğer iki bestekârın farklı bir seyir izleyerek “sa” hecesinde neva perdesine çıktığını ve cümle sonuna üst perdelerden geldiği görülmektedir.

Hava: İhos Protos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 66

İkinci cümlelerin seyrinde 2. Petros'un diğer iki bestekârdan farklı bir seyirle devam ettiğini söyleyebiliriz. "isakuson mu" kelimesinde 2. Petros her notaya bir hece sığdırırken diğer iki bestekârda bu özellik görülmemektedir.

Burada dikkat çekici bir özellik olarak İoannis saba perdesini kullanmıştır. İlk kez bir bestekârın diğer ikisinden farklı perde kullandığı görülmektedir. Zaman içinde icranın, bestekârın isteği nisbetinde farklılaştığını gösteren bir ayrıntı olduğunu söyleyebiliriz.

"Kirie" kelimesinin başında 2. Petros ve İoannis aynı seyir özelliğini göstermiştir. Cümlenin sonunda üç bestekâr da aynı seyir özelliğini göstermiştir. Dügâh (pa) perdesinde tam karar etmişlerdir.

Hava: İhos Protos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 67

Cümlenin girişinde göze çarpan ilk özellik, bir önceki cümlede görüldüğü üzere 2. Petros ve İoannis'in seyrinin 1. Petros'un seyrinden farklı olmasıdır. Ancak bu kez neredeyse tüm cümlenin farklılaştığı görülmektedir.

Petros Lambadarios'dan bariz biçimde farklılaşarak 2. Petros ve İoannis acem perdesine kadar çıkmıştır.

"Se" hecesinde çargâh (ğa) perdesinde bir yarım karar özelliği görülmektedir. Petros Lambadarios yarım karar etmeden seyre devam ederken, kendisinden sonraki iki bestekâr bu perdede yarım karar etmiştir.

Cümlenin sonunda 1. Petros dügâh (pa) perdesinde tam karar etmiş, diğer iki bestekâr ırak (zo) perdesine inerek yarım karar etmiştir. Yarım karara giderken ilk kez görülen bir özellik olarak İoannis Protopsaltis yeden kullanmıştır.

Hava: İhos Protos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Pros hes ti foni tis deiseos mu

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **Petros Protopsaltis (Byzantios)**

c. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 68

Önceki cümlelerde yer yer rastlanan bariz farklılıklara bu cümlede rastlanmamıştır. Bir adet ikilik notanın, iki adet dörtlük notaya yahut bir adet dörtlük ve iki adet sekizlik notaya dönüşmesi gibi küçük farklılıklar görülmektedir. Üç bestekâr da cümle sonunda dügâh perdesinde tam karar etmiştir.

Hava: İhos Protos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: En to ke kra ğene me pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 69

"Ğe" hecesinde sıralı (ardışık) olarak bestekârların yukarı doğru birer perde çıktığını görmek mümkündür. Petros Lambadarios ilahideki en üst perdeye çıkarak hüseyni perdesini kullanırken, Petros Protopsaltis acem perdesine, İoannis Protopsaltis gerdâniye perdesine kadar çıkmıştır.

Ardından üç bestekâr da aşağı perdelere doğru seyretmiştir. "Se" hecesinde İoannis Protopsaltis on altılık notalarla çargâh perdesine doğru bir yarım karar özelliği göstermiştir. Diğer iki bestekâr ise durma hissi vermeden iki adet dörtlük çargâh perdesini kulanarak seyre devam etmiştir. Bu bölümde İoannis'in on altılık notaları sıkça kullandığı görülmektedir.

Karar perdelerine göz atıldığında Petros Protopsaltis hariç diğer iki bestekâr dügâh (pa) perdesinde tam karar etmiştir. 2. Petros'un çargâh perdesine doğru gittiğini ve melodik seyrini diğer cümleye taşıdığını söylemek mümkündür.

Hava: İhos Protos
İlahi: Kirie Ekekraksa
Güfte: Kirie
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. Petros Protopsaltis (Byzantios)**   **c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 70

İlahinin son cümlesinde Petros Protopsaltis'in bir önceki cümle ile bağlantılı bir şekilde ilerleyerek dügâh perdesinde tam karar ettiğini görmek mümkündür.

İoannis Protopsaltis, burada hiçbir değişikliğe gitmeden Petros Lambadarios ile aynı şekilde seyretmiş ve eseri tamamlamıştır.

İlk kez seyir farklılığının sadece Petros Protopsaltis'de olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre, bestekârlar arasında sıralı (ardışık) olarak her zaman eserin değiştiğini söylemek mümkün gözükmemektedir.

4.3.1.1.2. Katefthinthito

Hava: İhos Protos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Katefthinthito i prosefhi mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 71

Petros Protopsaltis tarafından hiçbir değişikliğin yapılmadığı görülmüştür. İoannis Protopsaltis'in "pro" hecesini diğer iki bestekâra göre melodik olarak uzatırken, "hi" hecesindeki melodik hattı kısaltmıştır.

İlk kez Petros Protopsaltis, Petros Lambadarios'un seyrini değiştirmeden cümlenin melodik seyrini kendi eserine almıştır.

Hava: İhos Protos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Os thimiama enopion su

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 72

Bir önceki cümlede olduğu gibi küçük farklılıkların olduğunu söylemek mümkündür. "Os thimiama" kelimesindeki "mi" ve "e" hecelerinde Petros Protopsaltis, diğer iki bestekâr tarafından kullanılan ikilik nota değerlerini iki sekizlik ve bir dörtlük olarak değiştirmiştir. Aynı tarzdaki değişikliği İoannis Protopsaltis "no" hecesinde yapmıştır.

Üç bestekâr da cümlenin sonunda dügâh (pa) perdesinde tam karar etmiştir.

Hava: İhos Protos
İlahi: Katefthinthito
Güfte: Eparsis ton hiron mu
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. Petros Protopsaltis (Byzantios)**   **c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 73

"Eparsis" kelimesinde seyir olarak 2. Petros, diğer iki bestekârdan bir tam perde üstte seyretmiştir. Cümle sonuna doğru seyirde farklılık görülmemektedir.

Hava: İhos Protos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Thisia esperini

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 74

Bu cümlede Petros Lambadarios tarafından yapılan seyrin iki bestekâr tarafından da aynı şekilde değiştirildiği görülmektedir. İki bestekâr da seyri gerdaniye perdesine kadar çıkarmıştır. İoannis bu cümledeki seyrinde herhangi bir değişiklik yapmamış ve Petros Protopsaltis'in seyrini değiştirmeden kendi eserine almıştır.

Üç bestekârın da cümle sonunda çargâh (ğa) perdesinde yarım karar ettikleri görülmüştür.

Hava: İhos Protos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

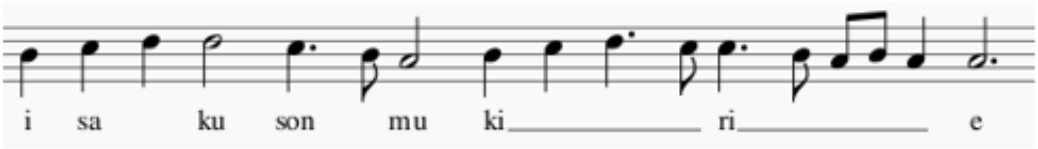

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 75

Bu cümlenin seyrinde İoannis Protopsaltis'in herhangi bir değişiklik yaptığına rastlanmamıştır. Petros Lambadarios "mu" hecesinde dügâh perdesinde dururken, Petros Protopsaltis seyre devam etmiş ve cümle sonuna kadar durmamıştır.

4.3.1.2. İhos Defteros

4.3.1.2.1. Kirie Ekekraksa

Hava: İhos Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios**

b. **Petros Protopsaltis (Byzantios)**

c. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

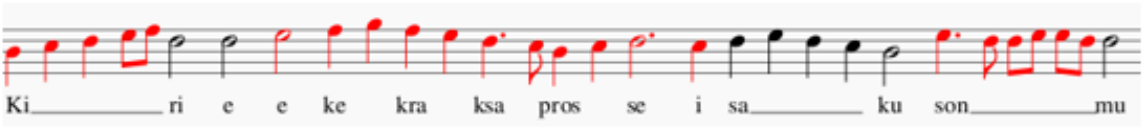

Tablo 76

Defteros havasının ilk ilahisinde, üç bestekârın da cümleye farklı şekillerde girdiği görülmektedir. 1. Petros cümle boyunca hüseyni perdesine kadar çıkarken, 2. Petros ve İoannis Protopsaltis gerdâniye perdesini de kullanmıştır.

"Se" hecesinde Petros Lambadarios ikilik nota ile bir kalış yapmazken, 2. Petros ve İoannis'in neva (zi) perdesinde tam karar ettikleri görülmektedir. İoannis, 2. Petros'a göre bir dörtlük nota değeri kadar daha fazla durmuştur. Cümle sonunda üç bestekâr da neva (zi) perdesinde tam karar etmiştir.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 77

Petros Lambadarios'un bu cümledeki seyrini, diğer iki bestekârın da aynı şekilde değiştirdiği görülmektedir. "Ku" hecesinde 1. Petros evç (zo) perdesinde bir kalış yaparken 2. Petros ve İoannis kalış yapmadan devam etmiştir. Diğer seyir farklılığı tabloda görüldüğü gibidir. Cümlenin sonunda üç bestekâr da segâh perdesinde yarım karar etmiştir.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

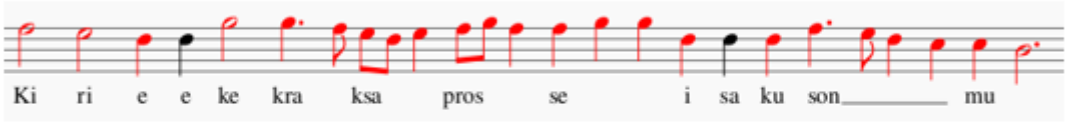

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

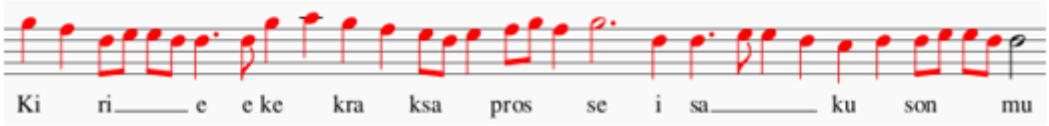

Tablo 78

Neredeyse bütün seyrin değiştiği görülmektedir. Üst perdelerin kullanımında sıralı (ardışık) olarak birer perde genişleme vardır. İoannis Protopsaltis muhayyer (pa) perdesine kadar yukarı çıkmıştır.

"Se" hecesinde Petros Lambadarios ve Petros Protopsaltis yarım karar etmezken, İoannis Protopsaltis gerdaniye perdesinde üç dörtlük nota değeri kadar kalış yapmıştır.

Cümlenin sonunda ise 1. Petros ve İoannis neva perdesinde tam karar etmiş, 2. Petros ise farklı olarak segâh perdesinde kalış yapmıştır.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Pros hes ti foni tis deiseos mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 79

Bu cümlede seyrin hattına göz atıldığında İoannis Protopsaltis bazı perdelerde daha fazla dursa da Petros Protopsaltis ile yakın doğrultuda seyretmiştir.

Cümle sonundaki karar perdelerine bakıldığında Petros Lambadarios'dan farklı olarak iki bestekârın da nevâ (zi) perdesinde tam karar ettiği görülmüştür.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: En to ke krağene me pros se

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **Petros Protopsaltis (Byzantios)**

c. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 80

İlk iki perdeden sonra İoannis'in tiz perdelere doğru seyrettiği görülürken, 2. Petros'un genel olarak 1. Petros'dan pek fazla farklılaşmadığı görülmüştür.

Karar perdelerin de üç bestekâr da birbirinden ayrılmıştır. Petros Lambadarios'un hüseyni (ke) perdesindeki yarım kararına karşılık Petros Protopsaltis neva (zi) perdesinde tam karar etmiş, İoannis ise cümle boyunca üst perdelerdeki seyrinin bir sonucu olarak gerdâniye (ni) perdesinde yarım karar etmiştir.

Bunun yanında şimdiye kadar incelenen cümleler arasında ilk kez dörtlük nota değerinde bir sus işaretinin kullanımına rastlanmıştır.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

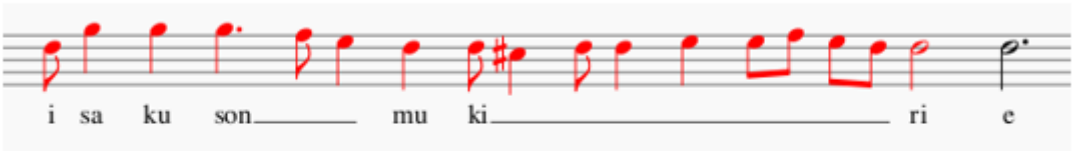

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 81

İlahinin son cümlesinde, ilk üç perde hariç İoannis'in 2. Petros ile aynı seyri kullandığı görülmektedir. İki bestekârın da hicaz perdesini kullandığı gözlemlenmiştir.

Üç bestekâr da neva perdesinde tam karar ederek eseri noktalamıştır.

4.3.1.2.2. Katefthinthito

Hava: İhos Defteros

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Katefthinthito i prosefhi mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 82

Petros Protopsaltis'in ilk cümledeki seyrinin, Petros Lambadarios ile hemen hemen aynı olduğu görülmektedir.

İoannis Protopsaltis, hicaz perdesini de kullanırken, cümlenin sonuna doğru gerdâniye (ni) perdesine kadar çıkan bir seyir göstermiştir.

Sıralı (ardışık) olarak cümlenin seyrinde farklılaşmanın arttığını söylemek mümkündür. Cümle sonunda nevâ (zi) perdesinde tam karar edilmiştir.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Os thimiama enopion su

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 83

İkinci cümleler incelendiğinde "enopion su" bölümünün üç bestekârda da aynı olduğu görülürken, "os thimiama" bölümünde Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis'in gerdâniye (ni) ve evç (zo) perdeleri etrafında seyrettiği görülmüştür.

Genel olarak, Petros Lambadarios'dan birkaç perde daha yukarıda seyrederek aşağı perdelere inildiği görülmüştür. Üç bestekâr da segâh (vu) perdesinde yarım karar etmiştir.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Eparsis ton hiron mu

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **Petros Protopsaltis (Byzantios)**

c. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 84

Petros Lambadarios'dan sonra gelen iki bestekârın da hicaz perdesi kullanımına rastlanmıştır. Cümle sonuna doğru Petros Lambadarios aşağı yönde bir seyir gerçekleştirirken, diğer iki bestekârın üst perdelerde seyrettiği görülmektedir.

Karar hecesi olan "mu" hecesinde İoannis Protopsaltis, evç (zo) perdesinde yarım karar ederken, kendisinden önceki iki bestekâr nevâ (zi) perdesinde tam karar etmiştir.

Bu sonuca göre, ilk kez İoannis'in diğer iki bestekârdan farklı perdede karar ettiği görülmektedir.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Thisia esperini

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 85

Üç bestekârın da seyir özelliğinin birbirinden neredeyse tamamen farklı olduğu görülmektedir.

Dikkat çeken özelliklerden biri, Petros Lambadarios'un seyrindeki uzun melodik hattın diğer iki bestekârda görülmemesidir. 2. Petros ve İoannis Protopsaltis bu cümlede melodik hattı kısaltmış, bunun yerine ikilik notaları kullanarak daha fazla kalış gerçekleştirmiştir.

Cümle sonunda karar özelliklerine bakıldığında yine üç bestekârın da ayrı perdelerde olduğunu söylemek mümkündür.

Seyirde sıralı (ardışık) olarak üç bestekâr da birbirinden farklı bir melodik hatta sahiptir.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Katefthinthito

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 86

İlahinin son cümlesinde 2. Petros ve İoannis'in tamamen aynı seyri kullandıkları görülmektedir. Bu sonuca göre diyebiliriz ki İoannis Protopsaltis tamamen Petros Protopsaltis'in düzenlemesini esas almış ve kendi eserinin bu cümlesine kopya etmiştir.

Yine Petros Lambadarios'dan farklı olarak hicaz perdesinin kullanıldığı görülmektedir.

4.3.1.3. İhos Tritos

4.3.1.3.1. Kirie Ekekraksa

Hava: İhos Tritos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **Petros Protopsaltis (Byzantios)**

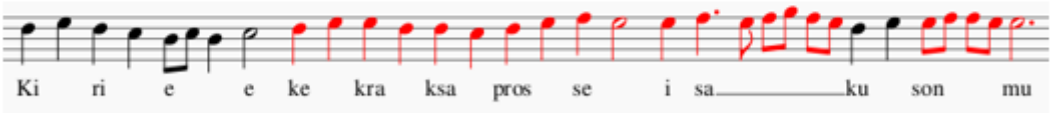

c. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 87

Kekrağaria grubunun üçüncü havasında yapılan ilk değişikliğe göz atıldığında seyir özelliklerinin farklılaştığı görülürken, karar özelliklerinde de çeşitli farklılıklara rastlanmıştır.

"Se" hecesinde Petros Lambadarios, herhangi bir kalış yapmadan seyre devam etmiştir. Buna karşılık sonraki iki bestekârın hüseyni (ke) perdesinde yarım karar ettiği görülmüştür.

Cümle sonunda “mu” hecesinde 1. Petros dügâh (pa) perdesinde kalış gerçekleştirirken, Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis’in yine hüseyni (ke) perdesinde cümleyi noktaladığını söylemek mümkündür.

İoannis’in cümle sonunda dörtlük nota değerinde susması, kendisini 2. Petros’dan ayıran bir durumdur. Bir önceki havadaki Kirie Ekekraksa ilahisinde “En to ke kra ğene me pros se” cümlesi (Bkz. Resim 16) ile birlikte İoannis, ikinci kez sus işareti kullanmıştır. Diğer bestekârlarda bu kullanıma henüz rastlanmamıştır.

İoannis’in şu ana kadar toplamda iki kez kullandığı sus işaretinin, icracının nefes kontrolü için bir kolaylık sağladığını tahmin ediyoruz.

Hava: İhos Tritos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

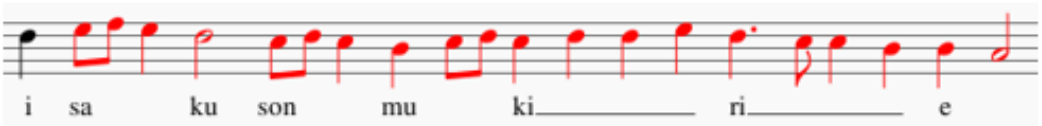

Tablo 88

İkinci cümlede sıralı (ardışık) olarak Petros Lambadarios'a göre değişikliğin arttığını söylemek mümkündür. Bestekârlar arasında sıralı (ardışık) olarak değişikliğin artması bir örnekle şöyle açıklanabilir: Petros Protopsaltis'in "son" hecesindeki ikilik nota değerinde çargâh (ğa) perdesinin kullanımını İoannis iki adet sekizlik ve bir adet dörtlük notaya bölmüştür. Burada bir melodik olarak hattın çeşitlenmesinden bahsedebiliriz.

Cümle sonunda Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis, Petros Lambadarios'dan bir perde yukarıda karar etmiştir.

Hava: İhos Tritos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 89

Bir önceki cümlede olduğu üzere yapılan değişikliğin sıralı (ardışık) olarak çeşitlendiği görülmektedir. İoannis Protopsaltis yine 2. Petros'un yaptığı değişikliği esas alırken bazı küçük noktaları ("ke" "kra" "se" heceleri) değiştirmiştir. Petros Lambadarios ile karşılaştırıldığında yapılan değişikliğe göre seyi üst perdelere çıkmış ve cümle boyunca bu şekilde seyretmiştir. Dik şehnaz perdesinin de kullanımına rastlanmıştır.

"Se" hecesinde 1. Petros seyre devam ederken, diğer iki bestekâr hüseyni (ke) perdesinde yarım karar etmiştir. Cümle sonunda 1. Petros seyri aşağıya doğru götürerek dügâh (pa) perdesinde bir kalış gerçekleştirmiştir. 2. Petros ve İoannis yine hüseyni (ke) perdesinde cümleye nokta koymuştur.

Hava: İhos Tritos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Pros hes ti foni tis deiseos mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 90

Cümlenin girişinde Petros Lambadarios ikilik notaları kullanarak aşağı doğru seyrederken, sonraki iki bestekâr dörtlük notalarla seyri gerçekleştirmiştir.

İoannis Protopsaltis'in çargâh (ğa) perdesindeki kalışına karşılık, önceki iki bestekârda buna rastlanmamıştır. Cümlenin sonuna doğru üç bestekârın da aynı şekilde seyrettiği ve cümleyi noktaladığı görülmüştür.

Hava: İhos Tritos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: En to ke kra ğene me pros se

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 91

Daha önce sık rastlanan bir özellik olarak, seyrin üst perdelere doğru gittiğini görmek mümkündür. 1. Petros acem perdesine kadar çıkarken, seyir daha sonra diğer iki bestekâr tarafından muhayyer perdesine kadar çıkmıştır.

Hava: İhos Tritos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 92

Petros Lambadarios'a nisbeten melodik hattın sayı bakımından azaldığı görülmektedir. Örneğin "Ki" hecesine göz atıldığında Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis sadece hüseyni (ke) ve neva (zi) perdelerini kullanırken, Petros Lambadarios uzun bir melodik hat kurmuştur.

Cümle sonunda üç bestekâr da çargâh (ğa) perdesinde tam karar etmiştir. Burada 2. Petros ve İoannis'in karara giderken buselik (vu) perdesini yeden olarak kullandığını söyleyebiliriz.

4.3.1.3.2. Katefthinthito

Hava: İhos Tritos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Katefthinthito i prosefhi mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 93

Cümlede genel olarak farklılığa rastlanmamıştır. Küçük farklılıklar tabloda görüldüğü gibidir.

Hava: İhos Tritos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Os thimiama enopion su

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 94

İoannis Protopsaltis'in genel olarak daha fazla değişiklik yaptığına rastlanmıştır. Ancak farklılığın seyrin yönünden ziyade nota değerlerindeki farklılıktan kaynaklandığı görülmüştür.

Şu ana kadar incelenen cümlelerde genel olarak görülen özellik, İoannis Protopsaltis'in seyir olarak diğer iki bestekârın seyrini değiştirmemesidir. Yani, Petros Protopsaltis cümle seyrinde değişiklik yapmadığı sürece İoannis cümlenin seyrine dokunmamıştır diyebiliriz. Bu sonucun sonraki cümlelerin incelenmesinde değişme ihtimalini göz önünde bulundurmak gerekir.

Hava: İhos Tritos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Eparsis ton hiron mu

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **Petros Protopsaltis (Byzantios)**

c. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 95

Bir önceki cümlede yapılan açıklama için bu cümle örnek olabilir. Sıralı (ardışık) olarak incelendiğinde Petros Protopsaltis'in, Petros Lambadarios'un seyrini değiştirdiğini görmek mümkündür. Yapılan seyir değişikliğini İoannis aynı şekilde 2. Petros'dan alırken, sadece bazı bölümlerdeki nota değerlerinde küçük değişiklikler yapmıştır.

Cümle sonundaki nota değerleri farklı olsa da bestekârların hüseyni (ke) perdesinde yarım karar ettiği görülmüştür.

Hava: İhos Tritos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Thisia esperini

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 96

Seyirde ciddi farklılıklara rastlanmıştır. Petros Lambadarios melodik olarak kısa ve gerdâniye (ni) perdesinden yukarıya çıkmayan bir seyir gösterirken, Petros Protopsaltis'in hem melodik hattı uzattığı hem de muhayyer (pa) perdesini sıkça kullandığı görülmüştür.

İoannis Protopsaltis'in nota değerlerinde yaptığı küçük değişiklikler haricinde yine seyir özelliğini Petros Protopsaltis'den aldığı görülmüştür. Burada İoannis' ek olarak tiz buselik (vu) perdesini kullanmıştır. Şimdiye kadar yapılan incelemelere göre bu perde, kullanılan en tiz perdedir.

Yine İoannis'in diğer bestekârlardan farklı olarak cümle sonunda dörtlük nota değerinde sus işareti kullandığını görebiliriz. Şu ana kadar toplamda üç kez bu bulguya rastlanmıştır.

Hava: İhos Tritos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 97

Katefthinthito ilahisinin son cümlesinde yapılan değişikliklerde genel olarak seyir anlamında büyük bir farklılığa rastlanmamıştır. İoannnis Protopsaltis'in, cümlede yapılan değişiklikleri "sa" hecesinin son kısmı hariç tamamen 2. Petros'dan aldığı görülmüştür.

Üç bestekâr da eseri, havanın ilk ilahisinde olduğu gibi çargâh (ğa) perdesinde noktalamıştır. Kirie Ekekraksa'nın son cümlesinde olduğu gibi burada da 2. Petros ve İoannis'in buselik (vu) perdesini yeden olarak kullandığını tahmin ediyoruz.

4.3.1.4. İhos Tetartos

4.3.1.4.1. Kirie Ekekraksa

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 98

Sıralı (ardışık) olarak seyrin farklılaştığını söylemek mümkündür. “Ksa” hecesinde üç bestekârın da birbirlerinden farklı perdelerde kalış yaptığı görülmektedir. Seyrin bütününe bakıldığında bestekârlar arasında yukarı yahut aşağı yöne bir seyir özelliği görülmemektedir.

Cümle sonuna bakıldığında ilk iki bestekâr aynı perdede kalış yaparken İoannis Protopsaltis kalış yapmadan seyre devam etmiştir.

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 99

İlgi çekici bir ayrıntı olarak ilk kez bu cümlede Petros Protopsaltis, Petros Lambadarios'dan daha alt perdelerde seyretmiştir. Buna karşılık İoannis Protopsaltis cümlenin başında Petros Lambadarios'dan daha yukarı perdelere doğru bir seyir gerçekleştirmiştir. Seyir özelliği bakımından üç bestekârın da birbirinden ayrıştığı görülmektedir. Cümle sonlarında üç bestekârın da karar perdeleri aynıdır.

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 100

Petros Protopsaltis'in cümle üzerindeki yaptığı seyir değişikliğini İoannis'in kendisinden aldığı görülürken, kendisinin sadece nota değerlerinde ufak değişiklikler yaptığını söylemek mümkündür.

Petros Lambadarios “sa” hecesinde neva (zi) ve hüseyni (ke) perdelerinde seyrederken, Petros Protopsaltis seyri gerdaniye (ni) perdesine çıkarmıştır. Genel olarak sık rastlanan bir değişiklik olduğunu söyleyebiliriz.

Cümle sonundaki kalışlara bakıldığında yine Petros Protopsaltis farklı bir perdede kalmış, İoannis de Petros Protopsaltis’i tekrar etmiştir

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Pros hes ti foni tis deiseos mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 101

Bir önceki cümlede anlatıldığı gibi bu cümlede de asıl değişikliği Petros Protopsaltis yapmış, tabloda görülen küçük değişiklikler haricinde İoannis Protopsaltis kendisinden önceki bestekârı takip etmiştir.

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: En to ke kra ğene me pros se

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **Petros Protopsaltis (Byzantios)**

c. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 102

Bu cümlede Petros Lambadarios'un her kelimeye bir nota değeri denk gelecek şekilde bestelediği seyir özelliği Petros Protopsaltis tarafından değiştirilmiştir. İoannis Protopsaltis, 2.

Petros'un yaptığı değişiklikleri kendi eserinde kullanmıştır. Cümle sonunda seyrin Petros Lambadarios'dan iki perde yukarıda devam ettiği görülmektedir.

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 103

Seyrin genel hattı incelendiğinde yapılan değişiklik, Petros Lambadarios'dan daha üst perdelerde gezinerek karara gitme şeklinde olmuştur.

Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis neva-hüseyni-acem (zi-ke-zo) perdelerini sıkça kullanmış, seyrin sonunda buselik (vu) perdesine inerek karar etmiştir.

İlahinin karar perdelerine bakıldığında kanaatimizce ilginç bir ayrıntıya rastlanmıştır. İlahinin son cümlesinde, şimdiye kadar incelenen ilahilerden farklı olarak, ilk kez karar perdesinin değiştiği görülmektedir. Petros Lambadarios dügâh (pa) perdesinde karar ederken, Petros Protopsaltis karar perdesini değiştirerek buselik (vu) perdesinde karar etmiştir. Tetartos havasının karar perdesinde yapılan bu değişikliği hakkında bir tahmin yürütebiliriz. Tetartos havasının teorik anlamda kuralları zaman içinde değişmiş olabilir. Petros Lambadarios döneminde bu hava dügâh perdesinde karar ederken, Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis döneminde buselik perdesinde karar etmesi mümkündür. Bu tahminin doğruluğu veya yanlışlığı, incelenecek bir sonraki ilahiye göre şekillenecektir.

4.3.1.4.2. Katefthinthito

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Katefthinthito i prosefhi mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 104

İlk cümledeki seyir özelliklerinde büyük farklılıklara rastlanmamaktadır.

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Os thimiama enopion su

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 105

Bir önceki cümlede olduğu gibi Petros Protopsaltis seyrin yönünü değiştirmeyerek sadece nota değerleri üzerinde ufak değişiklikler yapmıştır. İoannis Protopsaltis'in sıkça karşılaşıldığı üzere bu cümlede de seyri tamamen Petros Protopsaltis'den aldığını görmek mümkündür.

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Eparsis ton hiron mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

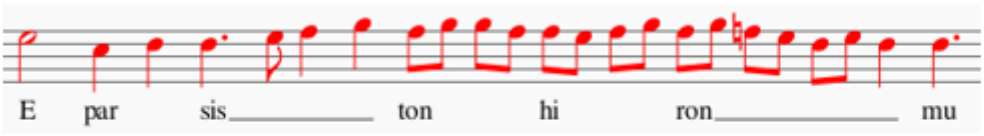

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 106

Petros Protopsaltis tarafından esas değişikliğin bu cümlede yapıldığı görülmüştür. Melodik hat uzamış, seyrin yönü tamamen Petros Lambadarios'dan ayrılmıştır. Özellikle gerdaniye perdesini sıkça kulllanan Petros Protopsaltis, cümle sonunda neva (zi) perdesinde seyre devam etmiştir.

İoannis Protopsaltis'in seyir üzerindeki değişikliğinin Petros Protopsaltis ile neredeyse aynı olduğunu söylemek mümkündür. Seyir özelliği olarak bir üst perde olan muhayyer (pa) perdesini kullanan İoannis'in yaptığı diğer değişiklikler sadece notaların değerleri ile ilgili değişikliklerdir.

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Thisia esperini

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 107

Bir önceki cümlede olduğu gibi bu cümlede de seyir özelliğinin Petros Protopsaltis tarafından değiştirildiğini görebiliriz. Petros Lambadarios'dan farklı olarak seyir üst perdelerde başlamış,

ardından orta perdelerde doğru inmiştir. İoannis Protopsaltis, Petros Protopsaltis ile hemen hemen aynı seyir özelliğini göstermiştir.

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 108

İlahinin son cümlesinde "son" hecesinde seyir yönü anlamında ciddi bir fark görmek mümkündür.

Karar perdesine bakıldığında üç bestekârın da buselik (vu) perdesinde karar ettiği görülmüştür. Petros Lambadarios bir önceki ilahiyi dügâh (pa) perdesinde noktalamasına rağmen bu ilahide buselik (vu) perdesinde karar etmiştir. Tablo 38'de yürütülen tahminin burada yanlışlandığını söyleyebiliriz. Petros Lambadarios'un ilahinin ilk havasında başka, ikinci havasında başka perdede karar etmesinin nedeni şimdilik bilinmemektedir.

4.3.1.5. İhos Plagios Protos

4.3.1.5.1. Kirie Ekekraksa

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: (Ne) Kirie eke kra ksa pros se

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

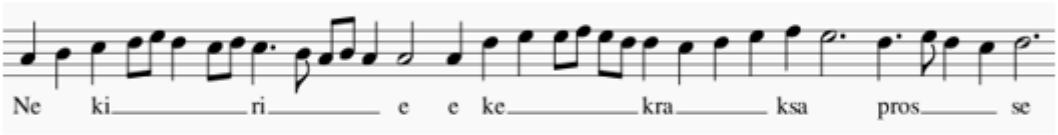

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 109

İlk iki bestekârın aksine, seyir özelliklerinde İoannis'in ciddi değişiklikler yaptığını söyleyebiliriz. İoannis, melodik hattı neredeyse yarı yarıya kısaltmıştır. Bu ilk kez karşılaşılan bir durumdur. İoannis'in melodik hattı bu derece kısaltmasının sebebi bilinmemektedir. Burada İoannis'in tamamen kendi müzikal tercihlerini kullanarak değişiklik yaptığını söyleyebiliriz.

Cümle sonunda Petros Lambadarios neva (zi) perdesinde kalış yaparken, diğer iki bestekârı bir tam perde yukarı çıkarak hüseyni (ke) perdesinde kalış yapmıştır

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 110

Sıralı (ardışık) olarak seyirde küçük değişmeler yaşandığını söylemek mümkündür. Genel olarak seyrin yönünde değişiklik olmasa da nota değerlerinde farklılık yaşanmıştır.

Bestekârlar cümleyi birbirinden farklı perdelerde noktalamıştır. Ek olarak İoannis Protopsaltis üç adet sekizlik nota kullandığı için burada tam olarak bir kalıştan bahsetmek mümkün değildir.

Hava: İhos Plagios Protos
İlahi: Kirie Ekekraksa
Güfte: İsakuson mu kirie
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. Petros Protopsaltis (Byzantios)**   **c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 111

Petros Protopsaltis'in yapmış olduğu değişiklikleri, İoannis Protopsaltis'in ilk nota hariç tamamen aynı şekilde kullandığı görülmüştür.

Seyrin yönünde genel olarak farklılığa rastlanmamıştır. Üç bestekâr da dügâh perdesinde kalış yapmıştır.

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **Petros Protopsaltis (Byzantios)**

c. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 112

Seyrin Petros Protopsaltis tarafından tamamen değiştiği görülmüştür. Melodik hat uzarken, Petros Protopsaltis'in muhayyer (pa) perdesini sıklıkla kullandığını söylemek mümkündür.

İoannis Protopsaltis'in seyir üzerindeki değişiklikleri Petros Protopsaltis ile nota değerlerindeki küçük değişiklikler haricinde aynıdır.

"Se" hecesinde 2. Petros'un hüseyni (ke) perdesinde kalış yaptığı görülmüştür. Bu kalış tahminimizce, cümlenin başından itibaren üst perdelerin ve ikilik nota değerlerinin kullanımından dolayıdır.

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Pros hes ti foni tis deiseos mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 113

Bir önceki cümlenin aksine bu cümlede neredeyse hiçbir değişikliğin olmadığını söyleyebiliriz. Sadece Petros Lambadarios'un kullandığı birkaç nota değeri Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis tarafından değiştirilmiştir.

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: En to ke kra ğene me pros se

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 114

Petros Protopsaltis, Petros Lambadarios'a göre hem melodik hattı uzatmış hem de tiz perdeleri sıklıkla kullanmıştır. İoannis hiçbir değişiklik yapmadan cümleyi Petros Protopsaltis'den alırken, cümle sonlarında üç bestekârın da aynı perdede kalış yaptığı görülmüştür.

Hava: İhos Plagios Protos
İlahi: Kirie Ekekraksa
Güfte: İsakuson mu kirie
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. Petros Protopsaltis (Byzantios)**   **c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 115

Seyir yönü açısından büyük farklılığa rastlanmamıştır. Cümle sonunda diğer iki bestekârdan farklı olarak Petros Protopsaltis karar perdesine giderken hicaz perdesini yeden ses olarak kullanmıştır.

Bu sonuca göre Tritos havasındaki Kekrağaria ilahilerinden sonra ilk kez bu cümlede yeden ses kullanıldığı görülmüştür.

4.3.1.5.2. Katefthinthito

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Katefthinthito i prosefhi mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

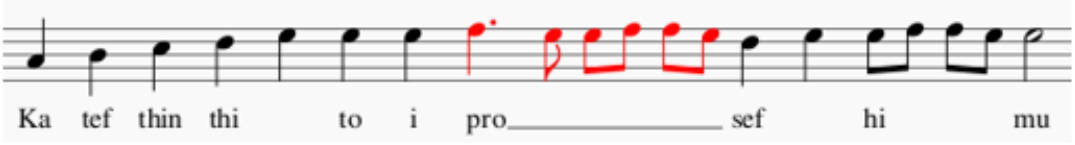

Tablo 116

Üç bestekârın da dügâh (pa) perdesinden hüseyni (ke) perdesine doğru çıkışının görüldüğü bu cümlede, İoannis Protopsaltis'in diğer iki bestekârdan farklı olarak "pro" hecesini melodik olarak uzattığı görülmektedir. Cümle sonunda bestekârlar hüseyni perdesinde kalış yapmaktadır.

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Os thimiama enopion su

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **Petros Protopsaltis (Byzantios)**

c. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 117

İkinci cümledeki farklılıkları Petros Protopsaltis'in yaptığı ve İoannis Protopsaltis'in bu farklılıklar üzerinde küçük değişiklikler yapmakla birlikte genel olarak 2. Petros'u takip ettiğini söylemek mümkündür. Küçük farklılıklara örnek olarak "ma" hecesi ve "e" harfindeki değişiklikleri görebiliriz.

Seyrin yukarı ve aşağı yönde bir iki perdelik hareket ile Petros Protopsaltis tarafından farklılaştırıldığı gözlemlenmiştir.

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Eparsis ton hiron mu

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **Petros Protopsaltis (Byzantios)**

c. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

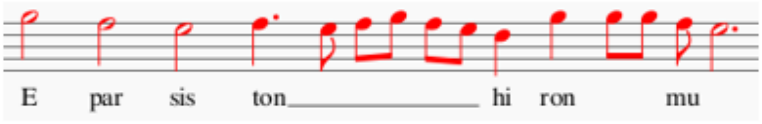

Tablo 118

Bu cümlede melodik hat Petros Protopsaltis tarafından kayda değer biçimde uzatılmıştır. Petros Lambadarios'un seyrinde her kelime bir dörtlük nota uzunluğunda iken, 2. Petros tabloda

görüldüğü gibi değişiklikler yapmıştır. Seyirde 1. Petros'dan bir perde daha yukarı çıkarak muhayyer (pa) perdesini kullandığı görülmektedir.

İoannis Protopsaltis seyir hareketi olarak iki bestekârdan da ayrılmıştır. Petros Protopsaltis'in aksine muhayyer perdesini kullanmayan İoannis'in özellikle "ton" hecesindeki melodik hattı uzatması, Petros Lambadarios ve Petros Protopsaltis'de rastlanılmayan bir durumdur.

Ek olarak İoannis Protopsaltis'in cümle sonundaki hüseyni (ke) perdesinde yaptığı kalışa diğerlerinde rastlanmamaktadır. İoannis burada diğerlerinin aksine cümleye bir nokta koymak istemiştir. Tahminimize göre bunun sebebi cümle başında kullanmış olduğu üç adet ikilik nota olabilir. Nefes kontrolü açısından zaruri bir tercih olarak düşünmek mümkündür.

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Thisia esperini

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 119

Petros Lambadarios'un "thisia" kelimesinin sonunda seyre devam etmesine rağmen, Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis'in kelime sonunda ikilik nota değerindeki hüseyni perdesi ile küçük bir kalış yaptığı görülebilir. Seyir açısından 2. Petros ve İoannis arasında küçük farklılıkların sadece nota değerleri ile ilgili bir durum olduğunu söylemek mümkündür. Cümle sonunda 1. Petros'un iki adet hüseyni perdesini kullanması, akıllara seyrin devam ettirilmek istendiği düşüncesini getirmektedir. Buna karşılık 2. Petros ve İoannis'in cümle sonunda hüseyni perdesinde kalış yaptığı açıkça görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 120

Son cümlede seyrin aynı yöne gittiği görülmektedir. Karara giderken Petros Protopsaltis, diğer iki bestekârın aksine yeden kullanmıştır. Böylece Petros Protopsaltis'in Plagios Protos havasındaki iki ilahide de hicaz perdesini yeden ses olarak kullandığı görülmektedir.

4.3.1.6.İhos Plagios Defteros

4.3.1.6.1. Kirie Ekekraksa

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: (Ne) Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 121

Cümle başında seyir aynı olsa da özellikle "ke" hecesinde 2. Petros ve İoannis'in hüseyni (ke) perdesine çıkmasını dikkat çekici bir farklılık olarak göstermek mümkündür. Sonrasında seyrin yönünde farklılaşmalar artmaktadır. "Se" hecesinde Petros Lambadarios seyre devam ederken diğer iki bestekâr neva (zi) perdesinde yarım karar etmiştir. Devamında 1. Petros'un hüseyni perdesinden yukarıya çıkmadığı görülürken 2. Petros ve İoannis'in acem perdesine doğru çıktığı görülmektedir. Cümle sonunda 1. Petros'un dügâh (pa) perdesindeki tam kararına karşılık sonraki iki bestekâr neva perdesinde yine yarım karar etmiştir.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 122

Devamındaki cümlede seyrin yönünde ciddi farklılıklara rastlanmamaktadır. İoannis'in, kendisinden önceki bestekârların "kirie" kelimesinin başındaki ikilik notaları sekizlik notalar haline getirdiği ve biraz daha melodik hale getirdiği gözlemlenmiştir. Bulgularda rastlanıldığı üzere genel olarak İoannis'in sekizlik notaları bu şekilde sıkça kullandığını söylemek mümkündür.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 123

Üçüncü cümlede Petros Lambadarios'un cümleye girişindeki ikilik nota kullanımı diğer iki bestekârda görülmemektedir. Devamında Petros Protopsaltis'in "Ke" hecesinde ve sonrasında gerdâniye perdesine doğru çıktığı görülürken, bu durum diğer bestekârlarda görülmemektedir.

"Se" hecesinde Petros Lambadarios herhangi bir kalış göstermemiştir. Buna karşılık Petros Protopsaltis'in neva (zi) perdesinde, İoannis'in ise hüseyni (ke) perdesinde yarım karar ettiği görülmektedir.

Cümle sonunda Petros Lambadarios dügâh perdesinde tam karar etmiş, diğer iki bestekâr ise neva perdesinde yarım karar ile kalmıştır.

Bestekârlar arasında bu cümlede farklılıkların diğer cümlelere göre nisbeten fazla olduğunu söyleyebiliriz.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Pros hes ti foni tis deiseos mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 124

Cümle başından itibaren Petros Lambadarios seyri orta perdelerde devam ettirirken Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis'in dügâh perdesine doğru inişe geçtiği görülmektedir. Cümle sonunda ise şimdiye kadar rastlanmayan bir ayrıntı olarak Petros Protopsaltis'in neva perdesinde kaldığını, sonraki iki bestekârın dügâh perdesinde tam karar ettiğini söyleyebiliriz.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: En to ke kra ğene me pros se

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 125

Petros Protopsaltis seyri gerdaniye perdesi civarına çıkarırken, diğer bestekârlarda bu görülmemektedir. Petros Protopsaltis'in burada evç perdesinde küçük bir segâh geçkisi gösterdiğini söylemek mümkündür.

Seyir olarak İoannis'in 2. Petros'dan farklılaştığı görülmektedir. Kısacası seyirde üç bestekâr da birbirinden ayrılmıştır.

Cümle sonunda Petros Lambadarios ve Petros Protopsaltis neva (zi) perdesinde yarım karar etmiş, buna karşılık İoannis Protopsaltis hüseyni (ke) perdesinde kalış yapmıştır.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

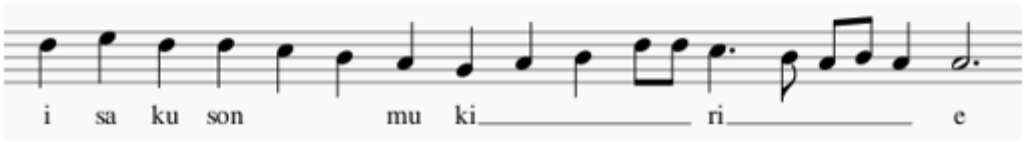

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

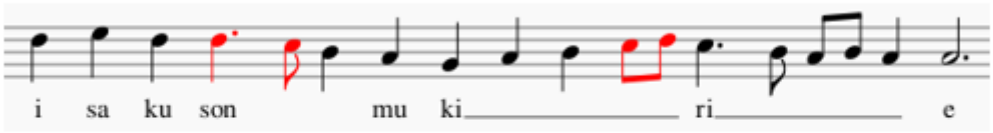

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 126

Son cümlede 1. Petros ve 2. Petros'un seyirlerinin birbirine çok yakın olduğu görülürken, İoannis'in diğer iki bestekârdan biraz farklılaştığını söyleyebiliriz. Özellikle "kirie" kelimesinin başındaki "ki" hecesinde bu farklılığı görmek mümkündür.

Cümle sonuna doğru üç bestekâr da aynı seyir özelliğini göstermiş ve dügâh perdesinde tam karar etmişlerdir.

4.3.1.6.2. Katefthinthito

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Katefthinthito i prosefhi mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 127

Cümle boyunca Petros Lambadarios ve İoannis Protopsaltis birbirleriyle neredeyse aynı seyri gösterirken, cümlenin ortasına kadar Petros Protopsaltis'in farklılaştığı görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Os thimiama enopion su

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 128

Bir önceki cümlede Petros Protopsaltis'in yaptığını bu cümlede İoannis Protopsaltis yapmıştır. Cümle boyunca 1. Petros ve 2. Petros neredeyse aynı seyri gösterirken cümle başında İoannis'in farklı bir seyir özelliği gösterdiğini söylemek mümkündür. Cümlenin sonuna doğru üç bestekâr da seyirlerinde aynı yolu izlemiştir.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Eparsis ton hiron mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

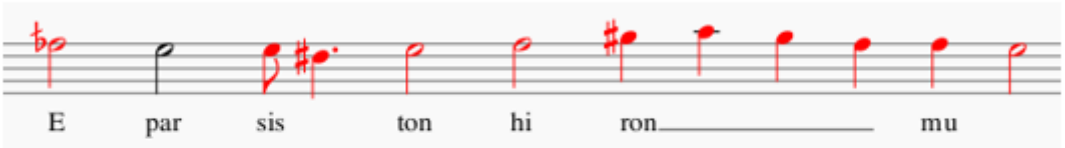

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 129

Bu cümlede ilk dikkat çekici özellik olarak Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis'in geçki yaptığını görmek mümkündür. Petros Lambadarios herhangi bir geçki göstermezken cümle boyunca 2. Petros ve İoannis'in hüseyni (ke) perdesinde hicaz geçkisi yaptığı görülmektedir. İki bestekârın da üst perdelere doğru çıkış yaptığını söyleyebiliriz. Cümlenin sonunda Petros Lambadarios neva perdesinde yarım karar ederken, Petros Protopsaltis hüseyni perdesinde kalmıştır. İoannis Protopsaltis'in karar etmeden seyrini bir sonraki cümleye bağladığını söyleyebiliriz.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Thisia esperini

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 130

Petros Lambadarios'dan farklı olarak yine geçki unsurunun Petros Protopsaltis tarafından bu cümlede devam ettirildiği görülmüştür. Bu sefer 2. Petros'un seyir aralığını bir perde daha arttırdığını ve tiz buselik (vu) perdesini kullandığını görmek mümkündür. 2. Petros üst perdelerdeki seyrini bu cümlede de göstermiştir.

İoannis Protopsaltis'in ise "thisia" kelimesi ile birlikte geçkiyi sonlandırdığını söyleyebiliriz. Cümlenin devamında seyir özelliğini 2. Petros'un aksine üst perdelerde göstermemiştir.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Katefthinthito

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

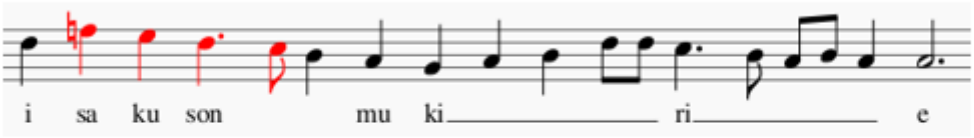

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 131

Son cümlede seyir yönünün aynı olduğu görülmektedir. Tahminimizce artık bu cümlenin son cümle olmasından dolayı hem Petros Protopsaltis hem de İoannis Protopsaltis geçki yapmayı bitirmiş, seyirde farklılaşmamıştır. Genel olarak seyir yönündeki farklılaşmanın ilahinin orta bölümlerinde olduğunu söyleyebiliriz. Başlangıçta ve sonda nisbeten seyir yönünde daha az farklılık vardır. Farklılıkların niteliğinin ise nota değerlerindeki büyüme ve küçülmeler olduğunu söyleyebiliriz.

4.3.1.7. İhos Plagios Tritos (Varis)

4.3.1.7.1. Kirie Ekekraksa

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 132

Cümle boyunca seyirde bölgesel farklılıkların olduğu görülse de genel olarak seyir yönünün aynı olduğunu söylemek mümkündür. Cümle sonunda ise Petros Lambadarios karar perdesi olan çargâh (ğa) perdesine doğru gitmiş ve o perdede tam karar etmiştir. Petros Protopsaltis'in ise dügâh (pa) perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Cümlenin son bölümünde İoannis hiçbir değişiklik yapmamış ve 2. Petros gibi o da dügâh perdesinde kalış yapmıştır.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 133

Seyirde yine yön olarak farklılığa rastlanmamıştır. İoannis Protopsaltis'in Petros Lambadarios ile neredeyse aynı seyri gösterdiğini söylemek mümkündür. Cümlenin sonuna doğru Petros Protopsaltis'in özellikle Petros Lambadarios'un kullandığı ikilik notaları sekizlik notalar haline getirip melodik olarak çeşitlediği gözlemlenmiştir. Cümle sonunda üç bestekâr da çargâh perdesinde tam karar etmiştir.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 134

Esas farklılığın genel olarak bu cümlede yoğunlaştığını söylemek mümkündür. Petros Protopsaltis, alışık olunduğu üzere üst perdelere doğru seyrin yönünü değiştirmiştir. İoannis'in de bu konuda 2. Petros'u takip ettiği görülmektedir.

Petros Lambadarios "se" hecesinde seyre devam etmiş, Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis ise bu hecede neva (zi) perdesinde kalış yapmıştır.

Cümle sonunda Petros Lambadarios'un önceki cümlelerde olduğu gibi yine çargâh (ğa) perdesinde tam karar ettiği görülürken, sonraki iki bestekârın buselik (vu) perdesinde kaldığı görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Pros hes ti foni tis deiseos mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 135

Bu cümlede farklılığın azaldığı görülmüştür. İoannis Protopsaltis, Petros Protopsaltis'in yaptığı değişiklikleri takip etmiş, ancak nota değerlerinde küçük farklılıklar ortaya koymuştur. Cümle sonunda üç bestekâr da çargâh (ğa) perdesinde tam karar etmiştir.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)
İlahi: Kirie Ekekraksa
Güfte: En to ke kra ğene me pros se
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. Petros Protopsaltis (Byzantios)**   **c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 136

Petros Lambadarios'un alt perdelerdeki seyrine nazaran diğer iki bestekârın neva (zi) perdesinde seyre başlayıp devam ettiği görülmektedir. İoannis Protopsaltis özellikle orta bölümde diğer bestekârlardan farklı olarak seyri gerdaniye (ni) perdesine çıkarmış ve aşağıya doğru ikilik notalarla iniş göstermiştir.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 137

Son cümlede Petros Protopsaltis seyrin yönünü farklılaştırılmış, İoannis Protopsaltis ise hiçbir oynama yapmadan 2. Petros'u takip etmiştir. Özellikle "son" hecesinde acem (zo) perdesine çıkan Petros Propsaltis, seyrin devamında karar perdesine doğru iniş göstermiştir. İlahi, üç bestekâr tarafından da çargâh (ğa) perdesinde tam kararla noktalanmıştır.

4.3.1.7.2. Katefthinthito

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Katefthinthito i prosefhi mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

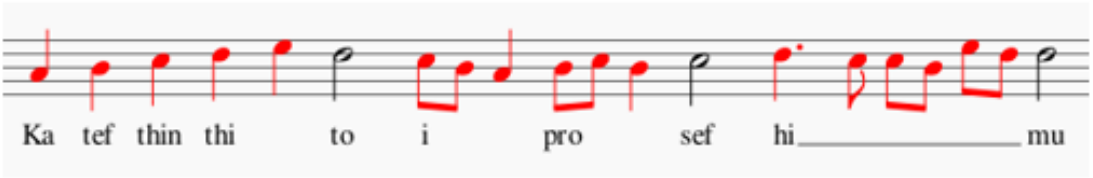

Tablo 138

Havanın ikinci ilahisinin ilk cümlesinde, seyre üç bestekârın da farklı başladığı görülmektedir. Petros Protopsaltis cümlenin devamında değişiklik yapmazken, İoannis Protopsaltis'in seyirde küçük farklılıklar gösterdiğini söylemek mümkündür.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Os thimiama enopion su

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 139

İkinci cümlede çok az farklılığa rastlanmaktadır. Farklı bölümler tabloda görüldüğü gibidir.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Eparsis ton hiron mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

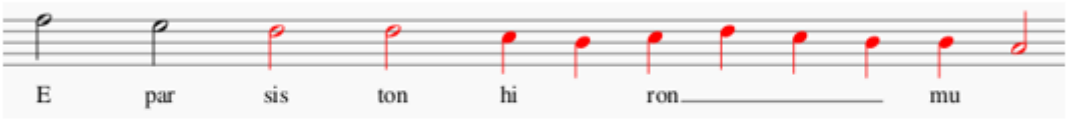

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 140

İlk iki hece hariç cümlenin seyrinde farklılaşma görülmektedir. Petros Lambadarios orta perdelerde seyre devam etmiş ve neva (zi) perdesinde kalış yapmıştır. Buna karşın Petros Protopsaltis cümle sonuna doğru alt perdelere doğru devam edip dügâh (pa) perdesinde kalmıştır. Bu seyir özelliğini İoannis Protopsaltis hiç değiştirmemiş ve 2. Petros ile aynı seyri göstermiştir.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Thisia esperini

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 141

Üç bestekâr da seyre bir önceki cümledeki kalışından sonra aynı perdede devam etmiştir. Cümle başındaki perde farklılığının sebebi budur. Cümlenin devamında ise tabloda görüldüğü gibi çok az farklılık gözlemlenmiştir.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Katefthinthito

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 142

Son cümlede Petros Lambadarios'un uzun melodik hattına karşın sonraki iki bestekârın kısa bir seyir gösterdiğini görmek mümkündür. Bir önceki ilahinin son cümlesinde olduğu gibi "Son" hecesinde acem perdesine çıkan 2. Petros ve İoannis'in, 1. Petros'dan farklı olarak karara üst perdelerden aşağıya inerek gelmiştir. Kanaatimizce üç bestekâr da karar perdesinden bir önceki perde olan buselik (vu) perdesini yeden ses olarak kullanmıştır.

4.3.1.8. İhos Plagios Tetartos

4.3.1.8.1. Kirie Ekekraksa

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

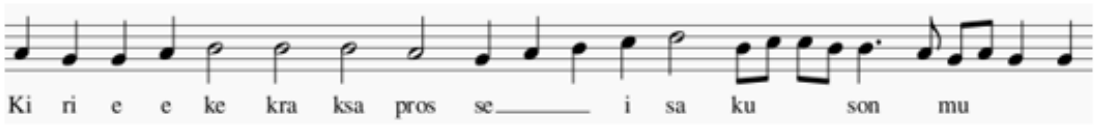

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 143

Cümlenin başında üç bestekâr da seyirde aynı yönde ilerlese de özellikle İoannis Protopsaltis'in çarpma kullanımı dikkat çekmektedir. Seyrin devamında İoannis "eke kra ksa" bölümünde önceki bestekârlardan farklı olarak neva ve hüseyni perdelerine çıkmıştır. Genel olarak cümlede seyir yönünün farklılaşmadığı gözlemlenmiştir. Ancak melodik hat olarak üç bestekârın da uzun bir seyir yaptığını söyleyebiliriz. Cümle sonunda Petros Lambadarios rast (ni) perdesinde devam ederken, Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis'in segâh (vu) perdesinde kalış yaptığı görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 144

İkinci cümlede iki bestekâr da Petros Lambadarios'dan tamamen farklılaşmıştır. "isakuson mu" kelimesinin sonunda bestekârların kalış yaptığı görülmüştür. Ancak Petros Lambadarios çargâh perdesinde, diğer bestekârlar dügâh perdesindedir. "Kirie" kelimesinde İoannis seyir olarak tamamen 2. Petros'u takip etmiştir. Cümle sonunda bestekârlar rast (ni) perdesinde tam karar etmiştir.

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Kirie eke kra ksa pros se isakuson mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 145

Daha önceki örneklerde görüldüğü üzere bu cümlede Petros Protopsaltis'in yukarı perdelere doğru seyrin yönünü değiştirdiğini söylemek mümkündür. Gerdâniye perdesine kadar çıkan 2. Petros, seyre yine orta perdelerde devam etmiştir.

İoannis'in genel olarak 2. Petros'un seyrini takip etmesine karşın cümlenin sonuna doğru mi bemol (hisar) perdesini kullanması ilgi çekici bir ayrıntıdır.

Cümle sonunda üç bestekârın da birbirinden farklı notalarda kalış yaptığı görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: Pros hes ti foni tis deiseos mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

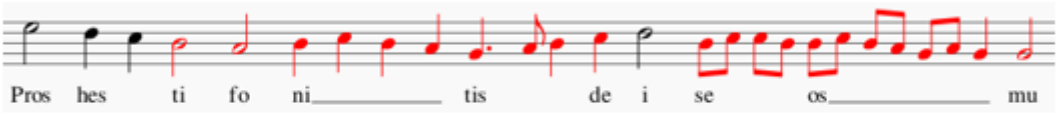

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 146

Cümlenin seyrinde melodik olarak çeşitlemelerin olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle cümle sonuna doğru Petros Protopsaltis sekizlik notaları kullanarak Petros Lambadarios'a göre yoğun bir melodik hat ortaya koymuştur. İoannis Protopsaltis'in de bahsedilen bu bölümde Petros Protopsaltis'i takip ettiği görülmüştür. Cümle sonunda Petros Lambadarios rast (ni) perdesinde tam karar vermiş, diğer iki bestekâr ise segâh (vu) perdesinde kalmıştır.

Hava: İhos Plagios Tetartos
İlahi: Kirie Ekekraksa
Güfte: En to ke kra ğene me pros se
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. Petros Protopsaltis (Byzantios)**   **c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 147

Petros Lambadarios'a göre diğer iki bestekârın melodik hattı uzattığını söylemek mümkündür. Bu bölümde İoannis'e karşılık bu kez Petros Protopsaltis hisar perdesini kullanmıştır. Cümle sonuna doğru İoannis Protopsaltis melodik seyri önceki bestekârlardan farklılaşarak üst perdelere taşımıştır.

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Kirie Ekekraksa

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 148

Son cümlede yine farklılıklar azalmış ve seyrin yönünde değişikliğe rastlanmamıştır. İlahi üç bestekâr tarafından da karar perdesi olan rast (ni) perdesinde noktalanmıştır.

4.3.1.8.2. Katefthinthito

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Katefthinthito i prosefhi mu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 149

Petros Lambadarios'un rast beşlisinde seyreden bu cümlesine karşın sıralı (ardışık) olarak aralığın açıldığını söylemek mümkündür. Petros Protopsaltis hüseyni (ke) perdesine kadar çıkarken İoannis aralığı arttırarak acem (zo) perdesini de kullanmıştır. Cümle sonunda üç bestekârın da segâh (vu) perdesinde yarım karar ettikleri görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Os thimiama enopion su

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 150

Cümlede seyir yönü olarak hiçbir farklılığa rastlanmamıştır. Melodik çeşitlemelerin sıralı (ardışık) olarak arttığını söylemek mümkündür. Özellikle cümle sonuna doğru 2. Petros'un ve İoannis'in sekizlik notalar ile kurduğu melodik hat buna bir örnek olarak verilebilir.

Hava: İhos Plagios Tetartos
İlahi: Katefthinthito
Güfte: Eparsis ton hiron mu
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. Petros Protopsaltis (Byzantios)**   **c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)** 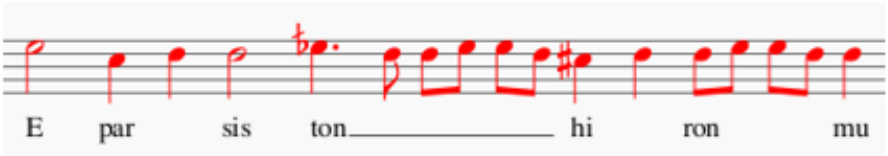

Tablo 151

Melodik hattın uzadığı görülürken Petros Protopsaltis'in yine seyri Petros Lambadarios'un seyrine göre daha üst perdelere taşıdığını söyleyebiliriz. Ayrıca İoannis Protopsaltis'in yine bir önceki ilahide olduğu gibi hisar perdesini kullandığı görülmektedir. Ek olarak İoannis bu kez hicaz perdesini de kullanmıştır.

Cümle sonunda Petros Lambadarios segâh (vu) perdesinde kalırken, Petros Protopsaltis'in neva (zi) perdesinde kalış yaptığını görmek mümkündür. İoannis Protopsaltis'in ise kalış yapmadan seyrini bir sonraki cümleye bağladığı görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: Thisia esperini

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 152

Devamındaki cümlede Petros Protopsaltis, üst perdelerdeki seyrini devam ettirmiştir. İoannis'in bir önceki cümlede kullandığı hisar perdesi bu cümlede yerini tekrar hüseyni (ke) perdesine bırakmıştır. Petros Lambadarios nevâ (zi) perdesindeki yarım kararına karşılık sonraki iki bestekârın gerdâniye (ni) perdesinde kaldığı görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Katefthinthito

Güfte: İsakuson mu kirie

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. Petros Protopsaltis (Byzantios)

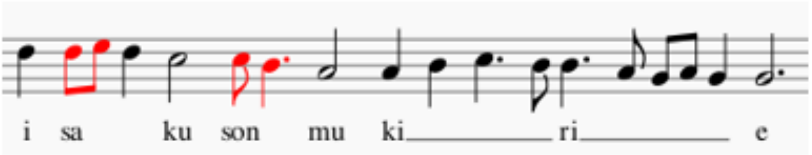

c. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 153

Son cümlede farklılıkların ciddi derecede azaldığını görmek mümkündür. Kekrağaria grubunda bestekârlar tarafından yapılan geçkilerin ve seyir yönündeki farklılaşmaların daha çok ilahilerin orta bölümünde olduğunu ve ilahinin sonuna doğru bu farklılaşmaların tamamen azaldığını söyleyebiliriz.

4.3.2. Pasapnoaria

4.3.2.1. İhos Protos

4.3.2.1.1. Pasa Pnoi

Hava: İhos Protos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Pasa pnoi enesato ton kirion
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 154

Seyir yönünde farklılığın neredeyse yok denecek kadar az olduğu görülmektedir.

Hava: İhos Protos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite ton kirion ek ton uranon
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)** 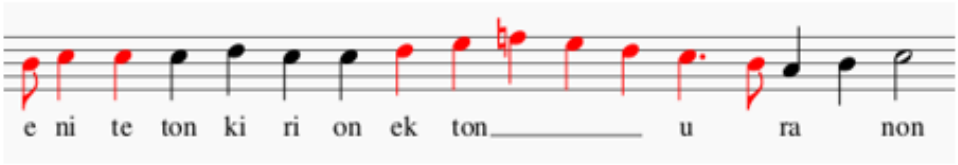

Tablo 155

İkinci cümlede seyir "ton" hecesinde farklılaşmaktadır. İoannis Protopsaltis'in acem perdesine kadar çıktığı ve seyri yukarıdan aşağıya doğru yönelttiğini görmek mümkündür. Her iki bestekâr da çargâh (ğa) perdesinde yarım karar etmiştir.

Hava: İhos Protos

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Enite afton en tis ipsis tis

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 156

Cümle başı hariç olmak üzere seyirdeki farklılaşma genel olarak nota değerlerinin bölünmesinden kaynaklanmaktadır.

Hava: İhos Protos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 157

Seyir yönünde farklılığa rastlanmamıştır. Küçük farklılıklar tabloda görüldüğü gibidir.

4.3.2.1.2. Enite Afton

Hava: İhos Protos

İlahi: Enite Afton

Güfte: Enite afton pantes i ageli aftu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 158

Melodik hattın bu cümlede İoannis Protopsaltis tarafından uzatıldığı görülmektedir. Petros Lambadarios'un "li" hecesinde ırak (zo) perdesinde kalış yaptığı görülürken, İoannis'de bu kalışa rastlanmamıştır. Önceki ilahiye göre ilk kez ciddi bir farklılaşmadan söz etmek mümkündür.

Hava: İhos Protos

İlahi: Enite Afton

Güfte: Enite afton pase e dinamis aftu

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 159

Bu cümlede özellikle "ni" ve "na" hecelerinde İoannis Protopsaltis'in melodik hattı uzattığı görülmektedir. Seyir genel olarak iki bestekâr tarafından aynı yönde ilerlemiş ve iki bestekâr da çargâh (ğa) perdesinde yarım karar etmiştir.

Hava: İhos Protos

İlahi: Enite Afton

Güfte: Si prepi imnos to theo

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

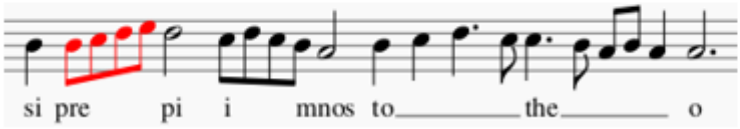

Tablo 160

Son cümlede İoannis'in yaptığı küçük değişiklik tabloda görüldüğü gibidir.

4.3.2.2. İhos Defteros

4.3.2.2.1. Pasa Pnoi

Hava: İhos Defteros

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Pasa pnoi enesato ton kirion

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 161

Cümle başında İoannis Protopsaltis küçük bir değişiklik yapmıştır. “pnoi” bölümünün sonundaki kalış notaları hariç cümle sonuna kadar farklılık gözlemlenmemiştir.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Enite ton kirion ek ton uranon

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 162

İkinci cümlede "ek ton uranon" bölümünde İoannis'in seyri gerdâniye perdesine doğru çıkardığı görülmektedir.

Hava: İhos Defteros
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite afton en tis i psis tis
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 163

Tabloda görüldüğü üzere farklılığın az olduğunu söylemek mümkündür.

Hava: İhos Defteros
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)** 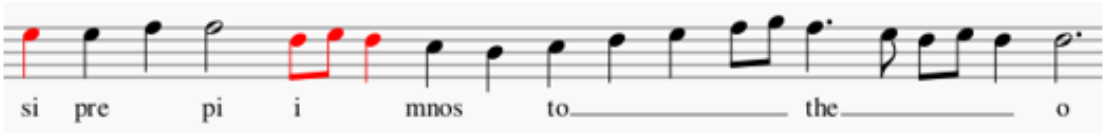

Tablo 164

Bir önceki cümlede olduğu gibi son cümlede de farklılık oldukça azdır. Küçük farklılıklar tabloda gösterildiği gibidir.

4.3.2.2.2. Enite Afton

Hava: İhos Defteros
İlahi: Enite Afton
Güfte: Enite afton pantes i ageli aftu
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 165

Defteros havasının ikinci ilahisinde de cümle seyirleri küçük farklılıklar haricinde benzer biçimde başlamıştır.

Hava: İhos Defteros

İlahi: Enite Afton

Güfte: Enite afton pase e dinamis aftu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 166

Cümlede farklılığın öncekilere nazaran arttığı söylenebilir. İoannis Protopsaltis, seyir yönünü "na" hecesinde gerdâniye perdesi civarına yöneltmiş ve sekizlik nota değerlerini Petros'dan daha fazla kullanmıştır. Cümle sonunda iki bestekârın da neva (zi) perdesinde kalış yaptığı görülmektedir.

Hava: İhos Defteros
İlahi: Enite Afton
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 167

Son cümlede yine farklılığın çok az olduğu görülmektedir.

4.3.2.3. İhos Tritos

4.3.2.3.1. Pasa Pnoi

Hava: İhos Tritos

İlahi: Pasa Pnoi

Yarım Karar Edilen Güfte: Pasa pnoi enesato ton kirion

Yarım Karar Cümlesi

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 168

"Ton" hecesi hariç İoannis ilahi üzerinde hiçbir değişiklik yapmamıştır.

Hava: İhos Tritos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite ton kirion ek ton uranon
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 169

Pasapnoaria grubunda ilk kez hiçbir değişikliğin yapılmadığı görülmektedir.

Hava: İhos Tritos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite afton en tis i psis tis
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 170

İlk cümlede olduğu gibi bu cümlede de sadece tek bir hecede perde farklılığı görülmektedir.

Hava: İhos Tritos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)** 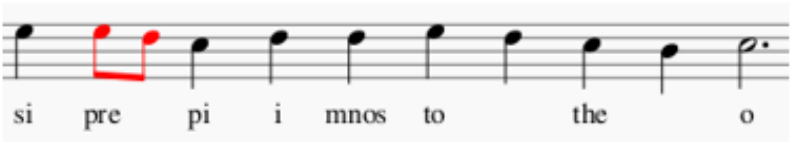

Tablo 171

"Pre" hecesindeki farklılık tabloda görüldüğü gibidir. Sonuç olarak Tritos havasının ilk ilahisinde çok az farklılık gözlemlenmiştir.

4.3.2.3.2. Enite Afton

Hava: İhos Tritos

İlahi: Enite Afton

Güfte: Enite afton pantes i ageli aftu

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 172

Seyrin tamamen aynı olduğu görülürken küçük farklılıkların nota değerleri ile ilgili olduğu görülmektedir.

Hava: İhos Tritos
İlahi: Enite Afton
Güfte: Enite afton pase e dinamis aftu
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 173

Cümlede iki bestekâr da tamamen aynı seyir özelliğini göstermiştir. İkisi de hüseyni (ke) perdesinde yarım karar etmiş, cümleyi dügâh (pa) perdesinde noktalamıştır.

Hava: İhos Tritos
İlahi: Enite Afton
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 174

Bir önceki cümlede olduğu gibi herhangi bir değişiklik gözlemlenmemiştir.

4.3.2.4. İhos Tetartos

4.3.2.4.1. Pasa Pnoi

Hava: İhos Tetartos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Pasa pnoi enesato ton kirion
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   Pa sa pno i e ne sa to ton ki ri on **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**   Pa sa pno i e ne sa to ton ki ri on

Tablo 175

Petros Lambadarios cümleye segâh (vu) perdesinde başlayıp devam ederken, İoannis'in daha çok neva (zi) perdesini kullandığı görülmektedir. Bunun dışında seyirde herhangi bir farklılığa rastlanmamaktadır.

Hava: İhos Tetartos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite ton kirion ek ton uranon
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 176

Cümle seyrinin farklılaştığı bu bölümde Petros segâh-neva perdeleri arasında seyrederken İoannis'in cümlenin sonuna doğru gerdaniye perdesine kadar çıktığı görülmektedir.

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Enite afton en tis i psis tis

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 177

Cümle seyrinde "enite" bölümü hariç herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. İoannis Protopsaltis'in bazı bölümlerde nota değerlerini değiştirerek melodik anlamda çeşitlilik ortaya koyduğunu söylemek mümkündür.

Hava: İhos Tetartos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 178

Dikkat çekici bir farklılık olarak "imnos" kelimesinde İoannis'in hüseyni ve neva perdelerine çıktığı görülmektedir. Bunun dışında ilahinin iki bestekâr tarafından da benzer şekilde noktalandığını söylemek mümkündür.

4.3.2.4.2. Enite Afton

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Enite Afton

Güfte: Enite afton pantes i ageli aftu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 179

Havanın ikinci ilahisine girerken seyrin farklılaştığını görmek mümkündür. Petros'un segâh perdesi kullanımına karşılık İoannis'in çargâh ve nevâ perdeleri üzerinde daha çok durduğunu söyleyebiliriz. Seyrin devamında Petros hüseyni (ke) perdesine çıkarken İoannis'in acem (zo) perdesini de kullandığı görülmektedir. Cümlenin sonuna doğru seyir farklılığı ortadan kalkmıştır.

Hava: İhos Tetartos

İlahi: Enite Afton

Güfte: Enite afton pase e dinamis aftu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 180

Bu cümlede seyir yönü bir öncekine göre daha fazla değişmiştir. Petros'un neva perdesinden yukarıya çıkmadığı görülürken İoannis'in seyri gerdaniye perdesine kadar çıkardığını söylemek mümkündür. Cümle sonunda iki bestekârın da farklı perdelerde kalış yaptığı görülmektedir.

Pasapnoaria grubunda şu ana kadar incelenen cümleler arasında rastlanan en büyük farklılığın bu cümlede olduğunu söyleyebiliriz.

Hava: İhos Tetartos
İlahi: Enite Afton
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 181

Son cümlede farklılığın tamamen azaldığı görülmektedir. Bir önceki ilahinin son cümlesinde olduğu gibi burada da "imnos" kelimesinde İoannis Protopsaltis rast (ni) perdesinden hüseyni (ke) perdesine bir sıçrama yapmıştır. Cümlenin son bölümüne doğru seyrin tamamen aynı olduğu görülmektedir.

4.3.2.5. İhos Plagios Protos

4.3.2.5.1. Pasa Pnoi

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Pasa pnoi enesato ton kirion

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 182

Seyir yönünde herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Her iki bestekârın da "pasa pnoi" kelimesinin sonunda hüseyni (ke) perdesinde, cümle sonunda ise dügâh (pa) perdesinde kalış yaptıkları görülmüştür.

Hava: İhos Plagios Protos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite ton kirion ek ton uranon
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)** 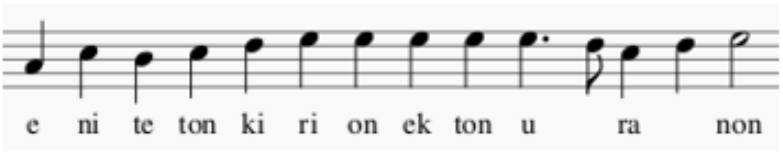   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 183

İoannis Protopsaltis'in, seyir yönünü bu cümlede oldukça farklılaştırdığını söylemek mümkündür. Tiz perdelere doğru seyreden İoannis'in Petros'dan farklı olarak hüseyni (ke) perdesinde hicaz geçkisi yaptığı görülmektedir. Pasapnoaria grubunda buraya kadar incelenen ilahiler arasında ilk kez bu cümlede geçki yapılmıştır.

Hava: İhos Plagios Protos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite afton en tis i psis tis
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 184

İoannis'in ikinci kez tiz perdelere doğru çıktığı bu cümlede seyrin tamamen değiştiğini görmek mümkündür. Petros dügâh (pa) perdesinde kalırken, İoannis tiz perdelerde seyrettikten sonra hüseyni (ke) perdesinde kalış yapmıştır.

Hava: İhos Plagios Protos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 185

Son cümlede seyrin yönü cümle sonuna doğru eşitlense de nota değerlerindeki farklılıkları görmek mümkündür. Böylece İoannis Protopsaltis'in Pasapnoaria grubundaki ilahiler arasında ilk kez bu ilahide Petros Lambadarios'dan ciddi anlamda farklılaştığını söyleyebiliriz.

4.3.2.5.2. Enite Afton

Hava: İhos Plagios Protos
İlahi: Enite Afton
Güfte: Enite afton pantes i ageli aftu
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 186

Cümle başından itibaren İoannis'in seyrinin farklı olduğunu görebiliriz. Petros'un hicaz perdesi kullanımına İoannis'de rastlanmamaktadır. İki bestekârın da "ton" hecesinde kalış yaptıkları görülmekle birlikte, Petros Lambadarios bu kalışı neva (zi) perdesinde, İoannis Protopsaltis ise hüseyni (ke) perdesinde yapmıştır.

Hava: İhos Plagios Protos

İlahi: Enite Afton

Güfte: Enite afton pase e dinamis aftu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 187

İkinci cümlelere gelindiğinde dikkat çekici bir ayrıntı olarak İoannis Protopsaltis'in "Enite Afton" kelimesine bir önceki cümle ile aynı melodiyi yaptığını görmek mümkündür. Aynı güfteye aynı melodiyi yapması, kanaatimizce güfte-melodi ilişkisini vurgulama isteğinden kaynaklanmaktadır. Cümlenin devamında İoannis'in tiz perdelere çıkarak muhayyer (pa) perdesi etrafında seyrettiğini görmek mümkündür. Bir önceki ilahide olduğu gibi burada da farklılığın arttığını söyleyebiliriz.

Hava: İhos Plagios Protos
İlahi: Enite Afton
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 188

Seyir yönü tekrar eşitlenmiş ve bestekârlar aynı perdede karar etmiştir. Plagios Protos havasındaki Pasapnoaria ilahilerinin incelenmesinden sonra denilebilir ki şimdiye kadar en büyük farklılığa bu havada rastlanmıştır.

4.3.2.6. İhos Plagios Defteros

4.3.2.6.1. Pasa Pnoi

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Pasa pnoi enesato ton kirion

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 189

Cümlede İoannis tarafından çok az değişiklik yapıldığı görülmüştür. Seyirde "pasa pnoi" kelimesinin sonunda iki bestekâr da neva (zi) perdesinde yarım karar ederken cümle sonunda dügâh (pa) perdesinde tam karar etmiştir.

Hava: İhos Plagios Defteros
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite ton kirion ek ton uranon
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 190

"Ek ton uranon" bölümünde Petros neva perdesine kadar kısa bir seyir gösterirken İoannis'in melodik hattı uzattığını ve gerdaniye (ni) perdesine kadar çıktığı görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Enite afton en tis i psis tis

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 191

Petros'un dügâh-hüseyni aralığında devam eden seyrinin İoannis tarafından daha çok neva-acem perdeleri arasındaki seyre dönüştürüldüğü görülmektedir. Cümle sonunda Petros dügâh perdesinde tam karar etmiş, buna karşın İoannis neva perdesinde yarım karar ile kalış yapmıştır.

Hava: İhos Plagios Defteros
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 192

Son cümlenin başında İoannis'in küçük seyir değişiklikleri görülürken cümlenin sonuna doğru bu değişikliklerin ortadan kalktığı görülmektedir. Genel olarak farklılıklara rastlansa da bir önceki havanın aksine bu ilahide İoannis, Petros'un seyri üzerindeki değişikliklerin daha az olduğunu söylemek mümkündür.

4.3.2.6.2. Enite Afton

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Enite Afton

Güfte: Enite afton pantes i ageli aftu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 193

Petros Lambadarios'un "ton" hecesinde neva (zi) perdesinde yarım karar ettiği görülürken, İoannis'in seyre devam ettiği ve "tes" hecesinde neva perdesinde kalış yaptığı görülmektedir. Petros'un yarım kararının aksine İoannis'in seyre devam etmesi daha önce sık rastlanan bir ayrıntı değildir. Cümle sonuna doğru seyir yönünde farklılığa rastlanmamıştır.

Hava: İhos Plagios Defteros
İlahi: Enite Afton
Güfte: Enite afton pase e dinamis aftu
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 194

İoannis'in yapmış olduğu küçük değişiklikler haricinde cümle seyrinin iki bestekâr arasında farklılaşmadığı görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Defteros

İlahi: Enite Afton

Güfte: Si prepi imnos to theo

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 195

"İmnos" kelimesinde Petros dügâh (pa) perdesinde kalış yaparken, İoannis'in kalış yapmadan seyre devam ettiği görülmektedir. Bu durum ilahide ikinci kez karşımıza çıkmaktadır. Cümle sonuna doğru önceki ilahilerde de sıkça görüldüğü üzere seyir ve nota değerleri arasındaki farklılık tamamen ortadan kalkmış, bestekârlar dügâh (pa) perdesinde tam karar ederek ilahiyi noktalamıştır.

4.3.2.7. İhos Plagios Tritos (Varis)

4.3.2.7.1. Pasa Pnoi

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Pasa pnoi enesato ton kirion

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 196

Bestekârlar arasında herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Tritos havasından sonra ikinci kez karşılaşılan bir durumdur.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite ton kirion ek ton uranon
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   e ni te ton ki ri on ek ton u ra non **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**   e ni te ton ki ri on ek ton u ra non

Tablo 197

Cümle sonunda İoannis'in üç adet sekizlik nota ile seyri bir sonraki cümleye bağlamak istediği görülmektedir. Bunun dışında farklılığa rastlanmamaktadır.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite afton en tis i psis tis
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 198

Bir önceki cümlede görüldüğü gibi tekrar bu cümlede İoannis seyri bir sonraki cümleye bağlamaktadır.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 199

Son cümlede de baştaki sekizlik nota haricinde farklılık yoktur. İoannis'in bu ilahide melodik cümleleri birbirine bağladığı görülmektedir. Tahminimize göre ilahi hızlı biçimde okunduğu için İoannis cümleleri birbirine bağlamıştır.

4.3.2.7.2. Enite Afton

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)

İlahi: Enite Afton

Güfte: Enite afton pantes i ageli aftu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 200

Bir önceki ilahide görüldüğü gibi grubun ikinci ilahisinde de ilk cümle tamamen aynıdır. Bestekârlar cümleyi çargâh (ğa) perdesinde tam kararla noktalamıştır.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)
İlahi: Enite Afton
Güfte: Enite afton pase e dinamis aftu
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 201

İoannis'in "ni" hecesindeki nota değeri üzerindeki değişikliği haricinde yine cümlelerin tamamen aynı olduğu görülmektedir. Cümle sonunda neva (zi) perdesinde yarım karar edilmiştir.

Hava: İhos Plagios Tritos (Varis)
İlahi: Enite Afton
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 202

Son cümlede yine farklılığa rastlanmamaktadır. Tritos havasından sonra Plagios Tritos havasında da İoannis Protopsaltis'in ilahiler üzerinde neredeyse hiçbir değişikliği olmamıştır. Plagios Protos ve Plagios Defteros havasındaki incelemelerde birçok farklılığa rastlanmakla birlikte "Tritos" havalarında ilahilerin aynı düzlemde seyretmesi ilginç bir ayrıntıdır.

4.3.2.8. İhos Plagios Tetartos

4.3.2.8.1. Pasa Pnoi

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Pasa pnoi enesato ton kirion

Melodik Cümle

a. **Petros Lambadarios (Peloponnesios)**

b. **İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 203

İlk cümlede kayda değer bir farklılık görülmemektedir. Cümle sonu rast (ni) perdesinde tam kararla noktalanmıştır.

Hava: İhos Plagios Tetartos
İlahi: Pasa Pnoi
Güfte: Enite ton kirion ek ton uranon
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 204

Cümlenin seyrinin tamamen değiştiği görülmektedir. İoannis, melodik hattı tamamen uzatmakla birlikte seyri de tiz perdelere doğru çıkarmıştır. Özellikle ilahinin henüz ikinci cümlesinde tiz perdelerde sıkça seyretmesi dikkat çekicidir.

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Enite afton en tis ipsis tis

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 205

Bu cümlede İoannis'in yine cümle boyunca Petros'dan tamamen farklılaştığını görmek mümkündür. Cümle başındaki hisar perdesi kullanımı cümle sonuna kadar devam etmiştir. Petros Lambadarios bu cümledeki seyrini rast (ni) perdesinde tam kararla noktalarken İoannis'in neva (zi) perdesinde yarım karar ettiği görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Pasa Pnoi

Güfte: Si prepi imnos to theo

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

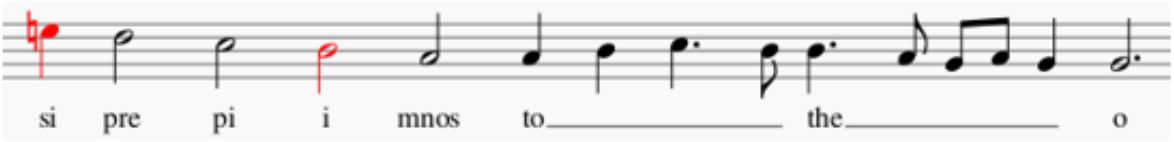

Tablo 206

Seyir yönünün son cümlede tekrar eşitlendiği ve farklılığın ciddi derecede azaldığı görülmektedir. İki bestekâr da rast (ni) perdesindeki tam kararla eseri sonlandırmıştır.

4.3.2.8.2. Enite Afton

Hava: İhos Plagios Tetartos

İlahi: Enite Afton

Güfte: Enite afton pantes i ageli aftu

Melodik Cümle

a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)

b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Tablo 207

Pasapnoaria grubunun son ilahisine İoannis Petros'dan farklı bir seyirle başlamıştır. İki bestekârın da "ton" hecesinde segâh (vu) perdesinde yarım karar ettiklerini söylemek mümkündür. Cümle sonunda ise Petros rast (ni) perdesinde tam karar ederken İoannis'in karar etmeden seyri bir sonraki cümleye bağladığı görülmektedir.

Hava: İhos Plagios Tetartos
İlahi: Enite Afton
Güfte: Enite afton pase e dinamis aftu
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 208

İkinci cümlede seyir farklılığının "dinamis aftu" bölümünde arttığı görülmektedir. Petros'un orta perdelerdeki seyrinin devam ettiği görülürken İoannis seyri muhayyer (pa) perdesine kadar çıkarmış ve bir sonraki cümleye gerdaniye perdesinde devam etmiştir.

Hava: İhos Plagios Tetartos
İlahi: Enite Afton
Güfte: Si prepi imnos to theo
Melodik Cümle **a. Petros Lambadarios (Peloponnesios)**   **b. İoannis Protopsaltis (Neochoritis)**

Tablo 209

Bir önceki ilahinin son cümlesinde olduğu gibi burada da seyir yönündeki farklılıkların tamamen ortadan kalktığı görülmüş ve eser rast (ni) perdesindeki tam karar ile noktalanmıştır.

5. SONUÇ

Bu bölüme kadar "Anastasimatarion" adlı ilahi kitabının içinde yer alan, "Kekrağaria" ve "Pasapnoaria" olarak isimlendirilen ilahi gruplarının üç farklı bestekâr tarafından kaleme alınan versiyonları üzerine yoğunlaşarak, bestekârların eserler üzerinde ne gibi değişiklikler yaptıklarını veya yapmadıklarını vurgulamaya çalıştık. İlahilerdeki perde sayıları, perdelerin kullanım sıklığı, melodik seyrin yönünün değişip değişmediği, güftelerin melodilerle olan ilişkisi gibi farklı perspektiflerden incelemeler yürüttük. Bu bölümde ise çalışmamızın başında ileri sürdüğümüz hipotezleri, elde ettiğimiz bulgular, yaptığımız analizler ve karşılaştırmalar sonucunda cevaplandırmaya çalışacağız.

5.1.Perde Özelliklerine Ait Bulgu ve Karşılaştırmaların Sonucu

- **Hipotez 1: İlahilerin toplam perde sayılarında farklılık vardır.**

Çalışmamızın başında ileri sürülen bu hipotezin ardından ulaştığımız bulgular ve bu bulguların yorumlanarak karşılaştırılması sonucunda, **Kekrağaria ve Pasapnoaria gruplarındaki ilahilerin toplam perde sayılarının çoğunlukla farklı olduğu sonucuna varılmıştır.**

Toplam perde sayılarında en çok bestekârlar arasında sıralı (ardışık) olarak artış yaşanmıştır. Ulaşılan bu sonuca göre **birinci hipotezimiz doğrudur**.

- **Hipotez 2: İlahilerde kullanılan ses sahalarında benzerlik vardır.**

İleri sürülen hipotezden sonra ulaşılan bulgular ve yorumlamalara göre, Kekrağaria ve Pasapnoaria gruplarında farklı sonuçlara ulaşılmıştır.

Kekrağaria grubundaki üç bestekârın çoğunlukla ses sahalarının **farklı olduğu** gözlemlenmiştir. **Pasapnoaria** grubunda incelenen iki bestekârın ilahilerindeki ses aralığında farklılıklara rastlansa da çoğunlukla perde aralıklarının **eşit olduğu** görülmüştür.

Pasapnoaria grubunun iki ilahisinde de (Pasa Pnoi-Enite Afton) ses sahası eşit olan havalar Defteros, Tritos ve Plagios Tritos (Varis) havalarıdır. Grubun sadece bir ilahisinde ses sahası eşit olan havalar ise Protos ve Plagios Defteros havaları olmuştur. Ses sahasında hiçbir benzerliğin görülmediği havalar ise Tetartos, Plagios Protos ve Plagios Tetartos havalarıdır.

Bu sonuçlara göre ileri sürülen **ikinci hipotez Kekrağaria grubu ilahileri için yanlış, Pasapnoaria grubu ilahileri için doğru olduğu** ortaya çıkmıştır.

- **Hipotez 3: Perde kullanım sıklıklarında farklılık vardır.**

Ulaşılan bulgular sonucu oluşturulan perde kullanım sıklığı tablosundaki sonuçlara göre, **bestekârlar ilahilerinde bir perdeyi çoğunlukla birbirlerinden farklı sıklıkta kullanmışlardır.** Genel olarak pes perdeleri Petros Peloponnesios kullanırken, tiz perdelere doğru Petros Byzantios ve İoannis Neochoritis'in perde kullanım sıklığının arttığı görülmüştür.

Böylece **üçüncü hipotezin doğru olduğu** sonucuna varılmıştır.

5.2.Melodik Cümle ve Güfte Özelliklerine Ait Bulgu ve Karşılaştırmaların Sonucu

- **Hipotez 4: İlahilerin toplam cümle sayılarında benzerlik vardır.**

Kekrağaria grubunda incelenen ilahiler sonucunda çoğunlukla bestekârların ilahilerindeki **toplam cümle sayılarının birbirinden farklı olduğu** görülmüştür. Az sayıda da olsa üç bestekârın da cümle sayılarında eşitliğe rastladığımız ilahiler mevcuttur.

Pasapnoaria grubundaki ilahilerin toplam cümle sayılarında ise Kekrağaria grubunun aksine **eşitlik çok daha fazladır.**

Bu sonuca göre ileri sürülen **dördüncü hipotez Kekrağaria grubu için yanlış, Pasapnoaria grubundaki ilahiler için doğrudur.**

- **Hipotez 5: Güftelerin melodik cümleye bölünmelerinde farklılık vardır.**

Bulgular sonucu oluşturulan tabloların yorumlanması ile bestekârlar tarafından güftelerin melodik cümlelere bölünmesinde **farklılıkların çoğunlukta olduğu görülmüştür.**

Bunun yanında az da olsa melodik cümlelerin güftelere bölünmesinde üç bestekârda da eşitliğe rastlanmıştır.

Böylece ileri sürdüğümüz **beşinci hipotez doğrudur.**

- **Hipotez 6: Güftelerde benzerlik vardır.**

Kekrağaria grubundaki Plagios Protos - Kirie Ekekraksa ilahisinde Petros Lambadarios ve Petros Protopsaltis, Plagios Defteros - Kirie Ekekraksa ilahisinde ise üç bestekârın, ilahilerine "Ne" lafzıyla başladıkları görülmüştür. **Bu iki ilahi dışında güfteler arasında farklılık bulunmamaktadır.**

Pasapnoaria grubunda ise sadece Plagios Defteros - Pasa Pnoi ilahisinde Petros Lambadarios'un "Ne" lafzıyla ilahiye başladığı görülmüştür. **Bunun dışında gruptaki ilahilerin güftelerinde farklılığa rastlanmamıştır.**

Elde edilen bu bulgulara göre **altıncı hipotezimiz doğrudur.**

5.3.Seyir Özelliklerine Ait Bulgu ve Karşılaştırmaların Sonucu

- **Hipotez 7: Melodik seyirde farklılık vardır.**

İlahilerin seyir özelliklerinin incelenmesi ile birlikte **melodik seyirde ciddi farklılıklar olduğu sonucuna varılmıştır.**

Kekrağaria grubunda Petros Lambadarios'un yazdığı melodik seyir çoğunlukla Petros Protopsaltis tarafından değiştirilmiştir. İoannis Protopsaltis'in ise eserlerinde daha çok Petros Protopsaltis'in yaptığı değişiklikleri takip ettiği görülmüştür.

Pasapnoaria grubunda incelenen iki bestekâr arasında Kekrağaria grubuna kıyasla farklılıkların daha az olduğu görülmektedir.

İlahiler çoğunlukla aynı şekilde başlayıp aynı şekilde bitmiştir. Seyirdeki farklılaşmanın ilahilerin orta bölümünde olduğunu söylemek mümkündür.

Böylece çalışmamızın başında öne sürülen **yedinci hipotezin doğru olduğu kanıtlanmıştır.**

- **Hipotez 8: Yeden sesi kullanımında benzerlik vardır.**

Yedinci hipotezde açıklandığı üzere Petros Lambadarios'dan farklı bir seyir özelliği gösteren Petros Protopsaltis, Kekrağaria grubu ilahilerinde karar perdesine giderken Petros Lambadarios'dan farklı olarak yeden sesi kullanmıştır. Yeden sesi kullanımında çoğunlukla İoannis Protopsaltis'in Petros Protopsaltis'den farklılaşmadığı görülmüştür.

Pasapnoaria grubunda yeden sesi kullanımı Petros Lambadarios ve İoannis Protopsaltis arasında tamamen aynıdır.

Dokuzuncu hipotezin doğru olduğu görülmektedir.

- **Hipotez 9: Makamsal geçkilerde benzerlik vardır.**

Makamsal geçkiler ile ilgili yapılan incelemeler sonucunda, Kekrağaria grubunda Petros Lambadarios'un geçki yapmadığı, Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis'in ise çoğunlukla aynı yerlerde aynı geçkiyi yaptığı görülmüştür. Yapılan geçkiler genel olarak ilahilerin orta kısımlarında bir veya iki cümlede yapılmıştır.

Pasapnoaria grubunda ise makamsal geçkiler çok az olduğu için iki bestekâr arasında benzerlik veya farklılıktan bahsetmek mümkün değildir.

İleri sürülen hipotez Kekrağaria grubu için doğru, Pasapnoaria grubu için yanlıştır.

- **Hipotez 10: Yarım karar özelliklerinde farklılık vardır.**

İlahilerdeki yarım kararlar farklılık göstermektedir. Kekrağaria grubunda çoğunlukla Petros Lambadarios'un yarım karar etmeyip seyre devam ettiği yerlerde Petros Protopsaltis ve İoannis Protopsaltis yarım karar etmiştir. Tersi bir durumun söz konusu olduğu yerler az da olsa mevcuttur.

Pasapnoaria grubunda ise Kekrağaria grubundan farklı olarak yarım karar özelliklerinin Petros Lambadarios ve İoannis Protopsaltis arasında çok az olduğu görülmüştür.

İleri sürülen **hipotezin Kekrağaria grubu için doğru, Pasapnoaria grubu için ise yanlış olduğu görülmektedir.**

- **Hipotez 11: Tam karar özelliklerinde benzerlik vardır.**

Bulguların ışığında yapılan incelemeler sonucu, Kekrağaria grubundaki ilahilerin cümle sonlarında genel olarak tam karar özelliklerinin farklı olduğu görülmüştür. Bu farklılık çoğunlukla iki bestekârın tam karar edip bir bestekârın farklı perdede yarım karar etmesi şeklinde olmuştur.

Pasapnoaria grubunda Petros Lambadarios ve İoannis Protopsaltis arasında yapılan inceleme sonucu Kekrağaria grubundan farklı olarak iki bestekârın çoğunlukla aynı perdede tam karar ettiği görülmüştür.

Böylece son hipotezin **Kekrağaria grubu için yanlış, Pasapnoaria grubu için doğru olduğu** sonucuna varılmıştır.

Çalışmamızın sonucu olarak görüyoruz ki, 18. yy.'ın sonunda Petros Peloponnesios'un Fener Rum Patrikhanesi'nde "Lambadarios" olarak Rum Ortodoks Kilise musikisi ile ilgili yapmış olduğu çalışmalardan sonra, öğrencisi Petros Byzantios ve daha sonra İoannis Neohoritis bu çalışmalar üzerinde birçok değişiklik yapmıştır. İlahiler üzerinde yapılan değişiklikler ile bu ilahilerin bestekârlar tarafından kitaplaştırılması bizlere ilahi icralarının dönemin özelliklerine göre değişiklik gösterdiği fikrini vermektedir.

Çalışmamıza konu olan üç bestekârın da Rum Ortodoks cemaatinin merkez kilisesi olan Fener Rum Patrikhanesi'nde görev yapması, dönemsel farklılıkların icra farklılıklarına olan iz düşümünün bir göstergesi olmuştur. Yüzyıllar boyu süren bir zaman dilimi içerisinde ilahilerin farklılaşması bir yana, aralarında yarım yüzyıl olan bestekârlar arasında bile rastladığımız küçük yahut büyük farklılıklar, çalışmamızda dikkat çekici ayrıntılardan biri olmuştur.

Dini musiki icracılarının ve bestekârlarının, mensubu oldukları dinin musiki gelenekleri üzerinde bilgi ve yetenekleri nispetince yaptığı değişikliklerin, yaşayan bir musikiden bahsetmemize olanak sağlayacak en önemli delil olduğunu düşünüyoruz. Tamamlamış olduğumuz bu çalışma, dini musikinin durağan olmadığına ve kendini her geçen zaman diliminde yenileyebildiğine dair düşüncelere bir nebze de olsa katkıda bulunabildiyse amacına ulaşmış demektir.

ÖNERİLER

İstanbul'daki Rum Ortodoks cemaatinin gün geçtikçe sayılarının azalmasını göz önünde bulundurmak, çalışmaların hız kazanması adına önemli bir ayrıntıdır. Bestekârların biyografilerinde kısa da olsa bahsi geçen ayin kitaplarının hepsinin Batı notasyonuna transkribe edilmesi, inanıyoruz ki bizlere onların müzikal dünyası hakkında daha fazla bilgi verecektir. Çalışmamızın konusunu oluşturan bestekârlardan dolayı 18. yy sonu ile 20. yy dönemi litürjik müziği hakkında kısa bir bilgi sahibi olsak da özellikle daha önceki dönemlerin litürjik müziğini de incelemeye almak bizlere Rum Ortodoks musikisi hakkında daha geniş bilgi olanağı sağlayacaktır. "Psaltiki" olarak adlandırılan Bizans notasyonunun öğreniminin yaygınlaşması, repertuvarın okunabilmesi ve üzerine fikir yürütülmesi adına önemlidir. Günümüzde hala yaşayan bu dini ve müzikal geleneğin, araştırmacılar için paha biçilemez bir hazine olduğu ve daha derin bir şekilde araştırılması gerektiği kanaatindeyiz.

6. KAYNAKÇA

Tezler

Arslan, A. (2015) Semâvî Dinlerin İstanbul'daki Mâbetlerinde İcrâ Edilen Doğuş İlâhilerinin Karşılaştırmalı Analizi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çiftçi**,** M. Recai. (2019) İstanbul'daki Hristiyan ve Müslüman Mâbedlerinde Okunan Tevrat, Zebur, İncil ve Kuran-ı Kerim Ayetlerinin Karşılaştırmalı Müzikal Analizi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ergişi, G. (2015), İstanbul'daki Yahudi, Hıristiyan ve İslam Mâbedlerinde İcra Edilen İlahilerin Karşılaştırmalı Müzikal Analizi, Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yeprem, S. (2004), Türk Cami Musikisi ile Mukayeseli Olarak İstanbul Gayr-i Müslimlerinde Mâbed Musikisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kitaplar

Arel, H. S. (1969), *Türk Musikisi Kimindir?,* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Bardakçı, M. (1993), *Fener Beylerine Türk Şarkıları,* İstanbul: Pan Yayıncılık.

Byzantios, P. (1825), *Ειρμολόγιον Σύντομον,* Konstantinopolis, Εν τη Βρεταννική Τυπογραφία Κάστρου εις Γαλατάν.

Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, (1994), İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayını.

Efesios, P. (1820), *Νέον Αναστασιματάριον,* Bükreş, Εν τω Βουκουρεστίω Νεοσυστάτω Τυπογραφείω.

Erol, M. (2015), *Greek Orthodox Music In Ottoman Istanbul: Nation and Community in the Era of Reform,* Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.

Kalaitzidis, K. (2012), *Post-Byzantine Music Manuscripts as a Source for Oriental Secular Music (15th to Early 19th Century)*, Würzburg: Erlon Verlag.

Karasar, N. (2020), *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (35. Baskı), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Lambadarios, İ. (1839), *Ειρμολόγιον των Καταβασιών υπό Πέτρου Πελοποννησίου,* Konstantinopolis, Εκ της Τυπογραφίας Παναγίου Τάφου.

Lambadarios, İ. (1856), *Ειρμολόγιον των Καταβασιών υπό Πέτρου Πελοποννησίου,* Konstantinopolis, Εκ της Τυπογραφίας Θαδδαίου Τιβιτσιάν.

Lambadarios İ, Domestikos S. (1850-1851), *Τετράτομος Μουσική Πανδέκτη*, Konstantinopolis, Εκ του Πατριαρχικού Τυπογραφείου.

Lambadarios, P. (1820), *Σύντομον Δοξαστάριον,* Bükreş, Εν τω του Βουκουρεστίω Νεοοσυστάτω Τυπογραφείω.

Papadopoulos, İ. G. (1904), Atina, *Ιστορική Επισκόπησις της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής, Απο των Αποστολικών Χρόνων Μέχρι των Καθ'ημάς (1-1900 μ. Χ.),* Τύποις Πραξιτέλους.

Peloponnesios, P. (1825), *Ειρμολόγιον των Καταβασιών του Όλου Ενιαυτού,* Konstantinopolis, Εν τη Βρεταννική Τυπογραφία Κάστρου εις Γαλατάν.

Protopsaltis, İ. (1905), *Αναστασιματάριον Νέον Αργόν και Σύντομον,* Konstantinopolis, Εκ του Πατριρχικού Τυπογραφείου.

Tuncay F., Karatzas L., (2009), *Yunanca Türkçe Sözlük*, Atina: Doğu Dil ve Kültürleri Merkezi.

Wellesz, E. (1961), *A History Of Byzantine Music and Hymnography* (2nd edition), Oxford: Clarendon Press.

Yeprem, S. (2013), *Dinlerin Ortak Dili Müzik*, (Konferans Kitabı ve 1 dvd), İstanbul.

Dergi Makaleleri

Karataş, Z. (2015) "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri", *Manevi Temelli Sosyal Araştırmaları Dergisi,* 1/1: 62-80.

Özdemïr, M. (2010), Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11/1: 323-343.

Web Sayfaları

https://library.duke.edu/find/all?Ntt=anastasimatarion **(15.03.2020)**

https://www.wordreference.com/gren/εσπερινός **(12.05.2020)**

https://www.dict.com/yunanca-turkce/ανάσταση **(12.05.2020)**

https://www.e-kere.gr/βιογραφικά/ΙΩΑΝΝΗΣ-ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗΣ-Ο-ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ **(03.06.2020)**

https://www.dict.com/yunanca-turkce/απόστολος **(22.06.2020)**

https://analogion.com/site/html/Gallery.html **(03.06.2020)**

Ses Kayıtları

Hristos Psomiadis ile Kişisel Görüşme **(27.10.2019)**

Nikos Papageorgiou ile Kişisel Görüşme **(16.05.2020)**

7. EKLER

7.1. Notalar

EK - 1[71]

[71] Sesli örnek için bkz. CD Track 1.

EK - 2[72]

Katefthinthito (Duke üni. ktp. no.26)

İhos Protos (1. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[72] Sesli örnek için bkz. CD Track 1.

EK - 3[73]

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Protos (1. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[73] Sesli örnek için bkz. CD Track 2.

EK - 4[74]

Katefthinthito (1820)

İhos Protos (1. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[74] Sesli örnek için bkz. CD Track 2.

EK - 5[75]

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Protos (1. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

[75] Sesli örnek için bkz. CD Track 3.

EK - 6[76]

Katefthinthito (1905)

İhos Protos (1. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

[76] Sesli örnek için bkz. CD Track 3.

EK - 7[77]

Kirie Ekekraksa (Duke üni. ktp. no.26)

İhos Defteros (2. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan — Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[77] Sesli örnek için bkz. CD Track 4.

EK – 8 [78]

Katefthinthito (Duke Uni. Ktp. no.26)

İhos Defteros (2. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[78] Sesli örnek için bkz. CD Track 4.

EK – 9[79]

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Defteros (2. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Protopsaltis (Byzantios)

[79] Sesli örnek için bkz. CD Track 5.

EK – 10[80]

Katefthinthito (1820)

İhos Defteros (2. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Protopsaltis (Byzantios)

[80] Sesli örnek için bkz. CD Track 5.

EK – 11[81]

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Defteros (2. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[81] Sesli örnek için bkz. CD Track 6.

EK – 12[82]

Katefthinthito (1905)

İhos Defteros (2. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

[82] Sesli örnek için bkz. CD Track 6.

EK – 13[83]

Kirie Ekekraksa (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Tritos (3. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[83] Sesli örnek için bkz. CD Track 7.

EK – 14 [84]

Katefthinthito (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Tritos (3. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[84] Sesli örnek için bkz. CD Track 7.

EK – 15 [85]

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Tritos (3. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan — Petros Protopsaltis (Byzantios)

[85] Sesli örnek için bkz. CD Track 8.

EK – 16[86]

Katefthinthito (1820)

İhos Tritos (3. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Protopsaltis (Byzantios)

[86] Sesli örnek için bkz. CD Track 8.

EK – 17 [87]

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Tritos (3. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[87] Sesli örnek için bkz. CD Track 9.

EK – 18[88]

Katefthinthito (1905)

İhos Tritos (3. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[88] Sesli örnek için bkz. CD Track 9.

EK – 19[89]

Kirie Ekekraksa (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[89] Sesli örnek için bkz. CD Track 10.

EK – 20[90]

Katefthinthito (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[90] Sesli örnek için bkz. CD Track 10.

EK – 21[91]

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Protopsaltis (Byzantios)

[91] Sesli örnek için bkz. CD Track 11.

EK – 22[92]

Katefthinthito (1820)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Protopsaltis (Byzantios)

[92] Sesli örnek için bkz. CD Track 11.

EK – 23 [93]

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

[93] Sesli örnek için bkz. CD Track 12.

EK – 24[94]

Katefthinthito (1905)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

[94] Sesli örnek için bkz. CD Track 12.

EK – 25[95]

Kirie Ekekraksa (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
Petros Lambadarios (Peloponnesios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[95] Sesli örnek için bkz. CD Track 13.

EK – 26[96]

Katefthinthito (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan — Petros Lambadarios (Peloponnesios)

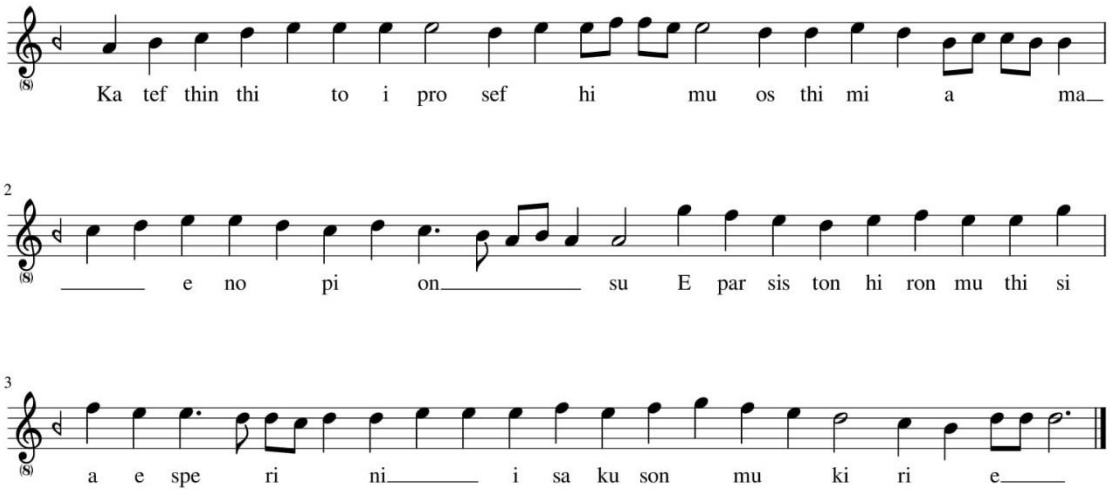

[96] Sesli örnek için bkz. CD Track 13.

EK – 27[97]

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[97] Sesli örnek için bkz. CD Track 14.

EK – 28[98]

Katefthinthito (1820)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[98] Sesli örnek için bkz. CD Track 14.

EK – 29 [99]

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[99] Sesli örnek için bkz. CD Track 15.

EK – 30[100]

Katefthinthito (1905)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[100] Sesli örnek için bkz. CD Track 15.

EK – 31[101]

Kirie Ekekraksa (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Lambadarios (Peloponnesios

[101] Sesli örnek için bkz. CD Track 16.

EK – 32 [102]

Katefthinthito (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios

[102] Sesli örnek için bkz. CD Track 16.

EK – 33[103]

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[103] Sesli örnek için bkz. CD Track 17.

EK – 34[104]

Katefthinthito (1820)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[104] Sesli örnek için bkz. CD Track 17.

EK – 35[105]

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[105] Sesli örnek için bkz. CD Track 18.

EK – 36[106]

Katefthinthito (1905)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[106] Sesli örnek için bkz. CD Track 18.

EK – 37[107]

Kirie Ekekraksa (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
Petros Lambadarios (Peloponnesios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[107] Sesli örnek için bkz. CD Track 19.

EK – 38[108]

Katefthinthito (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
Petros Lambadarios (Peloponnesios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[108] Sesli örnek için bkz. CD Track 19.

EK – 39 [109]

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[109] Sesli örnek için bkz. CD Track 20.

EK – 40[110]

Katefthinthito (1820)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Protopsaltis (Byzantios)

[110] Sesli örnek için bkz. CD Track 20.

EK – 41[111]

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[111] Sesli örnek için bkz. CD Track 21.

EK – 42[112]

Katefthinthito (1905)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[112] Sesli örnek için bkz. CD Track 21.

EK – 43[113]

Kirie Ekekraksa (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan — Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[113] Sesli örnek için bkz. CD Track 22.

EK – 44[114]

Katefthinthito (Duke Üni. Ktp. No.26)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
Petros Lambadarios (Peloponnesios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[114] Sesli örnek için bkz. CD Track 22.

EK – 45[115]

Kirie Ekekraksa (1820)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[115] Sesli örnek için bkz. CD Track 23.

EK – 46[116]

Katefthinthito (1820)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
Petros Protopsaltis (Byzantios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[116] Sesli örnek için bkz. CD Track 23.

EK – 47[117]

Kirie Ekekraksa (1905)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[117] Sesli örnek için bkz. CD Track 24.

EK – 48[118]

Katefthinthito (1905)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[118] Sesli örnek için bkz. CD Track 24.

EK – 49[119]

Pasa Pnoi (1820)

İhos Protos (1. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[119] Sesli örnek için bkz. CD Track 25.

EK – 50 [120]

Enite Afton (1820)

İhos Protos (1. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

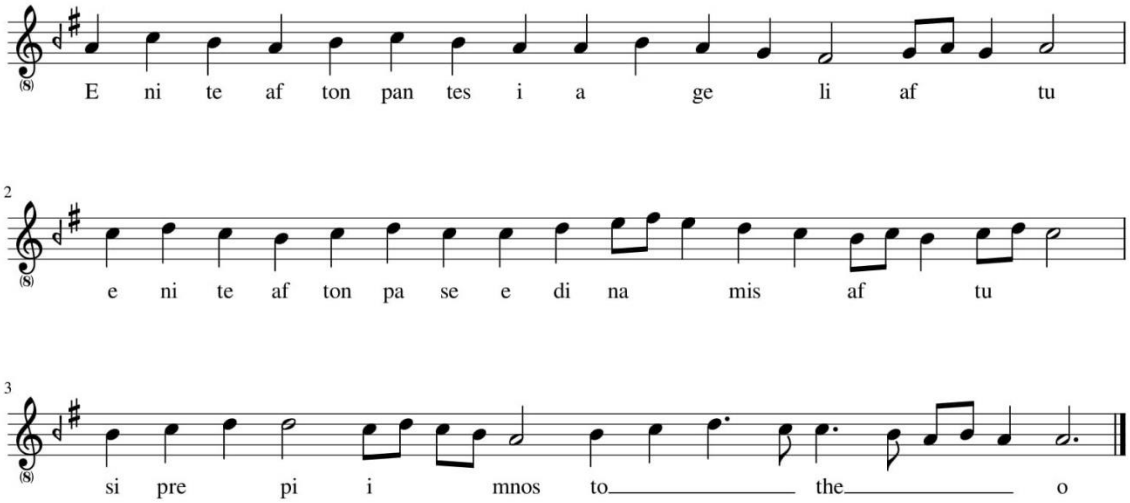

[120] Sesli örnek için bkz. CD Track 25.

EK – 51[121]

Pasa Pnoi (1905)

İhos Protos (1. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[121] Sesli örnek için bkz. CD Track 26.

EK – 52[122]

Enite Afton (1905)

İhos Protos (1. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[122] Sesli örnek için bkz. CD Track 26.

EK – 53[123]

Pasapnoi (1820)

İhos Defteros (2. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[123] Sesli örnek için bkz. CD Track 27.

EK – 54[124]

Enite Afton (1820)

İhos Defteros (2. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

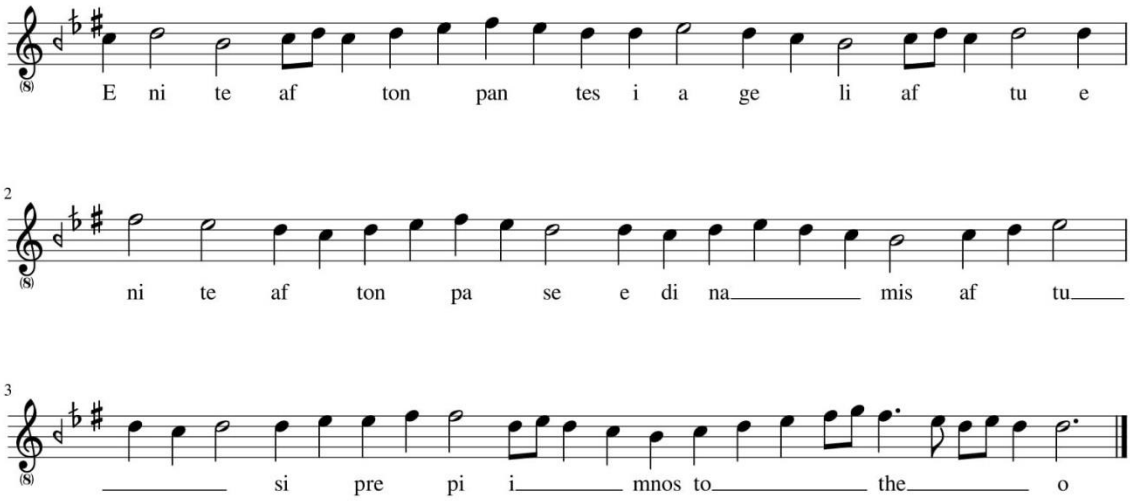

[124] Sesli örnek için bkz. CD Track 27.

EK – 55[125]

Pasa Pnoi (1905)

İhos Defteros (2. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[125] Sesli örnek için bkz. CD Track 28.

EK – 56[126]

Enite Afton (1905)

İhos Defteros (2. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

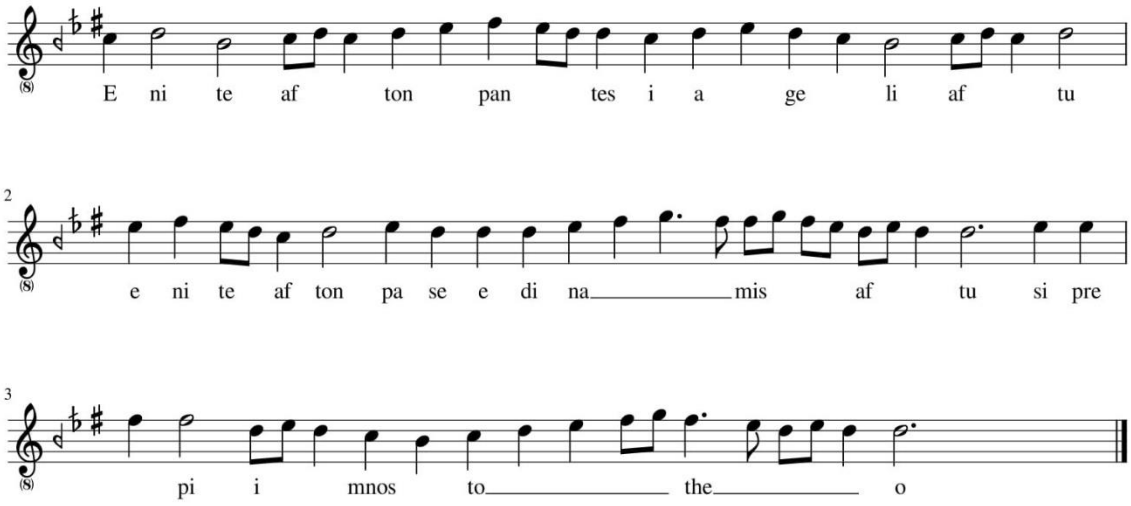

[126] Sesli örnek için bkz. CD Track 28.

EK – 57[127]

Pasa Pnoi (1820)

İhos Tritos (3. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

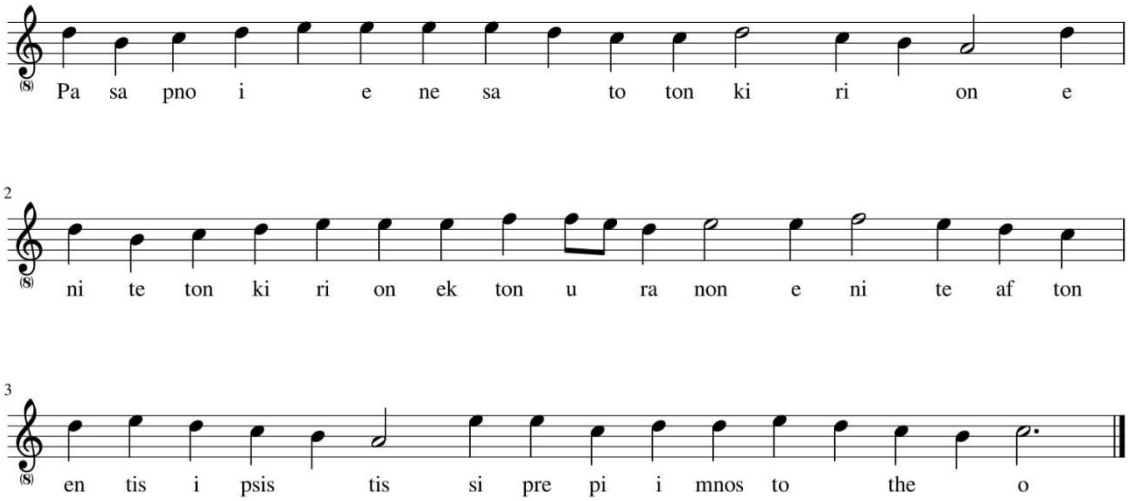

[127] Sesli örnek için bkz. CD Track 29.

EK – 58[128]

Enite Afton (1820)

İhos Tritos (3. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[128] Sesli örnek için bkz. CD Track 29.

EK – 59[129]

Pasa Pnoi (Sintomon) (1905)

İhos Tritos (3. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

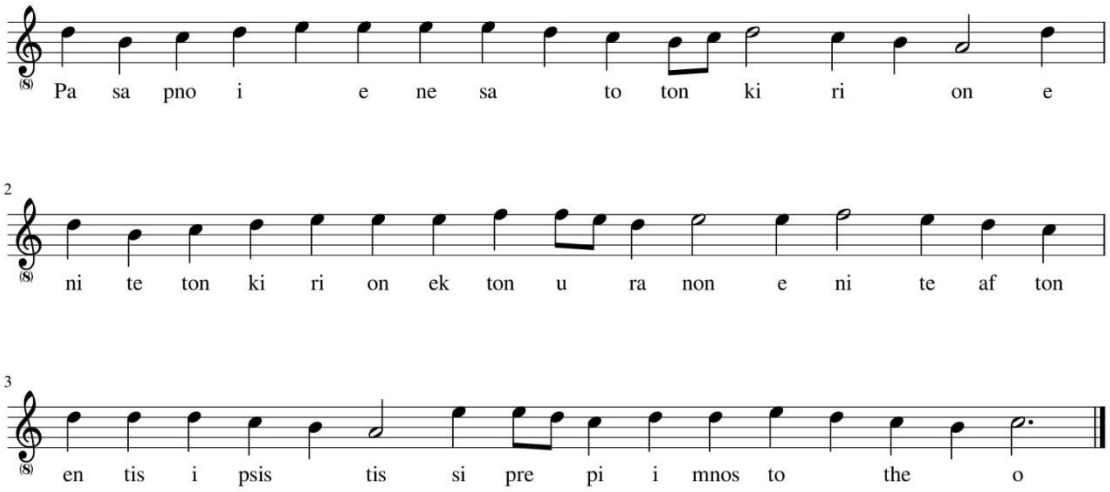

[129] Sesli örnek için bkz. CD Track 30.

EK – 60[130]

Enite Afton (Sintomon) (1905)

İhos Tritos (3. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

[130] Sesli örnek için bkz. CD Track 30.

EK – 61[131]

Pasa Pnoi (1820)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[131] Sesli örnek için bkz. CD Track 31.

EK – 62 [132]

Enite Afton (1820)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

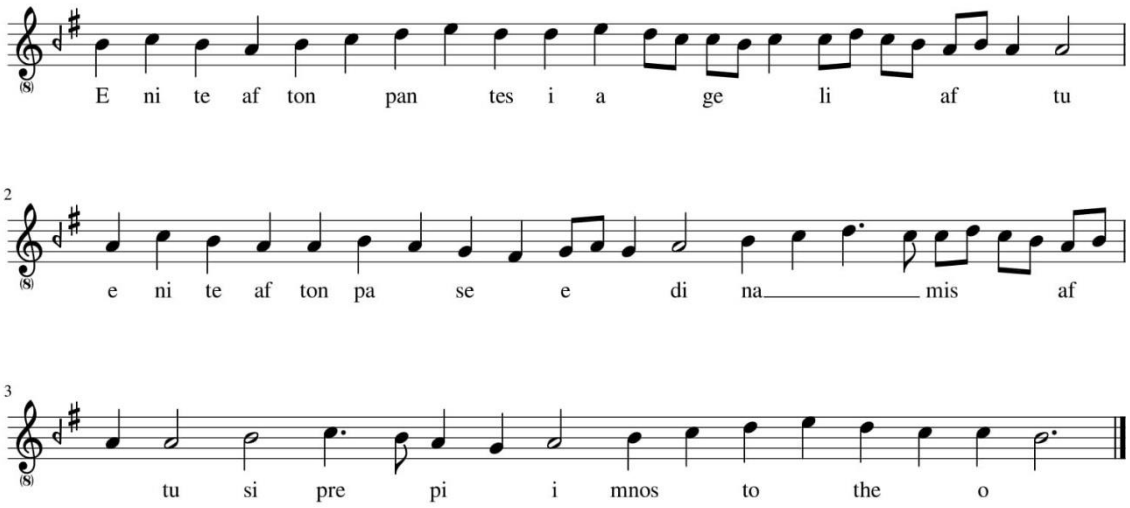

[132] Sesli örnek için bkz. CD Track 31.

EK – 63 [133]

Pasa Pnoi (1905)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

[133] Sesli örnek için bkz. CD Track 32.

EK – 64[134]

Enite Afton (1905)

İhos Tetartos (4. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

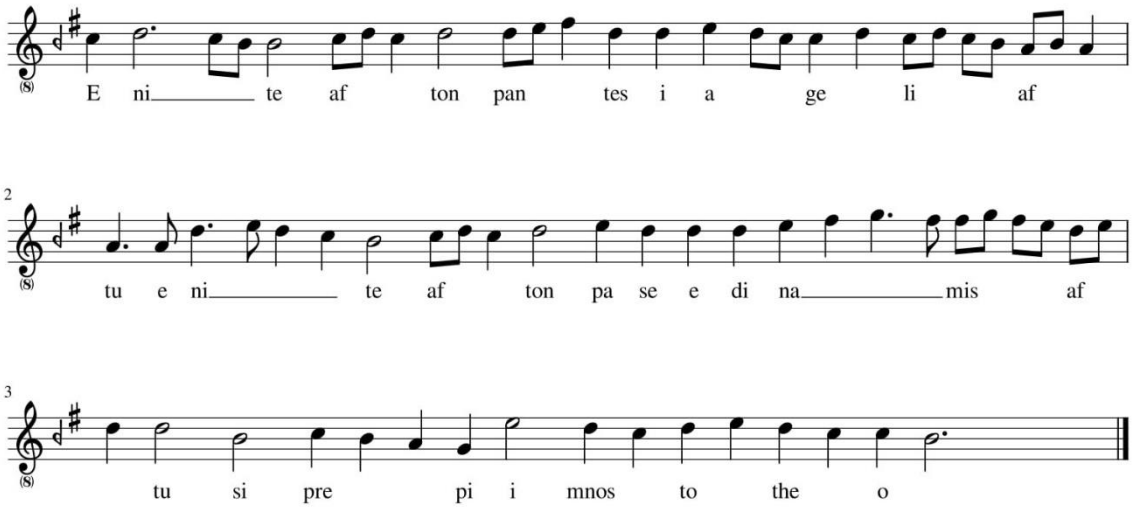

[134] Sesli örnek için bkz. CD Track 32.

EK – 65[135]

Pasa Pnoi (1820)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[135] Sesli örnek için bkz. CD Track 33.

EK – 66[136]

Enite Afton (1820)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan — Petros Lambadarios (Peloponnesios)

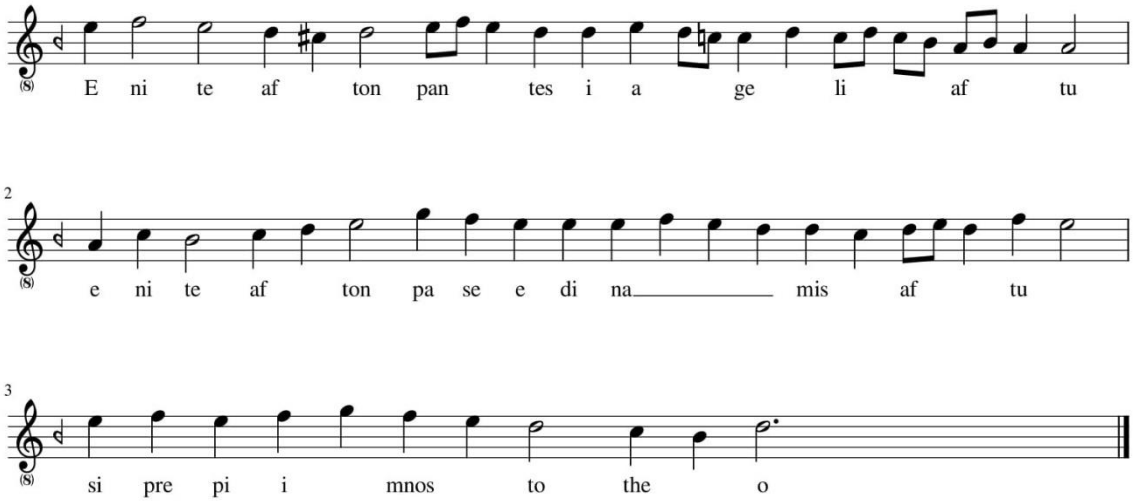

[136] Sesli örnek için bkz. CD Track 33.

EK – 67[137]

Pasa Pnoi (1905)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[137] Sesli örnek için bkz. CD Track 34.

EK – 68[138]

Enite Afton (1905)

İhos Plagios Protos (5. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

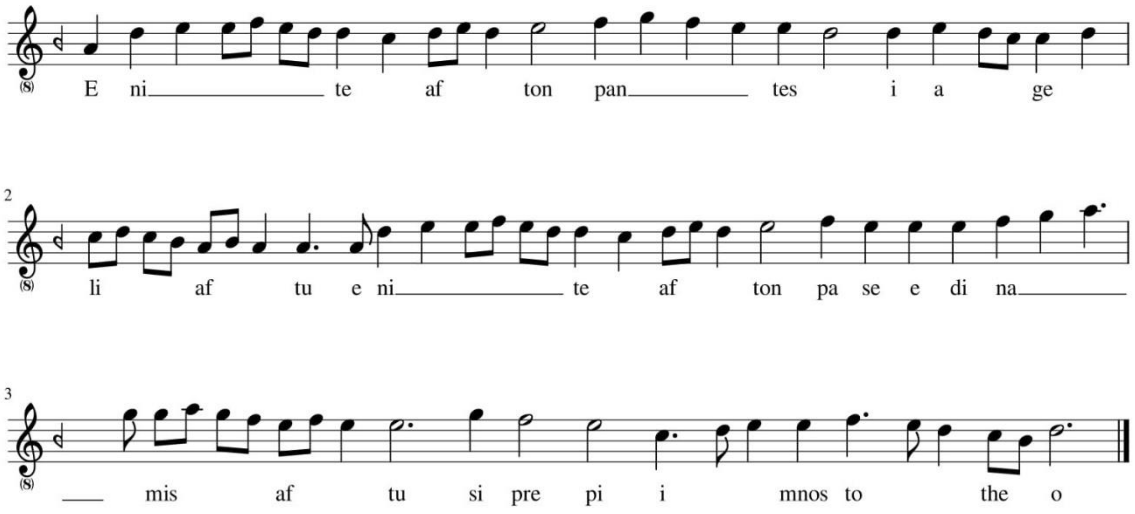

[138] Sesli örnek için bkz. CD Track 34.

EK – 69 [139]

Pasa Pnoi (1820)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[139] Sesli örnek için bkz. CD Track 35.

EK – 70 [140]

Enite Afton (1820)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan
Petros Lambadarios (Peloponnesios)

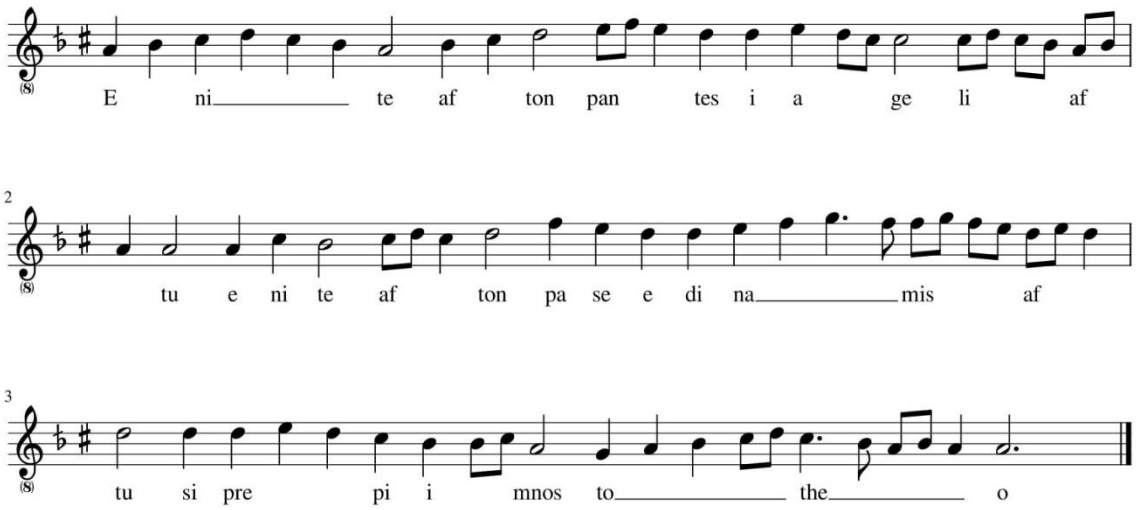

[140] Sesli örnek için bkz. CD Track 35.

EK – 71 [141]

Pasa Pnoi (1905)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[141] Sesli örnek için bkz. CD Track 36.

EK – 72[142]

Enite Afton (1905)

İhos Plagios Defteros (6. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[142] Sesli örnek için bkz. CD Track 36.

EK – 73[143]

Pasa Pnoi (1820)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
Petros Lambadarios (Peloponnesios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[143] Sesli örnek için bkz. CD Track 37.

EK – 74 [144]

Enite Afton (1820)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
Notaya Alan: Muaz Ceyhan — Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[144] Sesli örnek için bkz. CD Track 37.

EK – 75 [145]

Pasa Pnoi (Sintomon) (1905)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[145] Sesli örnek için bkz. CD Track 38.

EK – 76[146]

Enite Afton (Sintomon) (1905)

İhos Plagios Tritos (Varis) (7. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[146] Sesli örnek için bkz. CD Track 38.

EK – 77[147]

Pasa Pnoi (1820)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

Petros Lambadarios (Peloponnesios)

[147] Sesli örnek için bkz. CD Track 39.

EK – 78[148]

Enite Afton (1820)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
Petros Lambadarios (Peloponnesios)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[148] Sesli örnek için bkz. CD Track 39.

EK – 79 [149]

Pasa Pnoi (1905)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[149] Sesli örnek için bkz. CD Track 40.

EK – 80[150]

Enite Afton (1905)

İhos Plagios Tetartos (8. Hava)
İoannis Protopsaltis (Neochoritis)

Notaya Alan: Muaz Ceyhan

[150] Sesli örnek için bkz. CD Track 40.

7.2.Kitaplar

EK – 81: Petros Lambadarios'un yazdığı Anastasimatarion'un Grigorios Protopsaltis tarafından yeni notasyona çevrilmiş hali. El yazması defter Duke Üniversitesi Kütüphanesi, Kenneth Willis Clark Koleksiyonu, Greek MS 26 bölümündedir.[151]

Kırmızı ile yazılan bölüm: "Moralı Petros Lambadarios tarafından bestelenen ve tüm Ortodokslara açık olan Musiki okulunun hocası Grigorios Lambadarios[152] (yardımcı muganni) tarafından yeni notasyon sistemine aktarılan Ekklesiastikon Anastasimatarion."

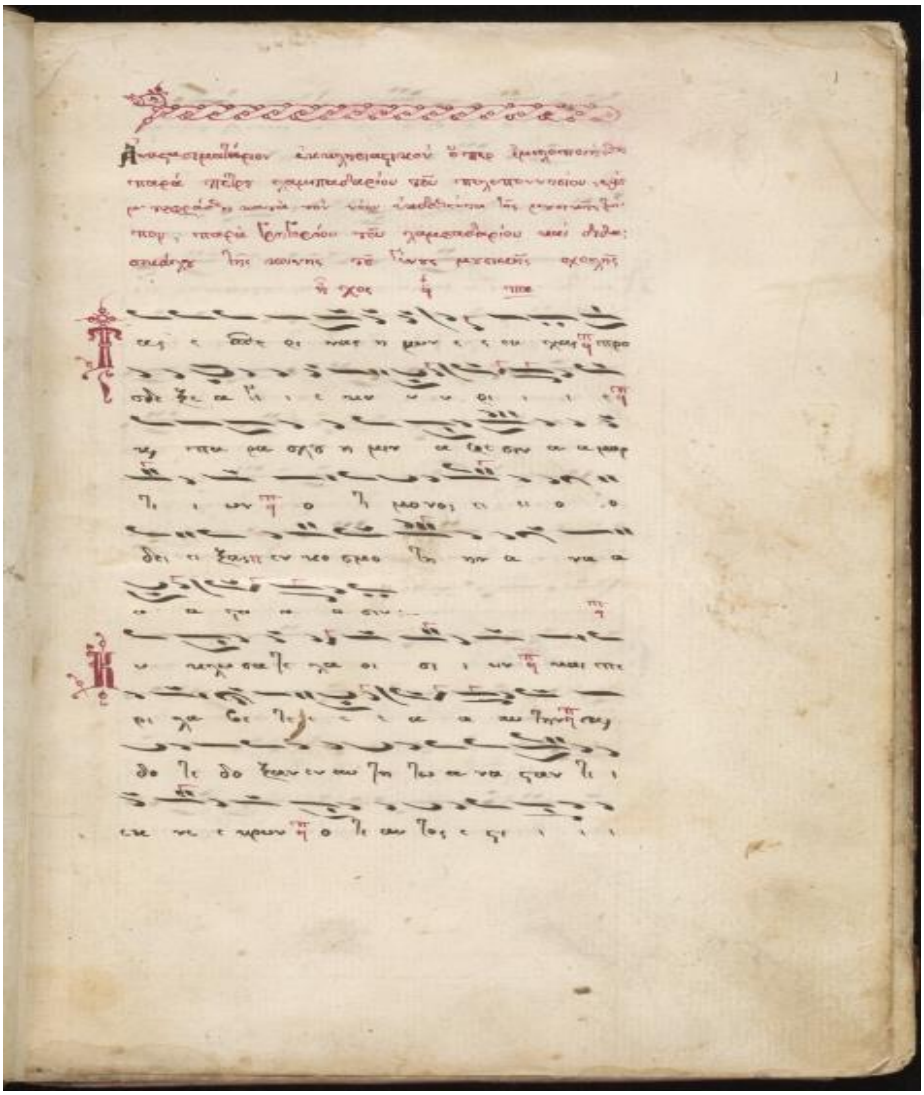

[151] Online erişim için bkz: https://library.duke.edu/find/all?Ntt=anastasimatarion (15.03.2020)
[152] Grigorios'un burada kendisini "Lambadarios" olarak tanıtmasının sebebi, kendisinin o dönemde henüz protopsaltis olmamasından kaynaklıdır.

EK – 82: Duke Üniversitesi Kütüphanesi'nde yer alan ve Grigorios Protopsaltis tarafından yeni notaya çevrilen Anastasimatarion'daki 8 havada bestelenen Kekrağaria bölümü.

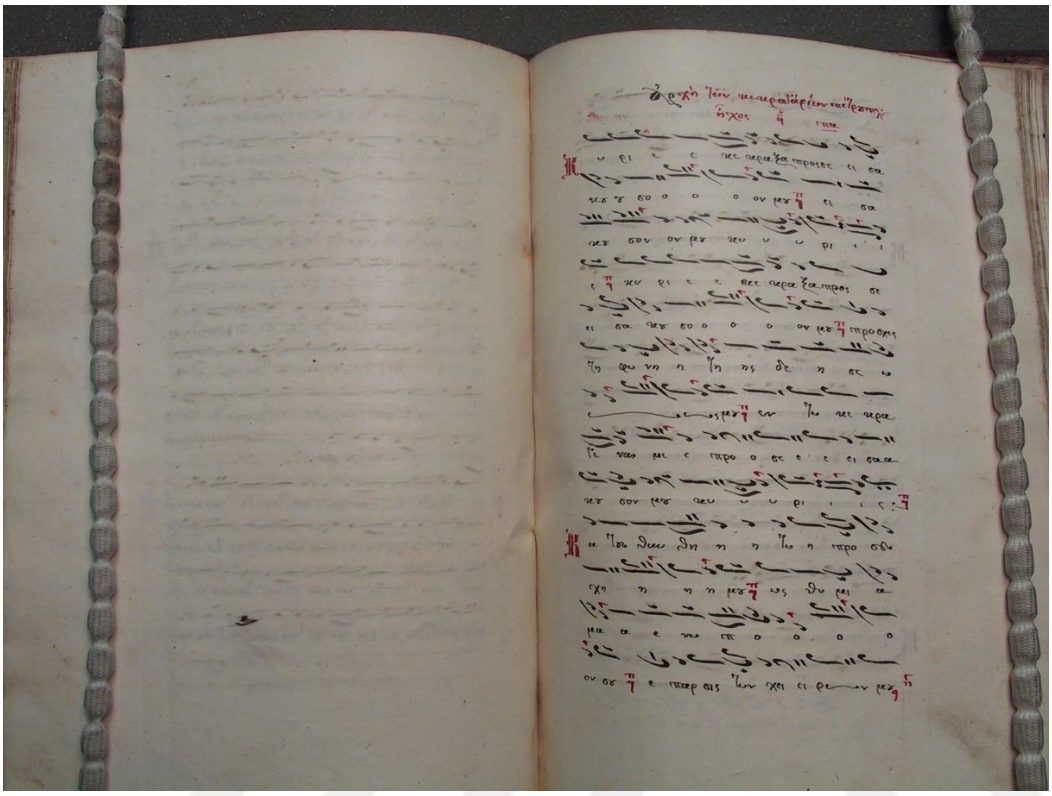

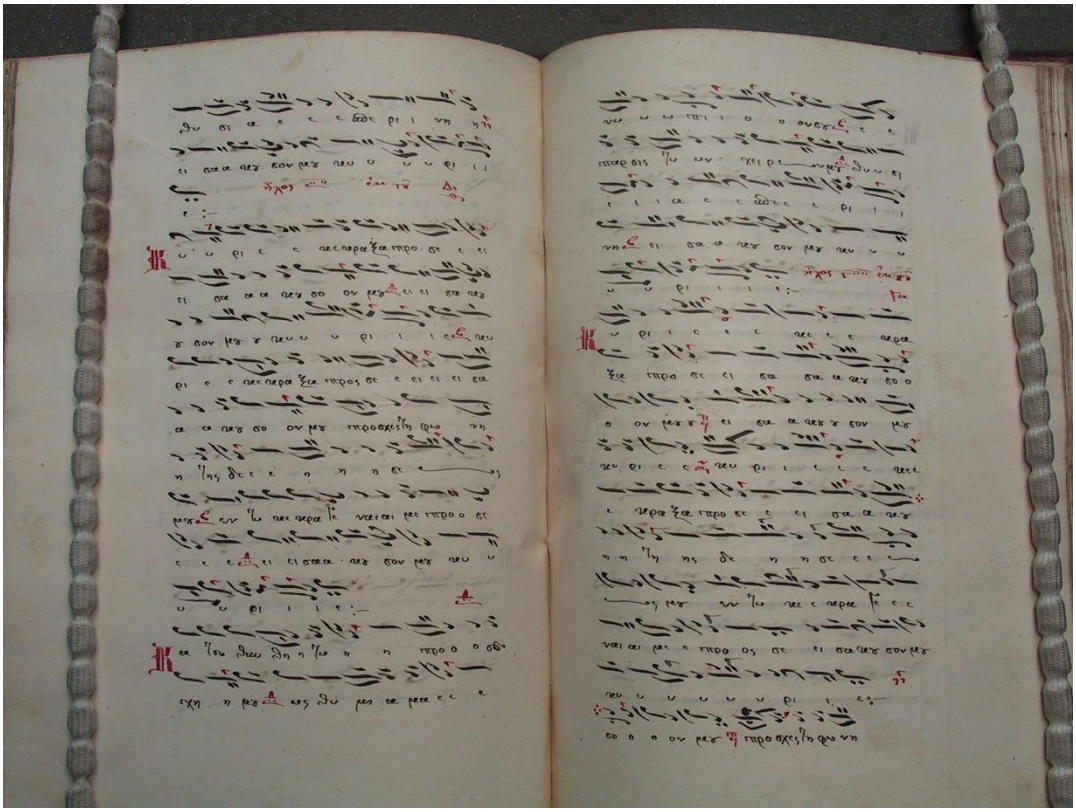

EK – 83: Rum Ortodoks Dünyasının ilk basılı kitabı olma özelliği taşıyan, Petros Byzantios'un yazdığı Anastasimatarion. Bükreş'te basılmıştır.[153]

ΝΕΟΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑΤΑΡΙΟΝ,

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ
ΝΕΟΦΑΝΗ ΜΕΘΟΔΟΝ
ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μουσικολογιωτάτων Διδασκάλων
καὶ ἱερέων τοῦ νέου μουσικοῦ Συστήματος,
Νῦν πρώτου εἰς φῶς ἀχθὲν διὰ τυπογραφικῶν χαρακτήρων
τῆς Μουσικῆς,

Ἐπὶ τῆς θεοσῴστου Ἡγεμονίας τοῦ Ὑψηλοτάτου ἡμῶν Αὐθέντου
πάσης Οὐγγροβλαχίας Κυροῦ Κυροῦ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΟΥΤΖΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ.

Ἀρχιερατεύοντος τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας
Κυροῦ Διονυσίου.

Ἐκδοθὲν σπουδῇ μὲν ἐπιτόνου τοῦ Μουσικολογιωτάτου κυροῦ Πέτρου
τοῦ Ἐφεσίου,
Φιλοτίμῳ δὲ προκαταβολῇ τοῦ Παντευγενεστάτου ἄρχοντος μεγάλου
Βορέως Κυροῦ Γρηγορίου Μπαλλιάνου.

Ἐν τῷ τοῦ Βουκορεστίου νεοσυστάτῳ Τυπογραφείῳ,
1820.

[153] Petros Efesios, *Νέον Αναστασιματάριον,* Εν τω Βουκουρεστίω Νεοσυστάτω Τυπογραφείω, Bükreş, 1820.

EK – 84: İoannis Protopsaltis'in 1905 yılında İstanbul'da Fener Rum Patrikhanesi mührü ile basılan Anastasimatarion'u.[154]

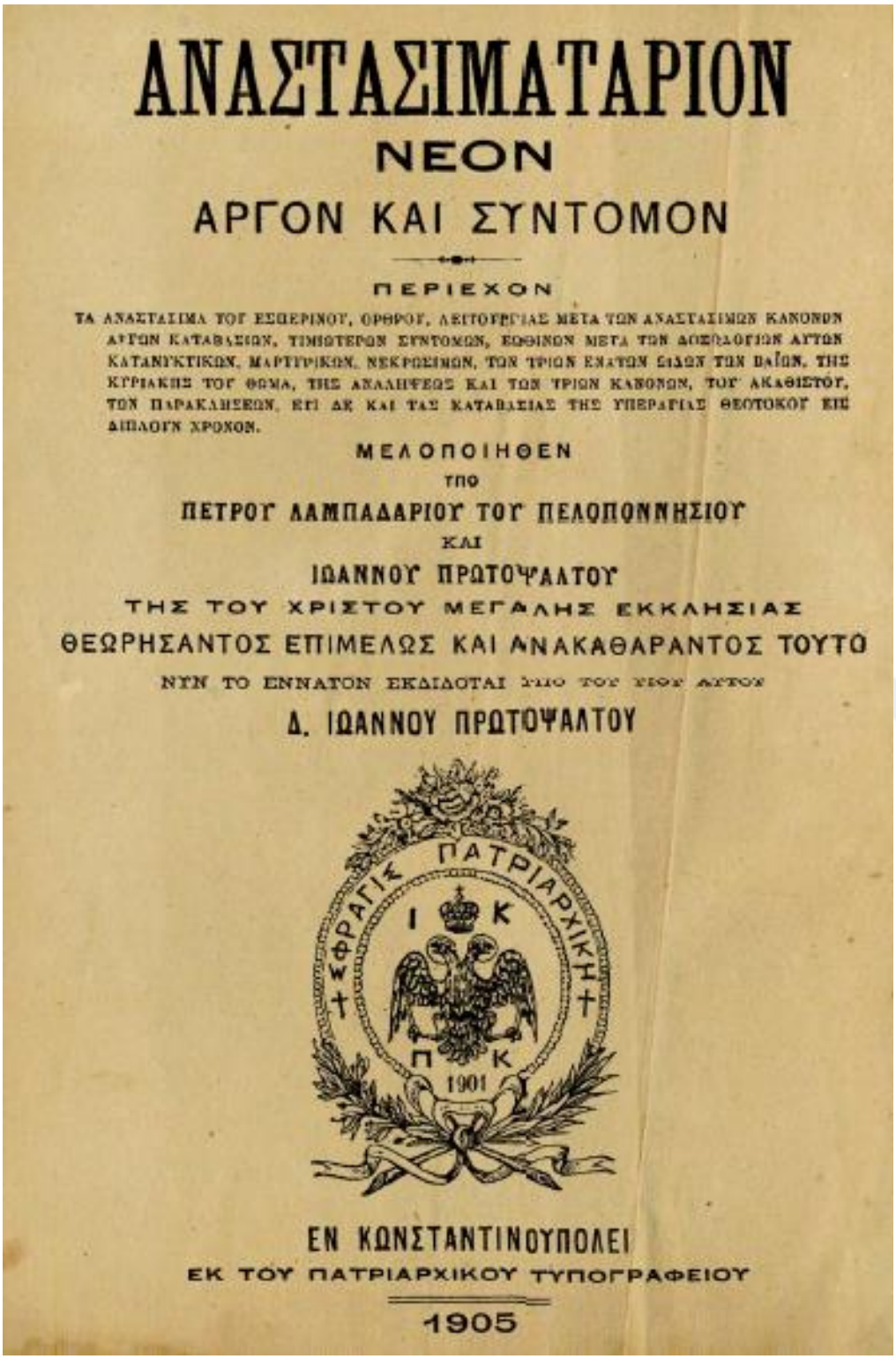

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΝΕΟΝ

ΑΡΓΟΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΝ

ΤΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑ ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ, ΟΡΘΡΟΥ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΑΡΓΩΝ ΚΑΤΑΒΑΣΙΩΝ, ΤΙΜΙΩΤΕΡΩΝ ΣΥΝΤΟΜΩΝ, ΕΩΘΙΝΩΝ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΔΟΞΟΛΟΓΙΩΝ ΑΥΤΩΝ ΚΑΤΑΝΥΚΤΙΚΩΝ, ΜΑΡΤΥΡΙΚΩΝ, ΝΕΚΡΩΣΙΜΩΝ, ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΕΝΑΤΩΝ ΩΙΔΩΝ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ, ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΘΩΜΑ, ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ, ΤΟΥ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ, ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΛΗΣΕΩΝ, ΕΠΙ ΑΚ ΚΑΙ ΤΑΣ ΚΑΤΑΒΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΕΙΣ ΔΙΠΛΟΥΝ ΧΡΟΝΟΝ.

ΜΕΛΟΠΟΙΗΘΕΝ

ΥΠΟ

ΠΕΤΡΟΥ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΟΥ

ΚΑΙ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΟΥ

ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΘΕΩΡΗΣΑΝΤΟΣ ΕΠΙΜΕΛΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΘΑΡΑΝΤΟΣ ΤΟΥΤΟ

ΝΥΝ ΤΟ ΕΝΝΑΤΟΝ ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΑΥΤΟΥ

Δ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΟΥ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1905

[154] İoannis Protopsaltis, *Αναστασιματάριον Νέον Αργόν και Σύντομον*, Εκ του Πατριρχικού Τυπογραφείου, Konstantinopolis, 1905.

EK – 85: 1825 yılında İstanbul'da basılan Petros Peloponnesios'un Eirmologion adlı kitabı.[155]

ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΩΝ

ΚΑΤΑΒΑΣΙΩΝ

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΟΥ

ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΟΜΟΥ

ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΥ

ΠΕΤΡΟΥ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΟΥ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Εξηγημένα κατὰ τὴν νέαν τῆς Μουσικῆς μέθοδον μετὰ προσθήκης ἱκανῶν Μαθημάτων, ὧν ἐζητοῦντο εἰς τὸ παλαιόν. ἐπιθεωρηθέντα ἤδη, καὶ ἀκριβῶς διορθωθέντα παρὰ τοῦ Διδασκάλου

ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΟΣ

ἑνὸς τῶν ἐφευρετῶν τῆς ῥηθείσης μεθόδου.
ἐπίσκεψις δὲ τοῦ ἰδίου

ΝΥΝ ΠΡΩΤΩΝ ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ ΕΙΣ ΤΥΠΟΝ

ΑΝΑΛΩΜΑΣΙΝ ΙΔΙΟΙΣ ΚΑΙ ΙΣΑΚ ΔΕ ΚΑΣΤΡΟ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ.

Εν τῇ Βρεταννικῇ Τυπογραφίᾳ Κάστρου εἰς Γαλατᾶν.

ᾳωκε. 1825.

[155] Petros Peloponnesios, *Ειρμολόγιον των Καταβασιών του Όλου Ενιαυτού,* Εν τη Βρεταννική Τυπογραφία Κάστρου εις Γαλατάν, Konstantinopolis, 1825.

EK – 86: 1820 yılında Bükreş'te basılan Petros Peloponnesios'un Doksastarion adlı kitabı.[156]

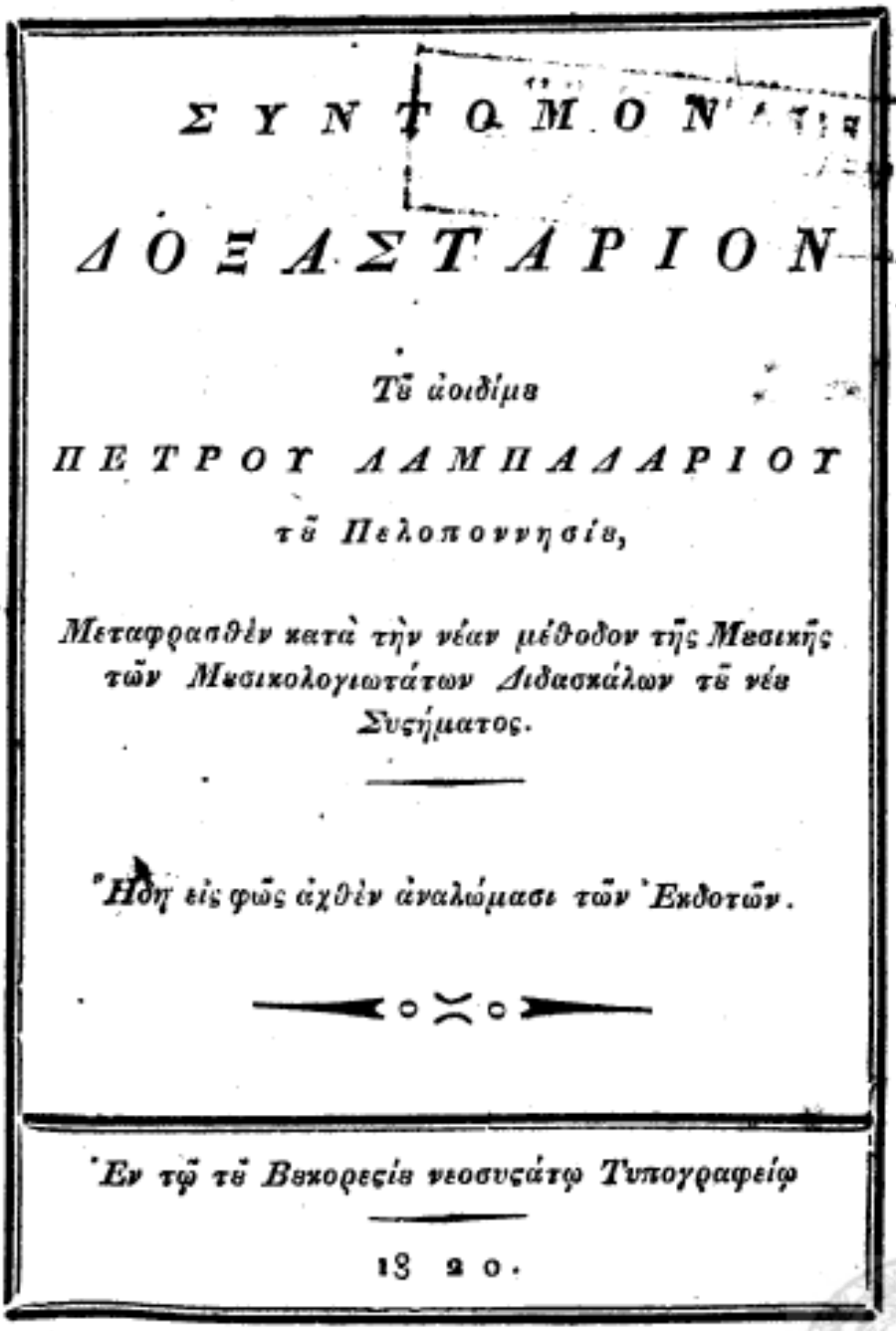

ΣΥΝΤΟΜΟΝ

ΔΟΞΑΣΤΑΡΙΟΝ

Τὸ ἀοιδίμου

ΠΕΤΡΟΥ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ

τοῦ Πελοποννησίου,

Μεταφρασθὲν κατὰ τὴν νέαν μέθοδον τῆς Μουσικῆς τῶν Μουσικολογιωτάτων Διδασκάλων τοῦ νέου Συστήματος.

Ἤδη εἰς φῶς ἀχθὲν ἀναλώμασι τῶν Ἐκδοτῶν.

Ἐν τῷ τοῦ Βουκουρεστίου νεοσυστάτῳ Τυπογραφείῳ

1820.

[156] Petros Lambadarios, *Σύντομον Δοξαστάριον,* Εν τω του Βουκουρεστίω Νεοοσυστάτω Τυπογραφείω, Bükreş, 1820.

EK – 87: İoannis Neochoritis'in "Lambadarios" unvanı ile 1839 yılında İstanbul'da yayınladığı Eirmologion Ton Katavasion adlı kitap.[157]

ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΩΝ

ΚΑΤΑΒΑΣΙΩΝ

ΠΕΤΡΟΥ ΤΥΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΟΥ

ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΥ

ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΥ

Εξηγημένα κατὰ τὴν Νέαν τῆς Μουσικῆς μέθοδον
ἐπιθεωρηθέντα ἤδη καὶ διορθωθέντα ἀκριβῶς

ΠΑΡΑ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ

ΝΥΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΙΣ ΤΥΠΟΝ

ΑΝΑΛΩΜΑΣΙΝ ΙΔΙΟΙΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ.

Ἐκ τῆς τοῦ Παναγίου Τάφου Τυπογραφίας.

αωλθ'. 1839.

[157] Ειρμολόγιον των Καταβασιών υπό Πέτρου Πελοποννησίου, Εκ της Τυπογραφίας Παναγίου Τάφου, Konstansinopolis, 1839.

EK – 88: İoannis Neochoritis'in "Lambadarios" unvanı ile 1856 yılında İstanbul'da yayınladığı Eirmologion Ton Katavasion adlı kitap.[158]

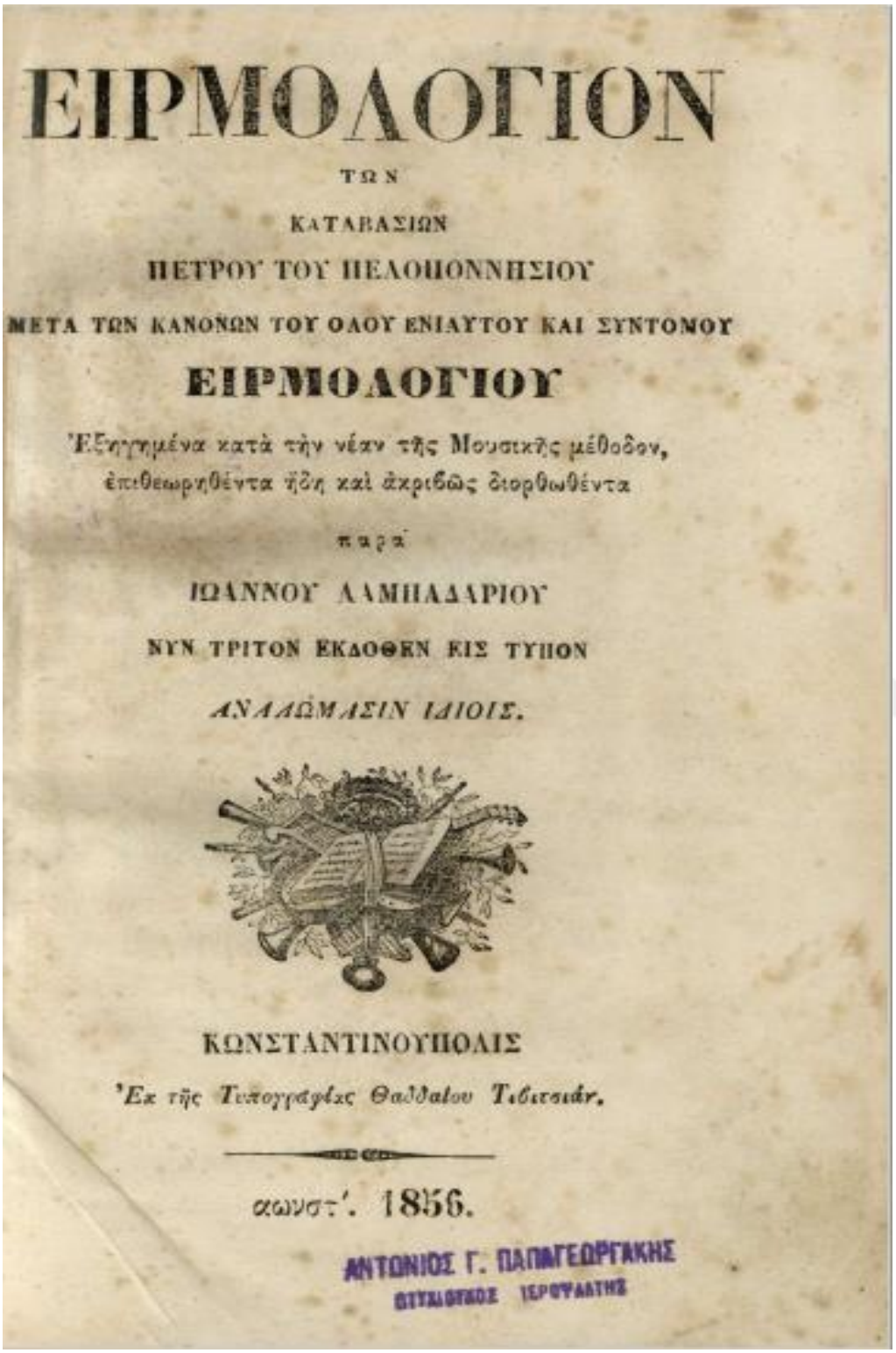

ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΩΝ

ΚΑΤΑΒΑΣΙΩΝ

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΟΥ

ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΟΥ

ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΥ

Ἐξηγημένα κατὰ τὴν νέαν τῆς Μουσικῆς μέθοδον,
ἐπιθεωρηθέντα ἤδη καὶ ἀκριβῶς διορθωθέντα

παρὰ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ

ΝΥΝ ΤΡΙΤΟΝ ΕΚΔΟΘΕΝ ΕΙΣ ΤΥΠΟΝ

ΑΝΑΛΩΜΑΣΙΝ ΙΔΙΟΙΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Ἐκ τῆς Τυπογραφίας Θαδδαίου Τιβιτσιάν.

αωνστ'. 1856.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Γ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΑΚΗΣ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΙΕΡΟΨΑΛΤΗΣ

[158] Ειρμολόγιον των Καταβασιών υπό Πέτρου Πελοποννησίου, Εκ της Τυπογραφίας Θαδδαίου Τιβιτσιάν, Konstantinopolis, 1856.

EK – 89: İoannis Lambadarios ve Stefanos Alfa Domestikos'un 1850-1851 yılları arasında yayınladığı Mousiki Pandekti adlı dört ciltlik kitap.[159]

ΠΑΝΔΕΚΤΗ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΥΜΝΩΔΙΑΣ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ.

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Α'.

ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Τόμος 1.

Περιέχων τὰ μαθήματα τοῦ Ἑσπερινοῦ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

φων'.

[159] Stefanos Domestikos, Τετράτομος Μουσική Πανδέκτη, Εκ του Πατριαρχικού Τυπογραφείου, Konstantinopolis, 1850-1851.

ΠΑΝΔΕΚΤΗ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΥΜΝΩΔΙΑΣ
ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Α'.
ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΓΑ-
ΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Τόμος 2.

Περιέχων τὰ μαθήματα τοῦ Ὄρθρου.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

αωνά.

ΠΑΝΔΕΚΤΗ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΥΜΝΩΔΙΑΣ ΤΟΥ ΟΔΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ.

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Α'.

ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΥ.

ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

ΤΟΜΟΣ 3.

Περιέχων τὰ μέγιστα μαθήματα

ΤΗΣ ΤΕ ΠΑΠΑΔΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΑΡΙΟΥ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΑΩΝΓ'.

ΠΑΝΔΕΚΤΗ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΥΜΝΩΔΙΑΣ

ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Α'.

ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΥ

ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ. 4.

Φυλλάδιον 1.

Περιέχων δια τὰ Μαθήματα

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ᾳωνά.

7.3. Bestekâr Resimleri

EK – 90: Petros Peloponnesios (Lambadarios)[160]

[160] https://analogion.com/site/html/Gallery.html (Erişim Tarihi: 03.06.2020)

EK – 91: Petros Byzantios (Figas)[161]

[161] https://analogion.com/site/html/Gallery.html (Erişim Tarihi: 03.06.2020)

EK – 92: İoannis Trapezountios[162] (Trabzonlu İoannis). Petros Peloponnesios'un İstanbul'daki ilk hocasıdır.

[162] https://analogion.com/site/html/Gallery.html (Erişim Tarihi: 03.06.2020)

EK – 93: 1776 yılında Petros Peloponnesios ile birlikte Patrikhaneye bağlı olarak açılan müzik okulunda hocalık yapan İakovos Peloponnesios Protopsaltis.[163]

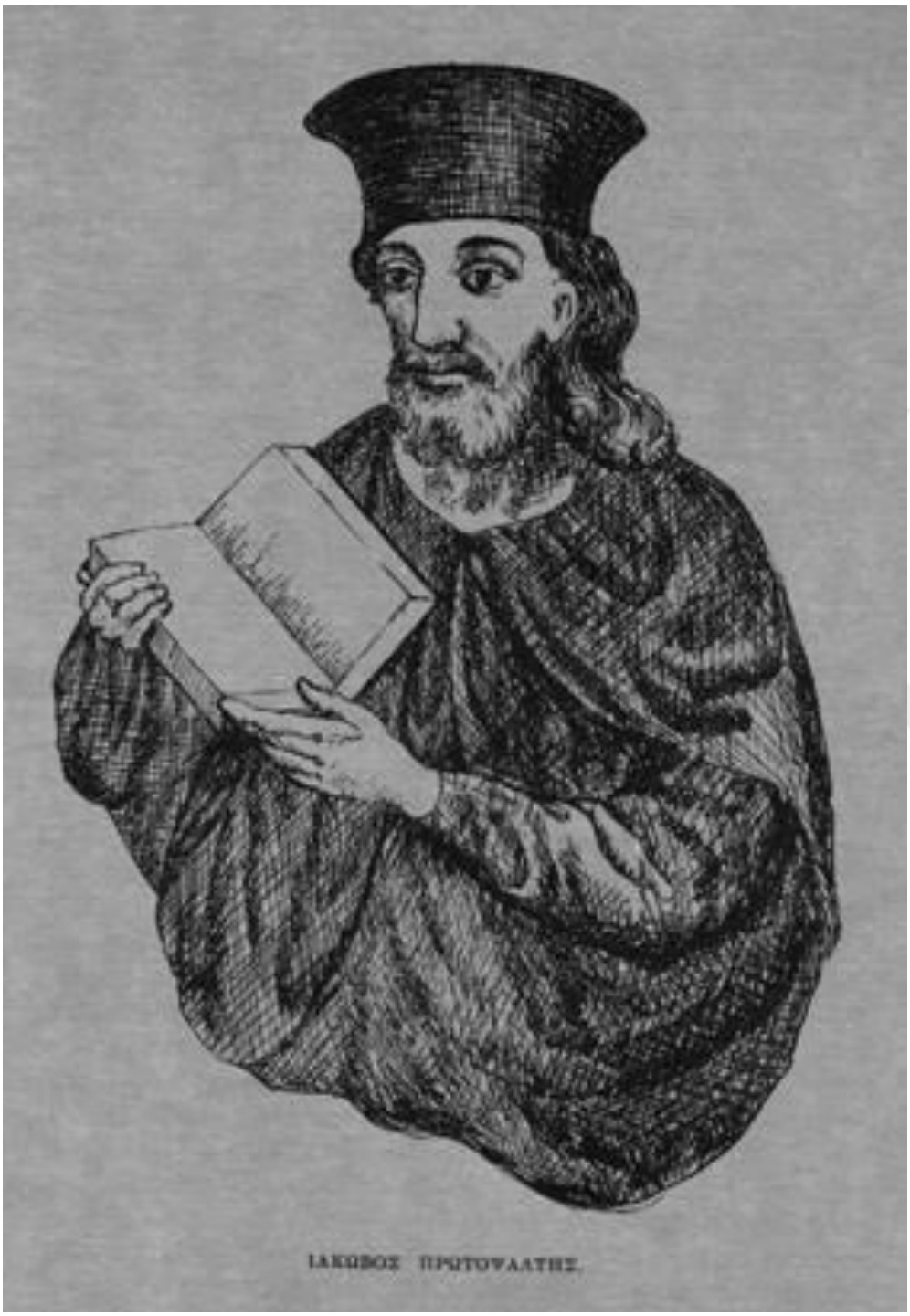

[163] https://analogion.com/site/html/Gallery.html (Erişim Tarihi: 03.06.2020)

EK – 94: Konstantinos Byzantios Protopsaltis[164]

[164] https://analogion.com/site/html/Gallery.html (Erişim Tarihi: 03.06.2020)

EK – 95: Grigorios Protopsaltis[165]

[165] https://analogion.com/site/html/Gallery.html (Erişim Tarihi: 03.06.2020)